

BOCONOWICE
 BOGUMIN
 BUKOWIEC
 BYSTRZYCA
 CIERLICKO-CENTRUM
 CIERLICKO-GRODZISZCZ
 CIERLICKO-KOŚCIELEC
 CZESKI CIESZYN-CENTRUM
 CZESKI CIESZYN-MOSTY
 CZESKI CIESZYN-OSIEDLE
 CZESKI CIESZYN-PARK SIKORY
 DĄBÓW
 DATYNIE DOLNE
 DĄBROWA
 GNOJNIK
 BRODEK
 GUTY
 HAWIERZÓW II
 HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE
 HAWIERZÓW-CENTRUM
 HAWIERZÓW-SUCHA
 HAWIERZÓW-SZUMBARA
 HAWIERZÓW-ZYWOCICE
 JABŁONKÓW
 KARFETNA
 KARWINA-FRYSZTAT
 KARWINA-GRANICE
 KARWINA-HENRYK
 KARWINA-LĄD
 KARWINA-NOWE MIASTO
 KARWINA-RAJ
 KARWINA-SÓWNIĘC
 KARWINA-STARE MIASTO
 KOCOBEDZ
 KOSZARZYSKA
 LIGÓTA
 LIGÓTKA KAMERALNA
 LESZNA DOLNA
 LUTYNIA DOLNA
 LOMBA DOLNA
 LOMBA GÓRNA
 MAREKOWICE
 MILIKÓW-CENTRUM
 MILIKÓW-PASIEKO
 MISTRZOWICE
 MOSTY K. JABŁONKOWA
 MOSTY-SZANCE
 NAWISIE
 NAWISIE JABIEŃ
 NIEBORY
 NYDEK
 NYDEK-GLUCHOWA
 OLERACHÓWICE
 OLECHÓWICE
 ORŁOWA-LUTYNIA
 ORŁOWA-MIASTO
 ORŁOWA-LĄD
 ORŁOWA-PORĘBA
 OSTRAWA
 PIOSĘCZNA
 PIOSK
 PIOTROWICE
 ROPICA
 RYCHWAŁD
 RZĘKA
 ŚWICA
 SZRZĘCZÓW
 STANISŁOWICE
 STONAWA
 SUCHA GÓRNA
 SZONÓWCEL
 ŚMÓWICE
 TRZANÓWICE
 TRZYCIEŻ
 TRZYCIEŻ
 TRZYCIEŻ-KANADA
 TRZYCIEŻ-OSIEDLE
 TRZYCIEŻ-OSÓWKI
 TRZYCIEŻ-PODLESIE
 TRZYCIEŻ-PI-WEŚ
 TYRA
 WĘDRYNA
 WĘDRYNA-ZAŁĘŻE
 WIERZNIOWICE
 ZABOŁÓCIE
 ŻUKÓW DOLNY

PZKO

W ROKU 2007

aneks do Leksykonu

BOCONOWICE
 BOGUMIN
 BUKOWIEC
 BYSTRZYCA
 CIERLICKO CENTRUM
 CIERLICKO GRODZISZCZ
 CIERLICKO KOŚCIELEC
 CZESKI CIESZYN CENTRUM
 CZESKI CIESZYN MOSTY
 CZESKI CIESZYN OSIEDLE
 CZESKI CIESZYN PARK SIKORY
 DARKÓW
 DATYNIE DOLNE
 DĄBROWA
 GNOJNIK
 GRÓDEK
 GUTY
 HAWIERZÓW III
 HAWIERZÓW BŁĘDOWICE
 HAWIERZÓW CENTRUM
 HAWIERZÓW SUCHA
 HAWIERZÓW SZUMBARK
 HAWIERZÓW ŻYWOCICE
 JABŁONKÓW
 KARPĘTNA
 KARWINA FRYSZTAT
 KARWINA GRANICE
 KARWINA HENRYK
 KARWINA ŁĄKI
 KARWINA NOWE MIASTO
 KARWINA RAJ
 KARWINA SOWINIEC
 KARWINA STARE MIASTO
 KOCOBĘDZ
 KOCOBĘDZ LIGOTA
 KOSZYRZYSKA
 LIGOTKA KAMERALNA
 LESZNA DOLNA
 LUTYNIA DOLNA
 ŁOMNA DOLNA
 ŁOMNA GÓRNA
 MARKŁOWICE
 MILIKÓW CENTRUM
 MILIKÓW PASIEKI
 MISTRZOWICE
 MOSTY koło JABŁONKOWA
 MOSTY SZĄNCE
 NAWSIE
 NAWSIE JASIEŃ
 NIEROBY
 NYDEK
 NYDEK GŁUCHWA
 OLBRACHCICE
 OLDRZYCHOWICE
 ORŁOWA LUTYNIA
 ORŁOWA MIASTO i ORŁOWA ŁĄZY
 ORŁOWA PORĘBA
 OSTRAWA
 PIOSECZNA
 PIOSEK
 PIOTROWICE
 ROPICA
 RYCHWAŁD
 RZEKA
 SIBICA
 SKRZECZOŃ
 STANISŁOWICE
 STONAWA
 SUCHA GÓRNA
 SZONYCHEL
 ŚMIŁOWICE
 TRZANOWICE
 TRZYCIEŻ
 TRZYNIEC
 TRZYNIEC KANADA
 TRZYNIEC OSIEDLE
 TRZYNIEC OSÓWKI
 TRZYNIEC PODLESIE
 TRZYNIEC VI WIEŚ
 TYRA
 WĘDRYNIA
 WĘDRYNIA ZAOLZIE
 WIERZNIOWICE
 ZABŁOCIE
 ŻUKÓW DOLNY

PZKO **W ROKU 2007** **ANEKS DO LEKSYKONU**

ISBN 978-80-254-0121-7

Od Redaktora

P 0.20.01 / 2 SL

KN 23427

Tematem licznych rozmów w Zarządzie Głównym Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego poprzedzających obchody jubileuszu sześćdziesięciolecia tej organizacji było między innymi wydanie aneksu do Leksykonu PZKO. Leksykon PZKO z okazji pięćdziesięciolecia Związku był wydany przez ZG PZKO w roku 1997. Ułynęło następne 10 lat bogatej działalności, nacechowanych również wielu zmianami.

Czas, jaki pozostał do przygotowania tak obszernej publikacji, był niezmiernie krótki. Pomimo tego zgodziliśmy się na redagowanie i przygotowanie do druku publikacji na temat minionego dziesięciolecia PZKO pod nazwą „PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu”.

Od samego początku działań na rzecz powstania obrazu PZKO w minionym dziesięcioleciu, dopełnienia encyklopedycznych zapisów w Leksykonie PZKO z roku 1997, była lansowana idea wytworzenia w miarę wiarygodnego obrazu wszystkich kół PZKO. Ta publikacja ma być formą podziękowania miejscowym Kołom PZKO, nawet tym najmniejszym, podziękowaniem działaczom w tych Kołach poświęcającym ogrom wysiłku, a przy tym nieraz nieznanym szerszemu ogółowi. Naszym zamiarem było odkrycie wszystkim związkowcom tych nieznanych – ludzi i ich zasług, ukrytych nieraz niepotrzebnie i niesłusznie przykładów godnych podziwu i naśladowania. Naszym zamiarem było, żeby dodatek do Leksykonu zasłużył na podtytuł (wprawdzie nie dodany...) – „Poznajmy się lepiej”. Ocenę, na ile strony książki, którą trzymacie w rękach, przybliżyły się tym zamiarom, pozostawiamy szanownym czytelnikom.

Aktualny stan PZKO znacznie różni się od minionego, obojętne z którym okresem będziemy próbować go porównywać. Zmiany powodowane są zmianami w społeczeństwie – zarówno politycznymi, gospodarczymi, ale przede wszystkim związanymi bezpośrednio z poprzednimi – zmianami moralnymi. Niektóre prawdy są bolesne, jednak wygładzanie zmarszczek pięknymi słowami bez pokrycia nie upiększy rzeczywistości. Jesteśmy, jacy jesteśmy, ale bądźmy i nadal starajmy się uczyć od tych przed nami i obok nas, jak działać, żeby nadal być.

Główny rozdział naszej publikacji – „PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu” – poświęcony opisom działalności poszczególnych Miejscowych Kół PZKO, dopełnia niemniej ważny rozdział poświęcony zasłużonym dla Związku. Rozdział ten, tak samo jak poprzedni, został opracowany na podstawie propozycji i danych zaślanych przez zarządy poszczególnych Kół z naciskiem na wyeksponowanie zasłużonych działaczy w całym terenie, więc i tych pracujących z dużym poświęceniem nawet w najmniejszych Kołach. Warunki w poszczególnych kołach znacznie się różnią. Zarządy Kół stosowały również różne, według własnych poglądów ustalone kryteria.

Opracowanie publikacji – „PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu” to również ukłon w stronę wszystkich MK PZKO i wszystkich pełnych poświęcenia ludzi, którzy w nich pracują. Rozpocznijmy więc jego zapowiedź głębokim ukłonem w kierunku wszystkich wiernych i aktywnych – bezimiennych członków Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej.

W czasie swej piętnastoletniej pracy w redakcji ZWROTU odwiedzałem, poznawałem wszystkie Miejskowe Koła i nigdy nie zapomnę całej masy wrażeń naprawdę wzruszających – wiele wiary, wierności, olbrzymie oddanie. To wszystko zaś nie dla pieniędzy, sławy, ale dla rzeczy samej. Fascynuje w naszych Kołach również tradycja „przekazywania pałeczki” z pokolenia na pokolenie – ciągle i ciągle na nowo, może mniej, inaczej, a jednak nieustannie. Nie można też nie wspomnieć o niepowtarzalnym, zaolziańskim uroku pezetkaowskich rodzin – „rodzinnych Kół”.

Jak już wspominałem wyżej, powstanie „Aneksu” uwarunkowane było przede wszystkim dostarczeniem materiałów z poszczególnych MK. W tym celu zostały do Kół wysłane ankiety z prośbą o szybkie wypełnienie. Tu muszę podkreślić, że pozytywna reakcja absolutnej większości zarządów MK PZKO przekroczyła oczekiwania sceptyków związanych z przygotowaniem publikacji. Zaślane opracowania dały wiele wiedzy

o „zakamarkach” działalności w MK, nie zabrakło miłych niespodzianek. Były też owszem i te niemiłe, bo nie wszyscy reagowali na powtarzane prośby o współpracę. Atmosferę, warunki do pracy nie można było więc nazwać dobrymi. Te wszystkie fakty na pewno odbiły się na stanie końcowym całości. Jest więc „PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu”, PZKO w roku 2007 takim, jakimi my jesteśmy. Nie do końca precyzyjnym, nie bez błędów, braków, niedociągnięć. Dzieło niewielu dla wielu.

Dziękując wszystkim, którzy pomogli w powstaniu tej publikacji, chcę mieć nadzieję, że nasza praca jednak miała sens.

Franciszek Bałon

Aneks do Leksykonu PZKO 2007

Dziesięć lat upłynęło od wydania w roku 1997 „Leksykonu PZKO”. Okazją do jego powstania było wówczas pięćdziesięciolecie istnienia Związku. Leksykon ten przedstawił w skrócie encyklopedycznym wszystkie osiągnięcia w działalności kulturalno-oświatowej, najważniejsze wydarzenia życia związkowego za okres 50 lat, zapoznał z jego ówczesną strukturą organizacyjną oraz z zasłużonymi działaczami. Dziesięć lat działalności w stosunku do okresu opracowanego w leksykonie to nie dużo, ale warunki społeczne zmieniły się na tyle, że okazuje się użytecznym sporządzić jej bilans, ocenić wyniki oraz wyciągnąć wnioski na przyszłość.

Takie zadanie ma spełnić aneks, wydany z okazji jubileuszu sześćdziesięciolecia PZKO. Aneks nie tylko uzupełnia niektóre hasła leksykonu o nową rzeczywistość i wydarzenia, ale przede wszystkim dokumentuje ogrom pracy wykonanej w tym okresie w jego strukturach terenowych, to jest przede wszystkim w Miejskowych Kołach PZKO. Prace te były wykonywane społecznie przez często bezimiennych, szerszemu ogółowi nie-znanych społeczników. Należyte miejsce mają tu również wydarzenia, których skutki utrudniały działalność i pozycję społeczną Związku ale również takie, o których wiadomość należy przekazać potomnym.

Dzięki ofiarności członków oraz tradycjom związkowym, pomimo różnych przeciwności, PZKO istnieje do dziś i działa. Jego dalsze losy zależą więc od nas samych, od tego, czy uda nam się włączyć w nurt pracy społecznej młodszą generację. Niechaj zachętą do tego będzie aktualne hasło: **Łączmy pokolenia!**

Zygmunt Stopa
przewodniczący Zarządu Głównego PZKO

POLSKI ZWIĄZEK KULTURALNO-OŚWIATOWY 1997 – 2007

PZKO liczy po upływie 10 lat około 12 300 (zupełnie dokładne określenie tej liczby jest niemożliwe) członków zrzeszonych w 84 Miejskowych Kołach. Przed dziesięciu laty miał Związek w 93 kołach 17 000 członków. Zmieniła się ilość miejscowych Kół, obniżyła się też liczebność ich bazy członkowskiej. Miejskowe Koła PZKO nadal istnieją we wszystkich gminach Zaolzia począwszy od Mostów koło Jabłonkowa po Bogumin, a ostatnio odnowiło nawet działalność Koło w Morawskiej Ostrawie. Działalność

Miejscowych Kół opiera się o 45 własnych „Domów PZKO”, które często służą całemu społeczeństwu jako jedyny „Dom Kultury” w miejscowości. Członkowie PZKO angażują się w pracach zespołów i klubów, takich jak Kluby Kobiet, Kluby Młodych, Kluby Seniora. Przy niektórych MK PZKO działają również Kluby Propozycji. Przy Miejskowych Kółach działa w sumie 20 chórów, 10 zespołów pieśni i tańca, 10 teatrów amatorskich (z tego 3 dziecięce).

Zarząd Główny PZKO przestał być odpłatną instytucją kierowania. Stał się zespołem kierowniczym pracowników społecznych dopełnionych minimalnym aparatem administracyjnym. Ten aparat, wraz z jednostkami usługowymi na rozrachunku własnym, liczy 15 pracowników etatowych. Władzę wykonawczą Związku sprawują Rady ZG (kultury, oświaty, młodzieży, ekonomiczna) na czele z członkami prezydium ZG. W każdej z rad działają sekcje o odpowiednich ukierunkowaniach fachowych lub tematycznych. Aktualnie są to: śpiewu i muzyki, teatru amatorskiego, ludoznawcza, historii regionu, środków przekazu, stowarzyszenie akademickie „Jedność” (działa w każdym ośrodku akademickim RC). Poza tym istnieją związkowe zespoły reprezentacyjne – ZPiT „Olza” i „Chór Nauczycieli Polskich”. Oprócz jednostek działających społecznie są ZG podporządkowane jednostki usługowe z pracownikami etatowymi. Są to: Redakcja miesięcznika kulturalno-społecznego Zwrot (2 pracowników), Teatr Lalek „Bajka” (5 aktorów + 2 techników), wypożyczalnia kostiumów (2 pracownice). Usługi administracyjne, organizacyjne i ekonomiczne świadczy dla całości „sekretariat ZG” (3 etaty).

WYDARZENIA MINIONEGO DZIESIĘCIOLECIA

Minione dziesięciolecie rozpoczęło się trudną dla ZG PZKO sprawą Piasta, która jest cieniem naszych lat w nowej rzeczywistości

Hotel Piast pomimo zdanie w dzierżawę bardziej niż PZKO doświadczonej w hotelarstwie polskiej firmie „Dom Polski” Ostrawa s. a. nie odnotowano poprawy jego dochodowości. Przyczyną był awaryjny stan niektórych urządzeń gastronomii, szczególnie kotłowni gazowej, kuchni oraz sanitariatów. Również standard pokoi hotelowych nie odpowiadał już wymogom klienteli zdolnej płacić wyższe ceny. Ich umeblowanie było poniszczone, okna były nieszczelne, nie miały własnych łazienek, nie były wyposażone w lodówki i telewizory kolorowe. Poprawa atrakcyjności hotelu wymagałaby inwestycji rzędu 3 milionów koron. Wyrażono zgodę, by dzierżawca przeprowadził niezbędną modernizację z środków własnych, które zostaną mu zwrócone w postaci długofalowego zwolnienia z płacenia czynszu.

Niestety „Dom Polski” s. a. nie dysponował wolną kwotą dla celów inwestycyjnych. Spółka ale starała się zawrzeć umowy handlowe z firmami w Polsce, które rokowały nadzieję na uzyskanie sumy w wysokości potrzebnej dla modernizacji hotelu Piast i to w terminie do jednego roku. Natychmiastowe przeprowadzenie transakcji handlowych wymagało uzyskania przez „Dom Polski” s. a. pożyczki 11 milionów koron. Pożyczkę użyczyła cieszyńska firma z polskim rodowodem TSL – „Těšinská leasingová společnost” pana Stanisława Glety. Potrzeba dla spółki „Dom Polski” równoległego pożyczania z Banku „Meril Lynch” – USA o wiele większej sumy, dla uzdrowienia jej sytuacji finansowej, spółka nie była zdolna gwarantować własnym majątkiem. Ze względu na doraźną potrzebę modernizacji oraz zapewnienie o terminie zwrotu pożyczki przez „Dom Polski” firmie TSL owcześci przedstawiciele ZG PZKO zgodzili się na wykorzystanie obiektu hotelu jako zastawy gwarancyjnej dla pożyczki, i to w wysokości 7 milionów koron, pomimo wartości oszacowanej hotelu opiewającej na 22 miliony. Niezbyt szczęśliwa była zgoda na wymaganą przez wierzyciela pana Gletę gwarancję w postaci „Uwarunkowanej umowy o sprzedaży”. Warunkiem jej realizacji było przeniesienie własności hotelu na wierzyciela jako rekompensaty w wypadku niezwrócenia pożyczki w umownym terminie. Spółka akcyjna „Dom Polski” podpisała dla PZKO weksel na kwotę 40 milionów koron, jako gwarancję w wypadku niewywiązania się z jej zobowiązań wobec wierzyciela TSL, których konsekwencją byłaby utrata hotelu „Piast”

przez PZKO. W transakcji uczestniczyli: za Dom Polski s. a. – Józef Toboła – dyrektor oraz Stanisław Gawlik; PZKO reprezentowali – Bohdan Suchanek, dyrektor biura ZG PZKO oraz Jerzy Czap, prezes ZG PZKO. Prawnikiem zastępującym obie strony, wierzyciela i żyranta, to jest TSL i PZKO, był adwokat Józef Zubeł.

W terminie spłaty pożyczki nie była spółka akcyjna „Dom Polski” zdolna do zwrotu pożyczonej kwoty zwiększonej o odsetki. Wierzyciel więc, na podstawie wyżej podanej „Umowy o sprzedaży” przejął obiekt hotelu na własność i od razu dokonał w Urzędzie Katastralnym w Karwinie odpowiedniego wpisu do księgi wieczystej. Fakt ten został przez społeczeństwo przyjęty z wielką dezaprobatą. W trudnych warunkach finansowych, w których znajdował się wówczas Zarząd Główny, rozpoczęto starania o odzyskanie majątku utraconego przez naiwną lekkomyślność. W kilku kolejnych rozprawach sądowych rozpatrywana była zgodność zawartych umów, i z nich wypływających uprawnień ich realizacji, z ustaleniami prawnymi dotyczącymi warunków zawierania umów. W pierwszej instancji, w Sądzie Powiatowym w Karwinie, uznano warunki określone w umowie za niewystarczające dla przejęcia majątku. Instancja wyższa – Sąd w Ostrawie – nie potwierdził tego werdyktu uznając cały przebieg realizacji umowy za zgodny z normą prawną. Podanie o kasację tego wyroku przez Sąd Najwyższy nie zostało rozpatrzone ze względu na nie dotrzymanie obowiązujących terminów przez adwokata Zbigniewa Zubka. W wyniku tego hotel „Piast” stał się prawnie uznawanym majątkiem nowo powstałej spółki akcyjnej pana Glety – „HAR”.

Ostateczna utrata „Piasta”, która nastąpiła na wskutek nieprzychylnego wyroku sądowego miała dla PZKO kolejne niepomysłne następstwa. Należało Urzędowi Skarbowemu zapłacić podatek od przeniesienia własności oszacowanej urzędowo na 22 miliony koron oraz odsetki karne za opóźnioną spłatę, opiewające na wysokość 1 miliona koron. By spłacić podatki, które są, między innymi, warunkiem ubiegania się o dotacje z budżetu państwa, musiano sprzedać ośrodek szkoleniowy PZKO „Na Pasieczkach” w Koszarzyskach. Pan Stanisław Gleta dodatkowo wymagał spełnienia nakazu sądowego na zapłacenie wszystkich jego wydatków związanych z wygranymi przez niego procesami w wysokości 160 tysięcy koron. Kolejnym uszczerbkiem finansowym dla Zarządu Głównego było odmówienie przez Stowarzyszenie Wspólnota Polska jakiegokolwiek wsparcia finansowego jego działalności. Powodem było niedotrzymanie warunków korzystania z hotelu odkupionego od państwa czeskiego za pieniądze przekazane z Polski.

Należy jeszcze dodać, że odpowiedzialni za przeprowadzoną transakcję dyrektor biura ZG oraz ówczesny prezes Zarządu Głównego zostali postawieni przed sąd za niedopełnienie obowiązku rzetelnego gospodarowania z cudzym mieniem i zostali warunkowo skazani pierwszy na 4 lata więzienia z zawieszeniem na 4 lata, drugi na trzy lata z zawieszeniem na trzy lata. Działanie z chęcią własnego zysku im nie udowodniono.

Nowy właściciel hotelu, przeprowadzając potrzebne remonty i modernizację, poprawił nieco standard pokoi. Swe dochody znacznie powiększył przede wszystkim wynajmując wietnamskim handlowcom w celach komercyjnych salę teatralną.

Opracował ZS

Zadania współczesne. Zarząd Główny organizuje lub udziela się w organizowaniu ogólnozwiązkowych i regionalnych imprez. Do najbardziej znanych należą: Gorolski Święto (corocznie w Jabłonkowie), Okolicznościowe Festiwale PZKO (na przemian Trzynieć, Karwina), imprezy o znaczeniu obwodowym takie jak:

- *Maj nad Olzą* w parku zdrojowym w Darkowie (Obwód Karwiński)
- *Miyszanie owiec* – sałasz w Koszarzyskach (Sekcja Ludoznawcza i MK PZKO Koszarzyska)
- *Dzień Tradycji i Stroju Cieszyńskiego* – Muzeum w Cieszynie (PZKO wspólnie z Macierzą Ziemi Cieszyńskiej)
- *Dzień Oszeldy* w Nieborach (Obwód Trzyniecki)
- *Uroczystość Wspomnieniowa Tragedii Żywocickiej 1944* (Obwód Hawierzowski)
- *Rocznica katastrofy lotniczej Żwirki i Wigury w Cierlicku* (Miejscowe Koło w Cierlicku-Kościelcu)

- *Dożynki Śląskie* w Gutach, Oldrzychowicach, Błędowicach, Orłowej (Miejscowe Koła ze wsparciem Obwodów)
- *Rajd do źródeł Olzy* (Klub Propozycji Obwodu Cieszyn)
- *Jesień z Kulturą* w Hawierzowie (Obwód Hawierzowski)
- *Koncert Świąteczny Zespołów PZKO* (zespół reprezentacyjny „Olza”)

Zostały podtrzymane inicjatywy poszczególnych Rad ZG PZKO lub zapoczątkowane nowe:

- *Rada Oświaty* organizuje „*Międzygeneracyjny Uniwersytet Regionalny*”. Wykłady na poziomie uniwersyteckim odbywają się raz w miesiącu w polskim gimnazjum w Czeskim Cieszynie.
- *Rada Kultury* przygotowuje tematyczne spotkania członków „*Teatru amatorskiego*”, „*Zespołów Pieśni i Tańca*” oraz „*Kapel Ludowych*”.
- *Rada Młodzieży* zaktywizowała działalność Stowarzyszeń Akademickich „*Jedność*”, organizuje corocznie „*Bal Akademicki*” (współorganizatorami są „SAJe” największych ośrodków akademickich).

Czeski Cieszyn 25 maja 2007, opracował Zygmunt Stopa – przewodniczący ZG PZKO

Działalność i jej organizacja. Związkowi udało się dostosować swą działalność do zmienionych warunków zewnętrznych. Zmalała rola opiekuńcza państwa. W zamian za to państwo nie nakłada na działalność żadnych uwarunkowań politycznych. Chcąc ale działać w warunkach rynkowych musi w swej strukturze ograniczyć do maksimum etaty pracownicze, a w większej mierze polegać na bezinteresownej finansowo pracy społeczników. Statutowym celem PZKO jest nadal zachowanie polskiej tożsamości narodowej na Zaolziu poprzez szeroko zakrojoną działalność kulturalno-oświatową oraz poprzez stosunek swych jednostek organizacyjnych wobec władz terenowych i ogółu społeczności czeskiej.

MIEJSCOWE KOŁA

**POLSKIEGO
ZWIĄZKU
KULTURALNO-
OŚWIATOWEGO**

w porządku alfabetycznym

MK PZKO
BOCONOWICE
obwód jabłonkowski

Wóz MK PZKO Boconowice na Gorolskim Świącie (2005)

Wszyscy uczestnicy
Gorolskich Świąt
w Lasku Miejskim
w Jabłonkowie
pewnie pamiętają
umieszczone tam
corocznie stoisko
z charakterystycznym „bocónym”.
Uwidocznienie na Gorolskich
Świątach to pewnie nie jedyna
inicjatywa członków MK PZKO
w Boconowicach, aktualnie
na czele z prezesem Karolem Klusem.
Istniejący od roku 1967 Dom PZKO
wprawdzie już postradał swój napis,
jednak rostawione koło niego ławki
świadczą o tym,
że prowadzona w nim
i przy nim działalność
nie zamarła.
Baza członkowska MK PZKO w Boconowicach
nie uległa
w minionym dziesięcioleciu
zasadniczej zmianie – ilość
124 członków w roku 1997
spadła w roku 2007
do 103 członków.

Opracowano na podstawie danych z ZG PZKO

MK PZKO **BOGUMIN** obwód bogumiński

Wystawa Klubu Kobiet (2001)

MK PZKO w Boguminie ma w swym majątku Dom PZKO, który wynajmuje na imprezy również innym organizacjom i osobom prywatnym, co jest konieczne ze względu na wysokie koszty utrzymania budynku. Baza członkowska bogumińskiego Koła w minionym dziesięcioleciu, niestety, znacznie się uszczupliła (o ponad 1/3). To jedno z typowych Kół trzymanych w aktywności przez pełne poświęcenia całe generacje kilku rodzin. Pomimo ubytku, głównie naturalnego, członków Dom PZKO tętni życiem. W ostatnim czasie pezetkaowcy gruntownie (własnymi siłami) odnowili go i zmodernizowali.

Przy Kole działa (od r. 1965) Klub Kobiet urządzający corocznie tradycyjne wystawy. Ciekawostką jest nieprzerwana kontynuacja działalności Klubu Młodych (od roku 1995), nazywanego teraz „Klubem Ciągłe Młodych“, który pomaga m.in. w utrzymaniu Domu PZKO. Aktywna jest również Sekcja Tenisa Stołowego (od r. 2004), która ma cotygodniowe treningi i regularnie urządza turnieje.

Do tradycyjnych imprez organizowanych w MK PZKO w Boguminie, również w minionym dziesięcioleciu, należały: Festyny Ogrodowe (sprawdziło się ich większe powodzenie w okresie jesiennym), wystawy, wigilijki, spotkania jesienne, obchody Dnia Matki.

Aktualnie do najmocniej i najsukuteczniej angażujących się członków Koła należą: Tadeusz Szmeja (prezes), Mieczysław Bittmar, Henryk Szmeja, Olga Szmeja, Wanda Lach, Cecylia Marcol, Józef Marcol, Dagmar Chlebek, Marta Szmeja, Tadeusz Pajak, Janina Pajak, Frydolin Klima, Ewa Królowa, Danuta Oboza, Henryka Bittmar, Irena Kuder, Maria Wrożyna, Renata Zmuda, Marek Bittmar (ogromna większość z nich działa w Kole od wielu lat, niektórzy – od kilkudziesięciu, założycieli Koła wśród nich nie ma, wszyscy już pomarli). Wszyscy oni w obecnej rzeczywistości szukają nowych form działalności związkowej, dostosowanej do nowych możliwości i upodobań dla realizacji wzniesłego hasła „Tu jesteśmy, tu będziemy...” w formie jak najbardziej realnej.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
154	158	148	138	128	121	111	103	95	91

MK PZKO **BUKOWIEC** obwód jabłonkowski

Na Gorolskim Świącie...

Wycieczka do Bielska (1997)

Jubileusz dwudziestopięciolecia Domu PZKO (2003)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
224	228	231	230	241	240	246	244	245	248

MK PZKO w Bukowcu zapalem i postawą swych członków było w niedalekiej przeszłości nieraz przedmiotem olbrzymiego wprost podziwu w całym Związku. Warto przypomnieć chociażby prawie podwojoną ilość członków w trakcie budowy Domu PZKO (liczebność członków Koła w minionym dziesięcioleciu nadal rosta!), aktywną pomoc członków przy budowie nowej polskiej szkoły i, jakby tego było mało, dobudowanie sceny do Domu PZKO, który otwarto 11. 6. 1978. Okazały Dom jest razem z działką, na której stoi, własnością Koła.

Przy Kole wprawdzie nie działają żadne zespoły, ale wsparcie, jakie daje ono inicjatywom szkolnym, jest wprost imponujące.

Klub Kobiet MK PZKO w Bukowcu liczy 27 członkiń i odbywa swe spotkania w miarę potrzeb. Dnia

16 marca 2005 odbyło się w Bukowcu spotkanie wszystkich Klubów Kobiet z Zaolzia, razem 160 osób.

Klub Młodych liczy około 30 członków. Corocznie organizuje wielką zabawę młodzieżową, zimą wyjazd na narty. Zapewnia obsługę stoiska Koła na niedzielne Gorolskie Święto, podczas wakacji współorganizuje dwudniową imprezę pod tytułem „Traktor 200x”, w ramach której młodzież gremialnie wyjeżdża

na któryś z beskidzkich gróni, urządza również tak atrakcyjne wycieczki, jak spływ kajakami „Weltawa 2005”. Klub Młodych w minionym dziesięcioleciu wystawił sztuki teatralne Wł. Młynka pt.

„U nas dóna I, II, III i IV” (w latach 2003 i 2006).

Do tradycyjnych imprez organizowanych w Kole corocznie należą: Bal PZKO, Dzień Matki, gremialne uczestnictwo w Gorolskim Świącie, wigilijka.

W minionym dziesięcioleciu istotnemu celowi MK PZKO w Bukowcu, jakim jest współpraca z polską szkołą, były poświęcane jeszcze większe starania.

Uczniowie darmowo korzystają z lokali budynku PZKO (do szkolnych przedstawień teatralnych, przedstawień

TL „Bajka” i innych imprez). Dzieci odwiedzają się licznymi występami na zebraniach i uroczystościach PZKO. Uczniowie szkoły korzystają również z bliskich

stosunków MK PZKO z Urzędem Miejskim i Radą Miasta Bielska-Białej. Wyjeżdżają na atrakcyjne wycieczki do Bielska i jego okolicy. Urząd Miasta Bielsko-Biała pamięta każdego roku o prezentach świątecznych

dla wszystkich dzieci polskiej szkoły i przedszkola (pomoc szkolne, książki, zabawki, słodycze).

Za wybitne zasługi na wyróżnienie tytułem „Zasłużeni działacze PZKO” w MK PZKO w Bukowcu

zapropomowani zostali następujący członkowie: Józef Wojtyła, Jan Niedoba i Władysław Zoń.

MK PZKO w Bystrzycy nadal należy do grupy największych kół w Związku. Dom PZKO w Bystrzycy funkcjonujący od roku 1971 jest dobrze znany w szerokiej okolicy szczególnie poprzez organizowane w nim (oraz koło niego) imprezy młodzieżowe o charakterze całozwiązkowym. W roku 1998 został pomyślnie ukończony proces, w wyniku którego Dom PZKO, wraz z otaczającym go parkiem, stał się własnością MK PZKO. W latach 2004-2007 przebiegła kompletna przebudowa Domu oraz jego otoczenia (nowe zadaszenie, budowa mansardy, rekonstrukcja elektroinstalacji, rekonstrukcja kuchni, nowe wyposażenie wnętrz, wybudowanie zewnętrznego wyposażenia gospodarczego z sanitariatami, wybrukowanie placu). Ta okazała inwestycja pochłonęła w całości 5,2 miliona koron.

Obok Domu PZKO Koło posiada w parku koło niego „chatkę góralską” i drugą, podobną, w Lasku Miejskim w Jabłonkowie (wykorzystywaną na Gorolskich Świątach). Chlubą MK PZKO w Bystrzycy jest działający przy Kole Zespół Folklorystyczny „Bystrzyca”, który wślawił się nie tylko w skali Republiki Czeskiej, ale również poza krajem, szczególnie w Polsce. Z najważniejszych wojaży zespołu wymienić należy: Festiwal Folkloru Górali Polskich w Żywcu (1998), Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny w Stráž-nicy (1999), Światowy Festiwal Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Rzeszowie (1999), III Europejski Festiwal Polonijnych Zespołów Tanecznych i Folklorystycznych w Recklinghausen w Niemczech (2002). Obok wyjazdów Zespół przygotowuje w macierzystym Kole (wspólnie z zespołem PSP „Łączka”) wiele ciekawych imprez przybliżających tradycje ludowe, jak na przykład „Święty Jón”. Założycielką Zespołu Folklorystycznego „Bystrzyca” była Maria Podzemna (prowadziła go do swej śmierci w roku 2003), która wciągnęła do współpracy w jego prowadzeniu męża Leonarda i później córkę Dagmarę. Aktualnie zespół liczy 22 członków.

MK PZKO **BYSTRZYCA...** obwód bystrzycki

Jan Czudek, Aleksander Wicherek (prezes), Zbigniew Szewczyk

Leonard Podzemny (wlewo) i Maria Podzemna (wpravo)

ZŁOT MŁODZIEŻY 2006

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
580	582	572	575	572	562	537	524	510	507

MK PZKO **...BYSTRZYCA**

BYSTRZYCA w Strażnicy (1999)

BYSTRZYCA w Rzeszowie (1999)

ŚWIĘTY JÓN 2003

Przy MK PZKO w Bystrzycy działa Klub Tenisa Stołowego liczący 12 członków oraz Klub Seniora liczący 22 członków. Od założenia MK jest w Bystrzycy bardzo aktywny Klub Kobiet, który ma na swym koncie liczne ciekawe wystawy i bogatą tradycję wzorowej obsługi wszelkich imprez od strony kulinarnej. Ilość członkiń bystrzyckiego Klubu Kobiet w roku 2007 jest w porównaniu z innymi Kołami imponująca – 30 pań.

Do tradycyjnych imprez w MK PZKO w Bystrzycy organizowanych w minionym dziesięcioleciu należały: bale, Majówki, „Święty Jón”, złoty (powróciły „do źródeł” w roku 2004), Pożegnania Lata, spotkania z dziewczynkami, prelekcje, wykłady, wystawy Klubu Kobiet, wigilijki, „Mikołajówki” – razem w każdym roku 35 imprez. W związku z tym, że działalność MK PZKO w Bystrzycy została w latach 2004-2007 skoncentrowana na przebudowie Domu PZKO i otaczającej go posesji, zarząd Koła podkreśla zasługi nie jednostek, ale całej bazy członkowskiej w pełni świadomej powagi przedsięwzięcia, wykazującej się poświęceniem w pomocy fizycznej, jak również finansowej, bez czego nie sposób nawet marzyć o realizacji tak dużego zadania. Trzon sztabu strategicznego całego przedsięwzięcia tworzyli: Roman Wróbel, Mariusz Wałach, Stanisław Bieleś. Sztab realizacyjno-wykonawczy, który codzienną mrówczą pracą czuwał nad przebiegiem prac, tworzyli: Aleksander Wicherek (prezes MK), Jan Czudek, Bronisław Legierski oraz Zbigniew Szewczyk. Wśród licznych zasłużonych działaczy MK PZKO w Bystrzycy na szczególną uwagę na pewno zasłużyła, słusznie zaszerzegowana do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO”, założycielka i prawie przez 20 lat kierowniczka zespołu „Bystrzyca” – Maria Podzemna.

Jak jest widoczne w tabelce, baza członkowska Miejsowego Koła PZKO w Cierlicku Centrum w minionym dziesięcioleciu niestety zmalała do prawie 60 procent.

MK bardzo dobrze współpracuje z Macierzą i dyrekcją miejscowej szkoły i przedszkola. Są organizowane wspólne imprezy. Uczniowie szkoły i przedszkolaki uświetniają swoimi występami większość imprez Koła. Zagajenie i zakończenie roku szkolnego odbywa się zawsze przy obecności członków zarządu Koła, którzy przy tych okazjach przynoszą dla dzieci skromne upominki.

MK bardzo dobrze współpracuje z sąsiednimi kołami Cierlicko Grodziszcz, Kościelec i Stanisławice.

W ostatnich latach zaczyna działać ponownie Klub Młodych, w którym współdziałają młodzi ludzie z wyżej wymienionych sąsiadujących Kół. Liderzy Klubu Młodych mają pomysły na imprezy bliskie młodemu pokoleniu, dlatego też są one znane w szerokiej okolicy i licznie odwiedzane. Należą do nich: „Piżamówka”, „Monterówka”, czy bardzo popularna na naszym terenie, tradycyjna już „Śmiergustówka”. Młodzież organizuje również wycieczki do pobliskich Beskidów.

Dobrze układa się także współpraca z cierlickim szczepem HPC. Delegacje MK odwiedzają harcerzy na obozach, gdzie w ramach danych im możliwości pełnią rolę sponsorów.

MK z powodzeniem współpracuje z Urzędem Gminnym i pozostałymi organizacjami na terenie gminy.

W ramach MK Cierlicko Centrum działa Klub Kobiet pod kierownictwem Czesławy Schnapkowej i Klub Seniora pod kierownictwem Gustawa Walka.

W Klubach tych są zrzeszeni także członkowie sąsiednich MK PZKO – Cierlicko Grodziszcz, Kościelec i Stanisławice. Zarówno Klub Kobiet, jak i Klub Seniora, są bardzo aktywne. Zrzeszeni w nich członkowie organizują „Ostatki”, wystawy tematyczne, pogadanki, szkolenia, prelekcje, wycieczki, odwiedzin zaprzyjaźnionych Kół PZKO, brygady itp. Tradycyjne imprezy, które organizuje MK PZKO Cierlicko Centrum to: bale i festyny organizowane wspólnie z Macierzą Szkolną przy miejscowej szkole, wycieczki krajoznawcze, prelekcje, świetlice, smażenie jajecznicy i spotkania z różnych okazji. Zarząd Koła nie zapomina o wydarzeniach w życiu prywatnym członków – są wysyłane delegacje z gratulacjami z okazji rocznic urodzin, z okazji ślubu, są odwiedzani ciężko chorzy członkowie.

„Wystawka” przygotowana przez członków Koła

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
176	175	166	154	149	145	138	135	131	110

MK PZKO **CIERLICKO-GRODZISZCZ** obwód hawierzowski

Smażenie jajecznicy na Babiej Górze (1998)

Wigilijka (2001)

Bal (2002)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
49	47	46	47	46	45	46	45	44	44

Liczebnie małe MK PZKO w Cierlicku Grodziszczu może się pochwalić stabilnością liczby swych członków. Koło nie posiada własnego Domu – wynajmuje lokal w gminnym Domu Kultury. Swe imprezy organizuje również w sali remizy strażackiej. Przy Kole nie działają zespoły ani kluby. Kilka pań współdziała w połączonym Klubie Kobiet Kół Cierlicka i Stanisławic. Tak samo młodzi członkowie Koła (pięciu) są członkami połączonego Klubu Młodych „W Grocie Stankosia” (powstałego w roku 2001).

Do tradycyjnych imprez organizowanych w Kole należą coroczne bale, na które w latach 1991-2006 przyjeżdżało 20-40 gości z Jastrzębia. Bale te wyróżnia zaprowadzona w minionym dziesięcioleciu „Balomania” – wesola, emocjonująca zabawa z nagrodami. Imprezami o bardzo sympatycznej, rodzinnej atmosferze są Dni Matki oraz wigilijki. Tradycyjnie na szczycie Babiej Góry jest organizowane smażenie jajecznicy przygotowywane dla dzieci cierlickich szkół i przedszkoli. Bardzo popularną wśród dzieci jest zabawa niosąca nazwę „praca w kopalni”, którą sobie dzieci same wymyśliły i corocznie same ją organizują.

Trzon organizacyjny MK PZKO w Cierlicku Grodziszczu tworzą: bardzo aktywny współorganizator wszystkich imprez PZKO – prezes Koła – Jan Widenka, państwo Smoloniowie – Czesław, długoletni bardzo ofiarny gospodarz Koła zapewniający zaplecze kulinarne wszystkich imprez oraz jego żona Halina – długoletnia skarbnik Koła wzorowo prowadząca księgi kasowe i pomagająca przy organizowaniu imprez, Urszula Przywara – sekretarka zarządu z dwudziestoletnim stażem w tej funkcji – zapewnia programy kulturalne na imprezy w Kole. Bardzo aktywnym i ofiarnym członkiem koła był, już niestety nie żyjący, Adolf Farny, który 10 lat pełnił funkcję prezesa, do r. 1986, później aż do r. 1999 funkcję wiceprezesa.

MK PZKO **CIERLICKO-KOŚCIELEC** obwód hawierzowski

Siedzibą MK PZKO w Cierlicku Kościelcu (założonego w roku 1963) jest dobrze znany na całym terenie Zaolzia okazały Dom Polski im. Żwirki i Wigury ze stałą ekspozycją pt. „Zwycięzcy przestworzy”, biblioteką, dużą salą, Klubem Ikara (restauracja) i z kuchnią. Dom ten służy nie tylko macierzystemu Kołu, ale również połączonym imprezom MK w Stanisławicach, Grodziszczu i niejednej imprezie ogólnozwiązkowej. Klub Kobiet, zrzeszający panie z MK PZKO w Cierlicku Kościelcu, Grodziszczu i Stanisławicach, w ilości 32, jest bardzo aktywny i nie brak w nim członkiń średniej generacji. Członkowie tych samych MK działają w znanym w skali całego Związku Klubie Młodych „W GROCIE STANKOSIA”, liczącym 25 członków.

Taka sama fuzja istnieje w Klubie Seniora, liczącym 14 członków.

Tradycyjnymi imprezami w Cierlicku Kościelcu, które odbywają się regularnie, są: bale organizowane przez zarząd Koła, „Ostatki” na zakończenie karnawału organizowane przez Klub Kobiet i Klub Seniora, „Śmiergustówki” organizowane przez Klub Młodych, udział w organizowaniu sierpniowego „Odpustu Kościeleckiego”. Kościeleckiemu MK pomagają członkowie MK w Stanisławicach i Grodziszczu, jesienne spotkania organizuje MK na Kościelcu razem z MK w Stanisławicach. Koło jest również organizatorem corocznych uroczystości wspomnieniowych w rocznice tragedii Żwirki i Wigury, utrzymuje szerokie kontakty z Polską, szczególnie z organizacjami lotniczymi. W DP im. Żwirki i Wigury nie brak wystaw i ciekawych spotkań z kulturą prezentowaną przez członków MK i ich gości.

Wśród wielu zasłużonych działaczy MK PZKO w Cierlicku Kościelcu na wyeksponowanie zasługują również przedstawiciele młodszej generacji, do których należą na przykład bracia Przywarowie i wielu innych. **Do wyróżnienia „Zasłużeni działacze PZKO”** zarząd MK PZKO w Cierlicku Kościelcu wytypował swego członka z zasługami dla Koła najwyższymi, którym jest Oskar Gałuszka.

Hold dla polskich lotników Żwirki i Wigury

Jedną z licznych wystaw Klubu Kobiet

25 lat teatryku APROPO (2006)

STAN	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
1998	76	74	72	71	68	69	62	62	64	6
	76	74	72	71	68	69	62	62	64	64

MK PZKO **CZESKI CIESZYN-CENTRUM** obwód czeskocieszyński

„Wystawa majowa” (1999)

Chór HARFA (1999)

Klub Propozycji – spotkanie z internetem (2001)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
421	396	392	382	367	364	324	320	284	291

Chyba warto przypomnieć, że MK PZKO Czeski Cieszyn Centrum było do roku 1974 największym Kołem w Związku (ponad 1200 członków), wtedy doszło do podziału na -Centrum, -Osiedle i -Park Sikory (gdyby trzy Koła powstałe przez podział były nadal jednym, miałyby ono jeszcze w roku 1997 teoretycznie 1183 członków). Jak wykazuje tabelka aktualna liczebność tego Koła zmniejszyła się w minionym dziesięcioleciu, niestety, o ponad 30 procent. MK PZKO Czeski Cieszyn Centrum ma swą siedzibę w Klubie PZKO przy ulicy Bożka (w pomieszczeniach wynajętych od ZG PZKO). Oprócz tego w posiadaniu Koła są dwa budynki (Olszyna) wynajmowane firmie MOPAN, która wykorzystuje je jako warsztaty i magazyny. Przy Kole działa (od roku 1949) Chór Mieszany „Harfa”, aktualnie pod batutą Tomasza Piwki i kierownictwem organizacyjnym Ewy Sikory, liczący 26 członków. Ma on w minionym dziesięcioleciu na swym koncie liczne występy i udział w konkursach oraz przeglądach na terenie Zaozlia i w Polsce. Do najbardziej znaczących należy uczestnictwo w Światowym Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie, w roku 2006. Klub Kobiet (od roku 1955), kierowany od trzydziestu lat przez Halinę Branną, zasłynął między innymi organizowaniem tradycyjnych „Wystaw Majowych” (do roku 2001, potem Wystawy Wiosenne). Przy Kole działa również Klub Seniora liczący 15 członków, Klub Propozycji pod kierownictwem Władysława Kristena ma bardzo szeroki wachlarz działań oraz Klub Hobbystów („Tarokorze”) liczący 12 członków. Do tradycyjnych imprez w Kole należą: „Śledziówka” – na ukończenie sezonu karnawałowego, tradycyjne wystawy Klubu Kobiet – obecnie Wystawy Wiosenne, coroczne koncerty chóru Harfa – obecnie wiosenne – zawsze z zaproszonym solistą lub innym zespołem, w ramach corocznych obchodów zakończenia Święta Trzech Braci – „Śpiewanie na moście”, wspólnie z Zespołem Ziemi Cieszyńskiej, w okresie Świąt Bożego Narodzenia spotkania chóru Harfa z kolędą uzupełnione występami innych chórów (organizowane od roku 2000). Członkowie MK PZKO w Czeskim Cieszynie Centrum od roku 2001 corocznie licznie uczestniczą w rajdzie rowerowym do źródeł Olzy. Corocznie są w Kole organizowane wycieczki na tereny Czech, Moraw i do Polski. **Wśród** wielu wiernych działalności MK PZKO w Czeskim Cieszynie Centrum na zaszczytne miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” zapisano wzory wieloletniego poświęcenia: Alojzego Kaletę i Emila Sztablę.

MK PZKO
CZESKI CIESZYN-MOSTY
obwód czeskocieszyński

Według danych dostępnych w ZG PZKO Miejsowe Koło PZKO w Czeskim Cieszynie Mostach utrzymało swą bazę członkowską w minionym dziesięcioleciu bez żadnych zmian, do roku 2003 na poziomie 124 członków. Potem komunikacja Koła z ZG PZKO jakby się urwała.

Własny Dom PZKO, otwarty w roku 1984, przez swe atrakcyjne umieszczenie i wyposażenie służy nie tylko Kołu. Bywa miejscem seminariów i spotkań całozwiązkowych. Jest on też często wynajmowany przez inne organizacje i osoby prywatne. Od lat jest Dom PZKO w Mostach tradycyjnym miejscem spotkań uczniów czeskocieszyńskiego gimnazjum. Okolica Domu umożliwia również organizowanie imprez plenerowych. Tradycyjnymi imprezami w Kole były wigilijki, smażenie jajecznic, też ciekawe wystawy. Aktualnym prezesem MK PZKO w Czeskim Cieszynie Mostach jest Józef Branny.

Opracowano na podstawie danych z ZG PZKO

Wystawa „Dary jesieni” (2000)

MK PZKO CZESKI CIESZYN-OSIEDLE

obwód czeskociecznyński

*Tradycyjny Bal MK PZKO
w restauracji „Brandys” (2001)*

Jak wiadomo, Koło to powstało po podziale MK PZKO Czeski Cieszyn (na dwa – Centrum i Osiedle) w roku 1974.

Należało ono do największych Kół w Związku. Jego baza członkowska, w roku 1997 licząca 567 członków, według ostatniej korekty w roku 2003 była na poziomie 507 członków. To oznaczałoby spadek liczebności za sześć lat o ponad 10 procent. Jednak w roku 2006 MK PZKO w Czeskim Cieszynie Osiedlu wykupiło tylko 270 znaczków członkowskich (formularz wykazu członków wysłany do Kół przez ZG w styczniu 2007 roku MK zostawiło bez odpowiedzi). Znacznie również niestety zmalała aktywność w tym Kole. Nie działają już zespoły, kluby. Koło nie posiada własnych lokali. Do tradycyjnie, nadal organizowanych imprez należy przede wszystkim Bal PZKO. Aktualnym prezesem MK PZKO w Czeskim Cieszynie Osiedlu jest inż. Leonard Branny.

Opracowano na podstawie danych z ZG PZKO

MK PZKO **CZESKI CIESZYN-PARK SIKORY** obwód czeskocieszyński

MK PZKO w Czeskim Cieszynie Park A. Sikory zostało powołane do życia w wyniku podziału MK PZKO Czeski Cieszyn na Walnym Zebraniu, które odbyło się w Teatrze w Czeskim Cieszynie 30 października 1974 r. (było to najmniejsze pod względem liczebności Koło na terenie Czeskiego Cieszyna, liczyło bowiem tylko 202 członków). Koło od początku tętniło życiem, organizowano spotkania piątkowe, wycieczki, prelekcje, imprezy sportowe, spotkania z młodzieżą.

Siedzibą Koła była salka w byłym budynku Macierzy Szkolnej w Parku A. Sikory. Od roku 2005 prezesem Koła jest mgr Anna Jursa. W tym samym roku Urząd Miasta Czeskiego Cieszyna sprzedał były budynek Macierzy w Parku A. Sikory, więc od połowy roku 2005 Koło zmuszone było do zmiany lokalu. Po długich staraniach wyremontowano dla jego potrzeb salkę przy ulicy Tovární 23, która uroczystie została otwarta 16 czerwca 2006. Od tego dnia członkowie Koła spotykają się na comiesięcznych imprezach. Oprócz Walnych Zebrań i Zebrań Członkowskich są organizowane prelekcje krajoznawcze, odbywają się takie imprezy jak Śledziówka, spotkanie ostatkowe, spotkania z okazji Dnia Kobiet czy Dnia Matki, smażenie placków. Do udanych należą również wycieczki.

Do roku 2002 działał przy MK PZKO Czeski Cieszyn Park Sikory Klub Młodych. Aktualnie działają w Kole dwa Kluby Kobiet. Jednym z aspektów ich działalności są regularnie urządane wystawy tematyczne rękodzieła i wyrobów kulinarnych.

Jedna z licznych wystaw Klubu Kobiet

Wystawa Klubu Kobiet w roku 2000

Otwarcie nowego lokalu Świetlicy w roku 2006

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
143	141	134	145	143	144	143	136	126	126

MK PZKO **CZESKI CIESZYN-SIBICA** obwód czeskocieszyński

Sekcja Turystyczna MK PZKO Sibica (2000)

„Chrzest” książki Anny Wacławik „Starczyn dukat” (2005)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
147	141	134	145	143	144	143	136	126	126

Miejscowe Koło PZKO w Czeskim Cieszynie Sibicy ma swą, już z kolei drugą siedzibę – najpierw był to dom przy ulicy Jabłonkowskiej (od roku 1982). Od 1. 10. 2003 Domem PZKO w Sibicy stała się tamtejsza była polska szkoła.

Liczba członków, w porównaniu z danymi z Leksykonu PZKO wydanego w roku 1997, zmalała o około 1/4. Działalność na rzecz kultury, która w tym Kole była nader bogata – do roku 1992 działał tam między innymi Zespół Regionalny „Sibica”, zaliczany do czołowych

Zespołów PZKO, w minionym dziesięcioleciu ograniczała się do organizowania wspólnych imprez.

Należą do nich: Bal PZKO organizowany wspólnie z Macierzą Szkolną w Sibicy, smażenie jajecznicy, prelekcje z cyklu „wyprawy na krańce świata” oraz Święto Ziemniaka „Kobzolszoł”.

MK PZKO w Sibicy współpracuje z MK PZKO w Żukowie Dolnym.

Koła organizują wspólne imprezy.

Uwidocznienie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” w pełni należy się członkom MK PZKO w Sibicy

zdecydowanie najbardziej zasłużonym, którymi są: Jan Kluza oraz Anna Wacławik.

Miejscowe Koło PZKO w Darkowie jest jednym z tych Kół, które dotkliwie dotknęły szkody górnicze. Były one bezpośrednią przyczyną przymusowego wyludniania terenów tej miejscowości. Już obniżona, w stosunku do pierwotnej, ilość członków wykazywana w roku 1997 była 186. Po ostatniej korekcie w roku 2007 baza członkowska darkowskiego Koła zmalała o prawie jedną trzecią – do 127 członków. Większość członków, chociaż musieli się z Darkowa wyprowadzić, pozostało swemu Kołu wiernymi (w Darkowie mieszka ich aktualnie tylko około 40!). Koło nie posiada własnego Domu. Do prowadzenia, pomimo wszelkich trudności, bardzo bogatej działalności, wynajmuje lokale od Kopalni Darków. Przy kole działa Chór Mieszany mający na swym koncie liczne znaczące osiągnięcia. Chór ten jest kontynuatorem liczącej 97 lat tradycji śpiewactwa chóralnego w Darkowie. Na próby i występy „Liry” zjeżdżają się chórzyści również z odległych od Darkowa stron, gdzie rzucił ich los. Od początku istnienia MK PZKO działa w Darkowie aktywny Klub Kobiet, aktualnie pod kierownictwem Danuty Stryja (od roku 2001).

Koło, którego aktualnym prezesem jest Piotr Sztuła, jest współorganizatorem darkowskiego „Maja nad Olzą”. Do tradycyjnych imprez organizowanych przez MK PZKO w Darkowie należą: bal, Wianki – największa impreza plenerowa MK ściągająca tłumy z szerokiej okolicy, koncert jesienny „Darkowska Jesień”, dalej Powitanie Wiosny, Pożegnanie Lata i wiele innych.

Tradycją są również wycieczki autokarowe – w minionych latach zorganizowano je na Baginiec, stożek, Kozubową, do Polski – do Pszczyny, Żywca, Koniakowa, Jaworzynki, jak również na Słowację – do Sztefanowej i Wratnej Doliny.

Do prawdziwych legend między licznymi zasłużonymi działaczami Koła zaliczyć należy przede wszystkim Wilhelma Sembola (już niestety nie żyjącego). Do współczesnych, bardzo aktywnych członków należy, wykraczający zakresem swej działalności daleko poza ramy MK, Józef Chmiel.

Opracowano na podstawie danych z ZG PZKO oraz archiwum miesięcznika Zwrot (przy współpracy z Czesławą Rudnik)

MK PZKO **DARKÓW** obwód karwiński

Tradycyjne darkowskie WIANKI

Chór Mieszany „Lira”

MK PZKO **DATYNIE DOLNE** obwód hawierzowski

Kiedy wrócimy do tekstu o MK PZKO w Datyniach Dolnych, umieszczonego w Monografii PZKO wydanej w roku 1997, aż wierzyć się nie chce, jak bogatą miało to Koło działalność, ile zespołów i imprez. Znacznie obniżona ilość członków, wykazywana w roku 1997, jeszcze zmalała. Od roku 1998 Koło nie organizuje żadnych imprez. Nie oznacza to jednak, że jego członkowie zakończyli całkiem działalność społeczną. Wielu angażuje się w MK PZKO Hawierzów Błędowice. W tamtejszym Domu PZKO w minionym dziesięcioleciu odżył na nowo jeden z najzabawniejszych pomysłów powstałych właśnie w Datyniach – „Babski bal” (od 1928 roku organizowany przez Macierz Szkolną, później PZKO), który ponownie zasłynął w szerokiej okolicy. Do zasłużonych działaczy datyńskiego Koła należą długoletni przewodniczący Jan Troszok (urodzony 17. 6. 1914, zmarł 9. 1. 1991), Tadeusz Toman (urodzony 10. 2. 1921, zmarł 27. 5. 2002) oraz długoletni sekretarz Koła, Alfred Kołorz, urodzony 17. 6. 1931.

Ożywiona tradycja „BABSICH BALI”...

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
26	26	26	24	24	23	23	22	22	22

Miejscowe Koło PZKO w Dąbrowie nigdy nie posiadało własnych lokali świetlicowych. Najdłużej korzystano z lokali w budynku Macierzy Szkolnej. Budynek ten po roku 1948 przeszedł na własność gminy Dąbrowa, a w roku 2002 został zburzony z powodu szkód górniczych. Od tego czasu Koło korzysta darmowo z lokali w Domu Narodowym w Dąbrowie, który jest własnością gminy. Przy MK PZKO działa od roku 1948 Klub Kobiet, który aktualnie zrzesza pięć pań. Do tradycyjnych imprez w Kole należą: świetlica z okazji Dnia Matki, wycieczka krajoznawcza, Festyn ogrodowy, świetlica sylwestrowo-noworoczna, 2 razy w roku odbywa się spotkanie członków połączone z prelekcją na różne tematy. Za wybitne zasługi na zaszerogowanie do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” w MK PZKO w Dąbrowie wysunięci byli następujący członkowie: Józef Wojtyła, Jan Niedoba i Władysław Zoń.

Za wybitne zasługi na zaszerogowanie do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” w MK PZKO w Dąbrowie wysunięci byli następujący członkowie: Aleksandra Figulowa, Oton Wania, Jan Kubanek, Alexander Handel.

Przekazywanie odznaczeń związkowych (1998)

Wycieczka do Bojnic (2003)

Członkowie MK PZKO na wycieczce

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
101	98	89	86	81	81	76	72	67	...

MK PZKO **GNOJNIK** obwód gnojnicki

Unowocześniona kuchnia w Domu PZKO

Obchody dwudziestolecia Domu PZKO

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIĘGLYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
98	108	103	102	100	100	94	94	94	94

Stan liczebny MK PZKO w Gnojniku jest, ku zadowoleniu miejscowych działaczy, stabilny. W Gnojniku, tuż obok szkoły, stoi Dom PZKO (otwarty w roku 1987). Przed uroczystymi obchodami 20-lecia tej siedziby MK w roku 2006 przeprowadzono w Domu remont dotyczący w głównej mierze wyposażenia kuchni i renowacji sanitariatów. Duże znaczenie dla Koła w Gnojniku ma bardzo bliska współpraca z miejscową PSP. Koło również współdziała ze wszystkimi Kołami obwodu gnojnickiego. Owocem tej współpracy jest między innymi Chór Mieszany „Godulan-Ropica“, którego szeregi zasilają również członkowie MK PZKO w Gnojniku. Młodzi członkowie Koła tańczą w zespole tanecznym przy MK PZKO w Ligotce Kameralnej. Przy Kole działa aktywny Klub Kobiet liczący 10 członkiń.

Do tradycyjnych imprez PZKO w Gnojniku należą: Wigilijka Noworoczna, smażenie jajecznicy i pieczenie placków, mistrzostwa MK PZKO w kręglach, wycieczki krajoznawcze i turystyczne, prelekcje. W ramach współpracy z Kołami PZKO obwodu gnojnickiego członkowie MK biorą udział w tradycyjnych imprezach obwodowych – w spotkaniu na Goduli pod koniec lata, turnieju zarządów w kręglach. Duże znaczenie dla gnojnickiego Koła ma również współpraca z Ośrodkiem Kultury i Zespołem Regionalnym w Gnojniku w Polsce.

Do bardzo pozytywnych należy fakt, że na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” z najbardziej poświęcających się członków MK PZKO w Gnojniku zaszeregowani zostali przedstawiciele generacji jeszcze aktywnej zawodowo, w tym też średniej: inż. Irena Krzyżanek, Maria Cieślak oraz inż. Paweł Pieter.

MK PZKO w Gródku należy do licznych Kół i warto podkreślić, że jego baza członkowska w minionym dziesięcioleciu w zasadzie nie ulegała negatywnym zmianom.

Duża aktywność członków gródeckiego Koła odzwierciedla się między innymi w realizacji wielu zmian w wyglądzie Domu PZKO – po dobudowaniu kuchni z zapleczem (1995), kolejno do Domu dobudowano scenę i pomieszczenia pod sceną (2002), przeprowadzono modernizację sanitariatów i izolację ciepłą ścian (2004), w całym Domu wymieniono okna (2006). Dom PZKO nie służy tylko członkom MK PZKO, ale również innym organizacjom oraz szerokim rzeszom obywateli Gródka. W skali roku odbywa się w Domu PZKO 55-60 imprez, co obciąża gospodarza, pana A. Szturca, ogromem pracy.

Przy MK PZKO w Gródku działają:

Zespół Kobiet, liczący 20 pań, wykazujący wielką aktywność. Panie spotykają się regularnie w czwartki, co dwa tygodnie, troszczą się o bufet na wszystkich imprezach, szyją kotyliny, utrzymują porządek w Domu PZKO, urządzają wystawy.

Klub Młodych zrzesza 16 członków, przygotowuje programy na imprezy Koła i organizuje własne imprezy. Klub Sportowy zrzesza 20 członków, jego działalność prowadzi Jan Jursa. Klub Sportowy organizuje Turniej Piłkarski „Mundial” na Harcowie. Co roku odbywa się mecz tenisa stołowego Gródek – Piosek.

Klub Seniora liczący 15 członków, urządza zimowe spotkania.

Do tradycyjnych imprez organizowanych w MK PZKO w Gródku regularnie należą: wspólny bal razem ze szkołą, Bal Ostatkowy, smażenie jajecznic, Wianki, „Deptani Kapusty”, spotkanie przy choince. MK co roku uczestniczy w Gorolskim Świątku w Jabłonkowie. Koło utrzymuje dobrą współpracę z Macierzą Szkolną PSP w Gródku. Corocznie organizuje dla dzieci kulig, turniej w tenisie stołowym, w lokalach Domu PZKO odbywają się baliki dla dzieci, obchody Dnia Babci i Dziadka, występy Teatru Lalek „Bajka”. Uczniowie szkoły odwiedzają się swym programem na imprezach PZKO.

Gródecy PZKO-wcy nie uskarżają się na brak finansów. Dobrze zagospodarowany Dom PZKO daje dochody. O wsparciu finansowym dla Koła pamięta również Urząd Gminy.

Na liście zasłużonych członków PZKO w Gródku znajdują się: Karol Pilch – prezes Koła od roku 1987, Adam Szturc – gospodarz Koła od roku 1995, Anna Pilchowa oraz Bronisława Polokowa – aktywne działaczki Zespołu Kobiet.

MK PZKO GRÓDEK obwód jabłonkowski

WIANKI (2000)

Otwarcie sceny w Domu PZKO (2001) Klub Kobiet (2000)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
339	335	341	342	346	352	350	346	336	...

MK PZKO **GUTY** obwód trzyniecki

Wystawa fotografii K. Suchanka i J. Myrdacza (1999)

DOŻYNKI ŚLĄSKIE (2004)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
107	100	92	95	95	95	92	92	88	85

Chlubą MK PZKO w Gutach jest tamtejszy Dom PZKO, oddany do użytku w roku 1977, otoczony dużą (ponad pół hektara) przestrzenią.

Obok Domu stoi budynek gospodarczy z tradycyjnym piecem chlebowym, jest zadaszona scena i dwie chatki letniskowe.

Dom PZKO w Gutach, umieszczony w pięknej górskiej okolicy, służy nie tylko rodzimemu Kołu. Był, również w minionym dziesięcioleciu, miejscem spotkań plenerowych plastyków SLA, literatów, służył jako baza obozom harcerskim ZHP w RC.

Przy Kole w minionym dziesięcioleciu nie działały żadne zespoły. Nadal aktywny jest Klub Kobiet zrzeszający 12 pań, które spotykają się regularnie co tydzień.

Zdecydowanie najważniejszą, tradycyjną imprezą organizowaną przez MK PZKO w Gutach, na którą przyjeżdżają grupy nawet z bardzo oddalonych MK PZKO, jak również wycieczki z Polski, są „Dożynki Śląskie” (w roku 2007 po raz 40.).

MK PZKO w Gutach organizuje również co roku: Bal Towarzyski, obchody MDK, smażenie jajecznic, prelekcje, wigilijki przy choince. Częstym wydarzeniem w Domu PZKO w Gutach były wystawy – tradycji ludowych (z wyeksponowaniem dawnej kuchni śląskiej), rękodzieła, książek, również wystawy fotografii twórców związanych z Gutami (Kazimierza Suchanka, Jana Myrdacza, Franciszka Bałona).

Spośród licznych zasłużonych dla MK PZKO w Gutach na czołowe miejsce, tym samym również na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO”, nominowano Jana Szczurka, Pawła Ruckiego i Bronisława Górnego.

MK PZKO **HAWIERZÓW III** obwód hawierzowski

Jak widać z tabelki, ilość członków w MK PZKO w Hawierzowie III opadła w roku 2006 do osiemnastu. 80 % z tej liczby to ludzie w podeszłym wieku. Pomimo tego prezes MK PZKO, pani Daniela Zaremba, zapewnia, że członkowie tego Koła nie uważają się za stracony szaniec, ale w ramach swych możliwości starają się utrzymać wspólne więzi. Zarząd systematycznie informuje członków o tym, co dzieje się w PZKO na terenie Hawierzowa, jak również w całym Związku. W tym celu Zarząd Koła rozsyła członkom własny informator, w którym z wyprzedzeniem kilku miesięcy przynosi dokładne dane o imprezach. Dzięki ofiarności sekretarza Koła, pana Jana Pawlasa, Zwrot i Kalendarz Śląski trafiają wprost do domów członków. Zarząd MK PZKO w Hawierzowie III pamięta o jubileuszach swych członków, jak również o smutnych dniach pożegnań odchodzących na zawsze.

Od prawie dwudziestu lat przy Kole w Hawierzowie III nie istnieją zespoły, nie mogą zaistnieć własne imprezy. Członkowie korzystają więc z ofert Kół obwodu hawierzowskiego, szczególnie MK PZKO Hawierzów Miasto i Błędowice. Koło to, działające od roku 1956, nigdy nie posiadało własnego lokalu. Do roku 1991 członkowie schodzili się w Miejscowym Ośrodku Agitacyjnym, a po jego likwidacji w lokalach Klubu Emerytów w Hawierzowie III.

Miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” w pełni należy się członkom MK PZKO w Hawierzowie III Szumbarku – Zofii i Janowi Pawłasom.

Wycieczka do Pszczyny i Rybnika (2002)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
53	50	48	41	32	30	25	20	18	18

MK PZKO

HAWIERZÓW-BŁĘDOWICE

obwód hawierzowski

Wystawa o historii PZKO w Błędowicach... (2005)

Tradycyjne Dożynki (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
526	519	499	482	492	482	473	471	466	463

Działalność MK PZKO w Hawierzowie Błędowicach w minionym dziesięcioleciu prowadził zarząd w takim samym liczebnie (jak po założeniu w roku 1947) składzie liczącym 17 osób. Kontakt z członkami zapewnia 17 rejonowych. Prezesem Koła jest od roku 2001 inż. Władysław Kotuła.

Obecna wartość szacunkowa stanu posiadania Koła sięga 10 milionów koron. Szczególną chlubą jest tu nowy Dom PZKO (zbudowany w czynie społecznym w latach 1984-1985, członkowie Koła odpracowali przy budowie 22 000 godzin z wykorzystaniem dotacji miasta Hawierzowa). Jeden z najokazalszych Domów PZKO jest wielofunkcyjny (mogą się w nim odbywać aż trzy organizowane niezależnie imprezy), kuchnia i sanitariaty odpowiadają wymogom UE.

W Domu mieści się od roku 1994 Polski Oddział Biblioteki Miejskiej (w pomieszczeniach wynajmowanych przez miasto). W skali roku odbywa się w błędowickim Domu PZKO 190 imprez. Do Domu należy rozległy ogród ze stałym podium z zapleczem oraz parking na 20 samochodów. Zespołem MK PZKO w Błędowicach był „Mały Zespół Wokalny”. Prowadzony przez Danutę i Edwarda Bilanów zakończył swą działalność w roku 2003. Powodem do dumy jest Zespół Taneczny „Błędowanie” liczący 30 tancerzy, który pod kierownictwem Dagmar Owczarzy i Marcina Pisuli rozpoczął swą działalność od roku 2004 i jest kontynuatorem, popularnego przed laty, Zespołu Regionalnego „Błędowice”. Zespół ma za

trzy lata swego istnienia na swym koncie dziesiątki udanych występów na naszym terenie, w Polsce (na TKB w Wiśle i Szczyrku), na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Vsetinský krpec”, w latach 2005, 2006, 2007 zespół wystąpił ze swymi programami balowymi w dziesiątkach miejsc. „Błędowanie” zyskali w roku 2005 pierwsze miejsce i główną nagrodę w konkursie organizowanym przez Kongres Polaków – „Tacy Jesteśmy”. Przy Kole działa również Kapela „Kamraci” (od roku 1988).

W Błędowicach działa (już od roku 1954) aktywny Klub Kobiet, który aktualnie liczy ponad 20 pań kierowanych przez Annę Stasiową. Obok zapewniania

zaplecza kulinarnego na wszystkich imprezach Koła panie wzbogacają coroczny kalendarz imprez MK przez organizowanie kursów gotowania, wystaw prac rękodzieła i wyrobów kulinarnych, przeglądów mody. Klub Seniora działa w Błędowicach nieprzerwanie od roku 1987 (do roku 2002 pod kierownictwem Józefa Krygla, od roku 2003 prowadzi go Tadeusz Nierostek), organizuje regularne spotkania, prelekcje lekarskie oraz wycieczki (włącznie z zagranicznymi). Jest, wspólnie z Klubem Kobiet (od roku 1995), organizatorem popularnego „Podwieczorku Ostatkowego” dla seniorów wszystkich hawierzowskich Kół. Nawiązując do bogatej działalności sportowej w latach pięćdziesiątych (KS Piast Błędowice) organizuje turniej w tenisie stołowym o Puchar Przechodni MK PZKO dla młodzieży szkolnej i dorosłych, w organizowaniu którego również udział bierze Kółko Tenistów Stołowych prowadzone przez Tadeusza Nowaka (kółko spotyka się regularnie z członkami innych kół). Klub Seniora jest organizatorem tradycyjnych Wystaw Owoców i Warzyw i wystaw tematycznych. Poza wyżej wymienionymi do tradycyjnych imprez MK PZKO w Błędowicach należą przede wszystkim „Dożynki Śląskie” (od roku 1969 – w roku 2007 po raz 38), wieczory muzyczne „Jesienne Mgły” odbywały się do roku 2003, co roku są organizowane dwa bale – tradycyjny i młodzieżowy, Bal Sylwestrowy, spotkania wigilijkowe, smażenie jajecznicy. Od chwili zaistnienia Komitetu Miejskiego PZKO w Hawierzowie MK PZKO w Błędowicach jest filarem jego działalności. W roku 2005 było Koło błędowickie inicjatorem i organizatorem wystawy „PZKO w Hawierzowie” w Galerii Spirala (w ramach obchodów 50-lecia miasta). Koło współpracuje ze szkołą i Macierzą Szkolną.

MK PZKO wydaje dla członków (od roku 1985) kwartalnik „Informator”. W roku 1997 wydało publikację „Błędowice – krótki zarys historii” autorstwa Andrzeja Pawlasa. W Kole jest od jego powstania na bieżąco prowadzona kronika.

Wśród wielu pełnych poświęcenia, pracowitych członków MK PZKO w Błędowicach na czoło wysuwają się, i zostali umieszczeni w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO”: inż. Józef Pietrus, Anna Stasiowa oraz Emilia Bilan.

„Jesienne mgły”

BŁĘDOWIANIE laureatami „Złotego Jestema” (2005)

Z licznych wystaw Klubu Kobiet...

„Ostatki” (2006)

MK PZKO **HAWIERZÓW-MIASTO** obwód hawierzowski

Józef Folwarczny przed zagajeniem Wigilijki (1998)

Uroczyste spotkanie z okazji 25-lecia Klubu Emerytów (2000)

(MK PZKO Hawierzów Miasto było w Leksykonie PZKO umieszczone pod hasłem Hawierzów-Centrum).

Tabelka wypełniona cyframi obrazującymi liczbę członków MK PZKO w Hawierzowie Mieście jakby odzwierciedlała wchłanianie nowych generacji przez bezduszne środowisko wielkiego miasta. Ubytek członków sięgający prawie połowy należy w skali Związku do procentowo największych.

MK PZKO w Hawierzowie Mieście nie posiada własnego lokalu (czasy świetności Klubu Pod Arkadami niestety dawno minęły), korzysta z lokalu Klubu Emerytów Magistratu Miasta Hawierzowa przy ulicy Matuška (2 razy w miesiącu, w czwartki).

Przy Kole działa pod kierownictwem Ireny Wity Klub Kobiet liczący 21 członkiń (założony w roku 1969). Panie spotykają się regularnie, zapraszają prelegentki, odwiedzają wystawy w innych Kołach, zapewniają kuchnię na tradycyjnych balach Koła.

Klub Emerytów (założony w roku 1976 przez Antoniego Adamka), kierowany od roku 2002 przez Józefa Witę, ma zmienną liczbę członków, jednak jego trzon to 28 osób. Emeryci nadal organizują wspólne imprezy, zainicjowane przez poprzedniego, długoletniego kierownika Józefa Folwarcznego: spacer i wycieczki „po zdrowie”, wycieczki krajoznawcze, tzw. „gulaszówki”, smażenie jajecznicy, opiekane kielbaski. Tradycyjną imprezą organizowaną w Kole niezmiennie od czasów jego założenia w roku 1955 jest Bal PZKO.

Do najbardziej zasłużonych działaczy MK PZKO w Hawierzowie Mieście, których należy umieścić w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO”, należą: Józef Folwarczny i Bożena Ptak.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
215	204	206	182	161	155	153	137	132	122

MK PZKO **HAWIERZÓW-SUCHA** obwód hawierzowski

MK PZKO w Hawierzowie Suchej nie posiada własnego Domu, swą świetlicę Koło wynajmuje od lat w tradycyjnym miejscu, w budynku, który jest obecnie własnością Śląskiego Kościoła Ewangelickiego A.W. Pomimo ubytku liczebności MK PZKO w Suchej dzięki nieustającej aktywności nowych generacji członków tchnie optymizmem. Wielu Suszan przeprowadzonych do innych miejscowości należy tam do trzonu najaktywniejszych w miejscowych kołach. Członkami tego Koła byli lub nadal są ludzie, którzy swymi osiągnięciami na polu kultury wstawili się w ramach całego Związku, przekraczając również granice państwa (tu warto wspomnieć chociażby autorkę „Kuchni Śląskiej” Emilię Kołder, kierowniczkę Zespołu „Olza” Danke Janik-Jaworkową, aktora SP Teatru Cieszyńskiego Władysława Liberde i reżysera Jana Klimsę, fotografika Franciszka Bałona i dotąd wiernego Suchej plastyka Oskara Pawłasa). Przy Kole nadal działają: Klub Kobiet (nieprzerwanie od roku 1947) liczący 17 członkiń, „Klub Panów w Najlepszych Leciech” (założony w roku 1981), liczący obecnie 7 członków. W roku 2005 wznowił swą działalność Klub Młodych liczący 18 członków. Do tradycyjnych imprez nadal regularnie organizowanych w Kole należą: cieszący się dużym powodzeniem zarówno u starszych jak i młodych, kameralny „Bal Papuciowy” (organizowany od roku 2003), obchody Dnia Matki, Dożynki Suskie i tradycyjnie okazałe Wystawy Robót Ręcznych organizowane przez Klub Kobiet.

Wystawa Klubu Kobiet – „Czar jesieni” (1999)

Wystawa Klubu Kobiet (2003)

„BAL PAPUCIOWY” (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
284	283	278	263	258	249	245	236	226	216

MK PZKO **HAWIERZÓW-SZUMBARK** obwód hawierzowski

*Dawne miejsce spotkań
 Polaków w Szumbarku:
 gospoda "Pod jeleniem",
 na której do dnia dzisiejszego
 widnieje napis tylko...
 w języku polskim*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
103	98	90	89	80	77	74	75	75	72

MK PZKO w Hawierzowie Szumbarku nie posiada własnego lokalu. Trzeba tu przypomnieć, że w latach 1990-1996 to Koło było całkiem bezdomne. Do zmiany tego stanu doszło tylko dzięki poświęceniu Oswalda Molinka, który własnym kosztem wyremontował poddasze swego prywatnego domu i powstałe w ten sposób pomieszczenia wynajął Kołu na świetlicę. Nie brak tam również małej kuchenki, z której korzystali

Klub Kobiet. W ten oto sposób MK PZKO w Hawierzowie Szumbarku jakby wróciło do sąsiedztwo gospody „Pod Jeleniem” (ta była jeszcze w okresie powojennym ośrodkiem życia kulturalnego Polaków z Szumbarku). Podobnie jak inne zmałałe Koła i to wraca jakby do początków istnienia PZKO charakterystycznych między innymi spotykaniem się w prywatnych domach. Pomimo małej liczby członków an

MK PZKO w Hawierzowie Szumbarku nie rezygnuje z działalności. Do tradycyjnych imprez organizowanych tu co roku, na których spotykają się zawsze ponad 20 zainteresowanych, należą wycieczki krajoznawcze (raz w roku z około 45 uczestnikami), prelekcje (2 razy w roku), spotkania towarzyskie (2 razy w roku), spotkania

Klubu Kobiet (3 razy w roku), świetlice przyrodzie (raz w roku), Mikołaja (z uczestnictwem 15 dorosłych i 8 dzieci). Przy MK PZKO w Szumbarku nadal aktywnie działa Klub Kobiet (od roku 1966) liczący 23 panie. Do tradycji należy sporządzanie posiłków dla zespołów występujących w ramach Dni Kultury, jak również dla Macierzy Szkolnej na Festiwal Piosenki Dziecięcej w Hawierzowie, właśnie przez panie z tego Klubu Kobiet.

Koło szumbarckie współpracuje w Komitecie Miejskim PZKO – 3 członkowie zarządu wchodzi w skład tego organu. Dobrze układa się współpraca z sąsiednim Kołem w Hawierzowie III, z Kołem błędowickim i w ramach Komitetu z pozostałymi Kołami obwodu hawierzowskiego.

Do najbardziej aktywnych, zasłużonych członków Koła, obok już wspomnianego wyżej Oswalda Molinka, należą: Anna Molinkowa – od 26 lat nieprzerwanie prowadząca Klub Kobiet oraz Erwin Drózd długoletni prezes Koła (35 lat).

W Almanachu PZKO, wydanym z okazji pięćdziesięciolecia Związku w roku 1997, zabrakło hasła MK PZKO

Żywocice. Pojawiło się dopiero w erracie, którą jednak chyba nie zdążono włożyć do wszystkich egzemplarzy (już rozproszonych). Przytaczamy więc skrótową powtórkę tego, co działo się w MK PZKO w Żywocicach od jego zaistnienia w roku 1947:

Na czele grupy założycieli stał Józef Rozbrój (1922-1985), który był przez 10 lat prezesem tego Koła, zaś najdłużej, bo 14 lat (licząc do roku 1997) – Karol Kielar. Koło wynajmowało sale w szkole podstawowej, Domu Robotniczym i w Sadach Żywocickich. Przy Kole działał przez 25 lat (do roku 1973) zespół teatralny, w latach 1950-1961 chór żeński, w latach 1971-1983 działał aktywnie Klub Młodych. Do specyficznych imprez organizowanych w Żywocicach należały między innymi „Łuskaczki fazoli”.

Koło nadal nie posiada własnego lokalu.

Jak widać z tabelki, ilość członków MK PZKO w Hawie-rzowie Żywocicach zmalała w minionym dziesięcioleciu o ponad 1/3.

Z dawnych czasów (od roku 1967) pozostał tylko aktywny Klub Kobiet, liczący 14 pań.

Do tradycyjnych imprez nadal urządzanych w MK PZKO w Żywocicach należą: prelekcje i wycieczki krajoznawcze, pogadanki przy herbacie w Klubie Kobiet, smażenie jajecznicy i smażenie placków

ziemniaczanych – organizowane w prywatnych ogrodach członków Koła.

Koło było co roku współorganizatorem uroczystości wspomnieniowych pod pomnikiem tragedii żywocickiej i pozostało wierne tej tradycji.

Do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” umieszczono następujących członków

MK PZKO w Hawierzowie Żywocicach:

Karol Baron, Józef Baron, inż. Karol Kielar.

MK PZKO HAWIERZÓW -ŻYWOCICE

obwód hawierzowski

*Miejsce Pamięci Tragedii Żywocickiej,
która dotknęła przede wszystkim
miejscowych Polaków*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
150	143	132	125	122	119	112	106	103	97

MK PZKO **JABŁONKÓW** obwód jabłonkowski

Wystawa Klubu Kobiet (1998)

Tradycyjna Kawiarenka Pod Pegazem

Chór „Gorol” na TKB w Wiśle (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
452	445	443	430	420	423	424	424	410	410

To jedno z największych MK PZKO, nie tylko liczebnie. MK PZKO w Jabłonkowie przedstawia ogromem swej działalności niepowtarzalny ewenement nie tylko w skali związkowej. Działalność Koła skupia się w jego siedzibie, we własnym Domu PZKO w budynku koło rynku jabłonkowskiego (własność od roku 1983), odremontowanego wkładem ponad 10 000 godzin bezinteresownie odpracowanych przez członków Koła. W roku dobudowano do Domu scenę (na piętrze) i pomieszczenie do wystaw i warsztatów regionalnych (na parterze). Obok Domu PZKO Koło posiada również dom z ogrodem i podwórzem w Jabłonkowie Białej „na Mazurowicach” oraz scenę i chatę „Jurowice” w Lasku Miejskim w Jabłonkowie służące w trakcie Gorolskich Świąt. Przy Kole działa cały szereg zespołów, klubów i innych jednostek: Chór „Gorol”, liczący 55 członków, w minionym dziesięcioleciu prowadzony przez Andrzeja Mozgałę i Katarzynę Siwiec. Obok corocznego tradycyjnego uczestnictwa w Tygodniu Kultury Beskidzkiej z najważniejszych występów „Gorola” w minionym dziesięcioleciu wymienić należy: Festiwal Pieśni Śląskiej w Gogolinie, obchody Święta Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w Opolu, Jarmark w Ustroniu, Festiwal Pieśni Chóralnej w Bielsku-Białej, koncert w Lysej nad Labem, koncerty w Grecji – Międzynarodowy Festiwal Chórów Europejskich (2004), XII Światowy Festiwal Chórów Polonijnych w Koszalinie (2006). Kapela Ludowa „Nowina” licząca 7 członków (założona w r. 1984), do roku 2002 pod kierownictwem artystycznym Krystyny Mruzek, obecnie prowadzona organizacyjnie przez Grzegorza Stopę, ma co roku około 50 występów. Do najważniejszych sukcesów kapeli w minionym dziesięcioleciu należą uzyskane ośmiokrotnie pierwsze miejsca w konkursach kapel ludowych w Polsce oraz 1. miejsce w eliminacjach centralnych Ogólnopanstwowego Konkursu Kapel Ludowych Republiki Czeskiej w Wysokim Mýtie (2003). „Nowina” w roku 1999 wzięła również udział w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym „Złota Brama” w Petersburgu. Zespół Folklorystyczny „Zaolzi” liczy 20 członków (powstał w roku 2001) i jego kierownikiem artystycznym jest Marcin Filipczyk. Dziecięcy Zespół Folklorystyczny „Zaolzioczek”, pod kierownictwem artystycznym Marcina Filipczyka, liczący 30 członków, można nazwać dzieckiem „Zaolzio” nie tylko w przenośni. Trzyosobowa Kapela Ludowa (gajdy, skrzypce, akordeon) „Bukón”, pod kierownictwem artystycznym Otmara Kantora, powstała w roku 2005. Przy jabłonkowskim Kole działa od jego powstania

aktywny Klub Kobiet liczący 27 członkiń. Panie organizują wystawy robót ręcznych i wystawy kulinarne, wypieki pierników świątecznych, ale również prelekcje i wspólnie z Klubem Seniora wycieczki krajoznawcze, przygotowują zaplecze kulinarne na wszystkich (bardzo licznych) imprezach Koła.

Klub Seniora liczący 17 członków (działa od roku 1990), ostatnio pod przewodnictwem Józefa Cieniały. Klub Młodych w minionym dziesięcioleciu organizuje corocznie Wianki na Mazurowicach, Gorolski Dym w Lasku Miejskim, rockoteki i dyskoteki, Maraton Taneczny, zabawy sylwestrowe.

Od roku 1989 odbywają się spotkania literacko-artystyczne w ramach „Kawiarenki pod Pegazem”, na których gościli artyści słowa, pędzla i muzyki z naszych okolic, z Polski, Słowacji i wielu innych krajów świata. Od roku 1990 zaistniała „Kawiarenka Świątógórska”. Od roku 1998 działa przy Kole placówka o charakterze muzealnym – Izba Regionalna im. Adama Sikory, której kierownikiem jest Leszek Richter. W ciągu dziesięciolecia działalności Izba zorganizowała 6 wystaw towarzyszących Gorolskim Świętom poświęconym w głównej mierze starym rzemiosłom (tym zostały również poświęcone liczne pokazy w wielu miejscowościach poza Jabłonkowem). Izba również organizuje prelekcje tematyczne oraz wycieczki uczniów szkół podstawowych do ciekawych miejsc regionu.

W minionym dziesięcioleciu Izba Regionalna rozpoczęła działania związane z budową Parku Etnograficznego (miniskansenu) w Jabłonkowie Mazurowicach (zbiory liczą 810 eksponatów i ponad 250 fotografii dokumentalnych). Od roku 2005 działa pod kierownictwem Leszka Richtera przy MK PZKO Ognisko Górali Śląskich w Jabłonkowie, Oddział Związku Podhalan, które jest współorganizatorem niektórych inicjatyw Izby Regionalnej, jak np. „Miyszani łowiec”, „Szykowne gorolski rynek”.

Do tradycyjnych imprez w MK PZKO w Jabłonkowie zaliczane jest przede wszystkim „Gorolski Święto”. Kolejne liczne imprezy w minionym dziesięcioleciu to: Wianki na Mazurowicach, Uroczystości Dnia Matki, Gorolski Dym, Święto Łatawca, Pokłosie po Gorolskim Święcie, Biesiada

przy Opiekaniu Barana w Lasku Miejskim, Uroczystość Święta Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, Wigilijki, Koncerty Świąteczne, Zabawa Sylwestrowa, Ostatkowy Bal Papuciowy i wiele innych.

Wśród zasłużonych działaczy na czołowych miejscach, zaklasyfikowani do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” to: Filip Stonawski, Józef Jachnicki, Maria Drong, Anna Friedman, Jan Ryłko.

WIANKI na „Mazurowicach” (2005)

Zespół „Zaolzi” (2006)

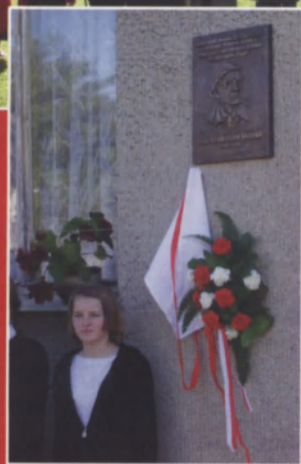

Zespół „Zaolzioczek” (2006)

Wystawa Książki Polskiej w Domu PZKO w Jabłonkowie (2006)

MK PZKO **KARPĘTNA** obwód trzyniecki

*Odsłonięcie
 tablicy
 pamiątkowej
 na domu
 w którym mieszkał
 Stanisław Hadyna*

Karpętna zasłużyła na sławę chociażby przez to, że w tej właśnie podbeskidzkiej wiosce urodził się jeden z najsłynniejszych Polaków, który poświęcił całe życie kulturze i sztuce ludowej i muzyce – Stanisław Hadyna. Stamtąd również pochodzi niemniej słynny w tej samej dziedzinie

Daniel Kadłubiec

MK PZKO w Karpętnej, chociaż małe i nie brak mu trudności, trwa z uporem w tradycjach od trzeciej już generacji działaczy PZKO. Ten fakt potwierdza chociażby zaistnienie Domu PZKO w wyremontowanej przybudówce szkoły (w roku 1974).

Po wielu perypetiach udało się w roku 2002 zyskać Dom na wyłączną własność MK PZKO.

Odzwiedzcieniem zaangażowania kolejnych generacji w działalność PZKO jest w Karpętnej również obecny prezes MK, Czesław Heczko, który przedtem był przewodniczącym

Klubu Młodych, działającego przy tym Kole. Obok niego do najaktywniejszych członków MK PZKO w Karpętnej w minionym dziesięcioleciu należeli: Józef Heczko – obecny gospodarz

Domu PZKO (przez 16 lat pełnił funkcję prezesa), Rudolf Podola (były prezes), Anna Motykowa, Helena Hojdyszowa, Gustaw Mrózek, Mariola Heczkowa, Anna Zmełty, Zofia Heczkowa, inż. Bogusław Heczko.

Do tradycyjnych imprez MK, nadal organizowanych w minionym dziesięcioleciu, należą: Festyny PZKO (ostatni był, niestety, w roku 2005), potem festyny zastąpiły spotkania przy ognisku, wspólnie z MK PZKO Wędrzyna Zaolzie jest nadal corocznie organizowane smażenie jajecznicy, Koło organizuje wycieczki piesze, wycieczki rowerowe, „Święto Ziemniaka”.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
101	94	96	95	90	88	84	82	76	70

MK PZKO **KARWINA-FRYSZTAT** obwód karwiński

Miejskowe Koło PZKO w Karwinie Frysztacie było na początku minionego dziesięciolecia jednym z naszych Kół gigantów. Niestety, baza członkowska w tym kole (jak widać z tabeli) potężnie zmalała. Frysztaccy pezetkaowcy mają w swym posiadaniu dom PZKO (wybudowany w roku 1976) z przylegającym do niego ogrodem. Przy Kole działają dwa chóry. Chór męski „Hejnał-Echo” powstał przez połączenie w roku 1964 chóru męskiego „Echo” oraz chóru męskiego „Hejnał”. Chór „Hejnał-Echo”, liczący obecnie 25 śpiewaków, obchodził dwa znaczące jubileusze – w roku 2000 (1920 – założenie „Echa”), w roku 2005 (1935 – założenie „Hejnału”).

Chór żeński „Kalina”, liczący obecnie 27 śpiewaczek, obchodził swe jubileusze w roku 2001 i 2006.

Prowadzenie organizacyjne chóru zapewnia prężnie Maria Pieczka. Chór „Kalina” śpiewał w kościołach słowackich na Orawie i w okolicznych Kołach PZKO, na Festiwalach PZKO, na „Trojoku Śląskim”, „Gaude Cantem”, Ogólnopolskim Festiwalu Pieśni Chóralnej. MK PZKO Karwina Frysztat to również bardzo aktywnie działający Klub Kobiet pod kierownictwem Danuty Wałoszek, zrzeszający 25 pań, które sporządzają stroje ludowe dla zespołów miejscowej Polskiej Szkoły Podstawowej. Ich dziełem są również ciekawe wystawy, m. in.: „Odnawiamy wnętrze naszego mieszkania i uzupełniamy naszą garderobę” (2001), „W wolnej chwili...” (2003), Robótki ręczne pań, koronki koniakowskie, obrazy Władysława Ćmiela – wystawa z okazji 30-lecia frysztackiego Domu PZKO.

Od roku 1999 działa systematycznie przy Kole Klub Propozycji pod kierownictwem Danuty Ondruch. Klub Seniora przy MK PZKO Karwina Frysztat liczy 15 członków.

Funkcję prezesa frysztackiego MK PZKO piastowała najdłużej mgr Helena Wierzgoń (od roku 1993 do roku 2006). Od roku 2007 funkcję prezesa pełni Dorota Lach. Na wyróżnienie zasługuje wzorowa i bogata współpraca MK PZKO w Karwinie Frysztacie z miejscową Polską Szkołą Podstawową, która znajduje się w sąsiedztwie Domu PZKO. Dzieci uczęszczające do przedszkola i szkoły, szczególnie zaś zespoły szkolne „Gizdy” oraz „Dziółchy a syny z kolonije”, upiększają imprezy MK PZKO. W Domu PZKO odbywają się również liczne imprezy szkolne. Grono pedagogiczne współpracuje z zarządem MK PZKO.

Miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” w pełni należy się następującym członkom MK PZKO w Karwinie Frysztacie: Władysław Pierzchała, Danuta Wałoszek, Józef Wierzgoń.

Bal PZKO Jubileusz Chóru „Hejnał-Echo” (2005)

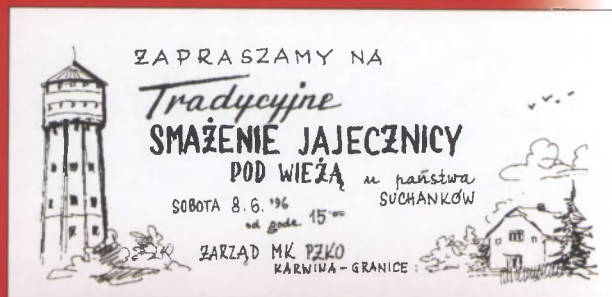

**Chór żeński „Kalina” na uroczystościach trzydziestolecia Domu PZKO
 STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH**

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
657	559	551	540	516	498	475	458	404	

MK PZKO KARWINA-GRANICE

obwód karwiński

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIĘGLYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
157	150	140	133	132	127	123	112	101	100

MK PZKO KARWINA-HENRYK

obwód karwiński

Zarząd Koła

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIĘGLYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
63	63	61	61	59	61	62	59	55	52

Jak możemy przeczytać w Leksykonie PZKO, wydanym w roku 1997, Miejscowe Koło PZKO w Karwinie Granicach powstało w roku 1971, co jest pewnym ewenementem. Do ciekawostek należało działające przy Kole Studio Filmu Amatorskiego, był aktywny Klub Młodych z „Teatrykiem ITD”, który „wytrzymał najdłużej”, bo do lat dziewięćdziesiątych. Liczba członków Koła zmalała w minionym dziesięcioleciu o ponad 1/3. Koło ma nadal trudności lokalowe – nie posiada własnego lokum, a wynajmowanie lokali w czasach dzisiejszych jest bardzo kosztowne. Przy MK PZKO w Karwinie Granicach dotąd pozostał aktywny już tylko Klub Kobiet, liczący 8-10 pań. A z wielu tradycyjnych imprez są organizowane (z wyżej wymienionych przyczyn lokalowych) „kopaczówki” i smażenie jajecznicy „pod wieżą” (na terenie prywatnym, koło domu państwa Suchanków). Aktywni członkowie PZKO, zrzeszeni w tym Kole, angażują się w zespołach innych MK PZKO, mają również do dyspozycji duże bogactwo imprez organizowanych w innych Kołach Obwodu Karwińskiego.

Za godną zaszeregowania do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” została w Karwinie Granicach uznana działaczka Klubu Kobiet – pani Elżbieta Bromnik.

O Miejscowym Kole PZKO w Karwinie Henryku możemy powiedzieć, że liczebność jego członków w minionym dziesięcioleciu, acz mała, jest niezwykle stabilna. Gdyby nie wierność tradycjom i ofiarna działalność pozostałych na swych miejscach, Koło „na Henryku” od dawna przestałoby istnieć. Prezesem zarządu Koła jest pani mgr Halina Pawera. Pod jej kierownictwem po zlikwidowaniu lokalu Koła w Karwinie Henryku znaleziono stałą siedzibę w Domu PZKO w Karwinie Frysztać (od roku 1993).

Przy Kole działa Klub Kobiet liczący 11 członkiń, kierowany przez Martę Peszak. Do tradycyjnych i prez, organizowanych w MK PZKO w Karwinie Henryku co-rocennie, należą: Dzień Matki z występami przedszkolaków, smażenie jajecznicy, opiekanie parówek przy ognisku, prelekcje o tematyce literackiej, medycznej i podróżniczej, Spotkania Opatkowe, wycieczki krajoznawcze (wspólnie zwiedzano Tarnowskie Góry, Pieszczyany, współuczestniczono w wyjazdach „Do źródeł Olzy”).

Z MK PZKO w Karwinie Henryku za swe wybitne zasługi dla Koła do rubryki „Zasłużeni działacze PZKO” zostali wybrani: Ernest Smolik oraz Jadwiga Waidlicht.

Miejskowe Koło PZKO w Karwinie Łąkach jest jednym z Kół, dotkniętych wysiedleniem swoich członków spowodowanym przez dewastację na skutek działań górniczych. Koło aktualnie nie posiada własnej świetlicy ani żadnego majątku. Zebrania i spotkania świetlicowe pezetkaowcy z Łąg urządzają w sali Ośrodka Kultury Magistratu Miasta Karwiny, który został zbudowany w zamian za zburzone na skutek szkód górniczych obiekty. Korzystają również z sali miejscowej restauracji i ośrodka działkowców. Przy Kole już nie istnieją żadne zespoły ani kluby.

MK PZKO w Karwinie Łąkach organizuje corocznie 7-8 spotkań świetlicowych o charakterze towarzyskim, uzupełnionych krótkim programem kulturalnym czy prelekcją. Największym zainteresowaniem cieszą się zimowe spotkania karnawałowe, wiosenne smażenie jajecznic, pożegnania lata z plackami ziemniaczanymi – „strykami” i jesienne prelekcje Władysława Chrzęszcza na temat jego wspinaczek wysokogórskich. Są też spotkania „Olzioków” i „Olzianek”, na których, oprócz wspomnień, są śpiewane piosenki z dawnego repertuaru tych zespołów. Każdoroczną imprezą kulminacyjną są Spotkania Świąteczne, które tradycyjnie zagaja swym krótkim programem Wanda Pribulowa, a później rozbrzmiewają wspólnie śpiewane kolędy.

Do najbardziej zasłużonych dla MK PZKO w Karwinie Łąkach działaczy, którym należy się zaszeregowanie do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO”, należą:
Tadeusz Chrzęszcz, Wanda Pribulowa oraz Karol Tomiczek.

MK PZKO **KARWINA-ŁĄKI** obwód karwiński

Kościół św. Barbary w Łąkach jeszcze stoi...

*Łąki, to co z nich zostało...
Członkowie MK PZKO spotykają się
w budynku przychodni lekarskiej
i biblioteki (widocznym w prawo)*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
121	115	109	106	103	101	96	98	84	87

MK PZKO **KARWINA-NOWE MIASTO** obwód karwiński

To MK PZKO miało zawsze ścisłe powiązania z Polską Szkołą ...

*... zespół szkoły (już frysztyckiej)
 "Dziouchy a syncy z kolónije"*

MK PZKO w Karwinie-Nowym Mieście należy, niestety, do Kół, których baza członkowska w minionym dziesięcioleciu znacznie się uszczupliła – ilość członków spadła o prawie 40 procent. Koło ma swój

Klub PZKO w przybudówce budynku byłej Polskiej Szkoły w Karwinie Nowym Mieście.

Od początku swego istnienia (1952) było ściśle związane z miejscową szkołą, która należała do największych polskich szkół na Zaolziu. Leksykon PZKO wydany w roku 1997 podaje w opisie działalności MK PZKO w Karwinie

Nowym Mieście całą plejadę zespołów, klubów i inicjatyw.

Razem z ubytkiem dzieci w Polskiej Szkole, a co za tym idzie, ubytkiem nauczycieli zaangażowanych w działalność MK PZKO, dawna świetność Koła minęła.

Przy MK PZKO nie istnieje żaden zespół, a z klubów pozostał tylko Klub Kobiet, zrzeszający 8 pań. Wielu członków Koła jest aktywnych w chórach i zespołach innych Kół obwodu karwińskiego.

Do nadal organizowanych tradycyjnych imprez należą: spotkania pań pt. „Józef zaprasza”, smażenie jajecznicy, smażenie placków ziemniaczanych, wigilijka, prelekcje.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
395	373	359	349	320	300	293	281	241	...

Historia bazy członkowskiej tego Koła jest poniekąd niezwykła. W trakcie budowy nowego osiedla mieszkaniowego w Karwinie Raju nastąpił duży przyrływ członków z sąsiednich miejscowości, w wyniku czego baza członkowska Koła do roku 1987 wzrosła do 657 członków i Koło zamieniło się z wiejskiego na miejskie. Od roku 1990 stan liczebny członków zmniejsza się, czego przyczyną jest starzenie się bazy członkowskiej.

MK PZKO w Karwinie Raju posiada własny, w pełni wyposażony Dom PZKO z przyległym ogrodem. Przy Kole działa 32-osobowy Chór „Dźwięk”. Chór występuje na imprezach własnego i innych Kół PZKO, w różnych miejscowościach Czech, Polski i Słowacji, uczestniczy w festiwalach i konkursach, śpiewał w spektaklu Leszka Wronki „Olza”. „Dźwięk” nadal utrzymuje przyjacielskie kontakty z licznymi zespołami z Polski.

Od roku 2000 pracuje przy Klubie Młodych MK zespół „Dźwięczek”, z obecnym kierownikiem artystycznym mgr Jolantą Malinką. W swej krótkiej historii miał Dźwięczek kilkanaście występów w okolicy, jak również w Polsce i na Słowacji. Klub Kobiet działający przy MK PZKO od jego założenia, w obecnym składzie 27 pań, kierowany przez Annę Rzyman i Marię Owczarzy, nadal troszczy się o zaplecze kulinarne na imprezach Koła, organizuje kursy szycia i gotowania, wystawy, prelekcje i pokazy. Klub Seniora zrzeszający 26 członków jest obecnie kierowany przez inż. Jana Wytrzensa. Klub organizuje spotkania koleżeńskie, prelekcje, zwiedza wystawy, pomaga w pracach przy Domu PZKO.

Klub Młodych w Raju liczy obecnie 28 członków. Młodzi w minionym dziesięcioleciu pomagali przy organizowaniu imprez Koła, uczestniczyli w turniejach sportowych, kluboturniejach. Klub organizuje też własne spotkania tematyczne, wycieczki piesze i rowerowe, zimą narciarskie. Do tradycyjnych imprez w Kole należą: bale, ostatki z „pochowaniem basy”, Maje nad Olzą, smażenie jajecznicy, Dzień Matki, Dzień Dziecka, festyny, odpusty, wystawy prac rękodzieła, koncerty, odczyty, pokazy, zabawy, dyskoteki, wycieczki krajowe i zagraniczne, spotkania jubileuszowe, spotkania z Mikołajem, spotkania świąteczno-noworoczne przy choince.

Do najbardziej zasłużonych dla MK PZKO w Karwinie Raju, którym przyznano zaszerogowanie do rubryki „Zasłużeni działacze PZKO”, należą:
Henryk Berbałk, Aurelia Pilecka i Tadeusz Puchała.

MK PZKO **KARWINA-RAJ** obwód karwiński

Chór „Dźwięk”

Wystawa prac ręcznych Klubu Kobiet (2000)

Coroczne, tradycyjne ostatkowe „Pochowanie basy” w Domu PZKO
STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
481	461	478	480	461	458	453	442	405	370

MK PZKO **KARWINA-SOWINIEC** obwód karwiński

Na Walnym Zebraniu w roku 2007

MK PZKO w Karwinie Sowińcu to również jedno z Kół dotkniętych szkodami górniczymi. Liczba członków z 70 wykazywanych w roku 1997 spadła w roku 2007 do 41. Z tego tylko 7 członków nadal mieszka w Karwinie Sowińcu, reszta przeniosła się do innych dzielnic Karwiny, do Stonawy, Olbrachcic, Czeskiego Cieszyna, Hawierzowa. Pomimo tego są oni wierni swemu Kołu, wracają, spotykają się na imprezach. Dom służący w Sowińcu potrzebom MK PZKO (byłe polskie przedszkole, potem szkoła, teraz mocno nadwyreżony brakiem remontów), z umieszczoną w nim od roku 1969 świetlicą, stoi już na pustkowiu, wśród resztek ogrodów pozostałych koło dawno zburzonych zabudowań. Budynek ten był Urzędem Powiatowym oddany PZKO do używania wieczystego ograniczonego rokiem 2006. Urząd reprezentujący państwo w sprawach majątkowych na razie przedłużył używanie budynku przez PZKO do roku 2008. Przy MK w Sowińcu pod kierownictwem Wandy Góreckiej nadal działa Klub Kobiet liczący 8 pań.

W Kole są nadal urządzone 4 imprezy w roku, które cieszą się zainteresowaniem dziesiątek wiernych członków MK, ale nie brak na nich także licznych sympatyków: bal, Święto Pań, festyn w ogrodzie koło Domu, wigilijka. Program na imprezach zapewniają dzieci z polskiego przedszkola we Frysztacie, ze swym akordeonem bawił obecnych Józef Wierzgoń, na imprezach gościł Władysław Winkler, częstym gościem na Sowińcu był również Teatrzyk „Drops” z Olbrachcic.

Pełnym poświęcenia obecnym prezesem Koła jest Eugeniusz Matuszyński. Duże zasługi dla istnienia Koła ma również jego sekretarz Fryderyk Turcza pełniący swą funkcję niezwykle wzorowo pomimo wysokiego wieku (przekraczył 80 lat) oraz gospodarz świetlicy Władysław Dzida.

Na umieszczenie w rozdziale „Zasługi działacze PZKO” całociowym poświęceniem dla związku zasłużył się Edward Krochmalny.

MK PZKO **KARWINA-STARE MIASTO** obwód karwiński

MK PZKO w Karwinie Starym Mieście jest w posiadaniu własnego Domu PZKO z przyległym ogrodem (od roku 1981). Istnienie przy Kole zespołu teatralnego i chóru należy, niestety, do przeszłości. W minionym dziesięcioleciu jednak dochodzi w Kole do zdarzenia, które można nazwać ożywieniem dawnych czasów – otóż w roku 2006 powstał przy MK PZKO w Karwinie Starym Mieście trzydziestoosobowy zespół wokalny „Staromieszczanie”. Od wielu lat prezesem MK PZKO w Karwinie Starym Mieście jest Jan Sznepka (był w latach 1973-1990 i następnie od roku 1999), najstarszy członek zarządu Koła, do którego w aktualnym składzie udało się zaangażować członków w średnim wieku, co daje temu Kołu pozytywne perspektywy. Przy Kole działa Klub Kobiet, zrzeszający 6 pań. Do tradycyjnych imprez organizowanych w Starym Mieście należą: bale, Dzień Matki, prelekcje audiowizualne, ogrodowe pikniki gier i zabaw, wycieczki krajoznawcze, „Jesienne rendez-vous z piosenką”, do Koła jest zapraszany Teatr Lalek „Bajka”.

Za najbardziej zasłużonych działaczy dla MK PZKO w Karwinie Starym Mieście, którym należy się szeregowanie do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO”, uznani zostali: Bronisław Bednarz, Jan Sikora oraz Jan Sznepka.

Wystawa Klubu Kobiet (2001)

„Staromieszczanie” i „Jesienne rendez-vous z piosenką” (2006)
 STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
94	89	90	87	87	83	78	76	78	76

MK PZKO **KOCOBĘDZ** obwód czeskocieszyński

Otwarcie Domu PZKO w roku 1998

Uroczyste spotkanie w Domu PZKO

Od roku 1989 posiada MK PZKO w Kocobędzu swój Dom PZKO. Powstał on w drodze przebudowy byłego domku dla woźnego, znajdującego się koło byłej Polskiej Szkoły w Kocobędzu. W tym

niedużym Domu znajduje się wyposażona kuchnia i sala. Imprezy z większą ilością uczestników ma MK możliwość organizować w miejscowym Domu Kultury.

Przy MK PZKO w Kocobędzu, ze względu na jego małą liczebność, nie istnieją żadne zespoły.

Działa tam Klub Kobiet, zrzeszający 18 pań.

Do bardzo aktywnych należy również Klub Młodych, zrzeszający 15 członków.

Do tradycyjnych imprez organizowanych w MK PZKO w Kocobędzu, regularnie należą:

Bal PZKO, Balik dla dzieci, jajecznicza, pieczenie placzków, odczyty, wycieczki krajoznawcze.

Wśród zasłużonych dla MK PZKO w Kocobędzu na wymienienie zasługują: Gustaw Walek (długoletni prezes), Aniela Kiszowa (długoletnia aktywna członkini zarządu Koła i Klubu Kobiet) i Władysław Martynek (prezes od roku 1988, inicjator kupna budynku i jego przebudowy na Dom PZKO).

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
73	78	78	79	78	79	78	77	77	77

W skład MK PZKO Kocobędz (założonego 14 grudnia 1947 roku) wchodziły obywatele wiosek o pierwotnych nazwach Kocobędz, Ligota Alodialna i Podobora. Na początku Koło liczyło 88 osób. Po 10 latach stan członków podniósł się do 161. Od 1. 1. 1957 MK podzielono na 2 Koła pod nazwą Kocobędz I (Ligota Alodialna, 121 czł.) oraz Kocobędz II (40 czł.). Po integracji okolicznych gmin do miasta Czeskiego Cieszyna (1.1.1975) MK obrało sobie nazwę „MK PZKO w Czeskim Cieszynie Ligocie“, obecnie „MK PZKO Kocobędz Ligota“. W roku 2007 Koło liczyło 91 osób. Od roku 2001 jego prezesem jest Natalia Branny. MK PZKO w Kocobędzu Ligocie współpracuje z MK PZKO w Kocobędzu. Koła wspólnie organizują tradycyjne bale PZKO dla dorosłych i baliki dla dzieci członków, przyjaciół i sympatyków. Imprezy te, odbywające się w Domu Sportu i Kultury w Kocobędzu, cieszą się ogromną popularnością. Koło nie posiada własnego lokalu, stąd jego działacze wpadli na pomysł odwiedzania Kół PZKO w regionie. Przy okazji członkowie MK PZKO w Kocobędzu Ligocie poznają pracę innych kół, wymieniają doświadczenia, bawią się. Koło urządza corocznie spotkania jubilatów i seniorów w Domu PZKO w Kocobędzu (Klub Seniora działa od 1980 roku). Tradycyjną imprezą w Kole jest „Wyjazdowa Jajecznicza“ połączona z obchodami Dnia Dziecka. Co roku Koło organizuje wycieczkę turystyczno-krajoznawczą do Polski, na Morawy lub Słowację. Najaktywniejszym klubem, który nigdy nie miał czasu na przerwy w działalności, jest Klub Kobiet. W swoim czasie urządzał kursy gotowania, szycia i różnych robótek ręcznych. Żadna impreza nie obędzie się bez pomysłów i pracowitych rąk pań, które dbają o smakowitą oprawę spotkań. W Kole są także organizowane spotkania klubowe, prezentacje z podróży członków i przyjaciół po świecie. Do Ligoty są zapraszane na występy zespoły teatralne. Na długiej liście zasłużonych działaczy PZKO w Ligocie znaleźli się: zmarli – Franciszek Gajda, Fryderyk Kaim, Józef Kubiena, Józef Kula, Karol Putniorz, Erwin Raszka, Oskar Szromek, Jan Szuścik, Ferdynand Szuścik, Józef Zwierzyna, Zuzanna Kisielowa, Franciszek Branny, oraz żyjący – Wanda Hajzerowa, Anna Branna. Do prezesów z najdłuższym stażem należeli Józef Kula i zasługujący na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” Leopold Morawiec (prezes w latach 1967-2000).

MK PZKO **KOCOBĘDZ-LIGOTA** obwód czeskocieszyński

Spotkanie jubilatów i seniorów

Smażenie jajecznic

Spotkanie z Mikołajem (2005)

MK PZKO **KOSZARZYSKA** obwód bystrzycki

FESTYN GÓRSKI w Koszarzyskach

*Owczorze
 z Koszarzysk
 na Gorolskim Świącie*

*„MIYSZANI ŁOWIEC”
 w Koszarzyskach*

To MK PZKO umiejscowione w górach należy do najmniejszych. Jego działalność jest jednak godna uwagi. Podkreślić należy chociażby fakt istnienia w Koszarzyskach Domu PZKO (już od roku 1950). Tak małą liczbę członków trudno podzielić jeszcze na mniejsze części – zespoły, kluby. Tak więc w Koszarzyskach wszyscy robią wszystko razem.

Koło było do roku 2005 współorganizatorem Festynów Górskich Na Pasieczkach. Od tego samego, 2005 roku, zagościła w Koszarzyskach nowa impreza, która od razu zdobyła duże zainteresowanie na całym terenie „od Bogumina po Mosty” – jest nią „Miyszani łowiec” razem z Jarmarkiem Koszarzyszczańskim. Tu MK PZKO w Koszarzyskach działa jako współorganizator tej wspaniałej, międzynarodowej (uczestnicy z Polski i Słowacji) widowiskowej imprezy inicjowanej przez Sekcję Ludoznawczą przy ZG PZKO oraz Izbę Regionalną im. Adama Sikory przy MK PZKO w Jabłonkowie.

W rodzinie pezetkaowców z Koszarzysk swymi zasługami wysuwają się na czoło i w ten sposób zasłużyli na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO”: Władysław Buda, Maria Martynkowa oraz Franciszek Martynek.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
59	57	56	49	49	43	41	42	44	46

Niewiele tak małych MK PZKO może się wykazać takim bogactwem działalności jak Ligotka Kameralna. I w tym Kole jest odczuwalna asymilacja ludności mniejszości polskiej w środowisko większościowe, na skutek czego znacznie zmalała ilość aktywnych członków. Pewnym jednak ewenementem Ligotki Kameralnej jest fakt, w innych Kołach w takim stopniu raczej nie spotykany – Koło pracuje dzięki młodym rodzinom, brak w nim, niestety, aktywnych emerytów. PZKO należy w gminie nadal do najaktywniejszych organizacji.

MK PZKO w Ligotce Kameralnej posiada swój Dom PZKO (od roku 1987), nazywany tu pieszczotliwie „Domkiem” (z salką, zapleczem z kuchnią i trzema pokojami), do którego przylega ogród i wolna przestrzeń wykorzystywana do różnych akcji plenerowych. W roku 2000 w Domku zainstalowano ogrzewanie gazowe i podłączenie do kanalizacji gminnej. Dom PZKO nie służy tylko do imprez macierzystego Koła, oprócz wynajmowania go na imprezy prywatne były w nim i koło niego kilka razy organizowane obozy harcerskie szczepów z Karwiny, Cierlicka, Czeskiego Cieszyňa. W odpowiednim zagospodarowaniu Domku mają duże zasługi jego gospodarze, kolejno – Władysław Niemczyk, Bogdan Mrózek, i od roku 1999 Andrzej Michalik. Przy MK PZKO w Ligotce Kameralnej pracował do roku 2004 aktywnie zespół taneczny, od roku 2005 pracuje już tylko sporadycznie, przygotowując programy na Bale PZKO. Klub Młodych przy Kole pracuje pod kierownictwem Andrzeja Sabeli. Urządza brygady dla MK, spotkania przy gitarze, smażenie jajecznicy połączone z obchodami Dnia Dziecka, tradycyjne „szrankowani” wesel członków PZKO w strojach góralskich i inne imprezy. Koło organizuje wycieczki krajoznawcze, pieczenie placzków, „Mikołajówki” lub Wigilijki. Bale PZKO są od wielu lat jedyną imprezą reprezentacyjną w Ligotce Kameralnej. Koło bierze czynny udział w takich akcjach gminnych, jak: Jarmark Ligocki, Wystawy świąteczne w Domu Kultury. MK PZKO w Ligotce Kameralnej również uczestniczy w imprezach obwodowych – w organizowanych od roku 2004 Spotkaniach na Goduli, w turniejach obwodowych w kręglach oraz wspólnych zebraniach organizowanych dwa razy w roku. Nieodzowną jest współpraca MK przy organizowaniu festynów i bali PSP w Gnojniku.

Do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO”

w MK PZKO w Ligotce Kameralnej zostali przewidziani: Jerzy Nikodem, inż. Paweł Przeczek oraz Jan Sabela.

MK PZKO **LIGOTKA KAMERALNA** obwód gnojnicki

Młodzież peretkaowcy – Gorole „szrankujām” wesele pod Godulą

*Oboz harcerski
 koło Domu PZKO
 Szarep
 Cierlicko-Błędowski
 1998*

Zespół Taneczny MK PZKO (1998)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
95	97	101	101	99	98	98	95	89	88

MK PZKO **LESZNA DOLNA** obwód trzyniecki

Kluboturniej organizowany przy współpracy z RMiS ZG PZKO (1998)

Jubileusz dziesięciolecia budynku Domu PZKO (2000)

Bal (2005)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
234	244	279	285	279	270	262	251	249	250

W roku 2000 baza członkowska MK PZKO w Lesznej Dolnej rozrosła się o członków MK PZKO w Kojkowicach, które przestało istnieć.

Koło posiada Dom PZKO (uroczyście otwarty 15. 9. 1990), do którego przylega ogród i parking. Ten właśnie Dom PZKO służy bogatej działalności nie tylko członkom MK, ale również wielu imprezom ogólnozwiązkowym, szkolnym, harcerskim.

W minionych dziesięciu latach w Kole nie działał żaden zespół ani klub. Zarząd MK PZKO w Lesznej Dolnej i jego członkowie jednak organizują co roku wiele ciekawych imprez, które zyskały zasłużoną sławę i poza Leszną: Tradycyjną listopadową imprezą jest „Lesznińska zabijaczka”, która odbyła się w roku 2006 w sali wypełnionej do ostatniego miejsca po raz dziesiąty. Tę zabawę do późnych godzin wieczornych uświetniają tradycyjne pokarmy ze świnioobicia oraz program kulturalny okraszony występami orkiestry i kapeli.

W każdym roku odbywa się w Kole tradycyjny bal.

Dużym zainteresowaniem cieszą się dwudniowe wycieczki. W minionym dziesięcioleciu członkowie

Koła odwiedzili wspólnie między innymi

Tatry, Pieniny, Morawy południowe, Zakopane

W październiku każdego roku odbywa się w Lesznej

„Pieczenie placków” z bogatym programem

kulturalnym, w grudniu jest organizowana impreza z Mikołajem, nie tylko dla dzieci członków.

Do tradycyjnych imprez sportowych, organizowanych przez MK PZKO w Lesznej Dolnej, należy „Puchar

Lata w Piłce nożnej”, który miał w roku 2006 swą XXX edycję. Kolejnymi imprezami sportowymi

w Lesznej to: mistrzostwa w tenisie stołowym, odbywające się na przełomie zimy i lata oraz majowe

mistrzostwa w strzelaniu z wiatrówki. Te ostatnie

towarzyszą składaniu hołdu ofiarom

faszystów w Lesznej Dolnej.

MK PZKO w Lesznej Dolnej współpracuje przede wszystkim z 1. PSP w Trzyniecu oraz z przedszkolem

w Lesznej Dolnej. Te placówki zabezpieczają

program kulturalny na niektórych imprezach Koła, w zamian za co korzystają z lokali Domu PZKO,

które wykorzystują do organizowania akademii i przedstawień szkolnych.

Najbardziej zasłużeni dla MK PZKO w Lesznej Dolnej, proponowani do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO”, to: Renata Szkucik, mgr Tadeusz Szkucik oraz Helena Kapustka.

MK PZKO w Lutyni Dolnej nie posiada własnego domu ani świetlicy. Przy Kole działa Chór Mieszany „Lutnia”. Wielkim przeżyciem dla chórzystów „Lutni” było uczestnictwo w warsztatach chórów w Koszalinie w 1999 roku. „Lutnia” występuje przeciętnie 15 razy w roku. Uczestniczy w przeglądach chórów oraz w międzynarodowym Świecie Śląskiej Pieśni – „Trojok Śląski”. W roku 2003 „Lutnia” obchodziła 95-lecie swego istnienia. Przy tej okazji chór otrzymał Certyfikat członka zagranicznego Konfraterni Najstarszych Chórów i Orkiestr Województwa Śląskiego. Natomiast Certyfikat Herolda Śpiewactwa PZChIO otrzymał Alojzy Babiński, który 40 lat honorowo wypełniał funkcję dyrygenta.

Klub Kobiet przy MK PZKO w Lutyni Dolnej do roku 1993 prowadziła Stanisława Dudowa. Obecnie Klub Kobiet zrzesza 20 członkiń.

Członkowie Klubu Młodych w minionym dziesięcioleciu spotykają się nieregularnie, kilka razy w roku, młodzież jednak udziela się w pracy Koła. W ramach Klubu Młodych istnieje Klub Sportowy. Do tradycyjnych imprez w Kole należą: bale, świetlice z okazji Dnia Kobiet i Dnia Matki, wycieczki krajoznawcze, festyny, wigilijki i prelekcje. MK PZKO w Lutyni Dolnej organizuje od roku 1990, wspólnie z Kołem wierzniowickim, Festyny Przyjaźni Polsko-Czeskiej w ogrodzie przy Domu PZKO w Wierzniowicach. Do najważniejszych imprez w minionym dziesięcioleciu, jakie MK PZKO w Lutyni Dolnej przygotowało, lub w nich uczestniczyło, należały: Jubileusz chóru mieszanego „Lutnia” z okazji 90-lecia istnienia (1998), chór „Lutnia” uczestniczył w Światowych Spotkaniach Chórów Polonijnych w Koszalinie (1999); akademia z okazji 55-lecia zakończenia II wojny światowej (2000), występ „Lutni” w Muzeum Górniczym w Petrkowicach. „Lutnia” uczestniczy w X Górnośląskich Prezentacjach Chórów w Chorzowie (2002), Jubileusz 55-lecia MK PZKO z wystawą prac ręcznych Zespołu Kobiet; jubileusz 95-lecia chóru mieszanego „Lutnia” (2003), uroczysty koncert pieśni sakralnych w dolnolutyńskim kościele z okazji 700-lecia gminy (2005) oraz wystawa „Jak se kiejsi w Lutyni żyło”; uroczyste spotkanie Klubu Młodych z okazji 35-lecia jego istnienia.

Wśród wielu zasłużonych działaczy MK PZKO w Lutyni Dolnej na zaszczerogowanie do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” zasługują: Alojzy Babiński, Stanisława Górniak-Dudowa oraz Anna Sztwiertnia.

MK PZKO **LUTYNIA DOLNA** obwód bogumiński

Chór „Lutnia” – jubileusz dziewięćdziesięciolecia

Reprezentacja Koła – „Puchar Lata” w Wędryni (2004)

Wigilijka (2005)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
119	115	116	109	107	104	102	97	90	87

MK PZKO ŁOMNA DOLNA

obwód jabłonkowski

Teatr amatorski przy MK PZKO – „Lufciorze” W. Przeczka (2001)

Przedstawienia teatru amatorskiego w roku 2004

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
95	94	94	96	95	94	92	90	96	96

Stan bazy członkowskiej tego Koła z doliny Beskidów pozostawał w minionym dziesięcioleciu bez zauważalnej zmiany liczebności. Koło posiada własny Dom PZKO, otwarty uroczyście w roku 1975.

Przy Domu znajduje się teren do imprez plenerowych. Mocnym atutem MK PZKO w Łomnej Dolnej jest aktywność tamtejszej młodzieży.

Klub Młodych liczy 20 członków. Od roku 1998 działa przy MK PZKO w Łomnej Dolnej z nieprzerwaną aktywnością teatr amatorski, tworzony przez grupę młodych. Łomniańscy zapaleńcy teatru przygotowują kolejne premiery regularnie w każdym roku. Przedstawienia cieszą się olbrzymim zainteresowaniem wszystkich mieszkańców wioski. Grupa teatralna wyjeżdżała ze swymi przedstawieniami również do innych kół PZKO, także do Polski.

Ciekawą imprezą, która szybko zyskała dużą popularność, jest Bal maskowy organizowany od roku 2006, kiedy to zasiadł na czele Koła nowy, odmłodzony Zarząd. Koło organizuje baliki maskowe dla dzieci miejscowej polskiej szkoły, spotkania seniorów, liczne prelekcje. Wielkim powodzeniem cieszą się corocznie organizowane dwudniowe wycieczki na Morawy Południowe.

Na czoło szeregu zasłużonych działaczy MK PZKO w Łomnej Dolnej wysuwają się: Jan Kawulok i długoletni prezes Antoni Sikora.

MK PZKO w Łomnej Górnej, którego formalnym prezesem jest Władysław Brózda, jest pewnym ewenementem w skali całego związku za dużym spadkiem ilości członków zanotowanym w minionym dziesięcioleciu. Świadomość polskości u pozostałych w ostatnim czasie jednak w pewnym stopniu zaczyna się podnosić. Na kształtowaniu świadomości Polaków w Łomnej Górnej w znacznym stopniu odbił się całkowity brak po roku 1974 możliwości odbioru sygnału Telewizji Polskiej. Od bardzo dawnych czasów, zawsze w niedzielę wielkanocną, pasjonaci teatru amatorskiego działający przy MK PZKO w Łomnej Górnej wystawiali jedną ze sztuk rodzimego autora. Na przedstawienia te w gospodzie U Pyszki (Pydycha) ściągali tłumy z całej okolicy. W roku 2000 (z powodów, które można nazwać „kadrowymi“) Koło przestało firmować te przedstawienia. Odbývają się one jednak nadal, bo w lukę wszedł miejscowy proboszcz, który zapewnia obsadę sztuk ludźmi obu narodowości. Aktorzy amatorzy wychowani w MK PZKO stanowią jakby załazek nowego zespołu. Zabawa Śmigustowa połączona z wystawianiem przedstawień, która była zawsze imprezą nośną MK, już nią nie jest. Członkowie MK mają poczucie goryczy.

MK PZKO ŁOMNA GÓRNA obwód jabłonkowski

Teatr amatorski działający przy MK PZKO w Łomnej Górnej

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
77	74	71	70	66	66	64	58	52	46

Miejscowe Koło PZKO w Markłowicach należy do Kół, których liczba członków w minionym dziesięcioleciu znacznie się obniżyła (z 156 na 80). Do swych spotkań markłowiccy członkowie PZKO niezmiennie używają lokalu wynajmowanego od gminy, w którym mają własne wyposażenie. Przy tym Kole nie istnieją już żadne zespoły poza chórem mieszanym „Piotrowice-Markłowice”, który tworzą wspólnie z MK PZKO w Piotrowicach (działa od 35 lat). Na uznanie w pełni zasługuje miejscowy Klub Kobiet czynny nieprzerwanie od założenia Koła w roku 1947, a liczący również w roku 2007 pokaźną liczbę 25 członków. Do tradycyjnie organizowanych imprez w Markłowicach należą: Bal PZKO, Spotkanie Wiosenne, Dzień Matki, Jajecznicza (połączona z obchodami Dnia Dziecka), smażenie stryków, wigilijka, wspólne wycieczki w Beskidy. Do najbardziej aktywnych, najbardziej zasłużonych działaczy Koła w minionym dziesięcioleciu należał od dawna sprawdzony Franciszek Guziur (prowadził kronikę Koła od początku jego istnienia), dalej Bożena Gletowa oraz Karol Sikora.

MK PZKO MARKŁOWICE DOLNE obwód karwiński

Zabytkowy drewniany kościółek w Markłowicach

MK PZKO MILIKÓW-CENTRUM obwód bystrzycki

Milikowianie na Gorolskim Świącie (1998,1999)

Z przedstawienia teatru amatorskiego (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
210	207	209	207	205	201	195	189	180	170

Również Miejskowe Koło PZKO w Milikowie Centrum dotknął niestety w ostatnich latach minionego dziesięciolecia niemały ubytek liczebny bazy członkowskiej. Koło posiada własny, okazały Dom PZKO, wybudowany przez jego członków i oddany do użytku w roku 1984

Budowanie Domu scaliło członków Koła, pobudziło do wznowienia aktywności. Z datą otwarcia obiektu ożyła na nowo praca Klubu Kobiet. Panie schodzą się w niemałej liczbie, bo razem 20 członkiń. Ich działalność ma przede wszystkim tradycyjny charakter kulinarny.

Znaną w całej wsi, wkrótce też w szerokiej okolicy, jest, powstała przy Kole w roku 1995, grupa teatru amatorskiego. Przygotowuje ona regularnie, w każdym roku, swe przedstawienia sztuk teatralnych rodzimych autorów – najczęściej Władysława Młynka i Wilhelma Przeczka.

Reżyserami przedstawień byli: Wanda Suszka, Hynek Czechtka i Halina Waclawek. Wszyscy oni są zarazem aktorami należącymi do całej zasłużonej już grupy: Anna Cieślar, Monika Haratyk, Dorota Hóta, Dana Kantor, Stanisław Kantor, Urszula Mazur, Władysław Niesłanik, Krystyna Sikora, Maria Sikora, Jan Sikora, Kazimierz Sikora, Ryszard Staszowski, Józef Waclawek. Obok przedstawień teatralnych, przy zawsze po brzegi wypełnionej widowni, kolejnymi tradycyjnymi imprezami w Kole są: bale, festyny, smażenie jajecznicy, pieczenie barana, wycieczki. Tradycyjna „buda” milikowska na Gorolskim Świącie przyciąga mnóstwo ludzi.

MK PZKO w Milikowie Centrum współpracuje z miejscową polską szkołą. Ta współpraca owocuje w powstawaniu wspólnych imprez organizowanych w Domu PZKO. Ze znaczących imprez w minionym dziesięcioleciu wymienić należy: obchody 170 rocznicy powstania polskiej szkoły i 50 rocznicy przedszkola w Milikowie przypadające na rok 2000, połączone obchody jubileuszu stulecia budynku szkoły i dwudziestolecia budynku PZKO.

Milikowscy pezetkaowcy są ofiarni, pracowici, towarzyscy. Również w tym Kole jest grupa ludzi, rodziny „ciągnące ten wóz” działalności społecznikowskiej. Przedstawiciele Zarządu, chyba w naturalnej dla tych stron maksymie – „lepiej więcej robić, a mniej mówić”, nie wymienili najbardziej zasłużonych dla Koła. W Milikowie zasłużonymi są wszyscy.

Milików to jedyna gmina na Zaozliu, w której są dwa MK PZKO posiadające swoje Domy (podobne wielkością i możliwościami wykorzystania). Do powstania dwu Kół przyczynił się między innymi fakt, że dwie części gminy są rozdzielone rozległymi polami bez zabudowań, powstałe w ten sposób duże odległości spowodowały podział gminy.

Miejsowe Koło PZKO w Milikowie Pasiekach posiada własny Dom PZKO (otwarty w roku 1987) na gruncie uzyskanym od państwa w roku 1998. Dom jest wykorzystywany poza imprezami Koła do różnego rodzaju imprez towarzyskich. W minionym dziesięcioleciu podczas wakacji dwukrotnie gościły w nim na dwutygodniowych turnusach dzieci z polskiej szkoły w Mostach koło Jabłonkowa i z Karwiny. Do niedawna działał przy Kole Klub Kobiet. Pomimo zawieszenia jego działalności sprawy gospodarcze Koła są załatwiane bez najmniejszych problemów. Kołu jednak brakuje generacji emerytów, którzy mogą poświęcać działalności więcej czasu. Tradycyjną imprezą w milikowskim MK PZKO jest Bal Ostatkowy, na którym spotyka się zawsze ponad 120 balowników (również narodowości czeskiej, bo „tylko na polskim balu można się porządnie zabawić”). Kolejnymi imprezami są różnego rodzaju prelekcje, jajecznicza, wycieczki, Mikołajówka. Koło również co roku aktywnie uczestniczy w Gorolskim Święcie wraz z wozem alegorycznym. W minionym dziesięcioleciu gościł TL Bajka, a Teatr Cieszyński wystawił sztukę „Proszę, zrób mi dziecko” (w r. 2004). Na dzień 9 września 2007 roku Koło przygotowuje uroczyste obchody dwudziestolecia powstania Domu PZKO. Zarząd MK PZKO w Milikowie Pasiekach liczy 15 członków, niektórzy działają w zarządzie już od roku 1972. Funkcję prezesa pełni Władysław Drong jr. (od roku 1998). Koło współpracuje ściśle z polską szkołą w Koszarzyskach i wspólnie z Macierzą Szkolną organizuje bale i imprezy dla dzieci. Organizacje te wspólnie przygotowują otwarcie własnej biblioteki, do której ma zamiar ofiarować olbrzymi księgozbiór wnuczka nauczycielki szkoły podstawowej w Koszarzyskach, Emy Foltyn, a resztę ma Koło przygotowane we własnym zakresie.

Na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” w MK PZKO w Milikowie Pasiekach swym poświęceniem dla Związku zapracował Władysław Drong (sen.).

MK PZKO MILIKÓW-PASIEKI obwód bystrzycki

Wycieczka do Bielska

Na Gorolskim Święcie (2005)

„Mikołajówka” w Domu PZKO

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
110	108	106	106	102	100	98	98	96	98

MK PZKO **MISTRZOWICE** obwód czeskocieszyński

Mistrzostwa PZKO w „Biegu na przelaj” (1998)

Wystawa Klubu Kobiet (2001)

BAL ŚLĄSKI na „Strzelnicy” (2002)

(2003) Wycieczka do Holszovic
w Południowych Czechach

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
92	90	95	91	93	96	97	99	100	108

Miejscowe Koło PZKO w Mistrzowicach rozrasta się, co jest szczególnie pocieszające, dzięki najmłod-szej i średniej generacji.

Koło wykorzystuje do swych imprez miejscową remizę straży pożarnej oraz budynek byłej polskiej szkoły, który jest własnością czeskocieszyńskiego zboru Śląskiego Kościoła

Ewangelicko-Augsburskiego.

W minionych 10 latach w Mistrzowicach systematycznie pracuje Klub Kobiet (założony w r. 1975), który bierze aktywny udział we wszystkich imprezach Koła, ponadto organizuje swoje imprezy (wystawy rękodzieła), bierze udział w imprezach innych tego typu Klubów na terenie całego naszego Związku.

Czterdziestoletnią tradycję w MK PZKO w Mistrzowicach mają „Bale Śląskie”, których pomysłodawcą i głównym organizatorem jest Daniel Kadłubiec, ten również przed 32 laty zorganizował Mistrzostwa PZKO w Biegu na Przelaj o Memoriał Wandy Delong, odbywające się w pierwszą niedzielę października do dziś. Do wzorowo organizowanych atrakcyjnych imprez Koła zaliczyć trzeba coroczne wycieczki zarówno krajowe, jak i zagraniczne, a także zimowe kuligi na terenie Istebnej czy Wisły oraz inne imprezy plenerowe.

Do najbardziej zasłużonych działaczy Koła należą: nieżyjący już – Alojzja i Henryk Fajowie (Henryk był przewodniczącym Koła i reżyserem zespołu teatralnego od lat 50. do końca 70.), Paweł Jedzok,

Emilia Siostrzonkova, z żyjących zaś – Wanda

Kulowa, Helena Walicowa, Janina Polakowa,

Anna Byrtusowa Teodor Ciahotny,

Herbert Ostruszka.

Umiejscowienie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” w pełni się należy członkowi tego Koła, którego działalność wykracza daleko poza ramy nie tylko Mistrzowic – Danielowi Kadłubcowi, jak również Marcie Jedzok (z d. Kraina) i Marii Brodowej.

Mają mosteczanie swój Dom PZKO, do którego dobudowali w roku 2001 nowe pomieszczenia sanitarne odpowiadające współczesnym wymogom. Dom kipi życiem nie tylko pezetkaowskim.

Chlubą MK PZKO w Mostach k. J. jest Chór „Przełęcz”. Ilość jego występów w skali roku zawsze przekracza liczbę 10 i nieraz w minionym dziesięcioleciu zbliżała się do 20. Chór „Przełęcz” w ostatnim dziesięcioleciu zaliczył 144 występy, z tego 80 występów z tematyką sakralną i 64 koncerty i innych występów.

Z najważniejszych: koncerty w kościele pod wezwaniem św. Józefa w Wiedniu (1998); wykonanie „Mszy wielkanocnej” na dwu mszach św. w Jaworzynce, udział w „Trojoku Śląskim” w Katowicach, udział w „Spotkaniu Gmin Svrčinovec – Mosty” w Svrčinovcu, udział w Świącie Pieśni Gaude Cantem w Bielsku-Białej (1999), wykonanie „Mszy wielkanocnej” w nowym kościele w Karolinie oraz w kościele w Hrozenkowie, koncerty w Ustroniu (2000); wykonanie „Mszy wielkanocnej” w kościele św. Jakuba w Pradze oraz w kościele św. Idziego, udział w Świącie Pieśni Gaude Cantem w Bielsku-Białej (2001); wykonanie „Mszy wielkanocnej” w Zabrze (2002); wykonanie „Mszy wielkanocnej” w kościele Minorytów w Brnie, koncerty w ramach Dni Polskich w Lyse nad Labem (2003); wykonanie „Mszy wielkanocnej” w Żylinie, Koncert Jubileuszowy z okazji 50-lecia chóru „Przełęcz” oraz trzydziestolecia pracy dyrygenckiej Haliny Niedoba (2004); „Przełęcz” wyjechała na o gólnopolski Zlot Chórów i Orkiestr w Licheniu (2005); udział w „Trojoku Śląskim” w Ostrawie (2006). Przy MK PZKO w Mostach działa Klub Kobiet. 12 pań schodzi się regularnie co dwa tygodnie. Najważniejszą imprezą w Mostach k. Jabłonkowa, która ma rangę międzynarodową, jest organizowany co roku w miejscowym Domu PZKO Przegląd Kapel Ludowych i Zespołów, poprzedzający Bał Gorolski. Tradycyjne są festyny, wystawy Klubu Kobiet, spotkania towarzyskie. Bardzo wysoką rangę mają również koncerty chóru, w tym Koncerty Jesienne, na których występowało w charakterze gości wielu słynnych solistów. Trudno ocenić najlepszych wśród zaangażowanych w działania MK w Mostach. Do godnych największej uwagi należą: pełny poświęcenia Paweł Kufa, równocześnie rzeźbiarz ludowy znany w szerokiej okolicy, Alojzy Martyniek – długoletni kierownik zespołu „Górole”, słynny swym śpiewem solowym, nie tylko z mosteckim chórem – Władysław Czepiec, aktualny prezes Koła – Józef Kluz.

MK PZKO **MOSTY k. Jabłonkowa** obwód jabłonkowski

Tradycyjny BAŁ GOROLSKI

Chór „Przełęcz” – jubileusz pięćdziesięciolecia

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIĘGLYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
329	332	330	320	310	304	304	300	298	...

MK PZKO MOSTY-SZAŃCE

obwód jabłonkowski

Wycieczka z przewodnikiem na wały obronne „Szańce”

Na Gorolskim Świącie

Śpiewanie Kantyczek A. Sikory na Wigilijsce

To najdalej na wschód wysunięte Miejscowe Koło PZKO w Mostach Szańcach należy do licznie najmniejszych. Nie posiada żadnego majątku. Przy tym Kole nie istnieją również żadne zespoły ani kluby. Do spotkań członkowie wykorzystują lokal w byłej Polskiej Szkole w Mostach Szańcach, przebudowanej na Dom Opieki Społecznej.

W tak małym kole jest szczególnie odczuwalny brak młodzieży. Wielu młodych urodzonych w tej małej górskiej wsi odeszło za pracę, za wygodami...

Pomimo wszystko działalność w MK PZKO w Mostach Szańcach nie zamarła. Do tradycyjnie organizowanych imprez należą: wycieczki majowe pod hasłem „Poznaj swój kraj”, wigilijka, zabawa ostatkowa.

Członkowie Koła co roku uwidaczniają się na Gorolskim Świącie.

Miejscowe Koło PZKO w Nawsiu jest w posiadaniu już drugiego z kolei Domu PZKO. Chlubą MK PZKO w Nawsiu jest Chór „Melodia”, który obchodził w roku 2005 swe 50-lecie. Utalentowane nawsiańskie chórzystki doszły do najwyższego poziomu między innymi dzięki znakomitym dyrygentom, którymi byli kolejno: Władysław Winkler, Aleksandra Paszek-Trefon i aktualnie Aleksandra Zeman. Z najbardziej znaczących osiągnięć Melodii w minionym dziesięcioleciu należą: występy na Ukrainie (w maju 1999 r.) w ramach Tygodnia Kultury Polskiej na Równieższczyźnie, uzyskanie prestiżowej nagrody im. Stanisława Moniuszki na festiwalu „Trojok Śląski” w Katowicach (1999), uzyskanie Złotego Dyplomu i Nagrody Stowarzyszenia Wspólnota Polska na VI Świącie Pieśni Gaude Cantem w Bielsku-Białej (1999), I. miejsce na IV Międzynarodowych Spotkaniach Chóralnych z Pieśnią Maryjną Ad Gloriam Dei w Pińczowie (1999), I. miejsce w II Festiwalu Chórów Śląskich w Ustroniu, występy w Wiedniu (2000), z okazji 45. rocznicy powstania Chóru została wydana jego druga płyta kompaktowa, zatytułowana „Z biegiem Olzy”, w jubileuszowym roku 2005 chór zafundował sobie występ w Bazylice św. Piotra w Watykanie, z okazji jubileuszu 50-lecia swej działalności Melodia nagrała płytę CD z kolędami i pastorałkami, zatytułowaną „Bóg się rodzi”. Przy MK PZKO w Nawsiu działa Klub Kobiet, pod kierownictwem Anny Recmanik. Pod przewodnictwem Agaty Trombik pracuje przy Kole Klub Młodych, liczący 20 członków. W ramach tego klubu działa zespół teatralny. W Nawsiu działa również Klub Seniora, kierowany przez Jana Cieślara. Do tradycyjnych imprez w MK PZKO należą: Koncerty Wiosenne, „Zabijaczka”, na której specjały kuchni są przetykane bogatym programem kulturalnym, tradycyjne grudniowe Koncerty Kolęd w wykonaniu Melodii.

MK PZKO w Nawsiu ma co roku na Gorolskim Świącie swe stoisko, które cieszy się od wielu lat wielkim zainteresowaniem.

Na wysoką ocenę zasługuje współpraca Koła z miejscową Polską Szkołą i przedszkolem. Należy również podkreślić, że wielu członków nawiejskiego Koła angażuje się w zespół „Gorol”.

Miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” przyznano następującym członkom MK PZKO w Nawsiu: Janowi Janiczкови, Władysławowi Lipusowi i Stanisławowi Łupińskiemu.

MK PZKO **NAWSIE** obwód jabłonkowski

Chór „MELODIA”

Przedstawienie teatralne Klubu Młodych (2005)

W pochodzie Gorolskiego Świąta (2005)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
370	365	360	327	324	316	318	324	316	314

MK PZKO NAWSIE-JASIEŃ

obwód jabłonkowski

Miejskowe Koło PZKO w Nawsiu Jasieniu założono w roku 1956. W roku 2007 liczy 115 członków. Również w tym niedużym Kole pod Kozubową praca w minionym dziesięcioleciu ograniczyła się do organizowania kilku imprez w ciągu roku. Już nie ten zapał co przed laty, zmieniło się oblicze wioski, zmienili się jej obywatele. Nadal nie brak zapału członków MK PZKO przy współorganizowaniu tradycyjnych Świąt Gorolskich. W roku 2000 nawet „Jasiyniorze” wybudowali sobie nową „chatkę” w Lasku Miejskim i z zapałem sprzedają „stryki”, kawę, „miodulę” i piwo. Każdorocznie zbierają się tutaj na pogawędkę ci Jasiyniorze, którzy są już obywatelami innych miast, ba nawet państw. Z zadowoleniem należy stwierdzić, że i do tej pracy jest chętna przede wszystkim młodzież. Po Gorolskim Świącie zarząd Koła organizuje tradycyjnie w ogrodzie u Ruckich opiekane barana. Na imprezie tej zbierają się wszystkie generacje od dziadków aż po wnuków. Tam też dzieci Jasienia poznają się wzajemnie (polska szkoła w Jasieniu od 50 lat służy już tylko jako Dom Dzieci i Młodzieży).

Do tradycyjnych w Kole należą wycieczki (w ostatnich latach były bardzo ciekawe do Tatr, Rohaczy, Karkonoszy, Jizerskich Gór, południowych Czech). Członkowie Koła udzielają się w zespole śpiewaczym „Gorol” (MK PZKO Jabłonków) i „Melodia” (MK PZKO Nawsie). Założyciele, wodzirejowie i członkowie słynnego już Zespołu Tańca Towarzyskiego „Rytmik” pochodzą w głównej mierze z MK PZKO w Jasieniu. Swymi występami od 17 lat urozmaicają co roku około 40 bali od Mostów po Karwinę, przysparzając dobrego imienia nie tylko swemu kierownictwu, ale również wiosce Jasienie.

W roku 2001 dziewczyny z Jasienia przygotowały ciekawą Akademię „Tu telewizja Jasienie”. W roku 2006 zarząd Koła zorganizował spotkanie towarzyskie z okazji 50-lecia istnienia MK PZKO i 70-lecia budynku Polskiej Szkoły w Jasieniu. W programie wystąpili nie tylko uczniowie szkoły i przedszkolaki, ale również dorośli wystawili jednoaktówkę „Tako miłość”, swym występem urozmaicił miłe popołudnie również „Rytmik”.

Koło posiada dobrze znany w całej okolicy, okazały Dom PZKO z izbą Tradycji z wielu ciekawymi reliktnami z historii wioski. Do Domu należy rozległy teren zamknięty płotem, wyposażony w zadaszoną scenę, służący do imprez plenerowych. Dom PZKO w Nieborach służy nie tylko miejscowemu Kołu. Jest często wykorzystywany do spotkań, seminariów i prelekcji o charakterze całozwiązkowym. Chór „Zgoda” rozpoczął swą działalność przy MK PZKO Niebory w roku 1986. Obecnie jest chórem obwodowym liczącym 26 członków, z czego 14 wywodzi się z MK w Nieborach. W roku 2006 Chór obchodził uroczystie swe dwudziestolecie. Pięknym akcentem działalności Koła w Nieborach jest kontynuacja zaangażowania kolejnych generacji. W Nieborach jest to przede wszystkim rodzina Sikorów. Stanisław Sikora jest prezesem MK od roku 1985. To on był również kierownikiem budowy miejscowego Domu PZKO. Helena Sikora weszła w historię Koła już jako kierowniczka słynnego ongiś młodzieżowego „Klubu pod świecznikiem”, jej śladami idzie córka Halina – założycielka i kierowniczka teatrzyku „Gapa”. Ten ciekawy prezentowanym słowem, jak również scenografią teatrzyk, który można nazwać dziecięco-młodzieżowym, powstał w roku 1994 i później zmienił nazwę na „Gapa 2”, daje MK PZKO w Nieborach słuszny powód do dumy.

Przy Kole działa aktywny Klub Kobiet. Panie z Nieborów wyróżniają się przy przygotowaniach zaplecza gastronomicznego imprez tym, że zawsze pamiętają o ożywieniu starych przepisów na potrawy regionalne.

Sławę MK PZKO w Nieborach przynosi również duża impreza plenerowa – „Oszeldówka”. Dni Oszeldy były w Nieborach obchodzone w roku 2007 po raz 54. Imprezie zawsze towarzyszą ciekawe wystawy, wśród których w ostatnich latach przeważały prezentacje prac naszych plastyków.

Wśród kolejnych, powtarzanych w każdym roku inicjatyw nieborowian, wymienić należy: tradycyjne bale urządzone wspólnie z Macierzą Szkolną, prelekcje w ramach Klubu Propozycji, spotkania przedświąteczne – wigilijki, wycieczki krajoznawcze.

Obok wyżej wymienionego Stanisława i Heleny Sikorów do wzorów zaangażowania na rzecz działań kulturalnych w Nieborach jest zaliczany Paweł Wałach – artysta malarz, który angażował się również w SLA przy ZG PZKO (później w Stowarzyszeniu Artystów Plastyków).

MK PZKO **NIEBORY** obwód trzyniecki

Pięćdziesiąta, jubileuszowa „Oszeldówka” (2003)

„GAPA 2” (2006)

Jubileusz dwudziestolecia chóru „Zgoda” (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
134	129	125	122	128	124	124	126	125	123

MK PZKO **NYDEK** obwód bystrzycki

Chór Kameralny „Musicae Amantes” (2000)

Klub Młodych w roku 2001

Klub Młodych – przedstawienie „Bajka dla dorosłych” (2003)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIĘGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
285	274	280	274	270	265	257	247	244	232

Miejscowe Koło PZKO w Nydku jest w posiadaniu Domu PZKO. Działalność MK PZKO w Nydku charakteryzuje nieustająca, duża aktywność młodych.

Koło może wykazać się działającymi przy nim zespołami: do roku 2000 – chór „Nydczanki”, teatr Klubu Młodych działa przy MK PZKO w Nydku od roku 2000 i liczy w chwili obecnej 14-17 członków.

Do zespołów MK PZKO w Nydku należałoby również zaliczyć zespół wokalny „Musicae Amantes”, bo wszyscy jego członkowie to nydczanie, a męska część zespołu w całości to członkowie MK PZKO w Nydku.

Klub Kobiet przy MK PZKO w Nydku pod kierownictwem Anny Pilchowej spotyka się od roku 1977 regularnie co dwa tygodnie.

Liczy aktualnie 15 pań. Klub Młodych w latach 2000-2006 stał się bardzo aktywny i przyciągnął w swe szeregi nie tylko nydczan. W ramach Klubu

działa teatrzyk Klubu Młodych oraz zespół instrumentalny. Największe ożywienie w roku 2000 teatrzyk zawdzięcza Marii Martynek, która umiała zmobilizować młodzież i zbudzić w niej zapał ukierunkowany na teatr amatorski. Najpierw sama,

a później wspólnie z Olgą Suszka reżyserowały kolejne przedstawienia: „O kobietach na wesoło, ale nie tylko” (2000), „Och ta Kasia”, „Bajka dla potłuczonych” Władysława Sikory (2001), 8 scenek „Uwaga na amory” (2002), „Bal bajek” z udziałem dzieci szkoły i przedszkola, ciąg dalszy „Bajki dla potłuczonych” (2003), „Jasełka XXI wieku” i „Prezent dla najbliższych” – wystawiane nie tylko w Nydku, ale również w Bystrzycy, Milikowie, Koszarzyskach, Gródku, Nieborach, Stonawie, Cierlicku Kościelcu, był też 4 razy na Dniach

Kultury Studenckiej, Melpomenach i Kluboturnieju w Wędryni. Na wyróżnienie wśród działaczy Klubu Młodych, zaangażowanych również w zarządzie Koła zasługują Olga Suszka i Tomasz Suszka. Prezesem Koła jest Jan Szturc, któremu Koło obecnie zawdzięcza rozległą przebudowę i modernizację Domu PZKO, przeprowadzoną z myślą o obchodach 60-lecia Związku. Do tradycyjnych imprez w MK PZKO w Nydku należą: bale ostatekowe, festyny szkolne, spotkania w przyrodzie połączone ze smażeniem jajecznic, corocznie urządzana „Rewia Młodych”, piosenki wycieczki z cyklu „Poznajemy najbliższe okolice”, tradycyjne wigilijki.

Miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” należy się następującym członkom MK PZKO

w Nydku: Helena Bajtkowa, Aniela Kupcowa (znana poetka ludowa), Jan Kupiec, Emilia Martynkowa.

MK PZKO NYDEK-GŁUCHOWA

obwód bystrzycki

To małe Koło można nazwać ukrytym w górach. Z historii MK PZKO Nydek Głuchowa należy wspomnieć fakt, że jego powstanie w roku 1952 poprzedzało zaistnienie polskiej szkoły w osadzie Kolybiska. Wieloletnia walka o własne lokum, w warunkach naprawdę niebywale nieprzychylnych, zakończyła się „tylko” zbudowaniem baraku na Filipce, w którym jest przechowywany sprzęt potrzebny do festynu. Właśnie „Festyn na Filipce” jest sztandarową imprezą Koła. Co roku, w pierwszej połowie lipca, na Filipkę, na ten festyn zjeżdża się prawie całe Zaolzie, w głównej mierze to zafascynowane turystyką. W roku 1997 Koło liczyło 33 członków. Aktualnie wykazuje ich 26. Prezesem MK PZKO w Nydku Głuchowej jest od roku 1962 Władysław Wiedenka. Swym poświęceniem i czterdziestopięcioletnim stażem, zasługuje na zaszeregowanie do grona prezesów najbardziej zasłużonych.

Opracowano na podstawie danych ZG PZKO i archiwum Zwrotu.

Z trydycyjnych Festynów na Filipce

MK PZKO **OLBRACHCICE** obwód Sucha Górna, Olbrachcice, Stonawa

Chór mieszany „Olbrachcice”

*Teatrzyk dziecięcy „Drops”
 w roku swego dwudziestolecia (2004)*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
506	503	487	481	476	463	452	443	410	395

Miejskowe Koło PZKO w Olbrachcicach jest w posiadaniu Domu PZKO (w majątku Koła od roku 1995), który tętni życiem. Przy Kole działają: Chór Mieszany „Olbrachcice”, liczący 22 członków, istniejący przy PZKO od roku 1947. W roku 2005 obchodzono w Olbrachcicach 85-lecie śpiewactwa. Chór prezentuje się na imprezach macierzystego Koła, bierze udział we wspólnych koncertach z chórmi „Stonawa”, „Sucha” i „Zaolzie”. Teatrzyk dziecięcy „Drops”, zrzeszający aktualnie 13 dzieci, obchodził w roku 2004 swe dwudziestolecie. W jego już prawie dwudziestotrzyletniej działalności była zaangażowana ponad setka dzieci. Swe widowiska teatrzyk zaprezentował głównie na scenie Domu PZKO w Olbrachcicach, jak również w okolicznych Kołach, brał udział w ogólnozwiązkowych konkursach i turniejach teatrów dziecięcych w Polsce – w latach 2004 i 2006 w Mysłowicach, gdzie wśród 21 zespołów zdobył nagrodę dla najlepszej aktorki oraz wyróżnienie za reżyserię i scenografię. Drops, pod kierownictwem swej założycielki – Jadwigi Czapowej, która jest równocześnie reżyserem i scenografem, przygotowuje co roku nową premierę. Klub Młodych przy MK PZKO w Olbrachcicach udziela się w imprezach Koła, ale organizuje również własne imprezy o zasięgu obwodowym – „Witanie wiosny”, „Pożegnanie lata”, zabawy sylwestrowe. Młodzi organizują wspólne wycieczki turystyczne, jak również występy zespołów muzycznych. Przy Klubie Młodych działa od roku 1990 zespół instrumentalny. Klub Kobiet w minionym dziesięcioleciu zrzeszał 12-16 członkiń. W tym czasie panie zorganizowały trzy duże wystawy (2002, 2004, 2006), spotkanie Sekcji Kobiet przy ZG PZKO i przedstawicielki Klubów Kobiet (2004), Babski Festyn (2005). Klub Kobiet zabezpiecza od strony kulinarnej i organizacyjnej wszystkie imprezy Koła. Jego przewodniczącymi

były – Olga Cieślarkowa (1998-2003)
oraz Maria Witoszek (od roku 2003).
Klub Seniora (pod przewodnictwem
kolejno – Oskara Delonga,
Wilhelma Wałacha i inż. Ottona Kłozy)
kontynuuje przy MK PZKO
w Olbrachcicach swą działalność
nieprzerwanie od roku 1973.
Spotkania odbywają się regularnie
raz w miesiącu, w programie są prelekcje
i dyskusje, 2-3 razy w roku wycieczki.

Klub Taroka spotyka się
w 4-8 osób raz w tygodniu.
Do tradycyjnych imprez
organizowanych w MK regularnie,
oprócz młodzieżowych,
wymienionych wyżej, należą:
Bal Towarzyski, Balik Dziecięcy
wspólnie z Macierzą Szkolną,
„Kwiatek dla Pań” – z okazji
Dnia Kobiet, „Dzień Matki”, smażenie
jajecznicy, „Święto Pieczonego Ziemniaka”,
Jesienny Koncert, „Mikołaj” dla dzieci, wigilijka.
Na swe miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze
PZKO” zasłużyli następujący członkowie
MK PZKO w Olbrachcicach: Alojzy Siostrzonek,
Karol Hracki, Władysław Molenda, inż. Gustaw
Guńka, Iwona Guńkowa, Jadwiga Czapowa.

Klub Kobiet podczas przygotowań na...

...BABSKI FESTYN w Olbrachcicach (2005)

Klub Seniora przy MK PZKO Olbrachcice (2006)

Jadwiga Czap i jej podopieczni

MK PZKO **OLDRZYCHOWICE** obwód trzyniecki

„To był zaś ale dziwny” Kazimierza Wojnara – teatr amatorski MK

Wystawa z okazji dwudziestopięciolecia Klubu Kobiet (1999)

Dożynki z zespołem „OLDRZYCHOWICE” (2005)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
375	376	346	347	355	362	335	326	327	327

Miejskowe Koło PZKO w Oldrzychowicach posiada własną siedzibę – Dom PZKO (wybudowany własnymi siłami w latach 1966-71) z zapleczem do imprez plenerowych.

Przy kole pracuje aktywny Klub Kobiet (od roku 1974) liczący 20 pań, który oprócz zajęć w kuchni w ramach obsługi imprez organizuje w Domu PZKO regularnie, co dwa lata, wystawy haftu i rękodzieła, ale również spotkania i wycieczki pań. Klub Młodych zrzeszający 15 członków jest czynny od roku 1996. Od roku 2005 działa przy MK również Klub Seniora liczący 10 członków. Przy MK PZKO Oldrzychowice działał również (od założenia Koła) teatr amatorski, który był aktywny jeszcze w roku 1999, kiedy wystawił sztukę Kazimierza Wojnara „To był zaś ale dziwny”.

Od roku 1979 działa przy MK zespół taneczny „Oldrzychowice”, który robi Kołu sławę do dnia dzisiejszego. Zespół liczy aktualnie 50 członków.

W roku 2004 zespół „Oldrzychowice” pod kierownictwem Marka Gryca obchodził uroczystie swe dwudziestopięciolecie istnienia. Od roku 1996 działa przy Kole także dwudziestoosobowy zespół dziecięcy „Tyrka”, do którego dołączył zespół starszych dzieci do „Małe Oldrzychowice”.

Tradycyjną, sztandarową imprezą MK PZKO Oldrzychowice są „Dożynki nad Tyrką” organizowane co roku z wielką okazałością. Ta okazałość nabrała jeszcze większej rangi, kiedy od roku 2005 obchody Dożynek przeniesiono spod Domu PZKO do odremontowanego autentycznego gospodarstwa wiejskiego „Fojstwi” (dzięki przychylności jego prywatnego właściciela). Od tej zmiany popularność dożynek w Oldrzychowicach wzrosła w całym terenie, można powiedzieć, o sto procent. Obrządki dożynkowe i cały program prezentuje co roku zespół „Oldrzychowice”.

Obok Dożynek są w Kole organizowane spotkania Klubów – Kobiet, Seniora, Młodych, wystawy Klubu Kobiet. Aktualnym prezesem

MK PZKO w Oldrzychowicach jest Karol Madzia. Wśród członków MK PZKO Oldrzychowice swym poświęceniem wyróżniają się: inż. Wilhelm Zmełty, Stafania Szkutowa, Jan Kowalczyk.

MK PZKO **ORŁOWA-LUTYNIA** **obwód orłowski**

Miejscowe koło PZKO w Orłowej Lutyni ma w swym posiadaniu (własność od r. 1998) Dom PZKO. W roku 2004 MK odkupiło od państwa ogród wokół Domu PZKO. Przy MK działają następujące zespoły: Chór Mieszany „Zaolzie”, prowadzony przez Urszulę Odstrčil. Chór „Zaolzie” nawiązał i kontynuuje od wielu lat żywe kontakty z kilku chórami w Polsce. Dziecięcy Zespół Folklorystyczny „Skotniczka” i założony w roku 1994 Młodzieżowy Zespół Folklo-rystyczny „Skotnica”. Długoletnią kierowniczką artystyczną i animatorką obu zespołów tanecznych była Odonia Charvát. Oba zespoły występowały wielokrotnie również na Tygodniu Kultury Beskidzkiej, w Sosnowcu, Rydułtowach, Gogolinie, Wodzisławiu Śląskim, Sadkach, Skrzyszowie, na koloniach artystycznych w Koszalinie oraz dwukrotnie w warsztatach artystycznych w Bydgoszczy. Skotniczka uczestniczyła też w Międzynarodowym Festiwalu Dziecięcym w Zielonej Górze i dwukrotnie w festiwalach folklorystycznych w Jarocinie. Oba zespoły występowały też na zagranicznych festiwalach w Mirandeli (Portugalia), w Ecsedzie (Węgry) i w Kežmaroku (Słowacja). Skot-nica występowała też w Rumunii (Suceawa). Wielkim wyróżnieniem dla Skotnicy był udział w renomowanym Festiwalu Folklorystycznym w Strażnicy.

Klub Kobiet prowadzony przez panią Zofię Heinz przygotowuje zaplecze kulinarne imprez, poza tym odbywa swoje regularne spotkania i organizuje prelekcje o tematyce zdrowotnej oraz kulinarnej. Sekcja tenisa stołowego pod kierownictwem Marii Trombik, która rozpoczęła swoją działalność w roku 1994, spotyka się na treningach, urządza turnieje. Do tradycyjnych imprez organizowanych w Kole corocznie należą Dożynki oraz Wianki i wiele innych.

MK PZKO w Orłowej Lutyni otrzymało w latach 2003, 2004, 2006 wyróżnienia Rady Miasta dla najaktywniejszej organizacji społecznej na terenie miasta Orłowa. Koło współpracuje od wielu lat bardzo owocnie z miastem Rydułtowy.

Wśród licznych, pełnych poświęcenia członków Koła, do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” zostali zaszeregowani Odonia Charvát, inż. Marian Jędrzejczyk oraz MUDr Danuta Chwajol.

Tradycyjna wystawa (2001)

SKOTNICA na „Międzynarodowym Spotkaniu Folkloru” w Orłowej (2002)

Dożynki (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
367	358	351	342	336	315	307	303	298	294

MK PZKO **ORŁOWA-MIASTO** **i ORŁOWA-ŁĄZY** obwód orłowski

Wystawa „Orłowianie i Łazianie wczoraj i dziś” (2001)

Wycieczka na Baginlec (2003)

Panie z Klubu Kobiet na Festynie Chłopskim

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
210	197	188	186	175	166	165	151	149	137

Przez całe minione dziesięciolecie na czele Koła stał Leon Kasprzak (od roku 1992). W zarządzie MK PZKO Orłowa Miasto i Łązy pracowało wielu zasłużonych, długoletnich członków PZKO: dotąd żyjący – Teodor Bystroń, Władysław Cieślak, Jan Karolczyk, Tadeusz Kiedroń, oraz już nieżyjący – Jan Cymorek, Mirosław Gazda, Karol Kupka, Helena Paszowa, Oskar Sagitarius, Karol Santarius. Na specjalne wyróżnienie zasługuje tu Adolf Ondrusz (1919-2007), który przez 30 lat kierował MK PZKO w Orłowej Łazach. Koło nie posiadało własnego lokalu. Od momentu połączenia korzystało z świetlicy w wynajętych pomieszczeniach w Zimnym Dole. Jedynym klubem pracującym przy tym MK jest Klub Kobiet, zrzeszający wiele aktywistek, wśród których wymienić należy następujące: Olga Cymorkowa, Emilia Fierłowa, Waleria Fierłowa, Elżbieta Foltynowa, Anna Kasprzakowa, Wanda Kiedroniowa, Karolina Konopkowa, Helena Russowa, Wanda Santariusowa, Helena Tloukowa, Anna Szarochowa, Melania Wilczkova, Małgorzata Tadrałowa i już nieżyjące – Helena Gwoździowa, Helena Kubeczkowa, Helena Nowakowa. W minionym dziesięcioleciu corocznie odbywały się Bale PZKO, wystawy robót ręcznych oraz tematyczna wystawa „Orłowianie i Łazianie wczoraj i dziś” (2003), powitania wiosny tradycyjnie z przedstawieniem TL „Bajka”. Do tradycyjnych należą również spotkania z okazji Dnia Matki z programem wykonanym przez zespoły „Drops” z Olbrachcic, „Dziolchy i syny z kolonije” z Karwiny, „Skotniczka” i „Skotnica” z Orłowej Lutyni, a przede wszystkim przez uczniów PSP w Orłowej Lutyni. Corocznie były w Kole organizowane wspólne wycieczki w Beskidy, w tym do źródeł Olzy, do Polski. W ramach „Pożegnania Lata” przygotowywano wystawy płodów ziemi. Nie brakło świątecznych spotkań ze śpiewaniem kolęd. Intensywna współpraca z MK PZKO w Orłowej Porębie rozpoczęła się w roku 2003 przy wspólnym organizowaniu „Babskiego Festynu” i była kontynuowana w następnych latach przy organizowaniu „Festynów Chłopskich”. Na zebraniu w dniu 17. 2. 2007 dochodzi do połączenia obu Kół (tym samym 3 w jedno) w Koło niosące nazwę – MK PZKO Orłowa z siedzibą w Porębie.

Na miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” zostali wytypowani następujący członkowie MK PZKO Orłowa Miasto i Łązy: Emilia Fierłowa, Adolf Ondrusz i Franciszek Buzek.

Miejscowe Koło PZKO w Orłowej Porębie jest w posiadaniu Domu PZKO wraz z przyległym ogrodem wyposażonym odpowiednio do organizowania festynów. Przy MK pracował do roku 2000 Klub Kobiet, a potem przekształcił się w Klub Seniora, który pod kierownictwem pani Janiny Słowik spotykał się regularnie aż do roku 2006. Po przeprowadzce MK PZKO Orłowa Miasto i Łązy kobiety spotykają się ponownie jako połączony Klub Kobiet. Do tradycyjnych imprez organizowanych w Kole również w minionym dziesięcioleciu należy zaliczyć bale PZKO, festyny ogrodowe, obchody Dnia Matki, uczestnictwo w wystawach organizacji miasta Orłowa, turnieje w tenisie stołowym, wycieczki krajoznawcze. W roku 2004, razem z komitetem obwodowym, zorganizowano w Orłowej Porębie pierwszy Festyn Chłopski, którego druga edycja odbyła się w roku 2006. Do najbardziej zasłużonych działaczy Koła należał Jan Pytlik – długoletni sekretarz Koła, w ostatnich latach członek komisji rewizyjnej i kronikarz Koła (zmarł w roku 2002). Kolejnym zasłużonym członkiem jest Edward Dzik – długoletni skarbnik Koła i ostatnio przewodniczący komisji rewizyjnej, długoletni chórzysta chóru Haśło Orłowa, później ChNP. Presesem MK PZKO Orłowa Poręba był (od roku 1994) inż. Józef Lugsch. W czasie jego kadencji udało się odzyskać od miasta budynek szkolny na własność, zrekonstruować wnętrze (zainstalować ogrzewanie gazowe) i ulepszyć wyposażenie ogrodu. Obok swego zaangażowania w zarządzie Koła jest on długoletnim szefem kapeli ludowej zespołów „Skotnica“ i „Skotniczka“ sąsiedniego Koła w Orłowej Lutyni. Działalność Koła w minionym dziesięcioleciu charakteryzowała współpraca z MK PZKO Orłowa Lutynia obejmująca turnieje w tenisie stołowym, wspólne spotkania świetlicowe – „Śpiewające Forte-piany”, jak również współpraca z obwodem orłowskim na sztańdardowej imprezie, jaką stał się Festyn Chłopski. Trzeba tu wspomnieć dużą pomoc finansową ze strony miasta Orłowej na działalność i utrzymanie siedziby Koła. MK PZKO Orłowa Poręba na walnym zebraniu w dniu 17 lutego 2007 r. połączyło się oficjalnie z MK PZKO Orłowa Miasto i Łązy. Nowo powstałe Koło, będące właściwie połączeniem czterech Kół (Łązy, Orłowa, Pietwałd, Poręba) w ten sposób skupia powiększoną liczbę członków wokół Domu PZKO w Orłowej Porębie. Nazwa nowego Koła brzmi MK PZKO Orłowa z siedzibą w Porębie.

MK PZKO **ORŁOWA-PORĘBA** **i PIETWAŁD** obwód orłowski

Hawiry i Gorol... (Chmiel, Filipczyk)

Nowa tradycja obwodu orłowskiego – FESTYN CHŁOPSKI (2004)

Chór Nauczycieli Polskich

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
121	129	125	119	112	96	91	83	78	76

MK PZKO OSTRAWA

Dom Polski w Ostrawie...

*Danuta Przeczek,
dyrektorka Biura
Czesko Polskiej
Izby Handlowej,
której zasługi dla rozwoju
polskich tradycji
w naszej nowej rzeczywistości
są niewymierne*

MK PZKO w Ostrawie ze swą ilością 18 członków wykazywaną w roku 1997 należało do najmniejszych w Związku. Kto ze współczesnych uwierzy, że w czasach swej świetności, na początku – w latach pięćdziesiątych MK PZKO Ostrawa zrzeszało 650 członków! Duszą tego Koła był Antoni Kamiński jego prezes ze stażem godnym podziwu (szczególnie w ostrawskich warunkach...), bo od roku 1952 aż do jego śmierci w roku 1992. Z odejściem tego zacnego społecznika praca ostrawskiego MK PZKO zamarła. Duży wpływ na zakończenie działalności Koła miał też smutny fakt utraty lokalu pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX wieku, spowodowany nieprofesjonalnymi działaniami związanymi z Domem Polskim w Ostrawie. Dnia 26 stycznia 2007 roku spotkała się w siedzibie biura Czesko Polskiej Izby Handlowej koło Parku Komenskigo w Ostrawie, z inicjatywy dyrektorki biura Danuty Przeczek, grupa żyjących w tym mieście Polaków i Zaolziaków. Gośćmi spotkania byli Daniel Kadłubiec, który wygłosił prelekcję na temat pochodzenia ostrawskich Polaków i ich stopniowej asymilacji, Helena Legowicz reprezentująca Bibliotekę Regionalną w Karwinie i Stowarzyszenie Przyjaciół Książki oraz konsul ds. Poloni Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie Grażyna Kostrusiak. Sprawa reaktywacji Koła PZKO w Ostrawie była na spotkaniu przyjęta bardzo pozytywnie. Wolę wypełnienia deklaracji członkowskich PZKO zadeklarowało 20 obecnych. Wyłoniono trzyosobowy komitet organizacyjno-prawny, który doprowadzi do załatwienia spraw prawnych związanych z zaistnieniem Koła.

*Opracowano przy współpracy
z Martyną Radłowską-Obrusnik*

MK PZKO **PIOSECZNA** obwód jabłonkowski

Należy przypomnieć, że MK PZKO w Piosecznej powstało dopiero w roku 1960. Działalność zespołów i Klubów przy Kole zamarła w latach osiemdziesiątych. Niektórzy członkowie angażują się w zespołach jabłonkowskich.

MK PZKO w Piosecznej nigdy też nie posiadało własnego lokalu (gościli w jabłonkowskiej Czytelni, później w szkole, a po jej zamknięciu w roku 1976 w przedszkolu). Dla organizacji społecznych w Piosecznej jest do dyspozycji Dom Kultury wybudowany w czynie społecznym w większości przez członków MK PZKO. Własnością Koła jest „chatka” w jabłonkowskim Lasku Miejskim, służąca corocznie w trakcie Gorolskich Świąt, na których pezetkaowcy z Piosecznej prezentują się bardzo dobrze.

Koło organizuje nadal tradycyjne imprezy: Bal PZKO, jajecznica, wycieczka krajoznawcza. Uwzględnienie w spisie zasłużonych członków MK PZKO w Piosecznej

należy się również osobom, które nie zostały umieszczone w Leksykonie wydanym z okazji 50-lecia PZKO, są nimi: Ludwik Ligocki (26.12. 1924 – 22. 7. 1995) oraz Józef Łysek (15. 12. 1909 – 30. 8. 1999), obaj byli założycielami Koła.

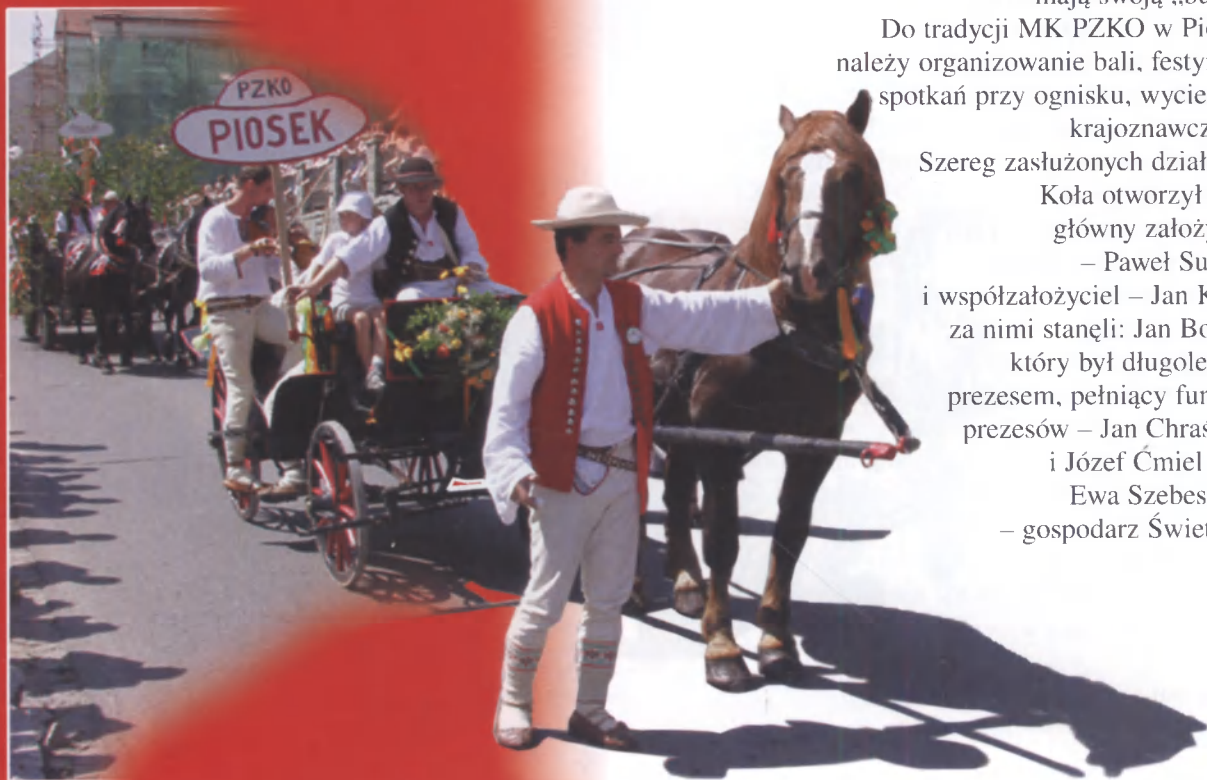
*Małe Koło,
 mały wózek,
 mały konik,
 ale Pioseczna zawsze widoczna!
 (Gorolski Świąto 2000)*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
117	105	100	94	83	80	74	70	70	70

MK PZKO **PIOSEK** obwód jabłonkowski

MK PZKO w Piosku ma własną Świątlicę, można powiedzieć od samego początku, bo od roku 1948. Jest ten budynek przyklejony do budynku szkoły. Spadek liczebności bazy członkowskiej Koła w minionym dziesięcioleciu nie można nazwać groźnym, co widać w tabelce. Przy Kole w Piosku pracuje Klub Kobiet liczący 12 pań. Bardzo pozytywnym, cieszącym faktem jest działalność Klubu Młodych, który zrzesza prawie jedną piątą członków MK (20). Zarówno panie, jak i członkowie Klubu Młodych w Piosku, są dobrze widoczni między innymi na corocznym Gorolskim Świącie w Jabłonkowie, gdzie pioseczanie mają swoją „budę”. Do tradycji MK PZKO w Piosku należy organizowanie bali, festynów, spotkań przy ognisku, wycieczek krajoznawczych. Szereg zasłużonych działaczy Koła otworzył jego główny założyciel – Paweł Suszka i współzałożyciel – Jan Kluz, za nimi stanęli: Jan Bocek, który był długoletnim prezesem, pełniący funkcję prezesów – Jan Chraścina i Józef Ćmiel oraz Ewa Szabestowa – gospodarz Świątlicy.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIĘGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
121	120	117	115	110	110	112	108	106	103

MK PZKO PIOTROWICE

obwód karwiński

MK PZKO w Piotrowicach
ma własny Dom
PZKO. Przy Kole
istnieje Chór Mieszany
Piotrowice-Marklowice
(ostatnio pod batutą Jadwigi Karolczyk)
– jak sama nazwa wskazuje,
angażują się w nim również
członkowie sąsiedniego Koła
w Marklowicach. Od początku
istnienia Koła pracuje przy
nim aktywnie Klub Kobiet,
który ma na swym koncie
między innymi ciekawe wystawy.
Aktualnym prezesem
MK PZKO w Piotrowicach
jest Franciszek Żywczok.
W roku 1997 Koło liczyło
166 członków. W roku 2007
ich ilość zmalała na 114.

*Opracowano na podstawie
informacji z ZG PZKO*

Chór Piotrowice-Marklowice (2000)

Wystawa Wielkanocna Klubu Kobiet (2003)

MK PZKO
ROPICA
obwód trzyniecki

*Chór mieszany „Godulan-Ropica”
w swym pięćdziesięcioleciu (2000)*

Centrum Ropicy w roku 2007...

MK PZKO w Ropicy niestety również należy do tych, których kontakt z ZG PZKO jest w ostatnich latach znikomy. Prezesem Koła z ponad dwudziestoletnim stażem, bo od roku 1984, jest Bogusław Kotas. MK PZKO w Ropicy wykorzystuje do swej działalności lokal wynajmowany od urzędu gminy w budynku byłej polskiej szkoły. Członkowie Koła angażują się w chórze „Godulan-Ropica” (chór mieszany „Ropica” powstał w roku 1983, w ramach Obwodu, pod koniec lat dziewięćdziesiątych XX w. połączył się z gnojnickim chórem „Godulan”). Przy Kole pracuje Klub Kobiet, który obok troski o zaplecze kulinarne imprez ma na swym koncie również wystawy. W roku 1997 MK PZKO w Ropicy liczyło 211 członków. Na korekty bazy członkowskiej w roku 2003 i 2007 nie są w ZG PZKO odnotowane żadne reakcje zarządu Koła.

*Opracowano na podstawie informacji
z kartoteki ZG PZKO*

Siedzibą MK PZKO w Rychwałdzie jest od roku 1948 budynek Polskiej Szkoły (po jej zamknięciu w roku 1981 został przekazany PZKO przez Powiatową Radę Narodową do bezpłatnego używania), który miało MK do roku 1999 w użytkowaniu wieczystym, 29 stycznia 1999 (po działaniach w tym kierunku rozpoczętych w roku 1996) stał się on własnością MK PZKO jako pełnowartościowy Dom PZKO. Własnością Koła jest również ogród otaczający Dom PZKO. Koło przeprowadziło gruntowny remont swego Domu (który rozpoczęto już w roku 1991). Za szesnaście lat jego trwania prace remontowe pochłonęły 330 000 Kč (remont instalacji elektrycznej, naprawa dachu i kominów, tynki zewnętrzne, nowe sanitariaty etc.) Przy MK PZKO w Rychwałdzie działa (od roku 1995) Zespół Śpiewaczy „Rychwałdzianie” (5 pań i 5 panów) jako kontynuator chóru mieszanego. Zespół mający w repertuarze pieśni popularne, ludowe i kolędy występuje 12 razy w roku w macierzystym i okolicznych Kołach, w kościele, jak również w Polsce. Kierownikami „Rychwałdzian” są Władysław Rusek i inż. Halina Gawlas. Przy Kole pracuje Zespół Kobiet zrzeszający 10 pań, które przygotowują posiłki na wszystkie wieczory świetlicowe – w rychwałdzkim MK PZKO podawane tradycyjnie wszystkim uczestnikom darmowo. Panie zapewniają zaplecze wszystkich imprez, dbają o porządek w Domu PZKO i utrzymują ogród. W minionym dziesięcioleciu Zespół pracował pod kierownictwem niestrudzonych pań Heleny Celarek i Anny Orszulik. Do tradycyjnych imprez w Kole należą wieczory świetlicowe z prelekcjami oraz własnymi i gości występami wokalnymi. Bardzo popularną imprezą jest Festyn Ogrodowy, którego uczestnikami są również goście z okolicznych Kół i z Polski. Ilość obecnych na Festynie w roku 2006 sięgała 200 osób. Tradycyjny Bal odbywa się od roku 2004 w Domu PZKO, gdzie może się na nim bawić 50-60 osób. MK PZKO w Rychwałdzie współpracuje z innymi organizacjami. Najlepiej układa się współpraca z MK PZKO w Lutyni Dolnej. Te koła już od kilku lat przygotowują wspólnie obchodzone Święto Kobiet. Jest kontynuowana współpraca z zespołem „Familijo” ze Skrzyszowa w Polsce (rozpoczęta w roku 1995).

Do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” zostały za swe nieprzeciętne poświęcenie przewidziane z MK PZKO w Rychwałdzie panie Helena Celarek i Anna Orszulik.

MK PZKO **RYCHWAŁD** obwód orłowski

Jubileusz dziesięciolecia śpiewactwa w Rychwałdzie, zespół „Rychwałdzianie” (2000)

Wiosenny Wieczer świetlicowy (2000)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
108	108	108	108	105	103	96	94	93	93

MK PZKO **RZEKA** obwód gnojnicki

Zarząd Koła w roku 2007

... na zebraniu

... i przy okazjonalnych śpiewach po zebraniu

Miejscowe Koło PZKO w Rzece korzysta w swojej działalności z świetlicy, wybudowanej (w roku 1950) na poddaszu budynku Polskiej Szkoły w Rzece, w czasie kiedy ta placówka jeszcze pełniła swą rolę (zamknięta w r. 1973). Budynek obecnie należy do urzędu gminy – jest jego siedzibą i służy jako Dom Kultury.

MK PZKO więc lokale świetlicy wynajmuje od urzędu gminy.

Wypożyczenie świetlicy jest majątkiem Koła. Jak podano

w Leksykonie

PZKO, wydanym w roku 1997,

żywa działalność w MK PZKO

w Rzece, rozpoczęta w roku 1948,

zanika pod koniec lat osiemdziesiątych.

Członkowie tego zawsze mało liczebnego

Koła spotykają się na zebraniach, gdzie

po obradach rozbrzmiewa wspólny

śpiew przy akompaniamencie gitary, koło

organizuje co roku smażenie jajecznicy –

tradycyjną wspólną biesiadę, gdzie

również nie brak śpiewów.

MK PZKO w Rzece ma w swych

szeregach kilku zacnych działaczy,

których wysiłek ze względu na panujące

w tej miejscowości górskiej warunki

zasługuje na szczególną uwagę.

Są oni godni umieszczenia w rozdziale

„Zasłużeni działacze PZKO”:

Zuzanna Kochowa, Jan Wygrys

i przeprowadzeni do Rzeki

w roku 1992 państwo Anna i Franciszek

Brecherowie (przedtem aktywni działacze MK

PZKO w Karwinie Darkowie).

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
40	38	35	34	34	34	34	31	30	29

MK PZKO **SKRZECZON** obwód bogumiński

Festyn... i przyjmowanie nowych członków (2004)

Zespół „ANDRUSI” obchodził pięćdziesięciolecie (2005)

Osiemdziesięciolecie chóru „HASŁO” (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
161	163	156	155	154	152	148	145	140	134

Koło jest właścicielem okazałego Domu PZKO, w którym znajduje się między innymi Izba Tradycji i biblioteka, obok Domu jest ogród, w którym organizowane są tradycyjne festyny.

Przy Kole działa Chór Mieszany „Hasło” dyrygowany przez Ireną Szeliga, który w roku 2006 obchodził jubileusz osiemdziesięciolecia istnienia. Chór występuje podczas imprez Koła, na terenie miasta Bogumina oraz gościnnie w zaprzyjaźnionym mieście Grodków na Opolszczyźnie. Obecnie w zespole śpiewa 29 chórzystów, kierownikiem organizacyjnym od 2006 roku jest mgr Halina Steliva.

Zespół Estradowo-Kabaretowy „Andrusi” obchodził w roku 2005 pięćdziesięciolecie istnienia, podczas którego gościnnie wystąpił polski zespół Lwowska Fala ze Lwowa. Dziewięcioosobowy zespół od 1993 roku pod kierownictwem Czesława Bugdola występuje na imprezach Koła, na terenie miasta Bogumina, w innych MK PZKO. Zespół Instrumentalny „Krater” pod kierownictwem artystycznym Zbigniewa Ożoga w minionym dziesięcioleciu występował głównie na takich imprezach Koła, jak festyny i bale.

Zespół Kobiet działa przy Kole pod kierownictwem Marielli Górniok (od roku 2001). Panie przygotowują poczęstunek na wszystkie imprezy Koła oraz troszczą się o porządek w całym Domu PZKO.

Sekcja tenisa stołowego organizuje regularnie mistrzostwa Koła w tenisie stołowym, w których uczestniczą także zawodnicy z obwodu orłowskiego.

Z tradycyjnych imprez w MK PZKO w Skrzeczoni należy wymienić: bal, powitanie wiosny, mistrzostwa Koła w tenisie stołowym i kometce, smażenie jajecznicy, obchody Dnia Dziecka, festyn, prelekcje kulinarne Franciszka Bałona i prelekcje krajoznawcze, obchody Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy oraz Wigilię połączoną ze spotkaniem z jubilatami Koła.

Nieprzerwanie od 16 marca 1973 roku trwa obustronnie korzystna współpraca kulturalno-oświatowa i turystyczno-sportowa pomiędzy Miejsowym Kołem PZKO w Skrzeczoni i Towarzystwem Miłośników Ziemi Grodkowskiej na terenie Opolszczyzny. Miejskowe Koło PZKO w Skrzeczoni porządkuje okolicę i troszczy się na miejscowym ementarzu o pomnik 104 Polaków – ofiar Polenlagru nr 32 w Boguminie oraz inne miejsca pamięci.

Lista ofiarnych działaczy skrzeczńskiego Koła, umieszczonych w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” jest długa: Konstanty Krzystek, Rudolf Wójcik, Eryk Czerny, Władysław Ożóg, Maria Ożóg, Bronisław Waluszczyk, Wincenty Szeliga, Otto Guziur, Alojzy Śląddeczek, Albert Grzebień, Stanisław Górniok, Władysław Kwaśnica.

MK PZKO
STANISŁOWICE
obwód czeskocieszyński

Stanisławice leżą na stoku pod Kościelcem...

MK w Stanisławicach działa w ścisłej współpracy z sąsiednimi kołami Cierlicko Grodziszcz i Cierlicko Kościelec.

Przy Kole pracuje aktywny Klub Kobiet, który swe osiągnięcia eksponuje wspólnie z Klubami Kobiet cierlickich Kół w Domu Polskim im. Żwirki i Wigury należącym do MK PZKO w Cierlicku Kościelcu. Tak samo współpracują młodzi członkowie Koła. Prezesem MK PZKO w Stanisławicach jest aktualnie Bronisław Pustówka.

Kołu niestety, pomimo dużych starań, nie udało się zyskać własnego lokalu. Jego członkowie spotykają się w domach prywatnych. Większe imprezy odbywają się we wspomnianym wyżej Domu MK PZKO Cierlicko Kościelec. W roku 1997 Koło liczyło 83 członków, w roku 2007 liczba ta wynosiła 81.

*Opracowano na podstawie danych z archiwum
Zwrotu i ZG PZKO*

W roku 1997 Koło liczyło 268 członków a w roku 2007 pozostało 240 członków. Pocieszający jest fakt, że w ostatnich latach do PZKO wstąpiło kilkudziesięciu młodych ludzi, którzy dają nadzieję na przyszłość. Siedzibą MK jest Dom PZKO, którego gospodarzem jest obecnie spółka akcyjna STONAVSKÁ KOMUNÁLNÍ, a.s. Koło ma do dyspozycji salę zebrań z własnym umeblowaniem i mały magazyn. Wszystkie imprezy koła odbywają się w pozostałych lokalach według z góry ustalonych terminów. Przy MK PZKO działa Chór Mieszany STONAWA, którym dyryguje Marta Orszulik, a kierownikiem organizacyjnym jest Bogusław Wróbel. Aktywnym Klubem Kobiet kieruje Stefania Piszczyk. Po kilkunastu latach rodzi się szansa powstania przy MK Klubu Młodych.

Ewenementem jest powstanie i działalność Klubu Przyjaciół Stonawy, kierowanego przez Władysława Gałuszkę. Celem działalności Klubu jest utrzymywanie więzi z obywatelami Stonawy, którzy zmuszeni zostali do opuszczenia rodzinnej wioski z powodu szkód górniczych. Przede wszystkim jednak Klub otacza troską pamiątki po dawnej Stonawie. Członkowie Klubu zbierają materiały archiwalne, organizują rocznicowe wystawy tematyczne i wiele innych cennych inicjatyw.

MK PZKO w Stonawie ściśle współpracuje z przedszkolem i szkołą na Hołkowicach, Kołem Macierzy Szkolnej oraz drużyną harcerską PUSTECKI. Te dobre układy są niezmiennie cenione, ponieważ bez nich działalność PZKO nie miałaby sensu. Taką samą wagę MK PZKO przypisuje dobrej współpracy z Urzędem Gminnym. Szczególną satysfakcją dla członków MK jest fakt, że trzech z ich szeregów należy do siedmioosobowego Przedstawicielstwa Gminnego, w tym wójt gminy – inż. Andrzej Feber. MK ceni sobie także uznanie, jakim cieszy się w środowisku związkowym. Koło zorganizowało jubileusz 80-lecia Chóru Nauczycieli Polskich w Republice Czeskiej, jubileusz 10-lecia zespołu PSP w Karwinie Frysztacie „Dziolchy a syncy z kolonije“. MK wspiera także inicjatywy innych polskich organizacji. MK PZKO kontynuuje tradycje swoich poprzedników i stara się nie zaprzepaścić ich spuścizny. Bogata działalność MK jest możliwa dzięki ofiarnym członkom zarządu, rejonowym, pełnym poświęcenia chórzystom, członkiniom Klubu Kobiet oraz Klubu Przyjaciół Stonawy. Praca ta jednak nie miałaby żadnego znaczenia, gdyby nie wspierały jej rzesze wiernych członków.

MK PZKO **STONAWA** obwód Sucha Górna, Olbrachcice, Stonawa

Chór Mieszany „Stonawa”

„Pochowanie basa” (2001)

Zarząd MK PZKO w roku 2007

MK PZKO **SUCHA GÓRNA** obwód Sucha Górna, Olbrachcice, Stonawa

„GAMA” (2003)

„SUSZANIE” w dniu swego jubileuszu

Chór „Sucha” w Wieliczce (2003)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
668	671	652	638	626	591	587	580	570	558

Miejscowe Koło PZKO w Suchej Górnej nadal należy do największych w Związku. Koło posiada swój własny Dom PZKO w budynku sąsiadującym z Domem Robotniczym w centrum gminy.

Z wielu zespołów działających w Kole w minionych 10 latach pozostały: Podwójny kwartet męski „Gama” przetrwał całych 50 lat aż do roku 2003. Chór mieszany „Sucha” liczący 40 członków, pod batutą Anny Kiszka.

Oprócz występów w kraju i w Polsce chór w ostatnim dziesięcioleciu urządził siedem przeglądów zespołów śpiewaczych pt. „Pieśnią do serc”. Zespół Pieśni i Tańca „Suszanie” liczy obecnie 27 członków. Przez 36 lat zespół prowadziła Janina Rzyman, po niej kierownikami zostali Barbara i Jan Mračnowie. Zespół w ostatnim dziesięcioleciu dwukrotnie uczestniczył w Światowym Festiwalu Polonijnych Zespołów Folklorystycznych w Rzeszowie, corocznie występuje w ramach Tygodnia Kultury Beskidzkiej. Najważniejszym wydarzeniem był okazały jubileuszowy program z okazji jego 50-lecia.

który przyniósł mu 1. miejsce w kategorii „folklor” w ankiecie „Tacy jesteście 2004”. Od roku 2003 z zespołem występuje siedmioosobowy chór prowadzony przez Barbarę Weiser.

Klub Kobiet w ostatnim dziesięcioleciu urządził trzy wystawy robót ręcznych. Klub liczy obecnie 30 członkiń. Do najbardziej zasłużonych należą w tym okresie Olga Wojacek i Wanda Mucina.

Klub Młodych jest luźną grupą młodzieży, kierowaną przez najbardziej aktywnych członków, do których należą Jan Zyder, Marian Pilch i Jakub Toman, będący równocześnie tancerzami „Suszan”. Młodzi potrafili zmobilizować rówieśników i własnymi siłami przeprowadzić gruntowny remont swego „Klubu na Poddaszu”.

Przy Kole działa również Klub Sportowy. Do tradycyjnych imprez Koła należą bale, spotkania z okazji Międzynarodowego Dnia Kobiet, Wykopki, jesienne przeglądy chórów pt. „Pieśnią do serc”, terenowe wyścigi kolarskie dla uczniów górnoskich szkół, potraktowane na wesoło wyścigi kolarskie dla Seniora. Ostatnio dużą popularność zyskało „Świniobicie” z programem estradowym chórzystów Chóru „Sucha”. Szerokim echem odbiło się urządzone we wrześniu 2006 z inicjatywy menedżera „Suszan” Mariana Weisera „Fedrowanie z folklorem” wzorowane na Balu Gorolskim, które miałyby się stać załącznikiem nowej tradycji.

Wśród dziesiątek pełnych poświęcenia działaczy MK PZKO w Suchej Górnej na czoło, do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” wysunięci zostali: Jerzy Taraba, Władysław Bura, mgr Otokar Matuszek, Janina Rzyman, Władysław Sztebel.

MK PZKO **SZONYCHEL** obwód bogumiński

Miejscowe Koło PZKO w Szonychlu znajduje się na dalekiej peryferii, na samej granicy północnego Śląska Cieszyńskiego. Pomimo tego, że to jedno z naszych najmniejszych Kół, nadal istnieje, trzyma się siłą tradycji, wiary. Aktywność członków MK PZKO w Szonychlu jest we własnym Kole ograniczona jego małą liczebnością i trudnymi warunkami. Wielu z nich jednak aktywnie uczestniczy w działalności zespołów i gości na imprezach organizowanych przez okoliczne, liczebniejsze Koła.

MK PZKO w Szonychlu nie posiada Domu PZKO ani żadnego majątku (poza akordeonem i maszyną do pisania). Członkowie Koła korzystają z lokalu Miejscowej Organizacji Czeskiego Czerwonego Krzyża, znajdującym się w prywatnym domu pani Michłowej.

W minionym dziesięcioleciu nie działały przy Kole żadne zespoły ani kluby.

Ze względu na niski stan bazy członkowskiej i wysoką średnią wieku członków, dochodzącą w roku 2007 do granicy 63 lat, Koło poza Walnym Zebraniem urządza co roku tylko jedną imprezę – spotkanie z okazji Dnia Matki.

Smutnym aspektem, szczególnie w tak małym gronie, są odejścia członków. W ciągu minionych dziesięciu lat opuścili szeregi Koła zasłużeni członkowie:

Józef Jura – w latach przedwojennych funkcjonariusz Harcerstwa Polskiego w Czechosłowacji. Od założenia MK PZKO w Szonychlu był członkiem jego zarządu, pełnił funkcję skarbnika. Edyta Brzeźniakowa – w latach przedwojennych członkini Chóru Macierzy Szkolnej w Szonychlu. Po założeniu MK PZKO pracowała w zarządzie Koła i w komisji rewizyjnej.

Wśród żyjących zasłużonych członków Koła wymienić należy następujące osoby: Katarzyna Porwolikowa, Elżbieta Kudłowa, Gertruda Granitowa, Maria Knapkova, Anna Pajurkova, Marta Waluszczykova, Marta Rylowa, Danuta Mikulowa, Tadeusz Szypuła. Do grupy zasłużonych należy również Gerard Brzeźniak – prezes Koła nieprzerwanie od roku 1982, aktywny również na polu śpiewactwa – stały członek Chóru Mieszanego „Hasło” (MK PZKO Skrzeczów) oraz dorywczo występuje w chórze „Lutnia”.

Godnym umieszczenia w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” jest członek MK,

Władysław Waluszczyk.

*Spotkanie z okazji Dnia Matek,
z występem dzieci (2005)*

*Prezes MK Gerard Brzeźniak reprezentuje Koło
w Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
54	52	48	48	44	40	40	39	36	31

MK PZKO **ŚMIŁOWICE** obwód gnojnicki

Teatr amatorski MK – „Gospodarz to ja” (2000)

Na przedstawieniach w Śmiłowicach zawsze tłum...

W amatorskim ruchu teatralnym w Kole angażuje się młodzież

*Zasłużona
 dla MK PZKO
 malarka
 Zofia Wanok*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
90	90	89	86	83	84	84	81	85	84

Cieszy fakt, że MK PZKO w Śmiłowicach miało w minionym dziesięcioleciu stabilną bazę członkowską (tak samo jak w latach poprzedzających). Niestety członkowie PZKO ponownie borykają się z problemem braku lokalu (powrócił on w roku 1994). Spotkania odbywają się w mieszkaniach prywatnych. Do organizowania większych imprez służy Koło lokal należący do Urzędu Gminnego. Jednak problemy w Śmiłowicach działają, zdaje się, odwrotnie. Miejscowe Koło jest nadal bardzo aktywne. W pracy społecznej udziela się generacja młodych, garnie się do niej również młodzież w wie-ku szkolnym. Przy MK PZKO w Śmiłowicach nadal aktywnie działa Klub Kobiet, w ramach którego sześć pań spotyka się każdy wtorek. Od 2006 roku rozpoczął przy MK działalność Zespół Taneczny liczący 12 młodych członków. Na szczególną uwagę zasługuje teatr amatorski działający przy Kole dzięki ofiarności Ewy Bársony. Chociaż nie istnieje tam stały zespół teatralny, corocznie są wystawiane nowe premiery, a chętnych bawić się w teatr jest tyle, że nie wszyscy mają szansę zagrać (!). Teatrem śmiłowickim żyje dosłownie cała wieś. Na przedstawieniach zawsze brakuje miejsca na Sali, bo ilość chętnych obejrzeć je, wysoko przekracza ilość członków Koła. Do tradycyjnych imprez w MK PZKO w Śmiłowicach poza przedstawieniami teatralnymi należą Bal Towarzyski oraz smażenie jajeczniczy. Do najbardziej zasłużonych działaczy PZKO należą członkinie MK PZKO w Śmiłowicach: Zofia Wanok (niestety już nie żyjąca) – aktywna działaczka Klubu Kobiet, która w okresie braku lokalu użyczała MK własnego mieszkania i wspomnianą już wyżej Ewa Bársony.

Ciągle wzorowo utrzymywany Dom (pierwszy w Związku) jest chyba dobrym zaklęciem trzanowickiego Koła, bo w minionym dziesięcioleciu nie doszło tam do zauważalnego ubytku członków, działalność zespołów i klubów jest nadal kontynuowana, o ile nie w większej, to w takiej samej mierze, jak w ostatnich latach przed pięćdziesięcioleciem PZKO. W Domu PZKO w minionej dekadzie przeprowadzono renowację kuchni, odnowiono instalację elektryczną. W celu uzyskania funduszy na utrzymanie Domu MK corocznie organizuje sprzedaż posiłków na sierpniowym odpuszcie.

Przy niedużym MK PZKO w Trzanowicach działa od założenia zespół taneczny, który początkowo organizował występy dorywczo, a od roku 2005 działa, ku wielkiej radości wszystkich, nieprzerwanie.

Jego 12 członków schodzi się na regularnych próbach. Zespół organizacyjnie prowadzi Dorota Uherek, artystycznie Otto Jaworek. Wyniki systematycznej pracy są widoczne. Świadczą o tym występy na imprezach gminy oraz cała seria występów w okresie karnawałów.

Od założenia Koła nie ustał w Trzanowicach w swej aktywności Zespół Kobiet liczący 10 pań. Choć większa część członkiń jest w podeszłym wieku, to nadal chętnie się spotykają. Klub Młodych przy Kole pracuje dorywczo.

Do organizowanych w Kole corocznie imprez, cieszących się wielką popularnością, należą: Bal Towa-rzyski, wycieczki krajoznawcze, świetlice w przyrodzie – smażenie jajecznicy połączone z Dniem Matki i Dniem Dziecka, wigilijki.

Do mających największe zasługi w aktywnej działalności MK PZKO w Trzanowicach należeli Otto Wojoczek, Stanisław Filipiec (obaj zmarli w roku 2001). Odmłodzony zarząd Koła w składzie: Ryszard Jochymek, Dorota Uherek, Elżbieta Rylko, Aniela Živná, Stefania Jochymek, Barbora Smilovská, Helena Měrka i Marian Jochymek pracuje systematycznie pod kierownictwem przewodniczącej Barbary Filipiec, dorywczo pomagają aktywiści Koła, którym nie starcza sił na stałą pracę: Maria Jochymek i Maria Wojoczek, inż. Edward Janczyk, Karol Szturc, Tadeusz Grycz, jak również Alojzy Jochymek, Stanisław Jochymek, Leokadia Kula, Danko Kluz.

Wśród członków zaangażowanych w trzanowickim MK PZKO na szczególną uwagę zasługuje poświęcająca prawie cały swój wolny czas pracy w ramach ZG PZKO, w zespole „Olza” i naprawdę godna umieszczenia w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO”: Danuta Jaworek (niestety już nieżyjąca).

MK PZKO TRZANOWICE obwód gnojnicki

*Ten Dom PZKO
to pierwszy obiekt
wybudowany w ramach
ogólnozwiązkowej
akcji
„DWADZIEŚCIA
ŚWIETLIC
NA
DWUDZIESTOLECIE
PZKO”*

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
123	122	119	116	112	112	113	115	119	119

MK PZKO TRZYCIEŻ

obwód gnojnicki

MK PZKO w Trzycieżu jest w posiadaniu Domu PZKO od roku 1992. Właściwie chodzi o trzy zabudowania – dawny budynek mieszkalny jest wykorzystywany w celach komercyjnych, były budynek gospodarczy jest aktualnie przebudowany na świetlicę, trzecim zabudowaniem jest garaż, który służy jako magazyn i w połowie jest wynajmowany. W posiadaniu Koła jest również ogród. Członkowie MK PZKO w Trzycieżu współtworzą chór obwodowy „Godulan-Ropica”. Zespół dziecięcy „Wesoła nutka”, który istniał przy Kole od roku 1995, zakończył swą działalność w roku 2006.

Do tradycyjnych imprez w MK PZKO w Trzycieżu należą: smażenie jajecznicy oraz spotkania noworoczne. Obok tego Koło cały wysiłek wkłada w utrzymanie i renowację budynków, które są w jego posiadaniu.

Na liście najbardziej ofiarnych społeczników w Trzycieżu zapisani zostali: Hubert Tesarczyk – założyciel

Koła i bibliotekarz, Leon Pawera – założyciel i długoletni skarbnik.

Ernest Buława – długoletni prezes, tak samo inż. Franciszek Kowalczyk,

Monika Zahradnik – prezes, gospodarz świetlicy, prezes chóru, Aurelia Szczuka – kierownik

zespołów dziecięcych, Anna Pawera – skarbnik, dalej Maria i Ambroży Kozubek,

Paweł Szkuta st., Paweł Szkuta mł.,

Władysław Szkuta, Józef Pieknik, Zofia Kozubek,

Helena Pieknik, Jan Brzezina,

inż. Zbigniew Zahradnik.

„Wesoła Nutka” (2002)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
86	86	82	82	84	85	81	78	77	68

MK PZKO TRZYNIEC

obwód trzyniecki

MK PZKO w Trzyńcu (określane też niekiedy – „w Starym Trzyńcu”) ma do dyspozycji własny lokal świetlicowy. Aktualnym prezesem zarządu Koła jest inż. Stanisław Zientek. Przy kole pracuje aktywny Klub Kobiet (od roku 1970) i Klub Seniora (od roku 1990). Do nadal urządzanych imprez należą przede wszystkim Wieczory Świetlicowe. W roku 1997 Koło liczyło 233 członków. Według ilości wykupionych znaczków członkowskich w roku 2006 ta liczba zmniejszyła się do 136.

Opracowano na podstawie danych zgromadzonych w ZG PZKO

To pierwsze z Kół przy boku Huty Trzynieckiej...

MK PZKO **TRZYNIEC-KANADA** obwód trzyniecki

Uroczysta Świątlica z okazji pięćdzięciolecia PZKO (1997)

Młodzieżowe Mistrzostwa PZKO w szachach (1999)

Wycieczka do Polski, w Beskidy (2002)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
125	105	105	105	97	97	90	89	86	84

Dom, który MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie wynajmowało od roku 1966 od Urzędu Miejskiego w Trzyńcu, zyskało kupnem na własność w roku 1986. W roku 1992 do

Domu PZKO w Trzyńcu Kanadzie dobudowano werandę. W posiadaniu Koła jest również ogród z domkiem ogrodowym, tarasem tanecznym oraz staw.

Przy MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie działa (od roku 1986) trzydziestoosobowy Chór Mieszany „Zgoda”, w skład którego aktualnie wchodzi również członkowie MK PZKO w Nieborach i Trzyńcu Podlesiu, od roku 1984 również zespół rockowy „Chimera”. Przy Kole działa (od roku 1969)

Kółko Szachowe (6 osób) i od roku 1990 klubokawiarnia „C-Klub”, gdzie spotyka się nawet 40 członków i sympatyków Koła.

Do tradycyjnych imprez organizowanych w MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie do dnia dzisiejszego należą:

Mistrzostwa PZKO w szachach, organizowane od roku 1967 dla obwodu trzynieckiego i od roku 1972 jako ogólnozwiązkowe. Latem członkowie spotykają się w ogrodzie przy smażeniu jajecznicy czy pieczeniu kotletów. Regularnie, cztery razy w roku,

są w Domu PZKO organizowane świetlice tematyczne. Koło bierze czynny udział w Festiwalach PZKO (występy chóru, stoisko).

Ważnym aspektem Koła są działania integracyjne na polu kultury, czego przykładem jest szczególnie, wspomniany wyżej, Chór Mieszany „Zgoda”. Tak więc, między innymi, właśnie śpiewactwo jest podstawą współpracy z MK PZKO w Nieborach (udział na „Oszeldówce”

i walnym zebraniu) oraz z MK PZKO w Trzyńcu Podlesiu (udział w festynach, walnym zebraniu, świetlicach).

Miejsce w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” należy się następującym członkom MK PZKO w Trzyńcu-Kanadzie: inż. Bronisław Dudys, Władysław Recmanik i inż. Roman Szczuka.

Miejscowe Koło PZKO Kojkowice istniało od roku 1947 do roku 1999.

Tradycje przedwojennego życia kulturalno-oświatowego w Kojkowicach kontynuowało po 1945 roku przede wszystkim Miejskowe Koło PZKO. Od założenia w 1947 r. należało do najaktywniejszych, z najszerzą bazą członkowską. Spośród organizacji społecznych w gminie umożliwiało miejscowej ludności polskiej życie społeczno-kulturalne w duchu narodowym.

Niestety, Koła już nie ma. Jego istnienie było w pełni uzasadnione, dobrze wykonywało w warunkach Kojkowic swe zadanie i pozostawiło po sobie pokaźny dorobek, który będzie jeszcze długo owocował. Koło przeżywało okresy wstępu i stagnacji, ale zawsze było w gminie odczuwalne. Na początku liczyło zaledwie 19 członków, powoli poszerzało swe szeregi, w momencie likwidacji Koła (grudzień 1999) było w nim 63 członków. Działalność koncentrowała się na tradycyjnych formach: chór mieszany i teatr amatorski, później młodzieżowe zespoły małych form, prelekcje, imprezy towarzyskie – zabawy, bale, festyny, wycieczki krajoznawcze, brygady w czynie społecznym. Zdecydowana większość członków brała aktywny udział w działalności Koła. Od początku lat 90., od upadku totalitaryzmu narastała stagnacja w działalności kojkowickiego Koła PZKO. Starsi wiekiem powoli wykruszały się, sporo członków wyprowadziło się z Kojkowic, wśród młodszej generacji tradycje narodowe traciły już siłę mobilizującą, a nowe czasy nie sprzyjały pracy kulturalno-oświatowej.

W dniu 16 IV 1999 zebranie członkowskie zdecydowało o rozwiązaniu MK PZKO w Kojkowicach, „głównie ze względu na brak zainteresowania działalnością w Kole“, jak podaje Protokół o rozwiązaniu Koła z dnia 31 XII 1999.

W momencie rozwiązania Koła liczyło 62 członków, z których 37 przeszło do Koła w Dolnej Lesznej, jeden do Koła w Jabłonkowie, jeden zmarł, a 24 opuściło szeregi PZKO. Majątek, który pozostał w świetlicy, sprzedano członkom Koła za symboliczną cenę.

Utag wraz z resztą w kasie w wysokości 6 623,70 Kc przekazano jako dar sponsorski 1. PSP Trzyniec 1 – 3 623,70 Kc i Przedszkolu w Trzyncu 1 – 3 000 Kc.

Oto koniec jednej z organizacji w gminie. Z zanikiem tej najbardziej zasłużonej organizacji znacznie ucierpiała aktywność kojkowian na polu kultury i oświaty. MK PZKO stworzyło piękną kartę w historii Kojkowic, w walce o zachowanie pierwotnego charakteru wioski.

Stanisław Zahradnik

MK PZKO TRZYNIEC-KOJKOWICE obwód trzyniecki

Publikacja Stanisława Zahradnika
o Kojkowicach
wydana w roku 2006

MK PZKO **TRZYNIEC ŁYŻBICE-WIEŚ** obwód trzyniecki

Wystawa Klubu Kobiet "Wielkanoc" (1998)

Wystawa z okazji Dnia Matki (2001)

MK PZKO w Trzyńcu Wsi korzystało z lokali świetlicy w budynku dawnej polskiej szkoły. Po sprzedaniu budynku nowemu właścicielowi ma MK PZKO na podstawie umowy z Urzędem Miasta możliwość korzystania z świetlicy bezpłatnie do roku 2013. Od tego momentu zarząd Koła i jego członków męczy pytanie – „co potem?”

Biblioteka, zespół taneczny i zespół teatralny w Trzyńcu Wsi należą już do przeszłości.

W minionym dziesięcioleciu na szczególną uwagę w tym Kole zasłużył Klub Kobiet (4. 11. 1997 odznaczony z okazji pięćdziesięciolecia PZKO Medalem Za Zasługi). Zrzesza dotąd 22 panie i oprócz comiesięcznych regularnych spotkań klubowych organizuje wystawy tematyczne szeroko przekraczające zasięg działalności Klubu. Z najbardziej udanych wymienić należy chociażby: Wielkanoc (1998), Dzień Matki (2001), Jubileuszowa (2003).

Od roku 2003 nieregularnie spotyka się przy Kole dziesięcioosobowy Klub Młodych. Do bogatej skali tradycyjnych imprez urządzanych w MK PZKO w Trzyńcu Wsi należą: prelekcje o tematyce geograficznej, turystycznej i krajoznawczej, turniej szachowy, Spotkanie przy Świecach (w okresie świąt Bożego Narodzenia), wycieczki autobusowe, rowerowe i piesze, pieczenie placków, spotkania w przyrodzie – jajecznicza, spotkania na bowlingu (zawody).

Do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” zaszeregowani zostali następujący członkowie MK PZKO w Trzyńcu Łyżbicach Wsi: Tadeusz Supik i Helena Sikorowa.

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
215	204	200	198	195	191	191	196	189	189

TRZYNIEC-OSIEDLE MK PZKO obwód trzyniecki

MK PZKO w Trzyńcu Osiedlu było jednym z na-szych gigantycznych Kół (ongiś największe w Związku – liczyło 1300 członków, jeszcze w roku 1997 wykazywało 924 członków).
 Tabelka obok niestety wykazuje również w minionym dziesięcioleciu ubytek liczby członków o prawie 40 procent.
 Dom PZKO im. Adama Wawrośa (otwarty w 1973 roku) jest w posiadaniu Koła.
 Z wielu aktywnych zespołów działających przy MK PZKO w Trzyńcu Osiedlu w minionym dziesięcioleciu pozostały tylko, tradycyjne dla tego Koła, dwa Kluby Kobiet (młodszy powstał w roku 1980).
 Obok walnych zebrań nadal niemałej bazy członków do tradycyjnych imprez organizowanych w Kole należą: popołudnie ostatekowe „Śledziówka”, wycieczki krajoznawcze, Wystawa Polskiej Książki, „Zabijaczka”, przedstawienia TL „Bajka”. Do ciekawych imprez organizowanych w MK w Trzyńcu Osiedlu w ostatnich latach należy „Forum Dyskusyjne” z zawsze określonym tematem, które przyciąga również członków innych Kół.
 Liczba zasłużonych, w do niedawna tak potężnym Kole, jest długa. Wielu trzynieckich działaczy angażowało się i angażuje w ZG PZKO.

Do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” należy na pewno wpisać złotymi literami dwie działaczki tego Koła: Halinę Kowalczyk oraz Elżbietę Wantulok.

Kluboturniej organizowany z RM przy ZG PZKO (1999)

Wystawa Klubu Kobiet (2000)

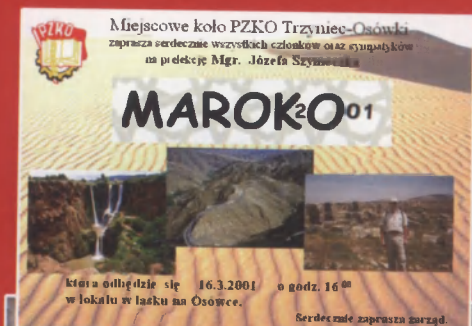
Klub dyskusyjny (M. Wałach, R. Suchanek, Z. Wantula; 2004)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
580	535	500	500	472	450	440	426	400	356

MK PZKO TRZYNIEC-OSÓWKI

obwód trzyniecki

Prelekcja o Maroku (2001)

Jedna z licznych wycieczek Koła – Racza

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
162	159	149	148	146	144	142	138	138	118

Nieduże MK PZKO w Trzyńcu Osówkach ma swój własny lokal świetlicowy – mały (36 m kwadratowych) domek pod numerem 106, który jest od roku 1990 własnością Koła. Jak uwidoczniło w tabelce, baza członkowska tego MK PZKO w minionym dziesięcioleciu znacznie zmalała (o ponad 1/4, jednak w porównaniu z 214 członkami w roku 1997 obniżka ta sięgała prawie połowy).

W związku ze stanem bazy członkowskiej zanika dawna świetność Koła oparta między innymi na aktywnym Klubie Młodych zaangażowanym przede wszystkim w działalność sportową.

Pomimo braku zespołów i klubów życie towarzyskie w Kole nie zamarło.

Do nadal organizowanych tradycyjnych imprez w MK PZKO w Trzyńcu Osówkach należą: prelekcje i wycieczki (głównie piesze), coroczne tradycyjne smażenie jajecznicy i festyn. Imprezy te są urządzone w lasku „na Osówce”.

Ze względu na stale malejące zainteresowanie festynem Koło połączyło go z „Ogniskiem” organizowanym przez Beskid Śląski we wspólną imprezę.

MK PZKO w Trzyńcu Osówkach nadal prezentuje się corocznie ze swym stoiskiem na Gorolskim Świątku w Jabłonkowie.

Również w tym Kole nie brak zasłużonych działaczy, z których należy wymienić chociażby takich, jak: Antoni Cienciąła, Tadeusz Kornuta, i zasługujący na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” – Józef Franek.

MK PZKO TRZYNIEC-PODLESIE

obwód trzyniecki

MK PZKO w Trzyńcu Podlesiu (od roku 1959, bo w czasie założenia, w roku 1947, nosiło nazwę Trzyniec Końska), kierowane aktualnie przez prezesa Jana Gaurę, liczy 119 członków. W roku 1997 baza członkowska tego koła była o ponad 30 procent większa, liczyła 176 osób. Wśród członków MK PZKO Trzyniec Podlesie było wielu wybitnych działaczy przekraczających swymi inicjatywami ramy Koła. Ku przypomnieniu wymienić należy chociażby Adama Wawrosza – inicjatora ruchu teatralnego i założyciela Teatru Lalek „Bajka”, Bogusława Czerneka – wybitnego działacza społecznego, inż. Oskara Lanca – społecznika prowadzącego na dużą skalę amatorską działalność wydawniczą, długoletniego prezesa z dużymi dla koła zasługami – Bogusława Gaurę. Obecnym prezesem Koła jest Jan Gaura.

Członkowie MK PZKO w Trzyńcu Podlesiu śpiewają w chórze obwodowym „Zgoda” (powstałym w roku 1987). Przy Kole działa Klub Kobiet. Niestety to MK PZKO nie ma własnego lokalu.

*Opracowano na podstawie informacji
zgromadzonych w ZG PZKO*

Panie z Klubu Kobiet (2001)

Wystawa Klubu Kobiet „Babki babkom” (2001)

MK PZKO **TYRA** obwód trzyniecki

W MK PZKO w Tyrze w minionym dziesięcioleciu znacznie zmniejszyła się baza członkowska, co w konsekwencji doprowadziło do zmniejszenia aktywności. Budynek byłej polskiej szkoły, który MK zyskało od Urzędu Gminy w roku 1985 do trwałego użytkowania, przebudowany potem na Dom PZKO, stał się, razem z przyległym ogrodem, własnością Koła w roku 2000. Swą działalność przy Kole utrzymuje niezmiennie już tylko Klub Kobiet liczący 12 członkiń. Jedyną imprezą, która jest w MK PZKO w Tyrze nadal corocznie przygotowywana, jest Festyn Ogrodowy. MK PZKO w Tyrze, jak wiele innych, opierało swą działalność na polskich tradycjach społecznikowskich podtrzymywanych przez całe rodziny. Do czasów współczesnych wzorami pezetkaowskiej aktywności społecznej w Tyrze są wywodzący się z tych rodzin: Leon Miczka (jeden z założycieli Koła), Jerzy Śniegoń, Stanisław Broda.

Była Polska Szkoła ... Domem MK PZKO w Tyrze

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
71	69	67	63	60	54	52	51	50	45

Sytuacja liczebności członków MK PZKO w Wędryni Zaolziu, która w minionym dziesięcioleciu pozostała prawie bez zmian, daje Kołu, pomimo wszystko, pozytywne szanse na przyszłość. Koło jest w posiadaniu własnego Domu PZKO (wybudowanego w roku 1977) z przylegającym do niego podwórzem wyposażonym do organizowania imprez plenerowych.

Do roku 2001 działał przy MK aktywny zespół teatru amatorskiego. Swą aktywność dotąd zachował duży, bo liczący 30 par, Klub Kobiet.

Do tradycyjnych imprez w Wędryni Zaolziu, organizowanych regularnie również w minionym dziesięcioleciu, należą: bal, kulig dla dzieci, wycieczka krajoznawcza, Festyn Ogrodowy, świetlica – „Święto Ziemniaka”, Zebranie Sprawozdawcze połączone ze sprzedażą książek. MK PZKO Wędrynia Zaolzie zawarło umowę o współpracy z Gminą Wędrynia i Klubem Zabawy i Sportu Zaolzie w celu realizacji projektu „Społeczny Ośrodek Zaolzie”. Projekt został zgłoszony do programu „3 x 333 tysięcy dla aktywnego życia gminy” Fundacji VIA, finansowanego przez spółkę Philip Morris ČR. W roku 2006 projekt został zatwierdzony do realizacji i Kołu została przekazana subwencja w wyżej podanej wysokości.

W ramach projektu wykonano remont Domu PZKO – rekonstrukcję instalacji elektrycznej i sanitariatów oraz remont tynków we wnętrzach i fasady budynku, również remont betonowej posadzki do tańca na podwórzu, zbudowano boisko do gier zespołowych, boisko dla dzieci i ogród wypoczynkowy z ławeczkami i ścieżkami.

Z szeregu zasłużonych dla MK PZKO w Wędryni Zaolziu na umieszczenie w rozdziale „Zasłużeni działacze PZKO” zdecydowanie najbardziej zasłużył F ranciszek Kaleta.

MK PZKO **WĘDRYNIA-ZAOLZIE** **obwód trzyniecki**

Festyn Ogrodowy

Kulig dla dzieci

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
149	147	146	143	136	137	138	140	146	

MK PZKO WĘDRYNIA

obwód trzyniecki

Zespół Taneczny „TO MY” (1998)

Teatr Amatorski przy MK PZKO – „Niemcy” (1999)

W roku 1997 MK PZKO w Wędryni miało 812 członków. W roku 2006 liczba ta spadła do 610 osób. To Koło jest nadal w skali całego Związku prawdziwym gigantem nie tylko liczebnie, ale również nieustającą kontynuacją niezwykle głębokich polskich tradycji oświatowych w Wędryni. Domem MK

PZKO w Wędryni jest również nasiąknięta tą tradycją „Czytelnia”, która stała się własnością

Koła. Wnętrze budynku było w minionym dziesięcioleciu poddane zaplanowanej na szeroką skalę renowacji i modernizacji z wykorzystaniem środków własnych, jak również niemałej pomocy finansowej Stowarzyszenia Wspólnota Polska w Warszawie. Przy Kole działa Klub Kobiet i założony w roku 1983, bardzo aktywny Klub

Seniora. Koło może się również pochwalić aktywnością w ruchu tanecznym podtrzymywaną przez zespół „TO MY”. Podstawą chwały i zasłużonej sławy wędryńskich pezetkaowców są przede wszystkim – teatr amatorski i gimnastycy.

Amatorski ruch teatralny w Wędryni obchodził uroczystie swą setną rocznicę istnienia w roku 2003. Z tego prawie sześćdziesiąt lat teatr amatorski w tej wsi działa przy MK PZKO.

Z okazji jubileuszu wystawiono sztukę T. J. Brandona – „Ciotka Karola”, która była 173 premierą w stuletniej historii teatru amatorskiego w Wędryni, zaś od roku 1947, kiedy teatr zaczął działać pod egidą PZKO, było to 115 z kolei przygotowane premierowe przedstawienie. Z najbardziej zasłużonych dla teatru wędryńskiego wymienić należy reżysera Jerzego Cieniałę – poświęcającemu się teatrowi od roku 1955 (wyreżyserował 75 sztuk), kolejnymi reżyserami

mającymi na swym koncie większą ilość wyreżyserowanych sztuk byli – Albin Kulhanek (9), Roman Bujak (6) i aktualnie najbardziej zaangażowany Janusz Ondraszek, który dotąd wyreżyserował 13 sztuk i udziela się również jako aktor o nieprzeciętnym talencie. Kierownikiem zespołu teatralnego przy MK PZKO w Wędryni jest

Janina Hlávka (z domu Szuścik), która ma na swym koncie 38 ról i jest z zespołem związana od roku 1966. W teatrze wędryńskim angażują się całe pokolenia, rodziny, takie jak

Czaderowie, Bujokowie. Dokładne informacje o historii teatru amatorskiego w Wędryni są zawarte w wydanej przez MK PZKO z okazji jego setnej rocznicy obszernej publikacji.

„Gimnaści”, potem Zespół Gimnastyczny w Wędryni to ewenement na skalę całokrajową, w Polsce raczej już w ogóle niespotykany. Zaczynali „pod skrzydłami” POLSKIEGO SOKOŁA. Po drugiej wojnie światowej zaczęli działać przy MK

PZKO w Wędryni. Swą setną rocznicę obchodzili wspomnieniowo i uroczystie w wędryńskiej „Czytelnii” w roku 2005. W tym zespole powtarzają się nazwiska ludzi, rodzin związanych z wędryńskim teatrem amatorskim – Ondraszkowie, Szuścikowie...

Od roku 1985 do dnia dzisiejszego kieruje niezmordowanie Zespołem gimnastyków Bohdan Ondraszek. Z jego aktualnej czołówki wymienić należy chociaż-by nazwiska: Karol Ondraszek, Roman Kopeć, Bogusław Raszka (aktualny prezes MK PZKO), Bronisław Branny, Janusz Jeż, Marek Kaszper. „Gimnaści” wykonują co roku około 10 pokazów nie tylko na terenie Zaolzia. Byli podziwiani również i w Pradze. Występowali wielokrotnie w Polsce, w tym na Igrzyskach Polonijnych. Przez zespół przewinęło się około 200 ćwiczących. Obecnie zespół liczy 30 członków.

Zespół „Gimnaści” przy MK

PZKO Wędrynia został za swe zasługi odznaczony przez ZG PZKO brązowym, srebrnym i złotym medalem Za Zasługi oraz tytułem Zasłużony dla związku I stopnia.

Tak samo „Gimnastom” z okazji ich setnej rocznicy jest poświęcona obszerna publikacja wydana przez Wydawnictwo BESKIDY – Bronisław Ondraszek.

Wśród wymienionych zasłużonych wędryniaków związanych z teatrem i sportem nie znalazł się pierwszy wśród zasłużonych dla MK PZKO, nieżyjący już niestety, Józef Kaszper, który pracował w zarządzie Koła od jego założenia, przez 20 lat był prezesem, PZKO naprawdę poświęcał się całkowicie do swych ostatnich dni.

*Opracowano na podstawie archiwum redakcji
Zwrotu z lat 1997-2006*

Spotkanie Klubu Seniora z okazji Dnia Babci (2001)

*Setna rocznica
wędryńskiego
Teatru Amatorskiego (2003)*

W setną rocznicę wędryńskich „Gimnastów” (2005)

MK PZKO **WIERZNIOWICE** obwód bogumiński

„GLAYZY”

„Dni Na Granicy” przy Domu PZKO w Wierzniowicach (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
84	80	78	76	74	72	70	68	65	65

MK PZKO w Wierzniowicach posiada własny Dom PZKO, zbudowany w latach 1971-1975, budynek i teren pod budynkiem są własnością Koła, pozostałym majątkiem jest kompletne wyposażenie budynku, zaplecze na festyny itp. Przy MK działa zespół rockowy „Glayzy” (założony w r. 1995), który co prawda ma już własną siedzibę-studio, lecz cały czas jest zespołem PZKO (5 z 6 członków zespołu to członkowie MK PZKO). Na podstawie uchwały Walnego Zebrania w roku 2007 został przy Kole uruchomiony Klub Seniora, który rozpocznie w Domu PZKO swoją działalność. Tradycyjnymi imprezami w MK PZKO w Wierzniowicach są: bal, smażenie jajecznicy, festyn, wycieczka do Polski, prelekcje, imprezy dla młodzieży. Najważniejszą imprezą MK są Wianki – Festyn Przyjaźni Czesko-Polskiej. Honorowy patronat nad „Wiankami” tradycyjnie przejmują wójtowie sąsiednich gmin i są one centralną imprezą w ramach współpracy gmin Lutynia Dolna, Godów i Gorzyce. W roku 2006 została wprowadzona nowa tradycja – żegluga rekreacyjna na Olzie. Rozwój tej atrakcji turystycznej jest wielką okazją na przyszłość dla wykorzystania Domu PZKO, który może być zapleczem dla obozów wodniackich. MK PZKO w Wierzniowicach aktywnie współpracuje szczególnie z MK PZKO Lutynia Dolna, z którym wspólnie organizuje wiele imprez – Wianki, smażenie jajecznicy, wycieczki. Członkowie wierzniowickiego koła są członkami chóru „Lutnia”. Spośród 26 założycieli MK wśród żyjących i aktywnych zostali: Maria Skupnikowa, Anna Urbańczykowa, Mirosław Wajda (obecnie przewodniczący komisji rewizyjnej), Hieronim Mazurek (przez cały okres kronikarz Koła). Z szeregu zasłużonych działaczy MK PZKO należy wymienić następujące osoby: Wanda Wajdowa – długoletnia przewodnicząca Klubu Kobieta, organizatorka zaplecza kulinarnego szczególnie dla dużych imprez, czyli festynów i bali, Alojzy Nierychel – długoletni preses i gospodarz MK, inicjator budowy Domu PZKO w latach 1971-1975, Józef Kubatko – gospodarz, długoletni przewodniczący Klubu Młodych, były sekretarz Koła, Tadeusz Chorzempa – sekretarz Koła, organizator akcji dla młodzieży, organizator prelekcji, Władysław Adamczyk – długoletni skarbnik Koła, Józef Toboła – od 1987 roku preses Koła, inicjator organizowania festynów-Wianków. Do pracy w kole aktywnie włączają się również młodzi członkowie Marcel i Robert Balcarkowie, Maja i Magda Toboła i inni.

Na przypomnienie i podkreślenie zasługuje pewien znaczący fakt, dotyczący MK PZKO w Zabłociu. Dom PZKO, mieszczący się w byłym sklepie spożywczym łażańskiego Konsumu, który zakupiono i wyremontowano w roku 1966, jest na skalę całego Związku pierwszym domem w wyłącznym majątku Koła. Baza członkowska tego kresowego MK PZKO, jak widać w tabelce, zmalała w minionym dziesięcioleciu o ponad 1/3. Pomimo tego przy Kole działał do roku 2001 Zespół Śpiewaczy „Zabłocianki”. W roku 2000 rozpoczął pod kierownictwem Jolanty Strządała swą działalność zespół taneczny „Flash Dance”, występujący na balach i festynach w szerokiej okolicy i będący chlubą Koła. Klub Kobiet pracuje przy Kole od jego założenia w 1947 roku i aktualnie zrzesza 9 pań. Od roku 1983 do dnia dzisiejszego przewodnicząca Klubu Kobiet Władysława Durczok prowadzi Kronikę Koła. Przy MK PZKO w Zabłociu działa Kółko Szachowe liczące 11 członków. Liczba urządzanych w tak małym Kole imprez jest bardzo duża: Powitanie Wiosny, Święto Pań, smażenie jajecznicy i obchody Dnia Dziecka, piknik z grami i zabawami, smażenie „stryków” i pożegnanie lata, wigilijka, Sylwester, Bal Domowy. Na przełomie lat 2006 i 2007 w MK PZKO w Zabłociu, pod kierownictwem pani prezes Jolanty Strządała, za-częła działać garstka członków, których funkcje są kumulowane. Prowadzą działalność Koła i przygotowują wyżej wymienione imprezy. Największą z nich jest bal, który cieszy się zainteresowaniem nie tylko członków, ale również wielu sympatyków spoza ich szeregów. Koło aktywnie współpracuje z bratnimi kołami obwodu bogumińskiego, najściślej z MK PZKO w Boguminie.

MK PZKO ZABŁOCIE obwód bogumiński

Zespół Taneczny „Flash Dance” na festynie w Boguminie (2005)

„Boguminiacy” na poddaszu Domu PZKO na balu

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
47	41	39	36	35	32	32	29	30	30

MK PZKO ŻUKÓW DOLNY

obwód czeskocieszyński

„Żukowianki” gościnnie w MK PZKO Cz.Cieszyn Centrum

Wystawa Klubu Kobiet (2002)

„Witanie Wiosny” (2006)

Widowisko „Jak ja chodził do szkoły” Anny Waclawik z okazji wyremontowania byłej szkoły... (2006)

STAN BAZY CZŁONKOWSKIEJ W UBIEGŁYCH 10 LATACH

1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
86	74	69	60	63	63	62	67	67	70

Działacze miejscowego Koła PZKO w Żukowie Dolnym stawiają na młodzież. Choć istnienie polskiej szkoły w tej miejscowości należy już, niestety, do dalekiej przeszłości, są dzieci uczęszczające do szkoły w Sibicy. MK PZKO zawiązało pomyślną współpracę z przedszkolem i szkołą w Sibicy. W minionym dziesięcioleciu corocznie przygotowywano w Kole uroczyste obchody Dnia Dziecka z grami i zabawami oraz Mikołajówki. Tradycją żukowską są również wystawiane corocznie przedstawienia teatru amatorskiego, który istnieje od założenia Koła. W odpowiednio dobranych sztukach występują dzieci razem z młodzieżą i dorosłymi. Obok grupy teatralnej prowadzonej przez Halinę Wojnar, przy MK PZKO w Żukowie Dolnym rozpoczął w minionym dziesięcioleciu swą działalność również Zespół Dziecięcy. Dzieci prezentują widowiska ludowe przygotowywane przez Annę Waclawik. Zespół śpiewaczy Żukowianka, działający przy tym MK PZKO, niestety zszedł do czterech członkiń. Jego występy uzupełnia trzysobowa miejscowa grupa instrumentalna. Do tradycyjnych imprez w Kole, oprócz wyżej wymienionych, należą również wystawy, wycieczki, smażenie jajecznicy, prelekcje. To, że starania żukowskich PZKO-wców są ukierunkowane właściwie, potwierdza fakt wzrostu ilości członków MK w ostatnich latach. MK PZKO w Żukowie Dolnym borykało się od lat z brakiem odpowiednich lokali. Imprezy Koła odbywały się w sali gospody „Pod Dzwonkiem”. Pani Wanda Szlauer rozpoczęła w roku 1998 starania w Urzędzie Miejskim w Czeskim Cieszynie, mające na celu przeprowadzenie remontu byłej polskiej szkoły. Po długich staraniach połączonych sił społecznych Urząd Miejski sfinansował przeprowadzenie remontu w roku 2006. W wyremontowanym budynku znajduje się biblioteka i lokale przeznaczone dla miejscowych organizacji. Z tych lokali może również bezpłatnie korzystać MK PZKO. Do rozdziału „Zasłużeni działacze PZKO” zaszeregowano Stanisława Morawca.

ZASŁUŻENI DZIAŁACZE PZKO

Przedstawieni w tym rozdziale zasłużeni działacze PZKO to przede wszystkim godni uwagi, pełni poświęcenia ludzie działający w Miejscowych Kołach, wytypowani przez zarządy poszczególnych Kół. Działacze w Kołach bowiem swą pracą i poświęceniem tworzą podstawę istnienia Związku. Na wyeksponowanie zasługują ci, którzy od lat żyją pracą społeczną bez względu na wielkość Koła czy miejscowość. W poszczególnych Kołach są różniące się w znacznym stopniu warunki (to, co w jednym miejscu można zrealizować w prosty sposób, w innym wymaga olbrzymiego wysiłku), zarządy MK stosowały też różne, według własnego rozeznania ustalone kryteria. Wszyscy wytrwali i aktywni członkowie PZKO zasługują na podziw i uznanie! W rozdziale tym jednak nie wszyscy mogą się znaleźć.

Pozostajemy w wierze i nadziei, że rozdział „Zasłużeni działacze PZKO” nie będzie przedmiotem animozji, zazdrości i waśni. Rozpoczynamy go więc GŁĘBOKIM UKŁONEM W STRONĘ WSZYSTKICH WIERNYCH I AKTYWNYCH, którzy nadal pozostali bezimiennymi członkami Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego.

Babiński Alojzy urodzony 14. 11. 1924, zmarł 15. 6. 2005. Należał do założycieli MK PZKO w Lutyni Dolnej, był dyrygentem o wielkim sercu. W roku 1952 był inicjatorem założenia orkiestry „Melodia” przy MK PZKO w Lutyni Dolnej, sam prowadził oktett męski „Promyk”.

Od roku 1958 był dyrygentem chóru mieszanego „Lutnia” przy MK PZKO w Lutyni Dolnej, od 1965 śpiewał w chórze męskim „Hasło” w Orłowej. Był przykładem społecznikowskiej bezinteresowności i ofiarności. Chociaż nie posiadał wyższego wykształcenia muzycznego, potrafił wykrzesać ze swojego chóru artyzm takiej klasy, że w Konkursie Chórów PZKO w roku 1984 „Lutnia” uzyskała 1. miejsce w kategorii II chórów mieszanych i wytypowana została do udziału w VI światowym Festiwalu Chórów Polonijnych w Koszalinie. Oprócz najwyższych odznaczeń związkowych otrzymał w roku 2003 tytuł „Herolda Śpiewactwa PZChIO” za 40 lat honorowego wypełniania funkcji dyrygenta.

Bajtkowa

Helena urodzona 29. 2. 1920. Jest członkiem-założycielem MK PZKO w Nydku, tam również od początków w roku

1947 była członkiem zarządu MK. Działała w chórze i zespole teatralnym, była bibliotekarką, skarbnikiem, gospodarzem, prezesem Koła, kronikarzem. Była inicjatorem wykupienia budynku, w którym mieści się obecnie Dom PZKO w Nydku, i organizatorem przebudowy. Uhonorowana wszystkimi

odznaczeniami PZKO, włącznie z wpisem do Złotej Księgi (w r. 1995).

Bałon

Franciszek urodzony 14. 11. 1946. Od 15 roku życia udziela się aktywnie w pracy PZKO. Najpierw w zespole tanecznym i działalności świetlicowej MK PZKO w Suchoj Średniej, później w MK w Jabłonkowie, Czeskim Cieszynie i ostatnio w Skrzeczoniu. Był zaangażowany w Sekcji Literacko-Artystycznej przy ZG PZKO – na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych (XX w.) przewodniczący pionu Foto-Filmowego SLA. Wprowadził do pionu wielu młodych, zapoczątkował organizowanie plenerów fotograficznych. Długoletni współpracownik miesięcznika Zwrot i innych pism polskich wydawanych w RC.

Od roku 1991 był redaktorem, później sekretarzem redakcji Zwrotu – do roku 2004. Do roku 2006 pracował dla miesięcznika w ramach umowy.

Ma na swym koncie ponad 25 autorских wystaw fotografii artystycznej nie tylko w ramach działalności SLA, ale również w kilku miastach Czech i Polski. Był uczestnikiem wielu międzynarodowych plenerów malarskich i fotograficznych (przede wszystkim w Polsce). Współpracował na powstaniu kilku albumowych publikacji książkowych w czeskich wydawnictwach. Jest autorem bardzo licznych opracowań graficznych książek i broszur wydawanych w środowisku polskim w RC. Tłumaczy polską literaturę fachową dla wydawnictw czeskich.

Jego amatorskie zafascynowanie kuchnią zaowocowało autorstwem dwu książek kucharskich wydanych staraniem MK PZKO w Skrzeczoniu – „Opowiadania o naszym gotowaniu” (2001), „Opowiadania o naszym pieczeniu” (2005). Znany w wielu MK PZKO dzięki prelekcjom dopełnianym pokazami kulinarnymi. W roku 2004 pokazała się drukiem (w wersji polskiej i czeskiej) jego książka „Spotkania z przyrodą”, która jest zbiorem opowiadań o naszej przyrodzie dopełnionych własnymi fotografiami. Ta książka przyniosła mu w roku 2004 w konkursie „Tacy jesteśmy”, organizowanym przez Kongres Polaków w RC, wyróżnienie – „Jestema” w kategorii wydawnictwa.

Jest członkiem Zarządu Głównego PZKO za obwód bogumiński. Za swe zasługi dla Związku został uhonorowany Złotą Odznaką Za Zasługi.

Baron Józef

urodzony w roku 1922. Jeden z czołowych przedstawicieli MK PZKO w Hawierzowie Żywocicach. Przez prawie pół wieku, od roku 1959 do roku 2005, pełny poświęcenia członek Zarządu. Odznaczony Złotą Odznaką PZKO Za Zasługi.

Baron Karol

urodzony w roku 1924. Od założenia Związku był członkiem MK PZKO w Hawierzowie Żawocicach. Należy do czołowych przedstawicieli tego

Koła. Ponad 40 lat, od roku 1962 do roku 2005, był działaczem Zarządu MK PZKO w Żywocicach. Za usługi dla PZKO został odznaczony Złotą Odznaką.

Bednarz

Bronisław urodzony 8. 6. 1930. Absolwent orłowskiego gimnazjum, nauczyciel, mieszkaniec i członek MK PZ-

KO w Orłowej Lutyni. W Lutyni Górnej też, jako student, rozpoczął swą działalność na polu kultury amatorskiej w zespole tanecznym, prowadzonym przez Ferdynanda Króla. Przez długie lata jest związany z MK PZKO w Karwinie Starym Mieście (w latach 1955-1972 uczył tam w polskiej jednoklasówce), gdzie był dyrygentem chóru „Przyjaźń” (aż do jego rozwiązania w roku 1991). Jest skromnym i niezwykle ofiarnym działaczem PZKO, zapalonym animatorem śpiewactwa, zwłaszcza wśród młodzieży. Śpiewał w orłowskim chórze „Hasło” a następnie w ChNP. Jest folklorystą, dyrygentem, inicjatorem powstania małych zespołów wokalnych, organizatorem niezliczonych akcji pozalekcyjnych dla uczniów w ramach MK PZKO. Nadal poświęca się zespołom dziecięcym „Gizdy”, „Dziotchy i syny z Kolónije” działającym przy PSP w Karwinie Frysztacie, których jest „ojcem chrzestnym”. Był członkiem kapeli zespołu „Skotnica”.

Berbalk Henryk urodzony 9. 5. 1918. Były prezes MK PZKO w Karwinie Granicach, obecnie członek MK PZKO w Karwinie Raju, członek zarządu Koła, były

dyrygent chóru, członek Klubu Seniora. Został uhonorowany wieloma odznaczeniami za pracę w PZKO, mimo wysokiego

Bilan Emilia

urodzona 8. 11. 1929, zmarła 11. 2. 2001. Była członkiem zarządu MK PZKO w Hawierzowie Błędowicach od

roku 1954 aż do roku 2001, czyli również w czasie budowy nowego, okazałego Domu PZKO, do swojej śmierci była prezesem Koła. W ostatnich latach prowadziła również oddział Biblioteki Miejskiej z siedzibą w Domu PZKO w Błędowicach.

Brecherowie Anna i Franciszek

urodzeni 23. 6. 1943 i 23. 4. 1939. To małżeństwo jest wzorem przykładowych społeczników. Oboje związani z PZKO od młodych lat. Aktywni członkowie MK PZKO Karwina Darków, dotąd śpiewają w darkowskim chórze „Lira” – Franciszek od 52 lat, Anna (z przerwami) od 30 lat. Po przeprowadzeniu się do Rzeki od razu zaangażowali się w tamtejszym Kole PZKO,

śpiewają w chórze „Godulan-Ropica” w Gnojniku, Franciszek zaangażował się w Zarządzie MK PZKO w Rzece. Są aktywni, zawsze obecni na wszystkich imprezach Koła, widoczni również na spotkaniach PZKO-wskich poza macierzystym Kołem.

Brodowa Maria

rozpoczęła swoją pracę społecznikowską w r. 1955 w stonawskim PZKO, śpiewając tu również przez wiele lat w „Halce”.

Kontynuuje ją od r. 1988 w Mistrzowicach, gdzie z rodziną znalazła nowy dom, bowiem ten stonawski przestał istnieć wskutek szkód górniczych. Od r. 1995 pełni w MK niezwykle sumiennie funkcję skarbnika, udziela się w Klubie Kobiet, jest czynnie obecna na każdej imprezie Koła, będąc jednym z jego filarów. Uhonorowana została wszystkimi związkowymi Odznakami za Zasługi.

Bromnik

Elżbieta urodzona 20. 10. 1929. Aktywny członek Zarządu MK PZKO w Karwinie Granicach od założenia tego Koła

w roku 1971. Obok tego, całe te 36 lat jest ofiarną, pełną poświęcenia członkinią Klubu Kobiet przy MK PZKO.

Buda Władysław urodzony 26. 7. 1929. Członek MK PZKO w Koszarzyskach od roku 1948, długoletni członek zarządu, wiele lat w funkcji prezesa, potem przewodniczący

komisji rewizyjnej, pełny poświęcenia organizator imprez w Kole.

Bura Władysław urodzony w r. 1926, zmarł w r. 2000. Wszechstronny i ofiarny działacz zaangażowany najpierw w Stonawie – w Sile, chorze MK PZKO, amatorskim zespole teatralnym, SRPS stonawskiej szkoły. Dziesięć lat sprawował funkcję prezesa karwińskiego klubu sportowego Polonia, prowadził jego kronikę. Po przeprowadzce do Suchej Górnej w latach siedemdziesiątych od roku 1980 przez 20 lat był członkiem zarządu górnosuskiego Koła PZKO, w którym wykonywał funkcję gospodarza Domu PZKO, prezesa (1991-1998), sekretarza i do końca znowu gospodarza. Uczestniczył w akcjach Kręgu Seniora HPC. W Suchej Górnej był gminnym kronikarzem i członkiem przedstawicielstwa. Znano go jako cenionego mówcę pogrzebowego, pisał wiersze. Za zasługi dla polskiego społeczeństwa otrzymał wszystkie odznaczenia związkowe i medal „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Buzek Franciszek urodzony w roku 1917, zmarł w roku 1992. Nauczyciel pochodzący z Orłowej Łazów, w czasie II wojny światowej więziony w Dachau. Uczył a zarazem pełnił funkcję dyrektora w Lutyni Górnej, Błędowicach, Karwinie Frysztacie, w Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Orłowej Na Obrokach był wicedyrektorem. Był członkiem MK PZKO

Orłowa Miasto od roku 1947, przez 17 lat pełnił funkcję prezesa, był również długoletnim członkiem Chóru Męskiego „Hasło” w Orłowej.

Bystron Bolesław urodzony 4. 7. 1955. Długoletni, doświadczony członek MK PZKO w Hawierzowie Błędowicach, a przede wszystkim od lat ofiarny główny organizator wszystkich imprez Koła.

Celarek Helena urodzona 15. 4. 1922. Niezwykle ofiarna i aktywna członkini MK PZKO w Rychwałdzie od jego założenia. Ceniona przede wszystkim za prawdziwy patriotyzm i poczucie przynależności narodowej. Długoletni skarbnik Zarządu oraz przewodnicząca Zespołu Kobiet (od roku 2007 honorowa przewodnicząca). Przez dziesięć lat kierowała przygotowaniem bufetów na imprezy MK, zwłaszcza, gdy chodziło o wypieki ciastek i kołaczy.

Cieślar Maria urodzona 31. 5. 1947. Członkini MK PZKO w Gnojniku. Zaangażowana w zarządzie Koła – w minionym dziesięcioleciu pełniła funkcję sekretarza. Jest przewodniczącą Klubu Kobiet działającego przy MK PZKO w Gnojniku. Organizatorka zaplecza kulinarnego wszystkich imprez w Kole.

Curzydło Helena urodzona w roku 1933. Z zawodu nauczycielka, przez długie lata kierowniczką Polskiego Przedszkola w Cierlicku, obecnie na emeryturze. Członkiem PZKO została zaraz 1947 roku w Stanisławicach i włączyła się do pracy MK. Była członkinią zespołu tanecznego i teatralnego. Po przeprowadzce do Cierlicka kontynuowała pracę społeczną w cierlickim MK PZKO. Pełniła różne funkcje: protokolanta, kierowniczką zespołu tanecznego, kierowniczką świetlicy, członka Zarządu Powiatowego PZKO oraz Sekcji Tanecznej ZG PZKO. Od 10 lat działa w Sekcji Kobiet ZG PZKO i jest 2. wiceprzewodniczącą. Za swą pełną poświęcenia działalność dla Związku jest nosicielką odznaczeń związkowych wszystkich stopni oraz srebrnego medalu Zasłużony dla Związku II stopnia.

Cyrzyk Anna (z domu Szarowska), urodzona 11. 2. 1925, zmarła 24. 2. 2006. Z zawodu bibliotekarka, była przez wiele lat ofiarną animatorką życia kulturalnego w Stonawie. W latach 1961-1971 była członkinią zarządu MK PZKO odpowiedzialną za działalność kulturalną, 1968-1980 działała w Zrzeszeniu Śpiewaczym przy ZG PZKO, w latach 1974-1994 była dyrygentką Chóru Żeńskiego „Halka” i chóru mieszanego. Prowadziła również małe zespoły śpiewacze działające przy chórze „Halka”. W roku 1992 została odznaczona złotą odznaką „Zasłużony dla Związku” I stopnia z Wpisem do Złotej Księgi ZG PZKO, a w roku 1986 Złotą Odznaką z Laurem PZChO.

Czapowa Jadwiga urodzona 8. 8. 1939. Pierwotnie interesowała się działalnością śpiewaczą i dyrygentką. Niezmiernie aktywna działaczka MK PZKO w Olbrachcicach, poświęca się w całości, bezinteresownie pracy z dziećmi. W roku 1984 założyła przy MK PZKO w Olbrachcicach Teatrzyk Dziecięcy „Drops”, który nadal prowadzi z niezwykłym poświęceniem. Co roku przygotowuje nowe premiery, jest autorką scenariuszy, reżyserem spektakli, scenografem, sama szyje kostiumy dla młodych aktorów. Ilość dzieci w jej zespole sięgała i 23, przez te lata przewinęło się przez scenę Dropsa ponad 100 dzieci. Niektórzy jej wychowankowie znaleźli się w wieku dorosłym na studiach teatralnych, w szkole filmowej. Na turniejach i konkursach teatrów dziecięcych w Polsce zyskiwała z „Dropsem” nagrody i wyróżnienia. Teatrzyk rozstawił olbrachcickie MK PZKO w regionie i za granicą. Za swą ofiarną pracę została odznaczona medalem „Zasłużony dla Związku” II stopnia, Srebrną Odznaką PZChIO oraz medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Czerny Eryk urodzony 13. 4. 1924, zmarł 4. 12. 2001. W latach 1969-82 pełnił funkcję prezesa skrzeczńskiego MK PZKO, dzięki niemu rozwinęła się współpraca z Towarzystwem Miłośników Grodkowa, był ofiarnym współtwórcą odbudowy Domu PZKO w Skrzeczoni. Od 1975 roku aktywnie angażował się w pracy bogumińskiego Komitetu Miejskiego PZKO, gdzie 11 lat pełnił funkcję przewodniczącego. Udzielał się także jako członek Plenum ZG PZKO. Został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami PZKO.

Drong Maria urodzona w r. 1923, zmarła w r. 2000. Członek zarządu MK PZKO w Jabłonkowie od jego założenia, niezwykle ofiarna działaczka w latach 1965-1994. Funkcję gospodarza Domu PZKO wykonywała nie tylko sumiennie, również z wielką dobrocią, przychylnością i wyrozumiałością przede wszystkim dla młodych. Z wielkim rozpoznanem i zawsze z uśmiechem kierowała ekipą gospodarczą na Gorolskich Świątach. Wszystkie imprezy Koła potrafiła zawsze znakomicie oprawić pod względem kulinarnym.

Drong Władysław (sen.) urodzony 22. 4. 1929, zmarł 4. 1. 2004. Członek MK PZKO w Milikowie Pasiekach od jego założenia w roku 1956, długoletni członek zarządu Koła, pełnił funkcję wiceprezesa, później presesa (1972-1998; w Leksykonie PZKO 1997 podano „od r. 1974“, co jest pomyłką). Był głównym inicjatorem budowy siedziby Koła, przy realizacji której udzielał się bez reszty. Na budowie sam przepracował blisko 10 tysięcy godzin i zaangażował do pracy z nie mniejszym zapałem swych synów (Władysław Drong jun. przejął po ojcu prezesurę w Kole). Nawet podczas poważnej choroby, do ostatniej chwili interesował się sprawami MK PZKO. Został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami PZKO, włącznie z wpisem do Złotej Księgi.

Duda Stanisława urodzona w roku 1920. Z zawodu nauczycielka. Przez 26 lat dyrektorka Polskiej Szkoły Specjalnej w Karwinie. Zasłużona działaczka społeczna w HPC, PZKO, Związku Bojowników o Wolność. Podczas drugiej wojny

światowej łączniczka w wywiadzie ZWZ, więziona w FKL Ravensbrück. Po trudnych przeżyciach pobytu w więzieniu wiele satysfakcji i zadowolenia dawała jej w życiu praca społeczna w PZKO, którego członkinią staje się zaraz po jego założeniu. Przez 30 lat była sekretarzem MK PZKO w Lutyni Dolnej. Od lat należy do miejscowego chóru mieszanego. Pełniła funkcję przewodniczącej Klubu Kobiet MK PZKO w Lutyni Dolnej, bardzo aktywnie pracowała w Sekcji Kobiet ZG PZKO od początku jej istnienia. Od 2007 roku ze względu na stan zdrowia jest członkiem honorowym. Aktywnie uczestniczy w imprezach i zlotach HPC. Za bardzo aktywną i owocną pracę społeczną oceniona została brązową, srebrną i złotą odznaką PZKO. Oprócz odznaczeń PZKO posiada cały szereg odznaczeń Związku Bojowników o Wolność, Związków Zawodowych resortu szkolnictwa. Została odznaczona Medalem Prezydenta z okazji 20. i 50. rocznicy CSRS.

Dudys Bronisław, inż. urodzony 23. 12. 1943. 10 lat był sekretarzem MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie,

w ostatnich 7 latach pełni funkcję prezesa MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie i jest członkiem Komitetu Miejskiego PZKO w Trzyńcu. Jest aktywnym członkiem Chóru „Zgoda”. Kontynuuje organizowanie mistrzostw PZKO w szachach. Był organizatorem udziału MK PZKO w dwu kolejnych Festiwalach PZKO w Trzyńcu.

Fierłowa Emilia urodzona w roku 1917. Była członkinią MK PZKO w Orłowej Łazach od roku 1947, aktywnie pracowała w Zarządzie Koła,

przez wiele lat stała na czele Klubu Kobiet. Była również długoletnią członkinią Chóru Mieszanego „Harmonia” w Łazach, który stał się częścią składową ZPiT „Górnik” (prowadzonego przez wiele lat przez jej męża, Eugeniusza Fierłę).

Figulowa Aleksandra urodzona 28. 3. 1930, długoletnia członkini zarządu MK PZKO w Dąbrowie. Od roku 1989 do roku 2001 pełniła funkcję skarbnika.

Filipek Anna urodzona 27. 7. 1950, zmarła 16. 12. 1997. Poświęcała się pracy społecznej w MK PZKO w Łomnej Dolnej. Udzielała

się w teatrze amatorskim przy Kole jako aktorka i reżyser. Jej pasją była poezja, później też proza, pisana gwarą. Od roku 1968 stała się członkiem Pionu Literackiego SLA oraz Sekcji Folklorystycznej przy ZG PZKO. Jest laureatką licznych nagród za poezję. Jej pierwsze prace wydane drukiem pochodzą z roku 1974. Jest autorką sztuk teatralnych „Miano na gróncie” oraz „Gorolski Wiesieli” (premiera w roku 1980). W roku 1981 wydaje (wraz z Ewą Milerską i Anielą Kupiec) zbiorek poezji „Korzenie”. Później publikowała swe wiersze w antologiach „Zaproszenie do źródła” (1987), „Samosiewy” (1988), „Z biegiem

Olzy” (1990). Miała wieczór autor-ski w literackiej „Kawiarence Pod Pegazem” w Jabłonkowie. Napisała cykl opowiadań dla miesięcznika „Zwrot”, wydanych książkowo przez Wydawnictwo „Olza” pod tytułem „Na żywot w grudniu”, pośmiertnie (w r. 2000).

Firut Oskar

urodzony 17. 9. 1920, zmarł 4. 7. 2006. Z zawodu technik na kopalni „Gabriela”. Był długoletnim

członkiem zarządu MK PZKO w Stonawie, w latach 1977-1980 jego prezesem, potem wiceprezesem. Od roku 1945 działał w stonawskim Chórze Męskim „Siła”, w latach 1982-1995 był jego dyrygentem. Ofiarny organizator życia muzycznego i śpiewaczego w Stonawie, kierownik kwartetu muzycznego. Przedstawiciel Koła w Komitecie Miejskim PZKO. W roku 1981 odznaczony złotą odznaką „Zasłużony dla Związku” I stopnia z Wpisem do Złotej Księgi ZG PZKO, w roku 2003 medalem 55-lecia PZKO, a w roku 1986 Złotą Odznaką z Laurem PZChIO.

Folwarczny Józef urodzony 18. 8. 1919. Kierownik Klubu Emerytów przy MK PZKO w Hawierzowie Mieście w latach 1985-2002. Przyczynił się do wzrostu popularności Klubu, ożywił i urozmaicił jego działalność – poza tradycyjnymi spotkaniami i prelekcjami wprowadził atrakcyjne imprezy na świeżym powietrzu (organizował spacery lub wycieczki „po zdrowie”, wycieczki krajoznawcze, tzw. „gulaszówki”, smażenie jajecznicy, opiekanie kiełbasek).

Franek Józef urodzony 23. 4. 1920, zmarł 5. 3. 2007. W czasie II wojny światowej po wyjściu z niewoli sowieckiej walczył w lotnictwie Wojska Polskiego w Anglii. Był nauczycielem i pracą pedagogiczną zakończył w polskiej szkole w Trzyńcu Osówkach. Był bardzo aktywnym społecznikiem, członkiem-założycielem MK PZKO w Trzyńcu Osówkach. W zarządzie Koła pełnił różne funkcje, był m.in. długoletnim kronikarzem. Był członkiem Chóru Nauczycieli Polskich. Angażował się w Kole Polskich Kombatantów w RC.

Friedman Anna urodzona w r. 1935. Ofiarny członek zarządu MK PZKO w Jabłonkowie w latach 1968-2003. W latach 1994-2003

była gospodarzem Domu PZKO. Zaangażowana w Klubie Kobiet, w ramach którego przygotowywała organizacyjnie i gospodarczo wszystkie imprezy, co robiła zawsze z perfekcją. Sprawdziła się jako znakomita kierownicza stoiska jabłonkowskiego na Gorolskich Świątach, oferując gościom najlepsze specjały kuchni śląskiej.

Fusek Wanda

urodzona w r. 1925. Po ukończeniu ośmioletniej szkoły w Zawadzie nie mogła kontynuować nauki w obranej szkole

średniej, ponieważ 1 września 1939 r. wybuchła II Wojna Światowa. Zaraz po zakończeniu wojny wstąpiła do ZMP. Po jego rozwiąza-

niu włączyła się do pracy PZKO. Jest członkinią zarządu MK PZKO w Piotrowicach, kierowniczką jego Klubu Kobiet, organizatorką wystaw. W Sekcji Kobiet ZG PZKO pracuje od 2000 roku. Za ofiarną pracę dla dobra Związku została odznaczona wszystkimi stopniami odznaczenia „Zasłużony dla Związku” i Złotą Odznaką I stopnia z wpisem do Złotej Księgi PZKO.

Gałuszka Oskar
urodzony 16. 1. 1916, zmarł 30. 11. 2002. Jeden z założycieli MK PZKO w Cierlicku Dolnym (powstałego w roku 1947),

pierwszy prezes MK PZKO w Cierlicku Górnym. Od roku 1972 do roku 1986 (kiedy musiał zrezygnować z powodu choroby) był prezesem MK PZKO w Cierlicku Kościelcu. Pomimo wysokiego wieku i choroby intensywnie pomagał przy budowie Domu PZKO na Kościelcu. Był jednym ze świadków tragedii polskich lotników w Cierlicku (miał wtedy 16 lat), był więc w swoim czasie niejako „ikoną” życia PZKO-wskiego na Kościelcu, wielkim propagatorem „Żwirkowiska”.

Gałuszka Władysław
urodzony 19. 19. 1919. Był nauczycielem, długoletnim dyrektorem PSP w Wędryni, członkiem PZKO

od początku istnienia Związku. Długoletni członek zarządu MK PZKO w Stonawie, w latach 1991-1995 w funkcji prezesa. Był organizatorem wycieczek, kierownikiem

Klubu Propozycji, przekształconego później w Klub Przyjaciół Stonawy, organizatorem wystaw rocznicowych. Odznaczony wszystkimi odznaczeniami PZKO, włącznie z wpisem do Złotej Księgi PZKO w roku 2005. Opiekun mogiły żołnierzy polskich z roku 1919, w roku 1999 odznaczony Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej, w lutym 2007 r. medalem PRO MEMORIAM 2007 Rady Ochrony Miejsc Walk i Męczeństwa. Jest członkiem Sekcji Historii Regionu, również jednym z nielicznych żyjących przedwojennych członków Beskidu Śląskiego.

Godula Anna
urodzona 4. 3. 1916, zmarła 17. 2. 1983. Od roku 1948 aż do roku 1976 kierowała Sekcją Kobiet przy MK PZKO

w Suchej Górnej. Sekcja pod jej kierownictwem od razu zaczęła rozwijać bogate życie towarzyskie wśród członkiń Koła, organizować spotkania z udziałem zaproszonych prelegentów, kursy szycia i gotowania, wystawy prac ręcznych. Wszystkie swoje poczynania Sekcja opierała na praktyce pań, ale również na doświadczeniach swojego poprzednika z lat trzydziestych 20. wieku – „Koła Gospodyń Wiejskich”. Sekcja później została przemianowana na Zespół Kobiet. Pani Anna Godula była też od samego początku członkinią Sekcji Kobiet przy ZG PZKO i służyła radą, pomocą i wielkimi doświadczeniami tej nowo utworzonej jednostce.

Górniak-Dudowa Stanisława

urodzona 3. 7. 1920 r. Należy do założycieli MK PZKO w Lutyni

Dolnej. Udzielała się w zespole tanecznym, teatralnym i śpiewaczym. W latach 1952-58 była członkiem ZG PZKO, 1953-1983 sekretarzem zarządu MK PZKO, od 1951 do 1993 roku była kierowniczką Klubu Kobiet, od 1968 była również członkinią Zespołu Kobiet przy ZG PZKO. Była prelegentką dla młodzieży szkolnej, organizowała wycieczki i kursy. Oprócz funkcji pezetkaowskich pani Stanisława pełniła różne funkcje w harcerstwie i Związku Bojowników o Wolność. 26 lat była dyrektorką polskiej szkoły specjalnej w Karwinie. Obecnie wykonuje funkcję rejonowej przy zarządzie i aktywnie uczestniczy w imprezach Koła.

Górniak Stanisław urodzony 10. 12. 1937. Od 1970 roku nieprzerwanie pracuje w zarządzie i komisji rewizyjnej MK PZKO w Skrzeczoniu. Pełnił funkcję sekretarza Koła (6 lat), był sumiennym gospodarzem Domu PZKO (10 lat), współtwórcą odbudowy Domu, współtwórcą i kierownikiem Izby Tradycji, kierownikiem organizacyjnym chóru „Hasło” (16 lat), ofiarnym długoletnim członkiem zespołu teatralnego „Świt” oraz zespołu estradowo-kabaretowego Andrusi (kronikarz zespołu), był jednym z uczestników podpisania w 1973 roku umowy o współpracy kulturalno-oświatowej z Towarzystwem Miłośników Ziemi Grodkowskiej.

Górny Bronisław
urodzony 19. 5. 1939. Jest długoletnim członkiem zarządu MK PZKO w Gutach. Przez wiele lat

pełnił funkcję kasjera. Jest rejonowym. Można go nazwać „motorem” przy organizowaniu tradycyjnych imprez w Kole, szczególnie Dożynek Śląskich. Jest głównym nosicielem wielu pomysłów na ulepszenie Domu MK PZKO i jego otoczenia. Jest przykładem szlachetnego człowieka traktującego swe obowiązki bardzo poważnie. Poza PZKO angażuje się w Beskidzie Śląskim.

Grzebień Albert urodzony 21. 11. 1929. Członek MK PZKO w Skrzeczoniu, członek zarządu i komisji rewizyjnej Koła (nieprzerwanie od roku 1955), pełnił

funkcje przewodniczącego Koła, sekretarza, kierownika świetlicy oraz ponad 30 lat starannie i sumiennie wywiązywał się z odpowiedzialnej funkcji skarbnika Koła. Ponadto przez 13 lat był członkiem zarządu SRPS przy PSP w Lutyni Dolnej w funkcji łącznika ze szkołą, a także 2 lata w zarządzie bogumińskiego Komitetu Miejskiego PZKO. Od roku 1947, czyli 60 lat jest członkiem Chóru Mieszanego „Hasło”, 40 lat był członkiem zespołu teatralnego „Świt” – zaliczył ponad 110 występów, natomiast w ramach zespołu estradowo-kabaretowego Andrusi jest znany jako odtwórca postaci popularnej „Skrzeczonianki” i ma na swym koncie około 300 występów. Został uhonorowany najwyższymi odznaczeniami PZKO włącznie z uroczystym wpisem do Złotej Księgi Zasłużonych.

Guńka Gustaw, inż. urodzony 4. 1. 1928. Jest członkiem MK PZKO

w Olbrachcicach od jego założenia w roku 1947, tak samo od początku angażuje się w chórze, którego był wieloletnim prezesem. Należy do najbardziej zaangażowanych członków przy budowie Domu PZKO – do jego otwarcia przepracował 2500 godzin. Po otwarciu Domu PZKO w Olbrachcicach (1995) pracuje jako jego gospodarz techniczny. Nadal jest niezmiennie mocno zaangażowany w pracę Koła, oprócz tego jest członkiem Chóru Nauczycieli Polskich. Za swą ofiarną pracę był uhonorowany najwyższym odznaczeniem związkowym – wpisem do Złotej Księgi PZKO, otrzymał również Złotą Odznakę Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie.

Guńkowa Iwona urodzona 15. 12. 1936. Była pedagogiem. Od wczesnej młodości zaangażowana społecznie w sprawy obywatelskie w gminie i w MK PZKO w Olbrachcicach. Od roku 1993 prezes tego MK. Doprowadziła do zakończenia budowy Domu PZKO w Olbrachcicach, otwartego w roku 1995. Ofiarnie i konsekwentnie wprowadza dobrą organizację działalności gospodarczej w celu pozyskania środków na działania w zakresie kultury. Z powodzeniem dba o funkcjonowanie Domu PZKO również pod kątem jego wykorzystania dla uzyskania środków finansowych zarówno na utrzymanie budynku, jak również na wspomaganie działalności Koła. Równocześnie jest zaangażowana w działalność Klubu Kobiet i chóru. Iwone Guńkowej przyznano najwyższe odznaczenie związkowe – Wpis do Złotej Księgi PZKO (1996), otrzymała również Srebrną Odznakę PZChiO oraz Medal „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Guziur Otto urodzony 6. 9. 1922, zmarł 29. 4. 1994. Członek MK PZKO w Skrzeczoniu. Wniósł duży wkład do odbudowy i utrzymania skrzeczńskiego Domu PZKO, zwłaszcza w sprawach organizacyjnych i zdobywania niezbędnych środków finansowych. Przez trzy kadencje był radnym Miejskiej Rady Narodowej w Boguminie. Ponad 30 lat udzielał się w zarządzie i komisji rewizyjnej Koła, był także członkiem bogumińskiego Komitetu Miejskiego PZKO. Udzielał się w komisji rewizyjnej przy Radzie Polaków w Czeskim Cieszynie, a także w zarządzie Związku Emerytów Polskich w Czechosłowacji. W latach 1982-93 prowadził polską bibliotekę w Skrzeczoniu, organizował obchody MOKiP-u.

Hanzel Alexander, inż. urodzony 17. 11. 1942, zmarł 22. 4. 1999. Był członkiem MK PZKO w Dąbrowie. W historii Koła zapisał się na stałe najdłuższym stażem w funkcji prezesa, pełnił ją nieprzerwanie od roku 1975 aż do zgonu w 1999 roku.

Hracki Karol urodzony 26. 9. 1923, zmarł 29. 4. 2006. W czasie swej młodości był jednym ze założycieli Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i jego czołowym przedstawicielem. W roku 1968 był jednym z członków delegacji (z W. Jośkiem i J. Szymikiem), która zabiegała u ówczesnych władz w Pradze o reaktywowanie SMP. Długoletni działacz MK PZKO w Olbrachcicach, przez całe lata swego zaangażowania był członkiem Zarządu Koła, w latach 1976-1986 prezesem. Był najwybitniejszym, najbardziej ofiarnym budowniczym Domu PZKO w Olbrachcicach, przy budo-

wie tej przepracował 6000 godzin! Zaangażowany społecznie i poza PZKO, należał do zasłużonych obywateli Olbrachcic. Był odznaczony wszystkimi odznaczeniami PZKO, włącznie z wpisem do Złotej Księgi.

Charvát Odonia

urodzona 7. 3. 1932. Nauczycielka PSP w Karwinie Mieście. Członkini MK PZKO w Orłowej-Lutyni. Od same-

go założenia zespołu tanecznego w roku 1948 była jego tancerką. W latach 70-tych i 80-tych prowadziła kolejne zespoły taneczne lutyńskiego Koła. Była założycielką zespołów folklorystycznych „Skotniczka“ (1990) i „Skotnica“ (1995). Propagatorka folkloru „dolańskiego“, choreograf. Wieloletnia członkini zarządu MK PZKO i Klubu Kobiet. Została uhonorowana wszystkimi odznaczeniami PZKO.

Chlup Wanda

urodzona 1935.

Absolwentka Średniej Szkoły Zdrowotnej w Orłowej. Od młodych lat angażowała się w pracy społecznej. Była członkiem chóru PZKO i zespołu teatralnego w Trzyńcu. W 1955 roku zdobyła srebrny medal w ogólnopolskim konkursie recytatorskim w Pradze. W 1970 roku była współzałożycielką Klubu Kobiet MK PZKO Trzyńciec Taras. Do dnia dzisiejszego jest jego członkinią, jest współorganizatorką wystaw oraz

innych imprez. Ponad 30 lat jest

członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO. Odznaczona srebrną i złotą odznaką Za Zasługi.

Chrzęszcz Tadeusz

urodzony 20. 1. 1922. Był dziennikarzem Głosu Ludu i obok tego bardzo znanym działaczem spo-

łecznym. Był długoletnim członkiem zarządu MK PZKO w Karwinie Łąkach, podczas jednej kadencji prezesem. Jest czołową postacią działalności kulturalnej nie tylko w Łąkach. Od powstania SMP i potem PZKO był aktywnym członkiem zespołu dramatycznego jako aktor i 15 lat jako reżyser. Ma w swym dorobku przygotowanie 17 całowieczorowych przedstawień teatralnych, był twórcą wielu jednoaktówek i autorem całego szeregu scenariuszy imprez kulturalnych. W roku 1977 powstał z jego inicjatywy przy MK PZKO w Łąkach zespół kabaretowy „Olziok”, który przez 11 lat swej działalności wystąpił w wielu kołach PZKO ponad 100 razy. Tadeusz Chrzęszcz jako kierownik tego zespołu był równocześnie twórcą tekstów wszystkich piosenek, skeczy i słowa wiążącego. Dzięki niemu został „Olziok” zmobilizowany do ponownego wystąpienia po raz ostatni z okazji jubileuszu 55-lecia PZKO. I przy tej okazji nie zabrakło nowej piosenki. Pomimo wysokiego wieku Tadeusz Chrzęszcz nadal uczestniczy w imprezach PZKO, gdzie zawsze bawi, rozśmiesza swym ostrym, dosadnym dowcipem.

Chwajol Danuta, MUDr.

Jest długoletnim członkiem MK PZKO w Orłowej-Lutyni, długoletnią chórzystką. Od r. 1986 do r. 1991

pełniła funkcję prezesa chóru mieszanego MK PZKO w Orłowej-Lutyni. (chór od r. 1987 przyjął nazwę „Zaolzie“). Od początku swojej działalności nawiązała współpracę z chórem „Jutrzenka“ z Nakła Śląskiego, która przerodziła się w przyjaźń i przynosiła długoletnie obustronne korzyści. Przez 6 lat pracowała jako członek zarządu MK PZKO w Orłowej Lutyni, jej głównym zadaniem było rozpowszechnianie polskiej książki i prasy. W ZG PZKO przez 8 lat pełniła funkcję prezesa Sądu Rozjemczego, od r. 2005 pełni funkcję przewodniczącej Rady Oświaty ZG PZKO w Czeskim Cieszynie. Jest długoletnią kolekcjonerką stroju cieszyńskiego.

Jachnicki Józef

urodzony w r. 1929. Ofiarny i pełen inicjatyw członek zarządu MK PZKO w Jabłonkowie od roku 1958 do 1980,

w latach 1965-1966 w funkcji prezesa. Członek Chóru Męskiego „Gorol” (w swoim czasie jego prezes). Autor i reżyser małych form scenicznych, twórca scenariuszy koncertów „Gorola”, twórca instalacji wystaw, reżyser i scenograf przedstawień teatralnych, konferansjer i znakomity mówca.

Janiczek Jan

urodzony 25. 1. 1928. Aktywny działacz MK PZKO w Nawsiu od założenia, długoletni członek Zarządu, przez 6

lat prezes Koła. Pracował w teatrze amatorskim, był członkiem zespołu „Gorol”. Uczestniczył w budowie pierwszego, drewnianego Domu PZKO, później wykonał projekt przebudowy prywatnego budynku na aktualny Dom PZKO w Nawsiu. Projektował również „chatkę góralską” w Lasku Miejskim w Jabłonkowie, służącą Gorolskim Świętom. Brał udział w organizowaniu bali, festynów i innych imprez w MK PZKO w Nawsiu. Został uhonorowany wieloma odznaczeniami związkowymi PZKO oraz Krzyżem za Zasługi.

Jaworek Danuta
(z domu Janik),

Dr urodzona w r. 1945, zmarła w r. 1997. Swą działalność społeczną rozpoczęła w rodzimym MK PZ

KO w Suchej Średniej w Kółku Tanecznym, które prowadziła. Przez szereg lat była tancerką zespołu ZG PZKO „Górnik”. Później angażowała się w Zespole ZG PZKO „Olza”, który prowadziła z pełnym poświęceniem jako kierownik artystyczny. Skromna, w pełni oddana, zasługuje na wieczną pamięć.

Jędrzejczyk Marian, inż. urodzony 25. 1. 1946. Pracował w zespole tanecznym, Klubie Młodych i chórze MK PZKO Orłowa Lutynia (chórzyista chórów „Hasło”, „Orło-

wa” i „Zaolzie”, dyrygent chóru „Zaolzie” w latach 1979 – 1988). Przez dwie kadencje pracował w Radzie Kongresu Polaków w Republice Czeskiej. Jako przewodniczący komisji ds. odszkodowań ofiar faszyzmu w znacznym stopniu przyczynił się do uzyskania odszkodowań dla poszkodowanych w czasie drugiej wojny światowej. Od roku 1990 pracuje w zarządzie Koła, do roku 1999 w funkcji sekretarza, a od roku 1999 dotąd w funkcji prezesa Koła. Dzięki jego inicjatywie MK w Orłowej Lutyni uzyskało prawa własności Domu PZKO i otaczającego go ogrodu, przyczynił się w znacznej mierze do uzyskania środków na rekonstrukcję i unowocześnienie Domu. Jest duszą kontaktów z miastem Rydułtowy i rzecznikiem spraw mniejszości polskiej w Urzędzie Miejskim w Orłowej. Za swe zasługi został odznaczony brązową, srebrną i złotą odznaką PZKO.

Kadłubiec Daniel, Dr

urodzony 22 lipca 1937 na Karpętnej, członek PZKO od roku 1954, czołowy lekkoatleta Huty Trzy-

niec, członek pierwszoligowych drużyn lekkoatletycznych (Slavia Praga, Dukla Praga), inicjator i główny organizator (od r. 1977) mistrzowskich Mistrzostw PZKO w Biegu na Przełaj o Memoriał Wandy Delong, Bali Śląskich w Mistrzowicach i Czeskim Cieszynie (od r. 1967), przewodniczący MK PZKO w Mistrzowicach od r. 1965 (z trzyletnią przerwą), przez 30 lat przewodniczący oraz główny inicjator nowoczesnych form pracy

badawczo-dokumentalnej i popularyzatorskiej Sekcji Folklorystycznej przy ZG PZKO (1965-1995), dzięki czemu stała się ona uznaną platformą międzynarodowych spotkań folklorystycznych, autor 12 samodzielnych publikacji i około 600 rozpraw, artykułów, recenzji, w latach 60. ub. wieku członek Prezydium i Plenum ZG PZKO, inicjator Przeglądu Cieszyńskiej Pieśni Ludowej, Międzynarodowego Konkursu Pieśni Ludowej im. Stanisława Hadyny, juror gwarowych i folklorystycznych konkursów krajowych i międzynarodowych.

Posiada wszystkie odznaczenia PZKO-wskie włącznie z wpisem do Złotej Księgi, z innych m. in.: Zasłużony dla Kultury Polskiej, Medal KEN, Medal Towarzystwa „Polonia” Amicus Poloniae, Nagroda Trzech Powstańczych Skrzydeł, Nagroda „Pogłódów”, Nagroda W. Korfanteo, Nagroda Jędrzeja Cierniaka I stopnia, Nagroda Oskara Kolberga, Nagroda Zygmunta Glogera, Nagroda Stanisława Ligonina, Za Zasługi dla Województwa Bielskiego, Złota Cieszyńska, Krzyż Oficerski Orderu Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej i in.

Kaleta Alojzy, inż.

urodzony 7. 12. 1928. Swą działalność społeczną rozpoczął w SMP, później kontynuował w PZKO. Jest

członkiem MK PZKO Czeski Cieszyń Centrum, długoletnim dyrygentem chórów, inicjatorem wielu imprez w mieście i na całym terenie. Był członkiem ZG PZKO, wiceprezesem ZG, długoletnim przewodniczącym Zrzeszenia Śpie-

waczo-Muzycznego. Odznaczony wszystkimi odznaczeniami związkowymi, włącznie z „Zasłużony dla Związku I Stopnia i Wpisem do Złotej Księgi” (2002), odznaczony Medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, Złotą Odznaką z Laurem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, Nagrodą Stanisława Moniuszki, Dyplomem Medalu „Pro Memoria” Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Kaleta Franciszek urodzony 29. 11. 1923, zmarł 7. 10. 2000. Współzałożyciel MK PZKO w Wędryni Zaolziu (w r. 1954), przez cały czas, aż do swego zgonu był członkiem zarządu Koła w różnych funkcjach – sekretarza, skarbnika, kronikarza, prezesa, członka komisji rewizyjnej. Był również członkiem chóru mieszanego Koła, reżyserem i aktorem zespołu teatralnego. Był aktywnym członkiem Polskiego Zespołu Śpiewaczego „Hutnik” od jego założenia. Był kierownikiem budowy Domu MK PZKO, głównym organizatorem wszystkich akcji MK oraz działalności kulturalnej, społecznej i sportowej nie tylko w Kole, ale w całej osadzie na Zaolziu. Udzielał się w funkcjach publicznych na szczeblu gminnym i powiatowym. Za pracę w PZKO został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami PZKO włącznie z najwyższym – „Zasłużony dla Związku I Stopnia z wpisem do Złotej Księgi”. Za swą działalność na polu śpiewaczym otrzymał Odznakę Honorową Zjednoczenia Polskich Zespołów Śpiewaczych i Instrumentalnych oraz Odznakę Honorową Polskiego Związku Chórów i Orkiestr. Członkowie MK PZKO W Wędryni Zaolziu w uznaniu jego niezwykłych zasług zade-

cydowali nazwać swoją siedzibę „Domem PZKO imienia Franciszka Kalety”. Stało się tak przez odświeżenie na budynku tablicy pamiątkowej (29. 6. 2002) na Festynie Ogrodowym połączonym z jubileuszem 25-lecia otwarcia Domu PZKO.

Kantor Anna

urodzona w roku 1938. Jest absolwentką Średniej Szkoły Ekonomicznej w Czeskim Cieszynie. Od 1954 roku

członkiem MK PZKO w Bystrzycy. Od 1977 roku przewodniczącą bardzo aktywnego Klubu Kobiet, który zorganizował 17 wystaw prac ręcznych, dwa Babskie festyny (1993, 1997) oraz spotkanie działaczek Klubów Kobiet. Ponad 15 lat członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO. Za pracę społeczną odznaczona złotą odznaką PZKO

Kańa

Eugenia, mgr

urodzona w roku 1946. Z zawodu nauczycielka. Pracowała w SP w Gnojniku, Karwinie Nowym

Mieście, Suchej Górnej i Hawierzowie Błędowicach. Od 1969 roku członek MK PZKO w Suchej Górnej. Ponad 30 lat członek zarządu Koła. Od 1990 roku pełni funkcję przewodniczącej Klubu Kobiet MK PZKO. Klub Kobiet jest bardzo aktywny, zapewnia od strony kuchni wszystkie imprezy Koła, co dwa lata przygotowuje wystawę robót ręcznych. Od 1992 roku jest członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO. Za pracę pedagogiczną i zaangażowanie społeczne

otrzymała Medal Edukacji Narodowej oraz odznaczenia Za Zasługi I i II stopnia – brąz, srebro, złoto.

Kapustka

Helena urodzona w roku 1925. Jest wierna Związko-

wi, swemu Kołu w Lesznej Dolnej od jego powstania w roku 1947. Cały ten okres pełni z poświęceniem funkcję rejonowego w Lesznej Górnej. Bezinteresowna praca dla MK na znaczącym stanowisku przez 60 lat jest prawdziwą rzadkością i czynem zasługującym na głęboki ukłon.

Kiełar

Karol, inż.

urodzony w roku 1940. Aktywny działacz społeczny, członek MK PZKO w Żywoci-
cach, długoletni

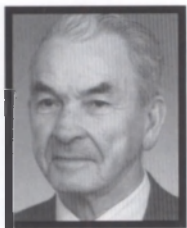
prezes Koła – pełnieniu obowiązków w tej funkcji poświęcił razem 24 lata. Za swe zasługi został odznaczony odznaką „Zasłużony dla Związku” II stopnia oraz Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej (w r. 2005).

Kiszowa Aniela

urodzona 14. 5. 1930. Działaczka MK PZKO w Kobobędzu, członkini zespołu teatralnego, długoletnia

aktywna członkini Zarządu Koła, udziela się w Klubie Kobiet. Pomimo wysokiego wieku jej bezgraniczna aktywność nie ulega zmianom.

Kluza Jan

urodzony 30. 1. 1918, zmarł 1. 1. 2006. Członek MK PZKO w Sibicy. Był człowiekiem skromnym, nie szukał sławy,

a przy tym jego poświęcenie zaowocowało w wielu dokonaniach. Od lat młodości pasjonował się sportem i śpiewem. Od roku 1934 grał w piłkę nożną za PKS Zryw w Czeskim Cieszynie, od roku 1938 za Polonię w Trzyńcu. W czasie II wojny światowej przeżył gehennę obozów pracy przymusowej. Do czasu likwidacji Polskich Klubów Sportowych w Czechosłowacji w roku 1952 grywał w Zrywie w Czeskim Cieszynie. Był członkiem ZG Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej i jednym z założycieli MK PZKO w Czeskim Cieszynie Sibicy. Śpiewał w chórze mieszanym, grał w teatrze amatorskim i przez wiele lat był tancerzem Zespołu Regionalnego „Sibica”. Przez kilkadziesiąt lat był członkiem zarządu Koła, jego sekretarzem, a w ostatnim okresie członkiem komisji rewizyjnej. Jako przykładowy społecznik angażował się w remonty starego Domu PZKO. Był jednym z założycieli Klubu 99, który powstał właśnie w Sibicy jako efekt jubileuszowych obchodów 80-lecia zorganizowanego polskiego sportu na Zaolziu. W pierwszym meczu starszych panów „Gorole-Dolanie”, który się odbył z tej okazji w Bystrzycy 11 września 1999, zagrał również, wówczas 82-letni, Jan Kluza. Był we wszystkim wzorem wyjątkowego zapалу do pracy społecznej.

Kochowa Zuzanna urodzona 21. 6. 1916. Była członkinią pierwszego Zarządu MK PZKO w Rzece od sa-

me go początku w roku 1948. Pełna zapалу do pracy społecznej zawsze chętnie pomagała w organizowaniu wszystkich imprez. Obecnie jest najstarszą członkinią MK PZKO w Rzece i pomimo wysokiego wieku jest obecna na wszystkich zebraniach i imprezach Koła.

Kowalczyk Halina, mgr

urodzona 25. 5. 1946, zmarła 9. 1. 2002. Pochodząca z Orłowej (z domu Kubeczka), gdzie już

w swych czasach gimnazjalnych poświęcała się bardzo aktywnie działalności społecznej. Członkini MK PZKO w Trzyńcu Osiedlu, aktywny członek zarządu Koła, nauczycielka, potem redaktor miesięcznika „Zwrot”, „Naszej Gazetki” i później znowu pedagog. Była animatorką wielu imprez związkowych i młodzieżowych, świetną konferansjerką. Dla osiedlowego Koła była filarem działalności kulturalnej. W szkole prowadziła teatrzyk dziecięcy. Zawsze uśmiechnięta, pełna niesamowitych pomysłów, niezmiernie uczciwa, znana na całym Zaolziu.

Kowolowski Franciszek urodzony 3. 4. 1927, z zawodu nauczyciel. Członek MK PZKO w Mostach k. Jabłonkowa od jego powstania. Udzielał się w pracy społecznej jako reżyser, członek Zarządu Koła, jego długoletni prezes. Od samych początków Chóru „Przełęcz” jest nie tylko chórzystą, ale również dłu-

goletnim kierownikiem zarządu chóru. Prawdziwie wzorowy i ofiarny społecznik.

Krainowa Marta (z d. Jedzok)

jest członkiem MK PZKO w Mistrzowicach od r. 1955, rok później pełniła już funkcję sekre-

tarza Koła i tak jest po dzień dzisiejszy. Opiekuje się również polskimi grobami na cmentarzu w Mistrzowicach, współorganizuje coroczne wycieczki Koła, jest widoczna we wszystkich jego poczynaniach, odznaczając się wielką ofiarnością i odpowiedzialnością. Za swoją długoletnią pracę społeczną została odznaczona wszystkimi pezetkaowskimi Odznakami za Zasługi, a także plakietą za opiekę nad grobami ofiar II wojny światowej.

Kristen Alfred

ur. 20. 3. 1909 r., zmarł 28. 12. 1966 r. W latach 1922-1924 uczęszczał do Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Orłowej.

W latach 1942-1944 z narażeniem życia, bo z dowodem osobistym „P” wyjechał do Bytomia, by ukończyć studia w Szkole Górniczej ze specjalnością – mierzniczy dołowy. W młodości należał do związku „Uszali” oraz amatorskiego kółka teatralnego „Domu Praca” w Karwinie. Był długoletnim członkiem chóru „Echo” w Karwinie oraz chóru „Hasło” Orłowa. W tym czasie pełnił funkcję kierownika wydawnictw nuto-

wych dla zespołów chórальных Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Kulturalno Oświatowego w Czechosłowacji. Wiele spraw dotyczących materiałów nutowych rozwiązywał z poczuciem wielkiej odpowiedzialności, również w czasie jego ciężkiej choroby. Napisał ponad 3 tysiące partytur, które były wydane między innymi w drukarni „Orion” w Ostrawie i przekazywane wszystkim zespołom wokalnemu na Zaolziu, a także w Polsce. Ważnym działem jego poczynań było przygotowanie serii matryc z pieśniami do „Pracy szkolnej” dla potrzeb młodzieży w szkołach z polskim językiem nauczania w Czechosłowacji. Za działalność społeczną i kulturalną został wyróżniony Odznaką Honorową II Stopnia Polskiego Związku Chórów i Orkiestr (Warszawa 1957 r.).

Krochmalny Edward urodzony 8. 9. 1927, zmarł 9. 2. 2006. Członek MK PZKO w Karwinie Sowińcu, wieloletni członek zarządu, przez prawie 50 lat prezes Koła. Prowadził to małe Koło w okresie jego świetności (prawie do końca lat 60-tych), kiedy działały przy nim chóry, sekcja teatralna i sekcja taneczna. W swej funkcji pozostał też w latach trudnych, kiedy Sowińiec szybko zniknął z powierzchni ziemi i wyludnił się na skutek szkód górniczych, i on sam mieszkał już w Olbrachcicach. Za swe zasługi został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami PZKO, włącznie z wpisem do Złotej Księgi.

Krzyżanek Irena, inż. urodzona 27. 3. 1963. Członkini MK PZKO w Gnojniku. Wzór zaangażowania

społecznego wśród średniej generacji. Długoletnia wiceprezes MK. Zaangażowana w ruch śpiewaczy – członkini i wiceprezes zarządu chóru Collegium Canticorum. W Kole była kierownikiem technicznym podczas przeprowadzania rekonstrukcji Domu PZKO.

Kubanek Jan urodzony 21. 11. 1943. Członek MK PZKO w Dąbrowie. Pełni funkcję prezesa od 1999 roku do dnia dzisiejszego. Pomimo, że mieszka poza Dąbrową, ofiarnie pracuje w swym rodzimym Kole.

Kupcowa Aniela urodzona 15. 4. 1920 w Nydku, tam również członkini MK PZKO od jego założenie. Poetka – wybitna

przedstawicielka twórczości gwarowej na Zaolziu, posługująca się również prozą gwarową. Jej utwory są przez społeczeństwo polskie żyjące w Czechach, ale i poza granicami kraju przyjmowane z podziwem i entuzjazmem. Autorka publikuje w Głosie Ludu, Zwrocie, pisemkach polskich dla dzieci i młodzieży wydawanych w RC („Jutrzenka”, „Ogniwo”, „Nasza Gazetka”). W postaci książkowej ukazały się dotąd: „Korzenie” (Ostrawa 1981), „Malinowy Świat” (Ostrawa 1988), „Połotane żywocy” (Czeski Cieszyn 1997), „Po naszymu – pieśń i na skrzydłach” (Czeski Cieszyn 2005), wydane przez Kongres Polaków w Republice Czeskiej z okazji zwanego jubileusz życia autorki.

Aniela Kupcowa, obok odnaczań

związkowych, była odznaczona medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, jest również laureatką „Srebrnych Spinek (brożki)”, przyznawanych przez Konsulat RP w Ostrawie. Ma również duże zasługi w działalności śpiewaczej i tetralnej PZKO.

Kupiec Jan urodzony 18. 9. 1920, zmarł 8. 10. 2000. Był dyrektorem Polskiej Szkoły w Nydku i animatorem kultury.

Działał w zespole teatralnym przy MK PZKO w Nydku. Był w swym macierzystym Kole długoletnim sekretarzem, prezesem, dyrygentem chórów. Od roku 1946 do roku 2000 był członkiem Chóru Nauczycieli Polskich przy ZG PZKO. Odnaczony wszystkimi odznaczeniami związkowymi, włącznie z wpisem do Złotej Księgi.

Kwaśnica Władysław urodzony 20. 6. 1932. Członek MK PZKO w Skrzeczoniu. Ma za sobą 47-letnią działalność w poszczególnych organach Koła – między innymi piastował takie funkcje, jak przewodniczący Koła (5 lat), sekretarz (4 lata), kierownik świetlicy, protokolant, organizator prelekcji i wycieczek, rejonowy i przewodniczący komisji rewizyjnej, był długoletnim członkiem Plenum ZG PZKO oraz Komisji Świetlicowej i Organizacyjnej przy ZG PZKO. Od 1953 roku jest członkiem Chóru Mieszanego „Hasło”, ma na swym koncie ponad 120 występów w zespole teatralnym „Świt”. Ponadto 4 lata pełnił funkcję przewodniczącego SRPS przy PSP w Lutyni Dolnej,

będąc zarazem łącznikiem z zarządem MK PZKO.

Lipus Władysław

urodzony 14. 11. 1950. W roku 1967 stał się członkiem MK PZKO w Nawsiu. Przez kilka lat pracował

w funkcji prezesa Klubu Młodych, później objął funkcję wiceprezesa Koła, którą piastuje do dnia dzisiejszego. Jest niezwykle ofiarny i pracowity, poświęca się przede wszystkim utrzymaniu jak najlepszego stanu technicznego Domu PZKO. Stał na czele ekipy, która przeprowadziła gazyfikację budynku, remont dachu oraz szeregu innych napraw związanych z modernizacją wnętrza. Od wielu lat współpracuje z ramienia Koła przy organizacji Gorolskich Świąt, służy transportem, przygotowuje zaplecze techniczne. Za długoletnią ofiarną pracę przyznano mu Złotą Odznakę za Zasługi dla PZKO.

Łupiński Stanisław

urodzony 17. 3. 1928. Swą działalność społeczną rozpoczął jako prezes SMP w Gródku. Po

przeprowadzeniu staje się aktywnym działaczem MK PZKO w Nawsiu, obecny przy organizowaniu wszystkich imprez i prac w Kole. Przez 35 lat był członkiem Zarządu, z tego 4 lata jego prezesem, 23 lata sekretarzem. W ramach MK był współorganizatorem Gorolskich Świąt. Kilkakrotnie reżyserował przedstawienia teatralne.

Wszystkie ważniejsze wydarzenia w Kole uwiecznił piórem, często w formie wierszowanej. Dzięki jego staraniom został wydany tomik poezji Agnieszki Pierzowej (z domu Łupińskiej, jego siostry) „Gdzie moje źródélko”. Został uhonorowany najwyższymi odznaczeniami związkowymi.

Marcinkowa Marta

urodzona 6. 5. 1923 w Karwinie. Najpierw członkini PZKO w Karwinie, od roku 1966 w Czeskim

Cieszynie Centrum, tutaj od roku 1982 była członkiem zarządu. Do dnia dzisiejszego jest aktywną, pełną poświęcenia działaczką Klubu Kobiet. Przez piętnaście lat była również członkinią Sekcji Kobiet przy ZG PZKO.

Martynek

Franciszek urodzony 30. 1. 1946. Długoletni członek zarządu MK PZKO w Koszarzyskach. Z dużym poświęce-

niem pomaga przy pracach na rzecz PZKO, w organizowaniu imprez. Jego pomoc jest nie tylko fachowa, wspomaga działalność również środkami materialnymi.

Martynek

Władysław urodzony 8. 5. 1947. Pełen poświęcenia działacz MK PZKO w Kocobędzu, członek zespołu teatralne-

go, od roku 1988 prezes MK, szczególnie zasłużony jako jeden z inicjatorów kupna budynku i jego przebudowy na Dom PZKO w Kocobędzu.

Martynkova

Emilia urodzona 18. 5. 1942. Ofiarą na społeczniczką, zaangażowaną w MK PZKO w Nydku, członek zarządu Koła, rejonowa, bibliotekarka. W MK wykonywała przez 35 lat (1970-2005) odpowiedzialną funkcję skarbnika. Za swą pracę dla Związku została odznaczona kolejno brązową, srebrną i złotą odznaką za zasługi oraz Medalem „Zasłużony dla Związku” II stopnia.

Martynkova

Maria urodzona 18. 3. 1951. Jest długoletnim ofiarnym członkiem zarządu MK PZKO w Koszarzyskach. Od roku 1970 pełni nieprzerwanie funkcję skarbnika.

Matuszek

Otokar, mgr

urodzony 20. 3. 1925. Długoletni ofiarny działacz MK PZKO w Suchej Górnej. Z zawodu nauczyciel,

od młodości prowadził chóry szkolne, młodzieżowe i PZKO-wskie. Zasłużył się o rozwój amatorskiego ruchu teatralnego. W Suchej Górnej był kierownikiem zespołu żywego słowa, reżyserem wielu, nie tylko szkolnych, przed-

stawień i widowisk. Przez 24 lata (do roku 1991) dyrygent Chóru Żeńskiego „Tęcza“, a potem (do roku 1999) Chóru Mieszanego „Sucha“. Autor lub współautor kilkunastu pozycji książkowych (w tym jubileuszowych publikacji MK PZKO Sucha Górna), artykułów prasowych. Od 1983 jest członkiem Sekcji Historii Regionu przy ZG PZKO, w latach 1985-2003 jej przewodniczącym. Otrzymał wszystkie odznaczenia związkowe, poza tym m.in. Medal Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznakę Honorową Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr z Laurem, medal Zasłużony dla Kultury Polskiej.

Młynek

Władysław urodzony 6. 6. 1930, zmarł 1. 12. 1997. U r o d z o n y w Gródku, mieszkał w Nawsiu.

Wyjątkowa postać ziemi cieszyńskiej. Niezmiernie pracowity społecznik, animator kultury ludowej. Ożywiał życie kulturalne we wszystkich miejscowościach, gdzie przyszło mu pełnić rolę nauczyciela – w Trzyńcu, Rzece, Gnojniku, na Kamienitem, w Milikowie, Bukowcu, Jabłonkowie. Od roku 1971 był współautorem Świąt Gorolskich, od roku 1984 kierownikiem artystycznym zespołu „Gorol” w Jabłonkowie. Pełnił najwyższe funkcje w ZG PZKO, w tym prezesa, był redaktorem naczelnym miesięcznika „Zwrot”. Ma na swym koncie bogaty dorobek literacki – w poezji i prozie pisanej zarówno językiem literackim, jak również w gwarze. Bardzo popularne są jego sztuki teatralne pisane gwarą, wy-

szukiwane przez teatry amatorskie przy MK PZKO. Wśród jego poezji na czołowe miejsce wysuwa się poemat „W starym geplu” publikowany w odcinkach w Zwrocie. W postaci książkowej zostały wydane: „Koło, koło młyński” (1979), „Śpiewy znad Olzy” (1983), „Śpiwające zbocza” (1989), „Droga przez siebie” (1992). Był członkiem Pionu Literackiego SLA, później Zrzeszenia Literatów Polskich w RC. Został przyjęty na członka Gminy Pisarzy w Pradze. Należał do członków-założycieli Górnośląskiego Towarzystwa Literackiego w Katowicach.

Molenda Władysław urodzony 11. 10. 1922, zmarł 6. 2. 1998. Zaangażowany w MK PZKO w Olbrachcicach. Od roku 1951 był dyrygentem miejscowych chórów. PZKO-wski Chór Mieszany „Olbrachcice” prowadził aż do swej śmierci. Tak więc śpiewactwu w Olbrachcicach poświęcił ponad 46 lat! Prowadził chóry i w latach pięćdziesiątych i siedemdziesiątych, kiedy były one podstawowym elementem widowisk ludowych wystawianych w Olbrachcicach („Zbójnik śląski”, „Słońce nad Olzą”). Prowadził chór do ogólnozwiązkowych przeglądów i konkursów. W pracy społecznej był ofiarnym, bardzo rzetelnym, przy tym niezwykle skromnym człowiekiem. Odznaczony najwyższym odznaczeniem związkowym – wpisem do Złotej Księgi i Złotą Odznaką z Laurem Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie.

Morawiec Leopold urodzony 4. 9. 1924. Od lat młodości przypadających na okres wojny i okupacji żywo interesował go losy rodziny

i kraju. Emerytowany górnik, wieloletni aktywny członek MK PZKO Kocobędz Ligota, członek zarządu Koła, w latach 1967-2000 jego prezes. Przez 33 lata poświęcone wzorowemu pełnieniu obowiązków w tej funkcji przeprowadził Koło przez burzliwe lata 60-te i 80-te naszej historii. Praca w szeregach PZKO to jego pasja – jest odpowiedzialnym, bezinteresownym, ofiarnym społecznikiem. Z oddaniem i zaangażowaniem wykonuje każdą pracę nie tylko w macierzystym Kole, był również pracownikiem ZG PZKO, długoletnim gospodarzem ośrodka PZKO w Koszarzyskach. W każdej sytuacji służy radą i pomocą, jest dla młodych przykładem tego, jak bezkonfliktowo można kierować zespołem ludzi. Został uhonorowany licznymi odznaczeniami za osiągnięcia zawodowe i związkowe (włącznie z wpisem do Złotej Księgi PZKO).

Morawiec Stanisław

urodzony w r. 1927, zmarł w r. 2006. Z zawodu był hutnikiem. Całe życie poświęcił pracy spo-

łecznej. Był członkiem zarządu MK PZKO w Żukowi Dolnym, 30 lat pełnił funkcję skarbnika. Śpiewał w chórze. Udzielał się także w innych organizacjach w rodzimym wiosce. Ma również zasługi na przeprowadzeniu remontu byłej polskiej szkoły w Żukowi Dolnym.

Niedoba Halina urodzona 12. 2. 1934, z zawodu nauczycielka. W latach 1973 do 1989 prowadzi chór szkolny przy polskiej szkole w Mostach, co kontynuuje jeszcze

przez następne 7 lat po odejściu na nauczycielską emeryturę. 10 lat prowadziła zespół wokalny „Przełęczanki”. W roku 2004 obchodziła

30-lecie swej pracy dyrygenckiej w chórze mieszanym „Przełęcz”, prowadzonej w czynie społecznym. Wysokie osiągnięcia i egzystencyjną trwałość zawdzięcza „Przełęcz” przede wszystkim tej dyrygentce.

Niedoba Jan urodzony 2. 5. 1937. Członek MK PZKO w Bukowcu, długoletni członek zarządu, prezes Koła w latach 1991-1997. Ma duże zasługi na wybudowaniu nowego budynku polskiej szkoły w Bukowcu. Dzięki jego staraniom dobudowano również do Domu PZKO w Bukowcu scenę (otwarcie 17. 10. 1996).

Niemiec Józef urodzony 31. 12. 1924 w Stonawie. Z zawodu nauczyciel. W latach 1950-1985 w PSP w Stonawie i Karwinie. Z zamiłowania społecznik, członek PZKO

od chwili założenia. Był długoletnim członkiem zarządu MK PZKO w Stonawie w funkcji sekretarza. Obok tego udzielał się w Towarzystwie Nauczycieli Polskich, w Chórze Nauczycieli Polskich (od roku 1955), Chórze Męskim „Siła” w Stonawie. Był członkiem Klubu Propozycji, gdzie przez wiele lat pełnił funkcję kierownika, obecnie jest aktywnym członkiem Klubu Przyjaciół Stonawy. Był uhonorowany wszystkimi odznaczeniami

PZKO, włącznie z wpisem do Złotej Księgi PZKO, jak również licznymi odznaczeniami za zasługi dla śpiectwa.

Nikodem Jerzy urodzony 8. 8. 1921, zmarł 8. 5. 2004. Był najaktywniejszym działaczem MK PZKO w Ligotce Kameralnej, nie-

zmordowanym inicjatorem i uczestnikiem wszystkich akcji w MK. Był długoletnim sekretarzem Zarządu MK oraz jego kronikarzem. To on był również inicjatorem i organizatorem budowy „Domku PZKO” w Ligotce Kameralnej.

Ondrusz Adolf urodzony w roku 1919, zmarł w roku 2007. Był od roku 1947 członkiem MK PZKO w Orłowej Łazach. W latach

50. pełnił rolę głównego organizatora życia kulturalnego w Łazach. Od roku 1967 pełnił funkcję prezesa MK PZKO, gdzie organizował wszystkie spotkania, wycieczki oraz imprezy w Kole. W funkcji pozostał do roku 1997, kiedy koło zostało połączone z MK PZKO Orłowa Miasto. Był również długoletnim członkiem Chóru Mieszanego „Harmonia” w Łazach.

Orszulik Anna urodzona 25. 2. 1947. Członkini MK PZKO w Rychwałdzie od roku 1971, ofiarna członkini Klubu

Kobiet, któremu od roku 2007 przewodniczy. W ostatnich latach kieruje zabezpieczeniem materialnym wszystkich imprez w Kole, sama przygotowuje dania mięsne na imprezy. Aktywnie uczestniczy w utrzymywaniu porządku w Domu PZKO.

Owczarzy Maria urodzona w roku 1943. Pochodzi z rodziny o głębokich uczuciach patriotycznych. Ojciec za działalność w ruchu

oporu został aresztowany przez gestapo, uwięziony w Mysłowicach, a następnie w Oświęcimiu do końca wojny. Matka zginęła podczas bombardowania w marcu 1945. Ojciec przeniósł się z dziećmi do Karwiny Raju, był współzałożycielem MK PZKO i organizatorem budowy Polskiej Szkoły Ludowej w Raju.

Do PZKO wstąpiła w 1960 roku. Udzielała się w Stowarzyszeniu Rodziców i Przyjaciół Szkoły przy przedszkolu i szkole, pomagała przy organizacji imprez MK PZKO. Jest członkinią Klubu Kobiet w Karwinie Raju, chórzystką „Dźwięku”, pełni funkcję sekretarza w MK PZKO w Karwinie Raju. Od 7 lat pracuje bardzo aktywnie w Sekcji Kobiet ZG PZKO. Została odznaczona brązową odznaką PZKO.

Ożóg Maria urodzona 8. 9. 1932, zmarła 13. 12. 2006. Członkini MK PZKO w Skrzeczoniu. W latach 1985-99 sumiennie pełniła funkcję kierowniczką Klubu Kobiet, organizując wystawy, prelekcje i spotkania klubowe. Ponad 30 lat pracowała w zarządzie Koła, 5 lat była przewodniczącą SRPSz przy polskiej

szkole w Skrzeczoniu. Ponad 10 lat wraz z mężem Władysławem pełniła funkcję kierownika artystycznego zespołu tanecznego, który (głównie w latach 70-tych) zaliczył około 60 występów na naszym terenie i w Polsce. Ponad 30 lat była aktywną członkinią zespołu teatralnego „Świt” – ma na swoim koncie około 130 występów w różnych sztukach.

Ożóg Władysław urodzony 9. 10. 1930, zmarł 20. 8. 1997. W latach 1947-51 jako członek Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej udzielał się w drużynach sportowych piłki nożnej (Ruch Bogumin) i tenisa stołowego. Członek MK PZKO w Skrzeczoniu. W latach 1969-97 pełnił funkcję dyrygenta i kierownika artystycznego Chóru Mieszanego „Hasło”. Blisko 30 lat był członkiem zarządu Koła w funkcjach wiceprezesa, kierownika świetlicy, członka komisji programowej. Od roku 1947 był członkiem chóru „Hasło” i zespołu teatralnego Świt, ponad 10 lat z żoną Marią byli kierownikami zespołu tanecznego. Występował także jako wokalista w Zespole Estradowo-Kabaretowym „Andrusi” – zaliczył ponad 150 występów. Został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami PZKO oraz medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Pawlas Jan urodzony 8. 10. 1922, od dziesiątków lat pełni funkcję sekretarza i kronikarza w MK PZKO w Szumbarku. W pełni angażuje się w pracy kulturalnej i społecznej. Jest przykładem niestabnącej energii i optymizmu. Swą postawą zasłużył się w dużym stopniu o to, że MK PZKO w Hawierzowie III Szumbarku, pomimo znacznych strat na liczebności, nadal istnieje.

W roku 2002 przyznano mu najwyższe odznaczenie związkowe Zasłużony dla Związku I stopnia z uroczystym wpisem do Księgi Zasłużonych.

Pawłasowa Zofia urodzona 25. 4. 1933, zmarła 8. 10. 2000. W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych aktywnie uczestniczyła w pracy kółka teatralnego, była kierowniczką kółka tanecznego przy MK PZKO. Przez całe życie była pełną poświęcenia, dobrą organizatorką życia kulturalnego i społecznego. Od roku 1971 do roku 2000 była przewodniczącą MK PZKO w Hawierzowie III Szumbarku. Należy do najbardziej zasłużonych działaczy w całej historii tego Koła, które chociaż zawsze należało do małych, małym było tylko liczebnie, bo bogactwem działalności nie pozostawało w tyle za znacznie większymi Kołami.

Pierzchała Władysław

urodzony w r. 1934, zmarł w r. 2002. Był ofiarnym działaczem frysztackiego MK PZKO. Od lat stu-

denckich śpiewał w chórze męskim „Hejnał-Echo”. Był długoletnim członkiem zarządu Koła pełniąc kolejno funkcje prezesa, sekretarza i kronikarza. W pracy społecznej odznaczał się wielką skrupulatnością i dokładnością. Był odznaczony Złotą Odznaką „Zasłużony dla Związku”.

Pieter Paweł, inż. urodzony 17. 6. 1951. Członek MK PZKO w Gnojniku. Długoletni członek zarządu Koła, był przez wiele lat skarbn-

kiem, od roku 2003 prezesem. Jest sprawdzonym organizatorem wycieczek krajoznawczych. Do niego również należy organizowanie stoisk na festiwalach PZKO (również na imprezach gminnych). Należy do długoletnich członków Komisji Rewizyjnej ZG PZKO.

Pietrus Józef, inż. urodzony 25. 12. 1937. Długoletni członek zarządu MK PZKO w Hawierzowie Błędowicach, jeden z najbardziej zasłużonych przy budowie nowego Domu PZKO, a w minionym dziesięcioleciu jego sumienny gospodarz.

Pilecka Aurelia

urodzona 10. 7. 1932. Członek MK PZKO w Karwinie Raju, członek zarządu i Komisji Rewizyjnej, aktywnie pracuje

w Klubie Kobiet, opracowuje scenariusze wystaw i przygotowuje ekspozycje. Troszczy się o pomnik poległych przed Domem PZKO. Przykład nieustającej aktywności.

Pilich Marta

urodzona w roku 1936. Z zawodu nauczycielka. Pracowała w PSP w Wędryni, Moskach koło Jabłonkowie. Członek PZKO od roku

1954. Od 1970 roku do dziś członek zarządu MK PZKO. W tym samym roku zostaje też jej wiceprzewodniczącą i funkcję tę pełni do dnia

dzisiejszego. Za pracę pedagogiczną i działalność społeczną była odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz odznaczeniami PZKO Za Zasługi I stopnia – brąz, srebro i złoto.

Piskiewicz

Anna urodzona w roku 1950. Z zawodu księgowa, pracuje w Średniej Szkole Rolniczej w Czeskim Cieszynie. Jest członkiem MK PZKO w Czeskim Cieszynie – Centrum od 1964 roku. Członkiem zarządu od 20 lat. Ponad 10 lat pracuje aktywnie w Sekcji Kobiet przy ZG PZKO. Z zamiłowania jest plastyczką. Swoje prace malarskie prezentuje na wystawach organizowanych przez Sekcję Kobiet oraz terenowe Kluby Kobiet MK PZKO. Oprócz malowania obrazów interesuje się robotami ręcznymi różnych kierunków. Zyskane umiejętności chętnie przekazuje zainteresowanym paniom na warsztatach w tym celu organizowanych przez Kluby Kobiet PZKO. Za swoją aktywność i pracę oceniona brązową i srebrną odznaką PZKO.

Podzemna Maria, mgr urodzona 23. 8. 1946, zmarła 1. 3. 2003. Przez 37 lat była nauczycielką w polskiej szkole w Bystrzycy. Swą pasję do tańca zyskała w Zespole ZG PZKO „Górnik” (pociągnęła za sobą w tym kierunku męża Leonarda, a później córkę Dagmarę). W bystrzyckiej szkole założyła i prowadziła przez 35 lat Zespół Dziecięcy „Łączka”. Z jego wychowanków stworzyła w roku 1984 przy MK PZKO w Bystrzycy załóżek Zespo-

łu Folklorystycznego „Bystrzyca”. Później wyprowadziła oba zespoły daleko poza Bystrzycę na wiele znaczących imprez folklorystycznych w Czechach i w Polsce, gdzie zyskały uznanie i wysokie oceny. Codziennie wszystkie wolne chwile poświęcała bez reszty pracy społecznej. Jej zasługi w pełni odzwierciedla zdanie zaczerpnięte z listu kondolencyjnego wysłanego przez prezesa Stowarzyszenia Wspólnota Polska w Warszawie prof. Stelmachowskiego – „... *W zmarłej widzieliśmy postać nieprzeciętną, bowiem Jej osobowość łączyła cechy szczególne – patriotyzm i oddanie polskiej kulturze, prawość i niezwykłą skromność, pełne zaangażowanie w pracę z artystyczną pasją.* ...”

Pribulowa Wanda

urodzona 21. 4. 1925. Starszym znana z dawnej Polskiej Księgarni w Czeskim Cieszynie. Swą aktywną działalność w PZKO rozpoczęła zaraz po jego założeniu w MK PZKO w Karwinie Łąkach. Była członkinią zespołu dramatycznego. W scenkach, przedstawieniach teatralnych i rewiach powierzano jej główne role. Z małżonkiem Józefem Pribulą tworzyli znany Duet Pribulów, który występował na prawie całym Zaołziu. Była inicjatorką i realizatorką ciekawych świetlic dla dzieci. Była aktywną członkinią „Olzianki” od założenia zespołu przez 25 lat, z tego kilka lat kierowniczką. Przez wiele lat działała w Zarządzie MK, 23 lata z rzędu prowadzi kronikę Koła. Píše okolicznościowe wiersze i teksty piosenek, które wkłada do programów

kulturalnych, przygotowywanych na imprezy Koła.

Przeczek Paweł, inż.

urodzony 8. 5. 1924. Jest długoletnim członkiem zarządu MK PZKO w Ligotce Kameralnej, był prezesem z najdłuższym w tym Kole stażem (w latach 1968-1976). Pod jego kierownictwem Koło osiągnęło najlepsze wyniki w wielu dziedzinach swej działalności. Organizował prace budowlane przy budowie „Domku PZKO” w Ligotce Kameralnej.

Ptak Bożena

urodzona 6. 11. 1913, zmarła 2. 1. 2007. Jedną z najbardziej aktywnych członkiń PZKO, najpierw w Łazach, a potem w Hawierzowie Mieście. Była współorganizatorką różnych wystaw robót ręcznych, wówczas jeszcze w świetlicy „Pod Arkadami”. Przez kilkadziesiąt lat była ofiarną rejonową. Pomimo sędziwego wieku udzielała się w MK PZKO również pod koniec życia.

Puchała Tadeusz

urodzony 4. 8. 1935. Członek MK PZKO w Karwinie Raju, członek zarządu Koła w funkcji sekretarza, zastępcy prezesa i (od roku 1971, nieprzerwanie) prezesa, członek zarządu Komitetu Miejskiego PZKO w Karwinie,

był członkiem Prezydium ZG PZKO, współorganizatorem Festiwalu PZKO. MK PZKO w Karwinie Raju prowadzone przez Tadeusza Puchałę od 36 lat należy do Kół z bogatą działalnością, wykazujących bardzo dobre wyniki.

Recmanik

Władysław urodzony 16. 7. 1921. Był przez 32 lata prezesem MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie oraz 19 lat wiceprezesem.

Ma zasługi w pozyskaniu domu nr 135 przy ulicy Sadowej, który wyremontowano na Dom PZKO w Trzyńcu Kanadzie. Był kierownikiem prac renowacyjnych w roku 1966, a następnie prowadził bieżące prace renowacyjne przez 30 lat, był głównym pracownikiem podczas rekonstrukcji Domu PZKO w latach 1985-1987. Ten ceniony rzemieślnik – specjalista od prac dekarских i blacharskich – pomagał również przy remontach Domów w innych Kołach PZKO. Obok tego był organizatorem większości imprez w macierzystym Kole, zwłaszcza bali, wystaw i wycieczek. Udzielał się również w kółku dramatycznym.

Rucki Paweł

urodzony 22. 9. 1920. To od założenia MK PZKO w Gutach prawdziwa dusza wszelkich działań w tym Kole. Był

wieloletnim członkiem zarządu i prezesem Koła. To on, razem z Janem Szczurkiem i Adamem Hółą, zainicjował i doprowadził do realizacji budowę okazałego Domu

PZKO w Gutach. Do dnia dzisiejszego, w ramach swych możliwości, radzi i pomaga, jest zawsze obecny na wszystkich imprezach i spotkaniach w MK.

Rusnok Jan

urodzony 28. 8. 1927, zmarł 11. 4. 2003. Pochodził z Nydku, swymi korzeniami głęboko wrośnięty w zaolziańską ziemię, był człowiekiem szczerym,

uczciwym, tolerancyjnym, szanującym innych. Jako absolwent Szkoły Nauk Politycznych i Gospodarczych w Pradze pracował w administracji państwowej. Od lat 50-tych udzielał się również bardzo aktywnie w ZG PZKO. W latach 1964-1970 był redaktorem naczelnym miesięcznika „Zwrot”. W roku 1968 opowiedział się za reformami, w konsekwencji czego w roku 1970 podzielił los wielu działaczy PZKO, potraktowany najsurowiej, aż do emerytury w roku 1987 pracował jako robotnik w Hucie Trzynieckiej. W latach 1990-1992 ponownie pełnił funkcję redaktora naczelnego „Zwrotu”.

Ryłko Jan

Członek zarządu MK PZKO w Jabłonkowie (od roku 1987), ostatnie 17 lat jego przewodniczący. Jego załugą Dom PZ

KO stał się własnością MK, potrafił zdobyć środki na dobudowanie sceny i rekonstrukcję Domu. Znalazł sposób, jak uzyskać dotacje na działalność zespołów, zakupienie strojów i instrumentów muzycznych.

Najważniejszej imprezie folklorystycznej w ramach całego związku, Gorolskiemu Świątku, nadał rangę międzynarodową.

Rzyman Janina urodzona 2. 1. 1948. Członek MK PZKO w Suchej Górnej. Zaangażowana od wczesnej młodości w zespole teatralnym, jedna z założycieli górnosuskiej grupy SMP (w 1967 roku). Od 1963 członek, od 1968 do 2004 kierowniczka i choreograf zespołu tanecznego. Z niego stopniowo i systematycznie ukształtowała Zespół Pieśni i Tańca z prawdziwego zdarzenia – ze śpiewakami i własną kapelą, który w 1986 roku przyjął nazwę „Suszanie”. Za 36 lat prowadzenia zespołu opracowała i wyćwiczyła wiele układów tanecznych i widowisk. Zespół pod jej kierownictwem odnosił sukcesy i zdobywał laury na licznych festiwalach w RC i poza jej granicami, głównie w Polsce. Obecnie po przekazaniu kierownictwa swym następcom troszczy się o zespołową szatnię, którą przez długie lata z wielkim poświęceniem kompletowała. Włączyła się też do pracy Klubu Kobiet. Została uhonorowana wszystkimi odznaczeniami związkowymi i medalem Zasłużony dla Kultury Polskiej.

Sabela Jan

urodzony 10. 4. 1934, zmarł 11. 3. 2006. Był założycielem i długoletnim kierownikiem zespołu tanecznego oraz

długoletnim prezesem MK PZKO w Ligołce Kameralnej (w latach 1960-1963 oraz 1980-1987). Nieustannie aktywny członek zarządu MK PZKO w Ligołce Kameralnej,

jeden z inicjatorów i organizatorów budowy tamtejszego „Domku PZKO”.

Sekula Ela

urodzona w roku 1926. Od 1970 roku aż do 1990 roku pracownica ZG PZKO. Była długoletnią instruktorką oraz członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO. Z racji pełnionej funkcji była współorganizatorką imprez ogólnozwiązkowych, takich jak festiwale, spotkania działaczek, seminaria, wycieczki, Babskie festyny organizowane przez Sekcję Kobiet. Długie lata była członkinią zarządu oraz Klubu Kobiet MK PZKO w Trzyńcu.

Schnapka Czesława

urodzona w roku 1937. Z zawodu ekonom-księgową, pracowała w Średniej Szkole Rolniczej w Cieskim Cieszynie. Członkiem PZKO jest od 1954 roku. Swą działalność rozpoczyna w MK PZKO Łąki, jest sekretarzem, członkiem chóru Olzianka. Od 1967 roku pracuje w MK PZKO Cierlicko Centrum. Śpiewa w chórze, jest członkiem zarządu, a od 1987 roku przewodniczącą Klubu Kobiet. W 1997 roku Kluby Kobiet MK PZKO Cierlicko Centrum. Kościelec, Grodziszcz oraz Stanisławice rozpoczynają wspólną działalność pod jej kierownictwem. Połączenie to przynosi swoje wyniki od zaraz, regularne spotkania, większe zainteresowanie ze strony pań i nie tylko członkiń MK PZKO, więcej imprez. 10 lat

jest członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO. Za aktywność w pracy społecznej odznaczona brązową i srebrną odznaką PZKO.

Sikora Jan

urodzony 12. 9. 1931, zmarł 2. 12. 1998. Działalność społecznikowską rozpoczął jako student orłowskiego gimnazjum w kółku teatralnym szkoły i macierzystego MK PZKO w Karwinie Raju. Po przeprowadzce do Karwiny Starego Miasta jest od roku 1970 członkiem chóru i Zarządu MK PZKO, w którym pełni kolejno obowiązki skarbnika, kronikarza, wiceprezesa i prezesa (1991-1998) – przy czym angażował się równocześnie w pracy Komitetu Obwodowego PZKO w Karwinie (1995-1997). W roku 1976 przyczynił się do wynegocjowania z dyrekcją PGR kupna starszego budynku dla potrzeb Koła, a następnie intensywnie pomagał przy jego przebudowie na Dom PZKO.

Jest powszechnie znany ze swej patriotycznej postawy, aktywny również w pracy społecznej poza PZKO. W historii Koła zapisał się także jako główny organizator „Biegów Przyjaźni”, urządzanych (1990-1999) wspólnie ze Związkiem Przyjaźni Polsko-Czesko-Słowackiej i innymi organizacjami w Karwinie.

Sikorowa Helena

urodzona 4. 5. 1934, zmarła 2. 9. 2006. Bardzo aktywna i ofiarna, długoletnia członkini MK PZKO

w Trzyńcu Łyżbicach Wsi. Pełniła wzorowo funkcję skarbnika. Zawsze była tam, gdzie trzeba było pracować ręki – przy organizowaniu wystaw, przedstawień, robieniu porządków w MK PZKO

Siostrzonek Alojzy urodzony 22. 5. 1915, zmarł 20. 12. 2005. Był budowniczym. Na terenie całych Olbrachcic zostawił po sobie pomniki pracowitości, mądrości i poświęcenia. Był związany z MK PZKO od początku jego istnienia. Dowód swego olbrzymiego poświęcenia dał podczas nadzorowania budowy Domu PZKO, gdzie pracował 7000 godzin (tu należy podkreślić, że na początku przebudowy, w roku 1989 miał 74 lata...). Był aktywny do swych ostatnich dni, przykładem nieustających sił i chęci pomagania, zawsze obecny na wszystkich imprezach w Kole. Za swe zasługi dla PZKO został uhonorowany najwyższym odznaczeniem związkowym – wpisem do Złotej Księgi.

Śladczyk Alojzy urodzony 2. 5. 1937. Członek MK PZKO w Skrzeczoniu. Blisko 40 lat działa w zarządzie i komisji rewizyjnej Koła, z tego 10 lat (1983-92) pełnił funkcję prezesa, 18 lat wiceprezesa, dalej pracował jako protokolant i organizator imprez. Przez 4 lata pełnił funkcję wiceprezesa bogumińskiego Komitetu Miejskiego PZKO, a 13 lat był członkiem Komisji Organizacyjnej przy ZG PZKO. Z ramienia funkcji przewodniczącego Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Szkoły przez 7 lat intensywnie działał na rzecz współpracy dolnolutyńskiej PSP z Kołem, działał także 5 lat w zarządzie SRPS w orłowskim gimnazjum.

Długoletni członek Chóru Mieszanego „Hasło”, zespołu teatralnego „Świt” – 3 lata przewodniczący samorządu, członek Zespołu Estradowo-Kabaretowego Andrusi – około 200 występów, koordynator współpracy z Towarzystwem Miłośników Grodkowa. Uhonorowany najwyższymi odznaczeniami PZKO oraz medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

Słowikowa

Anna, urodzona 1917 w Stonawie (z domu Kulka). Po ukończeniu nauki w stonawskiej ludowce uczyła się dalej

w Szkole Gospodarczej w Stonawie. Przez dwa lata była zatrudniona jako gospodyni domowa u zamożnej rodziny, gdzie pracowała aż do zamążpójścia. Lata okupacji hitlerowskiej przeżyli Słowikowie jako Polacy, wychowali trójkę dzieci. Po wywołaniu włączyła się do pracy Komitetu Rodzicielskiego, późniejszego Stowarzyszenia Rodziców i Przyjaciół Szkoły. W tej działalności wytrwała aż do 1972 roku, kiedy najmłodszy syn ukończył naukę w Gimnazjum w Orłowej. Do PZKO wstąpiła w Orłowej zaraz w 1947 roku i od razu zaczęła działać w Klubie Kobiet, po przeprowadzce do Poręby pracę kontynuowała w porębskim kole i jego Klubie Kobiet. Od 1968 roku była członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO. Terenowi związkowemu od Mostów koło Jabłonkowa aż po Bogumin dała się poznać jako ofiar-na instruktorka kursów gotowania i wystaw kulinarnych. Wygłosiła ponad 120 prelekcji, propagując nowinki w gospodarstwie domo-

wym, nowe pomoce kuchenne, pomagała przy wydawaniu biuletynów sekcji, przygotowywała nowe przepisy. Nie sposób podliczyć wszystkich inicjatyw i ogromu pracy, sił i zdrowia, które poświęciła PZKO. Za tę ofiarną i bezinteresowną działalność otrzymała wszystkie odznaczenia związkowe, włącznie z wpisem do Złotej Księgi PZKO. Na wniosek MK PZKO w Orłowej Porębie przyznano jej medal „Zasłużony dla kultury polskiej”.

Smolik Ernest urodzony 8. 12. 1924, zmarł 15. 1. 2005. Był jednym z członków pierwszego zarządu MK PZKO w Karwinie Henryku. Górnik Kopalni „Armii Czechosłowackiej“, szybu Henryk. Jeden z pełnych poświęcenia działaczy, dzięki którym udało się nie tylko znaleźć miejsce spotkań dla zrzeszonych w MK PZKO, ale je zagospodarować. Przez całe lata nigdy nie zabrakło go przy organizowaniu pracy w Kole, w zarządzie pełnił funkcję skarbnika. Z jego doświadczeń korzystali młodszy działacze. Został uhonorowany brązową, srebrną i złotą odznaką PZKO.

Stasiowa Anna urodzona 23. 3. 1943. Długoletnia członkini zarządu MK PZKO w Hawierzowie Błędowicach i członkini Klubu Kobiet,

od roku 1994 jego przewodnicząca. Jest pomysłodawczynią wszelkich poczynań i wystaw organizowanych przez Klub Kobiet przy MK.

Stonawski Filip urodzony w r. 1912, zmarł w r. 1998. Bardzo ak-

tywny i pełen poświęcenia członek MK PZKO w Jabłonkowie od jego założenia, w latach 1947-1980 członek zarządu Koła, w tym 4 lata

w funkcji prezesa. Jako gospodarz budynku PZKO na Mazurowicach kierował remontem i troszczył się o jego wyposażenie. Brał udział w przygotowywaniu wszystkich imprez w Kole, szczególnie ofiarnie poświęcał się organizacji Górolskich Świąt. Za swe zasługi został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami związkowymi, włącznie z wpisem do Złotej Księgi PZKO.

Stopa

Zygmunt, inż. urodzony 14. 11. 1930. Członek MK PZKO w Ostrowie (1955-1958), później w Jabłonkowie.

Przez długie lata raczej mało znany poza macierzystym Kołem, gdzie od roku 1996 angażował się w zarządzie. W grudniu 1999 roku został wybrany prezesem ZG PZKO. Swej nowej funkcji w Związku poświęca bezinteresownie, bez reszty, cały swój czas. Jest widoczny w Kołach, na wszystkich prawie imprezach w terenie. Przyczynił się w dużej mierze do oczyszczenia plam, jakie PZKO zyskał w niedawnej przeszłości. Na kolejnych Zjazdach Delegatów PZKO w roku 2001 i 2005 został wybrany na prezesa ZG PZKO w drugiej i trzeciej kadencji.

Suchanek Alojzy, Prof.dr hab. urodzony 6. 4. 1934. Od roku 1981

dyrygent Chóru Nauczycieli Polskich. Członek PSMU, wykładowca na Uniwersytecie Śląskim w Cieszynie, w Katowicach

a od roku 1999 również w WSP TWP w Warszawie. Od roku 2002 prezes Polskiego Towarzystwa Artystycznego Ars Musica, a od roku 2005 wiceprezes ZŚM. Za działalność pedagogiczną, artystyczną i naukową został wielokrotnie odznaczony licznymi odznaczeniami.

Supik Tadeusz

urodzony 9. 11. 1949, zmarł 4. 4. 2005. Długoletni, aktywny działacz w MK PZKO w Trzyńcu Łyżbicach Wsi, przez

wiele lat pracował w Klubie Młodych, był prezesem MK PZKO, również członkiem Plenum ZG PZKO. Autor obszernego opracowania „Z historii MK PZKO Łyżbice Wieś”, publikacji wydanej w roku 2003 z okazji 100 lat Polskiej Szkoły Ludowej w Łyżbicach.

Szczuka Roman, inż.

urodzony 20. 12. 1942. Był działaczem młodzieżowym w MK PZKO w Nieborach od pierwszej

„Oszeldówki” aż do roku 1963. W MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie był przez 10 lat prezesem, 16 lat wiceprezesem, 22 lata sekretarzem. Przez 30 lat był członkiem Sekcji Sportowej przy ZG PZKO, przez

10 lat pracował jako członek Komitetu Obwodowego PZKO w Trzyńcu. W roku 1986 był współzałożycielem Chóru Mieszanego „Zgoda”, w którym piastował funkcję wiceprezesa (3 lata) oraz prezesa (18 lat). Był założycielem Klubu Sportowego w MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie, założycielem Kółka Szachowego, organizatorem obwodowych i ogólnozwiązkowych Mistrzostw PZKO w Szachach, również w ringo, kometce, biegach przełajowych, tenisie stołowym i biegach na nartach. Jest autorem projektu i głównym realizatorem przebudowy starego sadu przy domu PZKO W Trzyńcu Kanadzie na park akacjowy z domkiem ogrodowym, kominkiem, kręgielnią i tarasem tanecznym. Był inicjatorem założenia klubokawiarni „C-Klub” przy MK PZKO w Trzyńcu Kanadzie. Kierował przebudową Domu PZKO w latach 1985-1987.

Szczurek Jan

urodzony 29. 8. 1914, zmarł 20. 1. 1973. Był aktywnym członkiem MK PZKO w Gutach od jego założenia. Był

inicjatorem pomysłu i dołożył wszelkich starań, by tradycyjne dożynki stały się imprezą organizowaną przy MK w Gutach. Założyciel kółka teatralnego przy MK i reżyser przedstawień. Był przez długie lata członkiem zarządu – również w funkcji prezesa i wzorowego kronikarza.

Szeliga Wincenty urodzony 1. 1. 1924, zmarł 3. 2. 2004. Członek MK PZKO w Skrzeczoni. Udzielał się w Sekcji Folklorystycznej,

a później Ludoznawczej ZG PZKO. W roku 1997 pokazała się jego książka (przy współudziale Daniela Kadłubca) pt. „Tam około Bogumi-na”, treścią której są zwyczaje i obrzędy ludowe na terenie Skrzeczonia i okolicznych wsi. Organizował i przygotowywał różne wystawy w Domu PZKO. Był prelegentem, korespondentem Głosu Ludu i Zwrotu, autorem wspomnień w Kalendarzu Śląskim. Udzielał się w zespole teatralnym „Świt”, ponad 30 lat był członkiem Chóru Mieszanego „Hasło”, w tym 2 lata jego kierownikiem organizacyjnym. Był projektantem i wykonawcą dekoracji na festyny Koła i do pochodów na Festiwalu PZKO.

Szkucik Renata

urodzona w roku 1955. Jest członkiem MK PZKO w Lesznej Dolnej od przeszło 35 lat. Przez długi czas pełniła funkcję

gospodarza, od roku 2007 zastępcy prezesa. Aktywnie uczestniczy w organizowaniu wszystkich imprez kulturalnych i sportowych Koła.

Szkucik Tadeusz, mgr

urodzony w roku 1950. Obok swych zasług pedagogicznych w polskim szkolnictwie w RC (długoletni

dyrektor I. PSP w Trzyńcu), poświęcaniu się działalności na rzecz sportu amatorskiego, działalności w ZG PZKO, jest aktywnym członkiem MK PZKO w Lesznej Dolnej od ponad 40 lat. W minionym dziesięcioleciu pełnił funkcję pre-

zesa Koła, zastępcy prezesa oraz kronikarza. Jest organizatorem wszystkich roczników PZKO-wskiego „Pucharu Lata w Piłce Nożnej”.

Sztabla Emil, mgr

urodzony 12. 7. 1923 w Kałużnie, zmarł 23. 4. 2007. Długoletni działacz MK PZKO w Czeskim Cieszynie

Centrum, członek zarządu, prezes Koła, wieloletni etatowy pracownik ZG PZKO. Odznaczony wszystkimi odznaczeniami związkowymi, włącznie z medalem „Zasłużony dla Związku” I stopnia z wpisem do Złotej Księgi (1994), odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1978), Medalem „Zasłużony dla Kultury Polskiej” (1979), Złotą Odznaką Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Sztebel Władysław urodzony 6. 1. 1931. Od młodości zaangażowany w różnych funkcjach w harcerstwie. W górnosuskim MK PZKO był najpierw kronikarzem chóru żeńskiego „Tęcza“, a potem mieszanego „Sucha“, wreszcie sekretarzem i kronikarzem Koła. Z jego inicjatywy doszło w 1986 roku do nawiązania przyjaznych kontaktów z placówkami kulturalnymi w Bielsku-Białej, zapoczątkowanych współpracą z tamtejszym chórem męskim „Harfa“, trwają one do dziś. Zapalony fotograf-amator, jego zdjęcia z imprez Koła dopełniają kilka pokazywanych albumów.

Sznepka Jan urodzony 27. 9. 1931. Rodak z Markłowic Dolnych, od 1940 roku osiadły w Karwinie Sta-

rym Mieście, jest członkiem MK PZKO od 1955 roku, a od roku 1961 nieprzerwanie członkiem Zarządu Koła.

W funkcji prezesa działał dotąd w sumie 25 lat. Był również aktywny w zespole teatralnym (1955-1979). Przez dwie kadencje (1993-2001) pracował w Komisji Rewizyjnej ZG PZKO i następnie w Sądzie Rozjemczym ZG PZKO (2002-2005). Współdziałał na rzecz pozyskania pomieszczeń dla potrzeb MK przez zakupienie starszego budynku, który został w czasie jego prezesury przebudowany na Dom PZKO (oddany do użytku w roku 1981), później brał udział w uzyskaniu prawa własności na grunty koło Domu, na których wybudowano plac do gier i zabaw. Jest w pełni oddany pracy społecznej, miłośnik śpiewu chóralnego, członek staromiejskiej „Przyjaźni” przez cały okres jej istnienia (1947-1991), aktualnie śpiewa w chórze „Hejnał-Echo” w Karwinie Frysztacie, inicjator powstania w roku 2006 zespołu wokálního „Staromieszczanie”. Jest osobowością nacechowaną pracowitością, skrupulatnością, ofiarnością, zmysłem organizacyjnym i taktem, co czyni go motorem wszelkich działań w MK PZKO.

Sztwiertnia Anna, urodziła się 3. 2. 1922 r. Aktywna członkini MK PZKO w Lutyni Dolnej. Od roku 1936 nieprzerwanie śpiewa w chórze. Była członkiem Zarządu, Klubu Kobiet przy MK PZKO, członkinią tercetu żeńskiego. Jest najstarszą, dotąd aktywną chórzystką chóru mieszanego „Lutnia” przy MK PZKO w Lutyni Dolnej.

Taraba Jerzy urodzony w r. 1933, zmarł w r. 2002. Członek MK PZKO w Suchej Górnej. Od młodych lat włączał się do pracy w licznych organizacjach polskich – SMP, harcerstwa, klubu sportowego Lechia. Członek zespołu teatralnego, założyciel zespołu tanecznego. Od początku istnienia zespołu wokálního „Gama” (1953) był jego członkiem, śpiewał, był konferansjerem, a nawet pisał teksty piosenek. Długoletni członek zarządu MK PZKO w Suchej Górnej, w którym pełnił funkcję prezesa (1981-1990), sekretarza, skarbnika. W latach dwudziestych ub. wieku działał w ruchu politycznym Coexistentia-Wspólnota, w tym samym czasie reaktywował przedwojenną organizację „Braterstwo”. Przez wiele lat był członkiem ZG PZKO, jego wiceprezesem i przewodniczącym Rady Kultury. Za działalność społeczną przyznano mu wszystkie odznaczenia związkowe, a także m.in. medal Zasłużony dla Kultury Polskiej.

Tomiczek Karol urodzony 5. 11. 1937. Swą działalność rozpoczął w MK PZKO w Karwinie Łąkach jako chórzysta i członek

zespołu tanecznego. Od roku 1963 był członkiem Zarządu Koła, w którym przez 5 lat pełnił funkcję skarbnika. Po dwu kolejnych latach w funkcji zastępcy prezesa obejmuje w roku 1969 funkcję prezesa Koła i tę piastuje po dzień dzisiejszy (38 lat!). Obok działalności organizacyjnej w Kole miał znaczne zasługi w pozyskaniu lokalu dla MK PZKO w Polskiej Szkole w Łąkach i jego

adaptacji na trzecią z kolei świetlicę Koła. Był aktywnym członkiem zespołu „Olziok”, powstałego, tak samo jak „Olzianka”, w czasie jego prezesury MK. W minionym dziesięcioleciu, pomimo znacznych ubytków bazy członkowskiej w MK PZKO w Karwinie Łakach, Zarząd Koła prowadzony przez Karola Tomiczka, jest nadal w pełni aktywny, organizuje wiele ciekawych imprez, na które chętnie przychodzą byli łączanie nawet z bardzo odległych stron.

Wacławik Anna

urodzona 23. 9. 1923 w Bystrzycy. Stamtąd wyniosła tradycje amatorskiego ruchu artystycznego. Razem ze swym

szwagrem, Gustawem Wacławikiem (byłym prezesem SMP) była inicjatorką założenia Zespołu Regionalnego „Sibica”, działającego przy MK PZKO w Sibicy, któremu poświęcała się przez wiele lat. Jako członkini Sekcji Folklorystycznej przy ZG PZKO brała udział w badaniach terenowych, a zdobyte wiadomości wykorzystywała do pisania scenariuszy widowisk prezentujących rodzimy folklor dla zespołu „Sibica” i wielu innych zespołów PZKO. Aktualnie dzieli się swymi bogatymi doświadczeniami i nadal pomaga zaolziańskim zespołom i szkołom w realizacji widowisk przedstawiających zwyczaje i obrzędy ludowe na Śląsku Cieszyńskim. Jest autorką książki „Starczyn dukat” (Zwyczaje i obrzędy – scenariusze widowisk) wydanej przez Kongres Polaków w RC w roku 2005.

Waidlich Jadwiga urodzona 12. 10. 1949. Członkini MK PZKO w Karwinie Henryku. Jest przykładem kontynuacji pełnej poświęcenia działalności społecznej wyniesionej z domu rodzinnego (córką długoletniego prezesa Koła Benedykta Chorzempy). Od 1990 roku pełni sumienne funkcję sekretarza oraz udziela się w Klubie Kobiet. Za swe zasługi została uhonorowana brązową i srebrną odznaką PZKO.

Walek Gustaw

urodzony 1. 12. 1931. Był dyrektorem Polskiej Szkoły w Kocobędzu. Aktywny działacz PZKO w tej wsi. Długo-

letni reżyser zespołu teatralnego przy MK PZKO w Kocobędzu, członek zarządu Koła w którym pełnił przez wiele lat funkcję prezesa. Autor podręcznika do j. polskiego klasy III. Od roku 1991 po dzień dzisiejszy prezes ChNP. W obecnym czasie jest również członkiem zarządu Klubu Nauczycieli Emerytów.

Waluszczak Bronisław urodzony 7. 2. 1938, zmarł 11. 9. 1990. Członek MK PZKO w Skrzeczoniu. Na przełomie lat 60 i 70-tych, kiedy mieszkał w Karwinie, udzielał się przez 8 lat w zespole artystycznym „Przyjaźń” jako kierownik grupy technicznej. W Skrzeczoniu jako specjalista budowlany został w ramach zarządu Koła kierownikiem odbudowy Domu PZKO zakupionego przez Koło w 1973 roku. Pod jego kierownictwem, na podstawie jego planów budowlanych, przeprowadzono między innymi adaptację pomieszczeń na piętrze, remont

kapitałny urządzenia socjalnego, przeprowadzono wymianę całej trzydziestki okien, wykonano posadzkę z płyt betonowych w ogrodzie przy Domu PZKO i jego zagospodarowanie. Pracy tej poświęcił bezinteresownie kilka tysięcy godzin. Ponadto przez 17 lat pełnił funkcję kierownika organizacyjnego Chóru Mieszanego „Hasło”, był członkiem zespołu teatralnego „Świt” (ponad 60 występów), a także członkiem i kronikarzem Zespołu Estradowo-Kabaretowego „Andrusi” (ponad 140 występów).

Waluszczak Władysław urodzony 27. 1. 1931, zmarł 3. 1. 2006. Członek MK PZKO w Szonychlu. W latach młodzieńczych pracował w Stowarzyszeniu Młodzieży Polskiej, w polskich organizacjach sportowych, był członkiem zespołu tanecznego i teatralnego. W Zarządzie MK PZKO w Szonychlu pełnił funkcję kasjera i członka komisji rewizyjnej. Był również członkiem Chóru Mieszanego „Preludium” i „Kapeli Podwórkowej” w MK PZKO w Szonychlu i w Nowym Boguminie.

Wałoszek Danuta

urodzona 20. 12. 1934, aktywna działaczka w społecznym ruchu z w i ą z k o w y m PZKO. Jest absol-

wentką Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opawie. Była nauczycielką matematyki i fizyki w Polskiej Szkole Podstawowej w Karwinie Frysztacie, zastępcą dyrektora w Polskiej Szkole Podstawowej w Czeskim Cieszynie. Pracę społeczną rozpoczęła jako członek

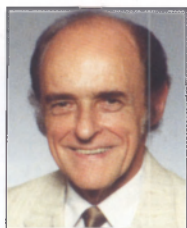
Chóru Gimnazjalnego w Orłowej i Chóru Mieszanego „Hasło” w Skrzeczoniu, później Chóru Mieszanego „Olza” MK PZKO w Karwinie Frysztacie, nadal jest członkiem Zespołu Śpiewaczo-Muzycznego „Przyjaźń”. Jest ciągle aktywnym członkiem zespołu teatralnego, jak również zarządu MK PZKO w Karwinie Frysztacie (z przerwami od roku 1960). Danuta Wałoszek jest kierowniczką Klubu Kobiet przy MK PZKO w Karwinie Frysztacie (od roku 1993), gdzie jest inicjatorką ciekawych, systematycznie przygotowywanych wystaw. Jest członkiem Sekcji Kobiet przy ZG PZKO. Odznaczona Medalem Komisji Edukacji Narodowej, Złotą Odznaką „Zasłużony dla Związku”, „Złotą Odznaką” Polskiego Związku Chórów i Orkiestr.

Wania Oton, inż. urodzony 13. 12. 1930, członek MK PZKO w Dąbrowie. Pełnił funkcję sekretarza nieprzerwanie od 1975 do 2006

roku i jest ofiarnym członkiem zarządu Koła.

Wantulok Elżbieta urodzona 13. I. 1934. Długoletnia, niezmiernie ofiarna i pracowita działaczka MK PZKO w Trzyńcu Osiedlu. Zaangażowana w Zespole Kobiet od jego powstania, od wielu lat jego przewodnicząca. Oprócz tego pełni w zarządzie Koła funkcję skarbnika i jest gospodarzem Domu PZKO. Zaistnienie każdej imprezy jest w dużej mierze jej zasługą. Od roku 1997 angażuje się również bardzo aktywnie w zarządzie Beskidu Śląskiego.

Wierzoń Józef, Dr

urodzony 17. 4. 1934, aktywny działacz w społecznym ruchu muzycznym w PZKO i poza jego

ramami. Powszechnie znany na obu brzegach Olzy propagator śląskiej i polskiej pieśni. 1949-1953 członek Chóru Mieszanego „Olza” oraz Chóru Męskiego „Hejnał” przy MK PZKO w Karwinie Frysztacie, 1953 dyrygent Chóru Gimnazjalnego w Orłowej, 1954-1956 dyrygent Polskiego Chóru Akademickiego w Ołomuńcu, 1957-1963 dyrygent Chóru Szkolnego przy Technikum Maszynowym w Karwinie, 1958-1961 dyrygent Chóru Mieszanego „Lira” przy MK PZKO w Karwinie Darkowie, od roku 1958 nieprzerwanie dyrygent i kierownik artystyczny Zespołu Śpiewaczo-Muzycznego „Przyjaźń” w Karwinie. Józef Wierzoń był głównym organizatorem i dyrygentem występów połączonych chórów Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego na kolejnych sześciu ostatnich Festiwalach PZKO. Jest organizatorem sześciu edycji zaolziańskich Przeglądów Piosenki Dziecięcej „Śląskie Śpiewanie” (1996-2001) oraz pięciu Festiwali Piosenki Dziecięcej (1993-2001). Organizator koncertów „Słowików Poznańskich” w Karwinie (1970, 1972, 1999). Przygotował i zainicjował wydanie obszernego śpiewnika pieśni polskich „Śpiewamy wszyscy”, który doczekał się czterech wydań (1997, 1998, 2003, 2007). Jest autorem dysputy historycznej „70-lecie zorganizowanego śpiewactwa polskiego w Republice Czeskiej” w książce pt. „Społeczny ruch muzyczny

w Polsce” (1996). Współpracuje z pismami „Życie Muzyczne” i „Śpiewnik Śląski”, wydawanymi przez Polski Związek Chórów i Orkiestr w Warszawie i Katowicach (1993-2005), z naszym miesięcznikiem Zwrot i z Głosem Ludu.

Od roku 1960 (z przerwami) jest członkiem Zarządu i wiceprezesem (od roku 1990) do spraw kultury MK PZKO w Karwinie Frysztacie. Był członkiem ZG PZKO i przewodniczącym Rady Kultury (1992-2005), wiceprezesem ZG PZKO (2001-2005), sekretarzem i wiceprezesem Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego PZKO (1991) oraz Komisji Rewizyjnej ZŚM (od roku 2005 aż dotąd). Józef Wierzoń był również członkiem Zarządu Głównego Polskiego Związku Chórów i Orkiestr w Warszawie (1993-2005) oraz Głównej Komisji Rewizyjnej PZChiO (od roku 2005 dotąd), członkiem ZG Unii Czeskich Zespołów Chóralnych w Pradze (2000-2004). Był członkiem jury Przeglądu Piosenki Dziecięcej im. Prof. Adolfa Dygacza „Śląskie Śpiewanie”, członkiem jury Międzynarodowego Konkursu Pieśni Ludowej im. Stanisława Hadyny. W dowód uznania zasług otrzymał liczne odznaczenia, między innymi: Złotą Odznakę PZKO „Zasłużony dla Związku”, Certyfikat Herolda Śpiewactwa na Śląsku polskim i czeskim PZChiO, najwyższą „Złotą Odznakę z Brylantem” Polskiego Związku Chórów i Orkiestr, „Złotą Odznakę z Granatami” Unii Czeskich Zespołów Chóralnych (UČSP), Złotą Odznakę Honorową „Za zasługi dla Województwa Śląskiego” Sejmiku Województwa Śląskiego, „Zasłużony dla Kultury Polskiej” Ministra Kultury

i Dziedzictwa Narodowego, „Złoty Krzyż Zasługi” Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Medal Pawła Stalmacha (2007).

Wojtyła Józef urodzony 21. 3. 1929. Członek MK PZKO w Bukowcu, długoletni członek zarządu, prezes Koła w latach 1968-1991. Długoletni ofiarny działacz, dzięki jego zapałowi, ofiarności i ambicjom doszło do wybudowania Domu PZKO (otwartego 11. 6. 1978), był „motorem” budowy.

Wójcik Rudolf urodzony 24. 1. 1913, zmarł 1. 1. 1995. W 1947 roku był członkiem tymczasowego Powiatowego Zarządu PZKO w Karwinie oraz jednym z założycieli skrzeczńskiego Koła. W latach 1948-69 był dyrektorem polskiej szkoły w Skrzeczoni. Ważnym rozdziałem zaangażowania społecznego była 54-letnia działalność na rzecz krzewienia śpiewactwa polskiego na naszym terenie. Założył i prowadził cztery chóry mieszane – w Nydku, Nydku Głuchowej, Piotrowicach i Markłowicach. Przez 45 lat był dyrygentem różnych chórów, z tego najdłużej w latach 1938-69, z wyjątkiem przerwy wojennej, był dyrygentem skrzeczńskiego chóru mieszanego Haśło. Ponadto 49 lat działał w Chórze Nauczycieli Polskich, gdzie przez 7 lat pełnił funkcję przewodniczącego samorządu chóru. Przez 22 lata pracował w zarządzie skrzeczńskiego MK PZKO, zaliczył ponad 70 występów w zespole teatralnym Świt, w ramach Klubu Seniora wygłaszał ciekawe prelekcje na temat przeszłości Skrzeczonia, do Księgi Pamiątkowej opracował zarys działalności byłych polskich organizacji na terenie

Skrzeczonia. Został uhonorowany wszystkimi odznaczeniami PZKO.

Wygrys Jan urodzony 12. 2. 1935. Członek MK PZKO w Rzece od roku 1954, od roku 1960 członek Zarządu Koła, gdzie przez

8 lat pełnił funkcję wiceprezesa. Jest współorganizatorem wszystkich imprez w Kole i ich stałym uczestnikiem. Inicjator wspólnego śpiewania, do którego akompaniuje na gitarze. Przez 24 lata był aktywnym członkiem chóru „Godulan”.

Zolich Ewa urodzona w roku 1922. Od chwili przeprowadzki z Łomnej do Karwiny włączyła się w tutejszy wir pracy społecznej.

Śpiewała w chorze ZpiT „Górnik”, była kierowniczką Klubu Kobiet w Karwinie Frysztacie od początku jego istnienia aż do 1989 roku, kiedy z tej funkcji zrezygnowała ze względu na pogarszający się stan zdrowia. Po rozwiązaniu „Górnika” wstąpiła do chóru „Kalina” i poświęciła jej wiele lat swego życia. Ewa Zolich była niezwykle ofiarną działaczką Sekcji Kobiet ZG PZKO od 1971, a do końca swych dni była jej honorową członkinią. Za swą ofiarność w pracy związkowej otrzymała wszystkie odznaczenia związkowe oraz została wpisana do Złotej Księgi PZKO.

Zoń Władysław urodzony 26. 3. 1950. Członek MK PZKO w Bukowcu, długoletni członek zarządu, prezes Koła od 1997 do dziś. Inicjator owocnej współpracy MK z Urzędem Miejskim (Radą Miasta) w Bielsku-Białej i organizator licznych spotkań członków koła z przedstawicielami miasta Bielsko-Biała.

Żabińska Henryka, Dr

urodzona w 1937 roku w Karwinie (z domu Słowik). Z zawodu nauczycielka. Pracowała w szkołach w Ha-

wierzowie. Przez 15 lat była redaktorką OGNIWA, obecnie na emeryturze. Do PZKO wstąpiła w Szkole Pedagogicznej w Orłowej i związała się z MK PZKO w Orłowej Porębie. Prowadziła zespoły taneczne pezetkaowskie i szkolne, była kierownikiem świetlicy, członkinią Sekcji Tanecznej ZG PZKO w Karwinie, członkinią ZPiT „Górnika” w Karwinie. Po przeprowadzce do Hawierzowa włączyła się do pracy MK PZKO jako członek zarządu i kierowniczka Klubu Kobiet. W 1981 roku przeprowadziła się do Stonawy i włączyła się w działalność MK, od 2005 roku jest prezesem Koła. Od lat siedemdziesiątych jest członkinią Sekcji Kobiet ZG PZKO, od 1979 roku do dziś jej kierowniczką, organizatorką wystaw, spotkań i wycieczek.

Za pracę na rzecz pielęgnowania rodzimych tradycji kulturowych została wyróżniona odznaczeniami PZKO oraz Medalem Komisji Edukacji Narodowej RP.

**ZŁOTA KSIĘGA
ZASŁUŻONYCH
ZG PZKO**

Stanisław Kondziotka

mgr Oskar Pawlas

art. mal. Gustaw Fierla in mem

Franciszka Czerna

Władysław Ozóg in mem

mgr Bronisław Węglorz

Edward Krochmalny

Leonard Gunka

Antoni Świerczek

Jan Szkandera

Skarbiec

Mgr. Oskar Pawlas

art. mal. Gustaw Fierla

Czerna Franciszka

Władysław Ozóg

Mgr. Bronisław Węglorz

Edward Krochmalny

Leonard Gunka

Antoni Świerczek

Jan Szkandera

wpisu dokonano w obecności: mgr Józef Gajda
mgr Józef Gajda
mgr Józef Gajda

mgr Emil Hila

Franciszek Kaleta

mgr Gustaw Gunka

mgr Franciszek Jezowski

mgr Emil Hila 23.5.1996
Franciszek Kaleta 6.11.1996

Gustaw Gunka

Franciszek Jezowski

wpisu dokonano w obecności: Józef Gajda
(mgr)

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 90-lecia założenia
Chórowi Mężanemu "Lutnia"
MK PZKO Lutynia Dolna

za długoletnią działalność społeczną
w ruchu śpiewaczym

mgr Maria Stachurska prezes MK PZKO
mgr Józef Gajda dyrygent chóru
mgr Józef Gajda prezes ZG PZKO

wpisu dokonano: 17.10.1998

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Albertowi Grzebieniowi

za długoletnią działalność społeczną

mgr Józef Gajda
podpis odznaczającego

mgr Józef Gajda prezes MK PZKO
mgr Józef Gajda prezes ZG PZKO

wpisu dokonano: Skrzyszów 14.11.1999

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny

przysznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 80-lecia założenia
Chóru "Hejnat - Echo"

MK PZKO Karwina I - Frysztat

za długoletnią działalność społeczną
w ruchu śpiewaczym i związkowym

mgr Brunon Pieczka

Brunon Pieczka

Erwin Pytlík

Erwin Pytlík

wpisu dokonano:

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny

przysznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 75-lecia
Chóru Nauczycieli Polskich

za długoletnią działalność w ruchu społecznym i związkowym

inż Karolowi Bartłomiejowi

Karol Bartłomiej

Bronisławowi Bednarskiemu

Bronisław Bednarski

Edwardowi Dziukowi

Edward Dziuk

Adolfowi Kiedroniowi

Adolf Kiedron

Franciszkowi Suchemu

Franciszek Suchy

Gustawowi Walkowi

Gustaw Walk

27. grudnia roku 2000

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny

przysznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 80 rocznicy urodzin

Pawłowi Ruckiemu

za ofiarną działalność organizacyjną w PZKO

Pawłowi Ruckiemu
podpis odznaczanego

wpisu dokonano: 28. stycznia 2001

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny

przysznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 75 rocznicy urodzin

Emilowi Kubeczce

za całokształt pracy społecznej dla Związku

Emilowi Kubeczce
podpis odznaczanego

wpisu dokonano: 6.1.2001

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Wandzie Maroszczykowej
za ofiarną, długoletnią działalność
w ruchu śpiewaczym PZKO

Wanda Maroszczyk
podpis odznaczonego:

Łucja Jan
prez. MK PZKO

wpisu dokonano:
1 lutego 2001
w Rydze, Łotwa

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

MK PZKO - Stare Miasto:
inż Jan Sznapka
Rozalia Uherrek
Janina Janusz

Janina Janusz

Włodzisław Janusz

Janina Janusz

za długoletnią działalność społeczną

Janina Janusz
prez. MK PZKO

Zygmunt Winiarski
prez. ZŁ

wpisu dokonano:

16. XII. 2001
w Honym Mieście

16. IX. 2001 i 21. IX. 2001
w Darkowie

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę
"Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

inż Alojzy Kaleta

za długoletnią działalność społeczną
związczą na niwie śpiewactwa

podpis odznaczonego:

Alojzy Kaleta

wpisu dokonano 13. 1. 2002

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO
za długoletnią działalność społeczną
MK PZKO - Sucha Góra

Włodzisław Sztebel

Jerzy Taraba

Fryderyk Wójcicka

wpisu dokonano 13. 1. 2002

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Janowi Pawlasowi
za długoletnią działalność społeczną

Jan Pawlas
podpis odznaczonego

Tadeusz Balcouba
prezes MK PZKO

Zygmunt Kow
prezes ZG PZKO

wpisu dokonano: 16.3.2002

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Profesorowi
Janowi Szczepańskiemu

Uczonemu i politykowi
dążącemu o Ziemię Cieszyńską
za popularyzację naszej kultury w świecie
w referatach i książkach pokazuje
nasz rodowód i specyficzną cywilizacyjną
autochtoniczną ludność polską nad Odrą

Jan Szczepański
podpis odznaczonego

LS obecności:

Z. Kow

Jan Szczepański

wpisu dokonano: 26.07.2002

Karolina
Korzyńska

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Zofia Göbel

aktywna działaczka MK i kierowniczka Klubu Kobiet MK Jabłonków

Zofia Göbel

Zygmunt Kow
12.2002 Jabłonków

inż. Bruno Kalina

za ofiarę działalność w ruchu teatralnym i śpiewaczym

Bruno Kalina
podpis odznaczonego

Jan Balcouba
prezes MK PZKO

12.2002 Olsztyn

12.2002

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 55 lecia MK PZKO Jabłonków
oraz Zespołu Gorol

Józef Jachnicki

inż. Bogusław Stonawski

Jan Janiczek

Jan Kawulok

Współtwórcom Gorolskich Świąt
za ofiarę działalność społeczną
związczą w ruchu śpiewaczym

Jan Jachnicki

Zygmunt Kow

27.12.2002 Jabłonków

PolSKI Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje złotą odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Heleny Strąnska
MK PZKO Miśków-Centrum
za długoletnią działalność społeczną

Przewodnicząca
podpis odznaczającej

Bożena Dąb

w obecności

Zygmunt K... prez. ZG

wpisu dokonano: 23.2.2003
w Miśkowie

PolSKI Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje Złotą Odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO
MK PZKO Nawisie

Lidia Przeczek
Karol Dyszko
Bronisława Lasota
(Stanisław Tupiński)

Lidia Przeczek

Karol Dyszko

Bronisława Lasota

Stanisław Tupiński

za długoletnią działalność społeczną

[Signature]
prez. MK

Zygmunt K...
prez. ZG PZKO

wpisu dokonano w obecności:
DOM PZKO w Nawisiu 9.3.03

PolSKI Związek Kulturalno-Oświatowy w R.C.
Zarząd Główny
przyznaje
Złotą odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO
z okazji 50-lecia Zespołu Pieśni i Tańca SŁUSZANIE
MK PZKO w Suchej Górnej

Leonardowi Buławie

za długoletnią pracę kierownika Eksp. SŁUSZANIE i G.O.M.Y.
pracę w zarządzie MK PZKO Kłaniszów-Miasto i w zespołach
Górniki i Przyjaźń

[Signature]

podpis odznaczającego

Wpisu dokonano 29 listopada 2003
na Koncercie Jubileuszowym 50-lecia zespołu w obecności

Bożena Dąb

[Signature]

PolSKI Związek Kulturalno-Oświatowy w R.C.
Zarząd Główny
przyznaje
Złotą odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO
z okazji 50-lecia Zespołu Pieśni i Tańca SŁUSZANIE
MK PZKO w Suchej Górnej

Janinie Przyman

za podtrzymywanie folkloru naszego regionu
i 35-letnią pracę kierownika artystycznego
Zespołu Pieśni i Tańca SŁUSZANIE

[Signature]

podpis odznaczającego

Wpisu dokonano 29 listopada 2003
na Koncercie Jubileuszowym 50-lecia zespołu w obecności

Bożena Dąb

[Signature]

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny
przyznaje

Złotą odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 80 urodzin

inż. *Wojciech* *Przeczko*

z MK PZKO Sucha Góra

za długoletnią pracę w zarządzie MK PZKO, z PZKO
i innych organizacjach polskich w Zolzie

Michał
podpis

podpis

Złota odznaka 16 stycznia 2004

na uroczystości w Warszawie

[Signature]

[Signature]

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 80 urodzin

Rudolfowi Przeczko

MK PZKO Hawiczków-Szumbark
za długoletnią działalność społeczną

Przech *Zwolny*

podpis odznaczonego

Emilia *Przech*

Zdzisław *Przech*

wpisu dokonano:

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 80 rocznicy urodzin

inż. arch. Bronisławowi Firli

za całokształt działalności w kulturze
i sztuce na rzecz społeczności polskiej Zolzie

podpis odznaczonego

Bronisław *Firli*

Bronisław *Firli*

[Signature]

wpisu dokonano: 26.6.2004

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

z okazji 80 rocznicy urodzin

Leopoldowi Morawcowi

za wieloletnią działalność społeczną w PZKO
ofiarne gospodarkowi ośrodka w Kozarzystkach

Morawski

podpis odznaczonego

[Signature]

wpisu dokonano: 19.9.2004 w Kozarzystkach

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

MK PZKO - Hawierzów Sucha

Olga Kiszka *Kiszka Olga*

Bronisław Stowik *Stowik*

za długoletnią działalność społeczną

Olga Orndorff
przez MK PZKO

Zygmunt Kowalski
przez ZG PZKO

wpisu dokonano: 16.01.2005

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Władysławowi Gatuszce

MK PZKO - Stonawa

za długoletnią działalność społeczną

Władysław Gatusz

podpis odznaczanego

Krzysztof Szlachetka
przez MK PZKO

Zygmunt Kowalski
przez ZG PZKO

wpisu dokonano: 20.03.2005

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do "Złotej Księgi PZKO"

Ewimowi Prozdowi

MK PZKO Hawierzów-Sumbark

za długoletnią działalność społeczną
szczególnie za 30 lat ofiarnej pracy

Ewim Prozd
podpis odznaczanego

Zygmunt Kowalski
przez ZG PZKO

wpisu dokonano: 14.5.2005

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę "Zasłużony dla Związku"
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

dr. Stanisławowi Zahradnikowi

Sekcja Historii Regionu ZG PZKO

za wybitne osiągnięcia w utrwalaniu
pamięci wydarzeń historycznych Zaozisa
oraz długoletnią ofiarną pracę związkową

Stanisław Zahradnik
podpis odznaczanego

wpisu dokonano: 13.11.2005

Zygmunt Kowalski
przez ZG PZKO

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Janowi Szymikowi

za ogrom wkładu do rozwoju
ludoznawstwa na Śląsku Cieszyńskim
oraz
za owocną działalność na niwie społecznej

Jan Głuch
podpis odznaczającego

Zygmunt Lema

wpis dokonano: 3.12.2005

Polski Związek Kulturalno-Oświatowy
Zarząd Główny

przyznaje Złotą Odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Profesorowi

Alojzemu

Suchankowi

za długoletnią działalność w zakresie

śpiewaczego
jako pedagoga,
dyrygenta
i społecznika

Jan Suchanek
podpis odznaczającego

wpis dokonano 26.11.2006
w obecności:

Jan Głuch
prezes GKNP

Zygmunt Lema
prezes ZG PZKO

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Złotą Odznakę „Zasłużony dla Związku”
z wpisem do Złotej Księgi PZKO

Janowi Guńka

za długoletnią i owocną działalność
społeczną oraz osiągnięcia w funkcji
prezesa MK PZKO w Olbrachcicach

Jan Guńka
podpis odznaczającego

Zygmunt Lema
prezes ZG PZKO

Jan Guńka
wpis dokonano 15.12.2006

PZKO Zarząd Główny
przyznaje

Jubileuszowy Medal PZKO
z wpisem do „Złotej Księgi”

z okazji 60-lecia Chóru Męskiego „Gorol”
MK PZKO - Jabłonków

Janowi Gzudkowi

inż. Władysławowi Niedobie
podpis odznaczającego

za długoletnią i ofiarną działalność
na rzecz rozwoju rodzimych pieśni
chóralnej zastawzonego zespołu śpiewaczego

Józefowi Piłchowski

podpis odznaczającego

za dotychczasową działalność, długoletniemu członkowi
jego zarządu w tym również w funkcji prezesa
oraz za wkład do rozwoju artystycznego chóru

wpis dokonano dnia
w obecności:

prezes MK PZKO Jabłonków

prezes ZG PZKO

ZARZĄD GŁÓWNY PZKO

JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE ZG PZKO

Teatr Lalek „Bajka“

Ten jedyny profesjonalny teatr lalkowy w szerokiej okolicy, i też jedyny polski TL, podobnie jak Scena Polska, w całych Czechach zasługuje na własną obszerłą publikację, i może mu się takiej w czasie jego sześćdziesięciolecia istnienia, w roku 2008 dostanie.

W minionym dziesięcioleciu teatr lalek doczekał się remontu i modernizacji swych pomieszczeń na poddaszu budynku ZG PZKO. Nie doczekał się tyle potrzebnego samochodu. Pomimo znacznych trudności finansowych, z jakimi się zespół borykał, podolał swym zadaniom w największej możliwej mierze. Świadczył o tym w pełni roczne wykazy przygotowanych w poszczególnych sezonach przedstawień, które napewno warto przytoczyć:

„Bajka“ na Festiwalu w Trzynie (2000)

1998 – 1999

H. Ch. Andersen – KRÓLOWA ŚNIEGU (z okazji 50-lecia TL „Bajka“) – reżyseria M. Mokrowiecki, muzyka L. Wronka, scenografia H. Szkopek

Jan Makarius – TRZY BIAŁE STRZAŁY – reż. K. Suszka, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

Ela Zemek – O PSOTNYM STRASZYDLACZKU – reż. K. Suszka, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
Według J. Brzechwy – BAJKI PANI BAJKI – reż. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek, scen. M. Zielińska

1999 – 2000

Według J. Brzechwy – PRZECIWAŁKI – reż. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek, scen. M. Zielińska
Władysław Młynek – ZIARNKO PAPROCI – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
Adam Wawrosz – O WILKU I KÓZCE – reż. K. Suszka, muz. L. Wronka, scen. H. Szkopek

2000 – 2001

Kornel Makuszyński – KOZIOŁEK MATOLEK – reż. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek, scen. M. Zielińska
B. D. Szachnowska – PASTORAŁKI – reż. M. Mokrowiecki, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
H. Łochocka – TRAMTADRATA – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

2001 – 2002

Według J. Brzechwy – KOPCIUSZEK – G. Lewandowski, reż. i scen. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek
Ol. Augusta – LAS KARKONOSZA – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
Według Lewita Hima – NIEBIESKI PIETREK – reż. K. Suszka, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

2002 – 2003

E. Wojnarowski – OSIOŁ, OSIOŁ NAD OSŁAMI – reż. i scen. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek
PRZYGODY MISIA – reż. i scen. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek
M. Kownacka – ORZESZEK – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

2003 – 2004

PINOKIO (z okazji 55-lecia TL „Bajka”) – reż. M. Mokrowiecki, muz. L. Wronka, scen. H. Szkopek
A. Tomašová – KOZALINKA – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
K. Czapek – POCZTOWA BAJKA – reż. K. Suszka, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

2004 – 2005

J. Gutowska, M. Huszcz – WYRWIDAB I WALIGÓRA – reż. R. Moliński, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
W. Michałek, wg. A. Żaka – SKARB PUSTECKIGO – reż. i scen. W. Michałek, muz. Z. Siwek
A. Siedmiograj – JAK WOJTEK MUZYKANT ODWIEDZIŁ PIEKŁO – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

2005 – 2006

Joachim Khauth – KSIAŻĘ PORTUGALII – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
według A. Puszkina, G. Lewandowski – O RYBAKU, JEGO ŻONIE I ŻŁOTEJ RYBCE – reż. i scen. G. Lewandowski, muz. A. Macoszek
Krystyna Berlińska – O JANKU, CO PSOM SZYŁ BUTY – reż. P. Niedoba, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

2006 – 2007

Z. Podrawski – KOTEK PROTEK – reż. i scen. W. Michałek, muz. Z. Siwek
J. Gutowska, M. Huszcz – CZARODZIEJSKA PRZYGODA – reż. K. Suszka, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek
Jadwiga Korczakowska – DWIE MARYSIE – reż. R. Moliński, muz. A. Macoszek, scen. H. Szkopek

Do połowy roku 2007 Teatr Lalek „BAJKA” przygotował w sumie 199 PREMIER, i odegrano 3300 przedstawień.

W roku 1998 było to 3100 przedstawień, w roku 2006 ich ilość ze względu na zmniejszoną ilość dzieci w polskich przedszkolach i szkołach zmalała do 2134. Słowo zbudowane na rdzeniu „mało” wydaje się jednak być nie na miejscu, bo chodzi tu o prawdziwy ogrom pracy, szczególnie w warunkach, jakie są aktualne dla naszych poczynąń kulturalnych, „Bajkę” nie wyłączając.

Poza swą codzienną pracą na prezentacji przedstawień naszym dzieciom Teatrzyk brał w minionym dziesięcioleciu udział w następujących znaczących imprezach: Przegląd Teatrów Lalkowych w Żywcu, Festiwal Moraw, Festiwal na Granicy.

Oprócz abonamentów rozprowadzanych po polskich przedszkolach i szkołach, „Bajka” gra również poza abonamentami w Kołach PZKO, a przede wszystkim w Polsce. Gra także dla dzieci czeskich.

Aktualny zespół „Bajki”: Pawełka Niedoba – kierownik artystyczny, Krystyna Czech, Wanda Michałek, Jolanta Polok, Jan Szymanik, Halina Szkopek – scenograf, Mariusz Mokrosz – akustyk-elektryk.

Opracowano na podstawie danych udostępnionych kierownictwem TL „Bajka”

Miesięcznik społeczno-kulturalny ZWROT

Miesięcznik społeczno-kulturalny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej niósł również w minionym dziesięcioleciu to tradycyjne określenie, dokładnie do końca roku 2006. W roku 1998 redaktorem naczelnym pisma była Elżbieta Strózczyk, redaktorem – Czesława Rudnik, sekretarzem redakcji – Franciszek Bałon, a w sekretariacie pracowa-

ła Ewa Santarius. Redakcja miała siedzibę w Domu PZKO w Czeskim Cieszynie, przy ulicy Bożka 16. Radę redakcyjną tworzyli: Daniel Kadłubiec, Krzysztof Nowak, Józef Wierzgoń, Stanisław Zahradnik. Cena prenumeraty rocznej wynosiła 168,- Kč (z wysyłką pocztową 222,- Kč).

Zwrot w minionym dziesięcioleciu posiadał swoje stałe rubryki poświęcone kulturze, sztuce, historii. Redakcja wkładała dużo wysiłku do comiesięcznego, rzetelnego opracowywania obszernej kroniki, obrazującej działania w MK PZKO, naszych szkołach i innych organizacjach.

Przy ocenie pism mniejszościowych, przeprowadzonej w roku 2000 na żądanie Komisji Rządowej Do Spraw Mniejszości Narodowych przez specjalistów w dziedzinie dziennikarstwa, był Zwrot oceniony bardzo pozytywnie. Ze względu na stały ubytek czytelników nakład miesięcznika w minionym dziesięcioleciu zmalał z 2500 na 1450 sztuk.

W roku 1999 w sekretariacie redakcji zaczyna pracować Elżbieta Kolber. Cena prenumeraty pocztowej rośnie do 240,- Kč. W roku 2000 Rada redakcyjna została poszerzona o następujących członków: Kazimierz Jaworski, Lidia Pawlas, Halina Rusek. W roku 2000 z pracy w Radzie zrezygnował Daniel Kadłubiec. W roku 2002 rośnie cena prenumeraty rocznej na 180,- Kč – przy odbiorze w redakcji i na 264,- Kč przy odbiorze pocztą. W roku 2003 jest siedziba redakcji przeniesiona do budynku ZG PZKO przy ulicy Strzelniczej 28. W roku 2004 Franciszek Bałon, z powodów braku finansów, kończy pracę etatową w redakcji. W roku 2005 dochodzi do kolejnej koniecznej podwyżki ceny pisma odpowiednio na 240 i 324,- Kč w skali rocznej. Rok 2006 przebiegł bez zmian. Na własne żądanie, opuszcza redakcję Elżbieta Strózczyk.

Od początku roku 2007 redaktorem naczelnym jest Kazimierz Kaszper. Od pierwszego numeru pisma w roku 2007 pokazuje się ono w formacie A4, całkowicie zmienionej szacie graficznej i objętości merytorycznej. Pismo wygląda atrakcyjnie i według ocen w nim publikowanych jest przyjmowane bardzo pozytywnie.

Wypożyczalnia kostiumów teatralnych

Wypożyczalnia kostiumów teatralnych (dawniej „Szatnia teatralna”) mieszcząca się w budynku ZG PZKO w Czeskim Cieszynie przy ulicy strzelniczej działa przy ZG PZKO nadal, można powiedzieć niezmiennie. Warunki pracy etatowych pracowników tej instytucji jednak w minionym dziesięcioleciu znacznie się zmieniły. Zainteresowanie wypożyczaniem kostiumów jest znacznie większe. Warunki finansowe pozostały niezmiennie – wypożyczalnia jest nadal na rozrachunku własnym, bez możliwości czerpania jakiegokolwiek dotacji. Dwie panie – Vlasta Tesarczyk i Władysława Liberda dokładają wszelkich starań dla utrzymania odpowiedniego poziomu wypożyczalni w nowych warunkach. Zdobywają materiały, szyją stroje dla zespołów PZKO i kostiumy dla indywidualnych wypożyczających, naprawiają, czyszczą, prasują. Wypożyczalnia kostiumów pomimo wszelkich trudności nie wykazuje strat finansowych, co graniczy z cudem.

DZIAŁALNOŚĆ W RAMACH INICJATYW ZG PZKO

Festiwale PZKO

Do głównych założeń programowych Festiwalu należą prezentacja nie tylko działalności PZKO, ale całej polskiej mniejszości z odzwierciedleniem naszego szacunku do tradycji kulturowych i społecznych, szacunku do naszych korzeni. Całe nasze polskie społeczeństwo jest mobilizowane do licznego udziału w przygotowaniu oraz przebiegu Festiwalu. Festiwale to forma jeszcze szerszego otwarcia pomostu współpracy kulturalnej i społecznej z Macierzą.

Festiwale również były i są wyrazem współpracy z czeską większością oraz z innymi zorganizowanymi mniejszościami żyjącymi w naszym regionie, a równocześnie podkreśleniem tego, że jesteśmy ważnym ogniwem rozwoju kulturalnego i społecznego tego regionu.

W minionym dziesięcioleciu odbyły się kolejno cztery Festiwale PZKO: XXI w roku 2000 w Trzyńcu, XXII w roku 2002 w Karwinie, XXIII w roku 2005 w Trzyńcu, XXIV (w roku jubileuszowym) w Karwinie. Ich programy przedstawiały się następująco:

XXI Festiwal PZKO 2000 – Trzynieć

Festiwal w roku 2000 odbył się w dniach 27 i 28 maja. Pierwszy dzień był dniem młodzieżowym. Jego program składał się z występów zespołów rockowych z naszego terenu na podium na basenie pod lasem, na stadionie zimowym wystąpiły zespoły SEXIT oraz LOMBARD. Dzień zakończono dyskoteką.

Drugi dzień festiwalowy rozpoczęto przyjęciem oficjalnych gości w ratuszu miasta. Przez miasto przeszedł pochód (korowód) festiwalowy. Zagajenie Festiwalu oraz główny blok programowy zdominował występ połączonych chórów. Następnie w hali sportowej w Trzyńcu zaprezentowano blok programowy zespołów folklorystycznych PZKO. Występy pojedynczych zespołów odbywały się później również koło basenu pod lasem. Złotym gwoździem programu był gościnny występ Reprezentacyjnego Zespołu Wojska Polskiego. Na podium na boisku piłkarskim odbywały się występy zespołów głównie na życzenie widzów odpoczywających na trybunie piłkarskiej.

Imprezami towarzyszącymi Festiwalowi były: wysta-

wa robót ręcznych Klubów Kobiet, wystawa obrazów członków Stowarzyszenia Artystów Plastyków oraz wystawa „Polacy na Zaolziu“ w Muzeum Huty Trzyńskiej i miasta Trzyńca.

XXII Festiwal PZKO 2002 – Karwina

Program tego Festiwalu, który odbył się 25 maja, został znowu skrócony do jednego dnia. Pochód ruszył krótką trasą z rynku w Karwinie Frysztacie na stadion zimowy. Tam blok programowy naszych zespołów tradycyjnie rozpoczął występ połączonych chórów, a potem w bloku folklorystycznym wystąpiły zespoły taneczne, chóry, kapele i soliści z poszczególnych Kół PZKO, wśród nich było wielu młodych. Oczekiwanym z niecierpliwością punktem kulminacyjnym programu wieczornego był występ zespołu Golec uOrkiestra.

XXIII Festiwal PZKO 2005 – Trzciniec

Na Festiwalu PZKO, który odbył się 28 maja w Trzynie, niestety z przyczyn technicznych (remonty obu rynków, problemy komunikacyjne), brak było pochodu.

Przed południem w Domu Kultury TRISIA odbył się wernisaż wystawy plastyków czwórki wyszehradzkiej, w ramach której wystawiali również plastycy z szeregów PZKO.

Blok programowy na stadionie zimowym nie odbiegał od tradycji. Rozpoczął go występ połączonych chórów. Wysoki poziom zaprezentowały zaolziańskie zespoły folklorystyczne. Po przerwie wystąpił zespół APOGEUM, Wędryńscy Gimnaści i zespół LADY PANK. Na estradzie pod lasem wystąpił dziecięcy zespół „Gminy Słowaków“ Čučorietky, kabaret Masztalscy, kapele ludowe i młodzieżowe zespoły rockowe, m. in. Glayzy. Wieczór festiwalowy zakończyła dyskoteka.

XXIV Festiwal PZKO 2007 – Karwina

Jubileuszowy Festiwal PZKO, w roku sześćdziesięciolecia Związku, jest dwudziestym czwartym z kolei. Festiwalowi towarzyszyła wystawa „PZKO stuknęło 60 lat“. Po korowodzie uczestników w programie na stadionie zimowym wystąpiły połączone Chóry i Zespoły Pieśni i Tańca PZKO. Częścią programu były „Wianki“ w Parku Bożeny Němcovej. Tak jak przed siedmiu laty w Trzynie, w tym roku w Karwinie, na jubileuszowym Festiwalu wystąpił Reprezentacyjny Zespół Wojska Polskiego. Wieczór urozmaicił występ z kategorii mocnego uderzenia – TURNIOKI.

Kolejnymi, obok wystawy jubileuszowej, towarzy-

szącymi Festiwalowi, były: Wystawa robót ręcznych Klubów Kobiet w Bibliotece Regionalnej koło rynku w Frysztacie oraz wystawa w Domu Kultury w Karwinie Nowym Mieście – „Chłopak z Sosnowca” – poświęcona Janowi Kiepurze.

Roman Suchanek

Ruch wydawniczy PZKO 1997-2006

Ruch wydawniczy PZKO w ubiegłym dziesięcioleciu (1997-2006) nadal pełnił podstawowe zadania statutowe. Jego natężenie w zmienionych, nieprzychylnych warunkach znacznie zmalało. Pozycje wydawane przez ZG zeszczupły do minimum. Aktywność wydawnicza w ramach Związku przesunęła się na Miejskowe Koła, zrzeszenia, sekcje i zespoły. Zmniejszyła się znacząco liczba wydanych pozycji zwartych, zwłaszcza literackich, wzrosły natomiast wydawnictwa okolicznościowe, przede wszystkim dokumenty życia społecznego. Powodem tych zmian był brak funduszy, bowiem dotacje państwowe obniżono do minimum, a Związek z wielkimi trudnościami znajdował sponsorów.

Poważniejsze pozycje najczęściej drukowano, skromniejsze objętościowo powielano. Poziom poligraficzny wydawnictw pezetkaowskich w tym okresie znacznie się podniósł, nakłady z roku na rok malały. Niewłaściwe rozeznanie zapotrzebowania na wydawnictwa PZKO oraz znaczny spadek zainteresowania polską książką spowodowały narastanie tzw. „leżaków” (np. Leksykonu, a w ostatnich latach Kalendarza Śląskiego). W ramach Związku zajmowały się ruchem wydawniczym Zarząd Główny i jego jednostki organizacyjne.

ZG we własnym zakresie lub przy współpracy z inną instytucją wydał kilka pozycji: Leksykon PZKO 1997; J. Wierzoń: Śpiewamy wszyscy, 1998; J. Szymik: Doroczne zwyczaje, 2001. W ciągu całego omawianego okresu wydawał ZG czasopismo ZWROT

z podtytułem „miesięcznik społeczno-kulturalny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej”. (Więcej szczegółów w samodzielnym haśle). W celu łatwiejszego dotarcia do swych jednostek organizacyjnych i utrzymywania z nimi kontaktów wydawał ZG techniką komputerową według potrzeby „Biuletyny Informacyjne”. Należy też wspomnieć o przygotowaniu i powieleniu materiałów zjazdowych, konkretnie XVIII Zjazdu 1997, XIX 2001 i XX 2005.

Bogato prezentuje się wydawnictwo poszczególnych jednostek organizacyjnych ZG – Miejscowych Kół, sekcji, klubów czy zespołów. Chodziło głównie o publikacje okolicznościowe, informacyjne, dokumenty życia społecznego. Zakładając, że wydawnictwa te zostaną uwzględnione w odpowiednich hasłach, tutaj podajemy tylko kilka charakterystycznych danych o pozycjach większego znaczenia.

Miejscowe Koła Będowice, Jabłonków, Lutynia Dolna, Łyżbice, Olbrachcice, Piotrowice, Skrzeczów, Sucha Górna i Wędrynia wydały „jednodniówki” okolicznościowe. W MK Leszna Dolna, Nawsie, Sucha Średnia i Będowice pojawiały się Informatory przeznaczone dla członków. Z sekcji najpłodniejsze były Sekcja Historii Regionu i Sekcja Ludoznawcza. Ta pierwsza wydała 6, a druga 3 pozycje zwarte.

Zespoły ZG BAJKA i ChNP, dalej GODULAN Gnojnik, GOROL Jabłonków, HARFA Czeski Cieszyń, HASŁO Orłowa, HEJNAŁ-ECHO Frysztat, LIRA Darków, PZKO Rychwałd, SKOTNICZKA i ZAOLZIE Lutynia-Orłowa doczekały się skromnych wydawnictw jubileuszowych i programowo-informacyjnych.

Autorami wydawnictw pezetkaowskich byli działacze związkowi, najczęściej Antoni Szpyrc, Jan Szymik i Stanisław Zahradnik.

Wydawnictwa PZKO dokumentowały działalność związkową, upowszechniały tradycje patriotyczne, wiedzę o regionie, duchowe i materialne skarby kultury ludowej. Oprócz wartości dokumentalnych stanowią najpoważniejsze źródło dla badaczy przeszłości regionu, polskiej społeczności zaolziańskiej. Powstawały w nader skromnych warunkach materialnych, z poczucia obowiązku moralnego.

Stanisław Zahradnik

Archiwum Związkowe PZKO

Archiwum Związkowe PZKO w ubiegłym dziesięcioleciu było placówką żywą, pełniącą swe podstawowe zadania. Pracami kierował Stanisław Zahradnik, mający do dyspozycji od połowy 2001 roku zaledwie ok. 20 godzin miesięcznie.

Działalność koncentrowała się na usługach dla Związku, udostępnianiu materiałów i udzielaniu informacji z zakresu historii PZKO i regionu. Z materiałów korzystało kilka osób przygotowujących prace doktorskie, kilkadziesiąt prace magisterskie (dyplomowe) i kilkakaset zwracających się o różnego rodzaju informacje.

Do dalszych zadań należało przeprowadzanie na bieżąco skartacji agendy administracji, księgowości i pozostałości po PIAŚCIE, uporządkowanie kartoteki (deklaracji) członków PZKO, uporządkowanie registratury biura-sekretariatu ZG, zabezpieczanie przed zniszczeniem materiałów związkowych, znajdujących się poza archiwum, prace związane z wykorzystaniem wystawy „Polacy na Zaolziu”, prace związane z prowadzeniem Sekcji Historii Regionu.

Najwięcej czasu pochłonięto porządkowanie przyrostów materiałów archiwalnych po skartacjach i reorganizacjach Biura. Wynikiem inwentaryzacji lat 1997-1999 był Dodatek do Inwentarza Zespołu Archiwalnego ZG PZKO z 1999 roku, uzupełniający Archiwum o 476 jednostek inwentaryzacyjnych mieszczących się w 99 jednostkach ewidencyjnych, ogółem 15 metrów bieżących materiału archiwalnego, fotodokumentacyjnego, elektronicznego. Dalszy przyrost archiwaliów obejmuje Dodatek z 2006 roku, wykazujący 168 jednostek inwentaryzacyjnych, 59 jednostek ewidencyjnych, w sumie 8 m.b. materiałów. Na końcu 2006 roku AZ ZG PZKO obejmowało 3148 jednostek inwentaryzacyjnych w 836 jednostkach ewidencyjnych (zdecydowana większość normalizowane pudła archiwalne) i ok. 110 m.b. materiałów archiwalnych oraz 12 m.b. zbiorów bibliotecznych bezpośrednio lub pośrednio związanych z PZKO.

Autorem Inwentarza z 1996 roku i jego Dodatków (1999 i 2006) oraz Inwentarza Sztuk Teatralnych był Stanisław Zahradnik.

Dobrze uporządkowane AZ ZG PZKO stanowi najważniejsze źródło informacji o PZKO, jego jednostkach organizacyjnych, Polakach zaolziańskich i regionie.

Stanisław Zahradnik

Kroniki PZKO

Związek nasz od początku poświęcał należytą uwagę kronikom PZKO, słusznie uważając, iż są one wiernym obrazem działalności i osiągnięć nie tylko szerokiej bazy członkowskiej, ale właściwie całego społeczeństwa polskiego na Zaolziu w drugiej połowie XX wieku. Przy ZG PZKO utworzono odpowiednie organy doradcze, które różnymi zarządzeniami, szkoleniami, instrukcjami, konkursami i konkretną pomocą zachęcały związkowe jednostki organizacyjne – Miejskowe Koła, zespoły, kluby, sekcje do zakładania i prowadzenia własnych kronik. Usiłowania te na przestrzeni istnienia Związku przynosiły dobre efekty. Praca kronikarza wymagała mrowczego wysiłku, wiedzy, doświadczeń w działalności społecznikowskiej, a wszystko bez wynagrodzenia i uznania. Większość kronikarzy, powierzonych tą funkcją, sumiennie wykonywała swe zadania.

Szczegółową uwagę poświęcimy kronice ogólnozwiązkowej ZG PZKO.

Obecnie (2006) PZKO posiada kronikę z rocznymi zapisami od początku istnienia Związku do 1997 roku. Autorami było pięciu kronikarzy związkowych. Wszyscy, oprócz S. Zahradnika, należeli do działaczy w czołowych organach związkowych. Pierwszym z nich, a zarazem najdłużej prowadzącym kronikę w latach 1947-1970 (do śmierci) był Jan Pribula, dwukrotny prezes ZG PZKO. Po nim funkcję tę powierzono Adolfowi Kubeczce, który zakończył kronikę rokiem 1978. Dalszy z kolei, Józef Macura, doprowadził kronikę do 1985 roku i z powodów zdrowotnych zrezygnował z funkcji. Przez 10 następnych lat nie udało się ZG i SHR pozyskać chętnego do kontynuowania zadania. Dopiero w 1996 roku zgodził się uzupełnić Kronikę Związkową zapisami kilku roczników Stanisław Zahradnik. W ciągu dwu lat doprowadził kronikę do 1992 roku. Dopiero po dalszych ośmiu latach znalazł chętnego, Jerzego Czapa, który w latach 2004-2006 opracował zapisy za okres 1993-1997. Równocześnie zobowiązał się do końca 2007 roku opracować kilka następnych roczników.

Okres od końca lat 80. wymagał szczególnego wyuczucia i rozeznania sytuacji, by rzetelnie i bezstronnie przedstawić tok wydarzeń. Były to czasy dla Związku nabrzmiałe niepewnością jutra, twardą walką o przetrwanie, o zachowanie dotychczasowego dorobku PZKO.

Metodyka i poziom zapisów prowadzonych przez poszczególnych kronikarzy są zróżnicowane, w sumie

odpowiadające wymogom tego rodzaju twórczości. Można zaryzykować twierdzenie, że Kronika ZG PZKO dobrze odzwierciedla poczynania Związku i stanowi ważny dokument źródłowy dla potrzeb związkowych, dla badaczy życia narodowego społeczności polskiej na Zaolziu i w ogóle stosunków narodowościowych na tym obszarze.

Stanisław Zahradnik

Wystawy historyczne PZKO

Związek doceniał znaczenie wystaw dla prezentacji swej różnorodnej działalności. Wystawy jubileuszowe i okolicznościowe urządały Koła Miejskowe, zespoły, Sekcje: Literacko-Artystyczna, Folklorystyczna-Ludoznawcza i Historii Regionu, najczęściej też cieszące się najwyższą frekwencją Kluby Kobiet. Popularne i wielce pożyteczne Kiermasze Książki Polskiej w ramach Miesiąca Oświaty, Książki i Prasy pod koniec każdego roku w latach 90. stopniowo traciły pierwotne znaczenie i wymknęły się spod gestii ZG PZKO.

Brak wystaw o szerszym zasięgu tematycznym częściowo wypełniały wystawy Sekcji Historii Regionu, organizowane zazwyczaj dla udokumentowania tematu poruszanego na seminariach. W latach 1997-2006 takich wystaw było 9, dotyczyły m.in. istnienia PZKO i SMP, sportu, młodzieży, kwestii narodowościowych.

Upadek komunizmu umożliwił urządzenie wystawy „Polacy na Zaolziu”. Powstała na przełomie lat 1992-1993 i jest jedyną dotychczas wystawą w dziejach Zaolzia, ujmującą całościowo zagadnienia związane z przeszłością tego obszaru, konkretnie Zaolzia, etnicznie polskiej części byłego Księstwa Cieszyńskiego, czyli byłych powiatów Czeski Cieszyn i Frysztat. Wersja pierwsza powstała z inicjatywy Muzeum Niepodległości w Warszawie oraz SHR ZG PZKO. Scenariusz części historycznej i ekspozycji przygotował Stanisław Zahradnik, części dokumentacji kultury ludowej Antoni Szpyrc, obaj ZG PZKO, aranżacja plastyczna Włodzimierz Rawa, komisarz wystawy Grażyna Jatkowska, obaj Muzeum Niepodległości. Wernisaż wystawy odbył się w salach Muzeum Niepodległości 15 lutego 1993. Z Warszawy zawędrowała do Torunia, Katowic, Zawiercia, a następnie do licznych miejscowości na Zaolziu.

W pierwszej połowie 1995 roku wystawę znacznie poszerzono, z technicznych względów zrezygnowano z części kultury ludowej, nadając jej funkcję wystawy

objazdowej. Poszerzony scenariusz i eksponaty przygotował S. Zahradnik, graficzną oprawę wykonała firma GRAPIS – Pavel Žabka na zamówienie Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Czeskim Cieszynie. Swą treść wystawa prezentuje przy pomocy materiałów archiwalnych, ikonograficznych i bibliotecznych na 44 planszach i w 12 gablotach. Dla ułatwienia orientacji wystawą ZG PZKO wydał informator pt. „Polacy na Zaolziu w historii, statystyce i dokumentach, Czeski Cieszyn 1995” autorstwa S. Zahradnika.

Nowa wystawa, podobnie jak poprzednia, stawia sobie za cel przedstawić zwiedzającym osiągnięcia i postawę zaolziańskiej ludności polskiej od połowy XIX wieku do lat 90. wieku XX, w zawiłościach dziejowych tego obszaru w interpretacji przedstawicieli polskiej społeczności. Wystawa była przyjmowana z zainteresowaniem i przychylnością, nie obeszło się też bez krytycznych uwag.

Wernisaż zreformowanej wystawy miał miejsce w czerwcu 1995 roku w Pradze na Hradczanach, a następnie prezentowana była w całości lub po częściach albo bez gablot w licznych miejscowościach zaolziańskich i w Polsce. Wystawa jest sprawna i nadal służy swemu posłannictwu.

Przytaczamy jeden z charakterystycznych wpisów w Księdze Pamiątkowej: „(...) *Dzięki tej wystawie naród nasz mieszkający dziś poza granicami naszego kraju jest nam nadal bliski i nie wolno nam tracić z Nim kontaktu ani o nim zapominać. Polaków mieszkających na Zaolziu darzymy gorącym sercem, a wszędzie jesteśmy z Nimi. Wystawa bogata w dokumenty historyczne bardzo ciekawe i dużo mówiące o naszej przeszłości (...).*”

Stanisław Zahradnik

Ośrodek Szkoleniowy w Koszarzyskach

Charakter nabierającej na rozmachu działalności PZKO w latach 50. wymagał stworzenia ośrodka szkoleniowego. ZG PZKO zakupił w Koszarzyskach odpowiednią parcelę i na przełomie lat 50. i 60. wybudowano tu wysiłkiem bazy członkowskiej potrzebny obiekt. W 1961 roku ośrodek udostępniono Kołom, turystom i całej społeczności polskiej, a przede wszystkim służył on dla potrzeb związkowych.

W drugiej połowie lat 80. przystąpiono do unowo-

cześnienia i poszerzenia bazy ośrodka. Wybudowano nowe nieruchomości, zmodernizowano zaplecze socjalno-gospodarcze i w pełni wykorzystywano ośrodek nie tylko dla potrzeb związkowych.

W latach 90. XX wieku, kiedy PZKO przyszło działać w innych, trudniejszych warunkach, a styl pracy również uległ zmianie, Ośrodek Szkoleniowy w Koszarzyskach stracił swe pierwotne posłannictwo. Nastąpiły kłopoty z wykorzystaniem obiektu. Wyniki gospodarcze ledwie wystarczyły na pokrycie amortyzacji środków stałych, brakowało na remonty bieżące oraz inwestycje. W dodatku znacznie zaostrzyły się przepisy higieniczne, sanitarne. Obiekt stał pod koniec lat 90. przed koniecznością gruntownego remontu, przystosowania do obowiązujących norm, o ile chciał dalej funkcjonować.

W latach 1998-2000 wykazywał każdego roku straty: 1998 – koszty utrzymania 137 tys. Kcz, dochody 119 tys. Kcz, strata 18 tys. Kcz, w roku 1999 analogicznie 189 – 140 – 49, w 2000 roku 166 – 138 – 26 tys. straty. Należy podkreślić, że sytuacja finansowa Związku w tym czasie była wyjątkowo zła i nie można było nawet marzyć o finansowaniu remontu kapitalnego Ośrodka Szkoleniowego z funduszy związkowych. Jednakże problem należało jakoś rozwiązać.

Dodatkowo w tym czasie nastąpiła w Związku sytuacja niecierpiąca zwłoki. Chodziło o zapłacenie nie odprowadzonego podatku za przeniesienie własności hotelu Piast. Nieuiszczenie tego długu w wysokości ponad 1 mil Kcz groziło bankructwem, a w konsekwencji likwidacją PZKO. Wyjście znaleziono w sprzedaży Ośrodka Szkoleniowego w Koszarzyskach. Wiadomość o tym część społeczeństwa polskiego przyjęła z dezaprobatą.

Znaleziono chętnego, który zapłacił za Ośrodek 1,115.000 Kcz, w tym budynki 1,020 tys., parcele 75 tys., majątek ruchomy 20 tys. Kcz. Umowę kupna zawarto 29 III 2004 r. między ZG PZKO, Z. Stopą, a nowym właścicielem, MUDr. Romanem Dudysem. W umowie zapewniono prawo pierwokupu dla PZKO. W tym czasie Ośrodek posiadał budynek główny, budynki gospodarcze, 5 domków rekreacyjnych, kuchnię, jadalnię, urządzenia sanitarne, studnię z pompą głębinową, wodociąg zasilający obiekt, system kanalizacyjny i odwadniający zewnętrzny.

Trudną sytuację Związku i konieczność sprzedaży Ośrodka wytłumaczył prezes ZG PZKO, Zygmunt Stopa, w ten sposób: „(...) *Sprzedaż obiektów ośrodka, gospodarowanie którego przynosi od szeregu lat stratę, jest w chwili obecnej jedynym sposobem na pokrycie*

Próba wznowienia tradycji „Festynów Górskich” w Koszarzyskach

zobowiązań podatkowych wobec państwa czeskiego. (...) Podatek od przeniesienia własności „Piasta”, w wysokości miliona koron, niestety, nie został umorzony. Jego niespłacenie w wyznaczonym terminie grozi upadłością PZKO, co byłoby równoznaczne z jego likwidacją i licytacją wszelkiego mienia związkowego zarządzanego przez ZG, w tym również Ośrodka w Koszarzyskach. (...)

Dlatego zostaliśmy zmuszeni do podjęcia tak niepopularnej decyzji. Nie została ona podjęta pochopnie, poprzedzały ją dyskusje i konsultacje – także z Radą Kongresu Polaków. (...).” Z. Stopa: Odpowiedź na apel do władz PZKO.

Stanisław Zahradnik

Zanikanie?

Po zmianach politycznych, jakie nastąpiły w Republice Czeskiej po roku 1989 doszło również do wielu niełatwych zmian w funkcjonowaniu Zarządu Głównego PZKO. Wpływ na jego pozycję – jedynej do tego czasu akceptowanej w Republice Czeskiej organizacji polskiej – miało nie tylko powstanie Rady Polaków umożliwiającej ożywienie i usamodzielnienie wielu dawnych organizacji polskich. Niektóre zespoły i grupy w tej nowej sytuacji z takich czy innych przyczyn wyłamują się z działań pod egidą ZG PZKO. Nie trzeba ukrywać, że duży wpływ miały tu i znacznie pogorszone warunki finansowe wpływające ze znacznego okrojenia dotacji finansowych państwa dla PZKO.

Od PZKO odłączyły się kolejno naprawdę wysokiej rangi zespoły powstałe staraniem Leszka Kaliny. Powstaje samodzielna Ars Musica. Nie należy do PZKO mosteckie zespół „Górole”. Liczne imprezy organizowane przez ZG PZKO, takie jak Festiwal Piosenki Polskiej, Festiwal Piosenki Dziecięcej, Przegląd

Małych Form Teatralnych „Melpomenki”, Konkursy recytatorskie, Konkursy śpiewacze i wiele innych już nie są przez ZG PZKO organizowane. Niektóre z tych inicjatyw nadal istnieją staraniem innych organizacji (też we współpracy z PZKO), niektóre zanikły. Swoją drogą poszły kolejno wszystkie pionierzy Sekcji Literacko-Artystycznej przy ZG PZKO. W roku 2006 przestaje przy ZG PZKO istnieć i Zrzeszenie Śpiewaczo-Muzyczne. Wiele się zmieniło w ruchu sportowym PZKO, który przeszedł do reszty pod egidę Beskidu Śląskiego. Młodzież PZKO w nowych warunkach działa przede wszystkim w ramach poszczególnych MK PZKO.

Znacznie smutniejsze są rezygnacje z przynależności do Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego wielu jego członków, zmniejszanie liczebności Kół. Podawana w Leksykonie wydanym w roku 1997 liczba członków w roku 1996 sięgająca 19 573 członków zmalała w roku 2007 do 12 300.

O minionym w ostatnich dziesięciu latach można by napisać wiele dalszych szczegółów. W niektórych wypadkach zabrakło chętnych do powtórzenia w tej publikacji tego, co już napisali gdzie indziej. Ci najlepszy są nadal na tyle zaangażowani, że nie mają czasu. Nie można też mieć pretensji do tych, którzy uważają, że lepiej o niektórych sprawach milczeć.

Nowe czasy to nowe warunki egzystencji, też nowe, atrakcyjne możliwości spędzania wolnego czasu. Niemniej i w tych czasach jest wiele bardzo pozytywnego w istnieniu PZKO, który ma bogatą przeszłość, doświadczonych działaczy z pokolenia na pokolenie, też wielu nowych z pełnym poświęceniem i zaangażowaniem. Nadal angażują się w wielu Kołach młodzi. W minionym dziesięcioleciu powstały nowe zespoły i chóry (co jest uwidocznione w podstawowym tu rozdziale poświęconym MK), ewenementem jest znaczne ożywienie amatorskiego ruchu teatralnego.

Powstały też nowe, interesujące formy pracy, do których należy niżej opisany MUR.

Franciszek Bałon

Międzygeneracyjny Uniwersytet Regionalny

Międzygeneracyjny Uniwersytet Regionalny – MUR został ustanowiony na wniosek Rady Oświaty Zarządu Głównego PZKO w roku 2005. Nawiązuje on do zamierzeń i sposobów działania „uniwersytetów trzeciego wieku” realizując jednak program dostosowany do wszystkich generacji. Jego zadaniem jest systematyczne prowadzenie wykładów na poziomie uniwersyteckim o szeroko pojętej tematyce regionalnej. Pomysł jego założenia i prowadzenia wykładów nawiązuje na edukację regionalną w szkołach po obu stronach Olzy i to nie tylko polskojęzycznych. Edukacja regionalna młodzieży została zainicjowana przez „Macierz Ziemi Cieszyńskiej” poprzez opracowanie potrzebnych podręczników i jest prowadzona przez Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Republice Czeskiej z siedzibą w Czeskim Cieszynie poprzez szkolenie nauczycieli. PZKO troszcząc się o swe cele regionalne widzi w działalności MUR możliwość wypełnienia luki generacyjnej we własnych szeregach oraz przekazanie słuchaczom wartości własnych korzeni.

Posłannictwo Międzygeneracyjnego Uniwersytetu Regionalnego polega na popularyzacji wiedzy o regionie przez regularnie organizowane spotkania z wykładami i dyskusją oraz poprzez wspólne zwiedzanie ciekawych miejsc i obiektów. Wykłady dotyczą kultury ludowej Śląska Cieszyńskiego, miejscowych tradycji, wydarzeń historycznych, stosunków religijnych, polityki narodowościowej, wychowania młodzieży, profilaktyki medycznej, socjologicznych uwarunkowań patologii społecznych. Wykładowcami są pracownicy naukowcy oraz specjaliści z obu stron Olzy. Uczestnictwo w zajęciach nie jest uwarunkowane kierunkiem ani stopniem ukończonego wykształcenia. Czesne nie jest przewidywane. Uczestnictwo w wykładach MUR w jednym roku akademickim (od września do czerwca) jest potwierdzane odpowiednim certyfikatem.

Władze Uniwersytetu tworzy Rada Naukowa na czele z przewodniczącym oraz trzema członkami Rady. Rada proponuje tematy wykładów oraz wybiera wykładowców. Sprawy organizacyjne przebiegu wykładów załatwia Rada Oświaty na czele z jej przewodniczącą. Współczesnymi członkami Rady Naukowej są: przewodniczący prof. Daniel Kadłubiec, sekretarz

Zygmunt Stopa, członkowie Danuta Chwajol, Władysław Kristen. Rektorem organizacyjnym jest Danuta Chwajol.

Spis wykładów:
2005 – 2006

1. dr Tadeusz Kania – Śląsk Cieszyński – nasza ojczyzna
2. prof. Daniel Kadłubiec – Europejskość Śląska Cieszyńskiego
3. dr Kazimierz Kaszper – Śląskie Ateny

2006 – 2007

1. mgr Józef Szymeczek – Współczesna polskość na Zaolziu
2. prof. Idzi Panic – Piastowie Cieszyńscy
3. ks. prof. Józef Budniak – Święto Zmarłych dniem refleksji i zadumy
4. prof. Daniel Kadłubiec – O kulturowym wymiarze świąt godowych
5. prof. Idzi Panic – Piastowie Cieszyńscy – część 2
6. mgr Krzysztof Szela – Kultura szlachecka na Śląsku Cieszyńskim
7. mgr Bohdan Małysz – Między dwoma światami: czeskiego ateizmu i polskiego katolicyzmu
8. prof. Henryk Przybylski – Front Morges – demokratyczna opozycja wobec rządów w międzywojennej Polsce
9. Seminarium SHR – Przełomowe momenty w dziejach PZKO
10. ks. dr Walerian Bugel – Kulturotwórcza rola liturgii chrześcijańskich

Opracował Zygmunt Stopa – czerwiec 2007

ZESPOŁY PRZY ZG PZKO

OLZA

Reprezentacyjny Zespół Pieśni i Tańca przy ZG PZKO

Reprezentacyjny Zespół Pieśni i Tańca OLZA (założony w roku 1953) działający przy Zarządzie Głównym Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej od lat należy do zespołów o wysokim poziomie artystycznym. Zespół ten, dzięki swemu różnorodnemu repertuarowi, witalności i radości tancerzy zbiera wszędzie tam, gdzie występuje, słowa szczerzego podziwu i uznania.

Ze względu na miejsce swojej działalności, zespół Olza prezentuje oprócz folkloru rodzimego, również folklor czeski i słowacki. W ciągu swej wieloletniej działalności miał w repertuarze również tańce węgierskie, tańce licznych republik byłego Związku Radzieckiego, tańce salonowe i corocznie przygotowywane różne tańce towarzyskie, prezentowane na licznych balach.

W jubileuszowym roku sześćdziesięciolecia PZKO w repertuarze zespołu Olza są tańce cieszyńskie (Tańce Mieszczan Cieszyńskich, Polka Wekslowana, Trojak, Czardasz Śląski, Szotmadziar i Sarocz), polskie tańce narodowe i regionalne (Polonez i Mazur, Kujawiak, Oberek, tańce żywieckie i opoczyńskie), tańce czeskie i morawskie (chodskie, wałaskie) oraz słowackie (tańce z okolic Zemplína, Trenčína i Šariša).

Cały program przygotowywany i utrwalany jest na cotygodniowych próbach, odbywających się w budynku PZKO przy ulicy Božka w Czeskim Cieszynie. W trakcie prób ćwiczone jest również nowy repertuar. Wśród wielu choreografów współpracujących w minionym dziesięcioleciu z zespołem Olza i tych, których choreografie wykorzystywane są przez zespół do dnia dzisiejszego, można wymienić następujących: Janina Marcinek, Otto Jaworek, Aleksandra Żaczek, Vladimír i Hana Herberkovi, Jan Blaho, Štefan Sadovský, Miloš Vršecký i Martin Krajňák.

W roku 2007 w Olzie tańczy około 30 młodych ludzi, przeciętna wieku waha się w granicach 20 lat.

Od roku 2004 działa również zespół dziecięcy Mała Olza, którego kierownikiem jest Roman Kulhanek. Dzieci po raz pierwszy zaprezentowały się widzom na

„Olza“ na koncercie jubileuszowym w roku 2003

Olzianie w Egipcie

Festiwalu PZKO w Trzyńcu w 2005 roku. Wychowankowie tego zespołu mogą również w przyszłości stanowić narybek dla grupy podstawowej zespołu Olza.

Wiadomo, że tancerze tworzą zespół i wykonują przygotowany program na scenie. Jednak to, że Olza odnosi sukcesy i prezentuje wysoki poziom taneczny jest też zasługą kierownictwa (w całości, już ponad pięćdziesięcioletniej historii zespołu oprócz pierwszej kierowniczkii artystycznej, Janiny Marcinkowej, należy wymienić Janinę Ferfecką, Annę Ruszównę, Otto Jaworka, Aleksandrę Żączek). Od roku 2004 zespół prowadził Roman Kulhanek. Aktualnie kierowniczką artystyczną zespołu jest Urszula Niedoba-Szczepaniak, a jej asystentami prowadzącymi zajęcia z zespołem są Roman Kulhanek i Adam Milerski.

Nie mniej ważną jest sfera organizacyjna zespołu (wśród osób troszczących się o organizację koncertów i wyjazdów, o kwestie finansowe i techniczne od początków istnienia Olzy nie można zapomnieć na wkład Janiny Czerwińskiej, Bronisława Wałacha, Kazimierza Ferfeckiego, Danuty Jaworek, Bogdana Heczko, Michaeli Donocik i Urszuli Niedoby). Obecnie kierownikiem ds. ekonomiczno-organizacyjnych jest Andrzej Suchanek.

Przez wiele lat współpracowali z zespołem Wanda Stonawska-Bar jako korepetytor oraz jej mąż Tadeusz Bar jako choreograf.

Nieodłączną częścią zespołu ludowego powinna być kapela. Przez wiele lat towarzyszyła zespołowi kapela Olza, na czele z kapelmistrzem Henrykiem Chmielem, później Janem Jurzycą. Niestety od 1998 roku z zespołem Olza na stałe nie współpracuje żadna kapela. Chyba jedynym tego plusem jest, że olzianie w ciągu ostatnich lat mieli okazję zatańczyć z większością świetnych kapel z naszego regionu i z Ostrawy, wśród których można wymienić kapelę Andrzeja Niedoby Polynica, Nowinę, Šajtar, kapelę Vonička, Jupica, Vojtek i Friš.

Olza jest zespołem znanym nie tylko publiczności zaolziańskiej. Tysiące godzin bezinteresownego wysiłku przyniosły zespołowi szereg sukcesów, nagród i wyróżnień. W czasie swojej działalności Olza zaliczyła setki występów w kraju i za granicą. Jest laureatem najważniejszych polskich odznaczeń w dziedzinie kultury – Nagrody im. Oskara Kolberga i Nagrody im. Józefa Ligonii. W I edycji ankiety Tacy jesteśmy w 2003 roku zespół Olza otrzymał nagrodę w kategorii folklor.

Olzianie z wielką przyjemnością wyjeżdżają na różne festiwale folklorystyczne. Oprócz Światowego Festiwalu Polonijnych Zespołów Artystycznych w Rzeszowie (uczestnictwo w 10 edycjach, ostatnio lata 1999 i 2005), zespół Olza wziął udział w festiwalach folklorystycznych w Recklinghausen, w Strážnicy, w Bystřicy pod Hostýnem, w Dubnicy nad Váhom i innych.

Bardzo atrakcyjne dla wszystkich tancerzy są dłuższe wyjazdy zagraniczne. W minionym dziesięcioleciu zespół odwiedził takie kraje, jak: Egipt (1998), Bułgaria (2000), Portugalia (2002) i Turcja (2006). Oprócz tego zespół wielokrotnie odwiedzał Polskę, Słowację, Austrię i Niemcy oraz gościł w licznych miastach w Republice Czeskiej.

25 października 2003 roku zespół obchodził swoje 50-lecie. Całowieczorowy koncert odbył się w DK Trisia w Trzyńcu (repery koncertu miały miejsce w Hawierzowie i Cieszynie).

Od dziesięciu lat zespół Olza organizuje Koncerty Świąteczne, które corocznie odbywają się w okresie przed Świątami Bożego Narodzenia w DK Trisia w Trzyńcu, a których pomysłodawczyniami były ówczesne kierowniczki organizacyjne zespołu Michaela Donocik i Urszula Niedoba. W koncertach tych uczestniczą zaolziańskie zespoły folklorystyczne.

Renata Kulhanek

Chór Nauczycieli Polskich

Kierownikiem artystycznym oraz dyrygentem Chóru Nauczycieli Polskich w minionym dziesięcioleciu był nadal Alojzy Suchanek (od roku 1981), drugim dyrygentem Władysław Rusek, jego prezesem jest Gustaw Walek. Liczba członków w tym czasie zmalała z 29 do 22.

ChNP w minionych dziesięciu latach wystąpił ponad 120 razy. Najbardziej znaczącymi własnymi koncertami były:

Uroczysty koncert z okazji 80. rocznicy utworzenia Rady Narodowej Księstwa Cieszyńskiego i odzyskania niepodległości przez Polskę i Czechosłowację – 25. 10. 1998 w Hotelu Piast w Czeskim Cieszynie. Wykonawcy: ChNP (dyr. Alojzy Suchanek, Władysław Rusek), Pěvecké sdružení ostravských učitelů z Ostravy (dyr. Vladimír Kovařík), Estrada Ludowa Czantoria z Ustronia (dyr. Marian Żyła).

Koncert Jubileuszowy z okazji 75-lecia ChNP – 26. 11. 2000 w Teatrze Cieszyńskim w Czeskim Cieszynie. Wykonawcy: ChNP (dyr. Alojzy Suchanek, Władysław Rusek), Chór Mieszany Lutnia z Lutyni Dolnej (dyr. Władysław Rusek), Zespół Kameralny Absolwent z Cieszyna (dyr. Halina Goniewicz-Urbaś), soliści: Jadwiga Niemiec – sopran, Wanda Miech – fortepian, grupa taneczna ZPiT Olza.

Koncert Jubileuszowy z okazji 80-lecia ChNP – 22. 10. 2005 w Domu PZKO w Stonawie. Wykonawcy: ChNP (dyr. Alojzy Suchanek, Władysław Rusek), Chór Mieszany Stonawa (dyr. Marta Orszulik), soliści: laureaci Festiwalu Piosenki Dziecięcej, Wanda Miech – fortepian.

Koncert Jubileuszowy z okazji 25-lecia pracy dyry-

genckiej prof. Alojzego Suchanka w ChNP – 26. 11. 2006 w Miejskim Domu Kultury „Strzelnica” w Czeskim Cieszynie. Wykonawcy: ChNP (dyr. Alojzy Suchanek), soliści: Natalia Bajger – laureatka Konkursu St. Hadyny w Wiśle, Alojzy Kaleta – solo tenorowe, Wanda Miech – solo fortepianowe.

DZIAŁALNOŚĆ SEKCJI PRZY ZG PZKO

Sekcja Kobiet przy ZG PZKO

Sekcja Kobiet działa od 1968 roku. W ostatnim dziesięcioleciu zmieniły się zasadniczo warunki funkcjonowania tego organu związkowego z powodu zmian w finansowaniu działalności organizacji społecznych w Republice Czeskiej. Sekcja Kobiet zrezygnowała z organizowania wielkich imprez ogólnozwiązkowych, a skoncentrowała się na ścisłej współpracy z terenowymi Klubami Kobiet PZKO. Spotkania działaczek KK odbywają się dwa razy w roku tam, gdzie są po temu warunki, a więc w tych Domach PZKO, które dysponują odpowiednim zapleczem, a przede wszystkim działacze MK i ich Kluby Kobiet wyrażają ochotę podjęcia się trudu organizacyjnego. Swoje miejsce w kalendarzu imprez związkowych znalazł też „Babski festyn” organizowany co dwa lata. Spotkania i festyny odbyły się w Boguminie, Bukowcu, Bystrzycy, Gródku, Hawierzowie Błędowicach, Jabłonkowie, Karwinie Frysztacie i Raju, Nawsiu, Milikowie, Olbrachcicach, Orłowej Porębie i Stonawie.

Sekcja Kobiet organizuje od lat wystawy jako imprezy towarzyszące Festiwalom PZKO. W roku 2007 umieszczono ją w bibliotece koło rynku w Frysztacie, dzięki inicjatywie Heleny Legowicz, kierowniczką działu polskiego Biblioteki Regionalnej w Karwinie Frysztacie.

Miłym akcentem w działalności Sekcji są coroczne wycieczki edukacyjne, przeważnie do Polski, do miejsc pamiątkowych i związanych z jej historią. Cieszy fakt, że wypróbowane trasy wycieczek SK są później celem wycieczek wielu miejscowych kół PZKO.

Sekcję Kobiet tworzy 17 członkiń, które reprezentują cały teren związkowy. Członkinie Sekcji spotykają

się raz w miesiącu, odwiedzają wystawy Klubów Kobiet, które są uwieńczeniem działalności KK. Wystawy te całkowicie zmieniły charakter, pokazując cały wachlarz działalności MK, są odbiciem ścisłej współpracy z przedszkolami i szkołami, zaprzyjaźnionymi organizacjami, a wernisażom towarzyszą programy kulturalne.

Sekcja Kobiet przy ZG PZKO ma na pamięci, że gros pracy społecznej odgrywa się w Kołach, odbywa się tu wiele imprez, a panie są zawsze w nich zaangażowane. Dlatego SK organizuje dla członkiń KK takie imprezy, gdzie mogą przyjemnie i pożytecznie spędzić czas, spotkać się z koleżankami, wymienić doświadczenia, wzbogacić umysł i wiedzę.

Sekcja Kobiet przy ZG PZKO w roku 2007 – siedzą od lewej: Marta Marcinek, Wanda Fusek, Anna Kozok, Wanda Chlup, Czesława Schnapka, Anna Kantor; stoją od lewej: mgr Eugenia Kaňa, Helena Curzydło, Maria Owczarzy, dr Henryka Żabińska, mgr Marta Pilich, Iwona Guńka, Anna Piszkiwicz, Władysława Byrtus

Sekcja Historii Regionu

Istniejąca od 1965 roku SHR pomyślnie kontynuowała swoją działalność w ubiegłym dziesięcioleciu. Należała do najaktywniejszych ogniw związkowych, osiągając dzięki ofiarności członków znaczące wyniki swych poczynąń.

Sekcja zrzeszała 15-18 członków, większością aktywnych. Zmarło kilku zasłużonych nie tylko dla Sekcji: Wł. Josiek (1997), J. Kazik (1997), K. Polak (2000), E. Buława (2002), E. Jonszta (2003), J. Rusnok (2003), K. Mrózek (2005). Sekcję zasilili: R. Badura, Wł. Gałuszka, J. Kula, M. Steffek, Z. Stopa, R. Suchanek. Korzystano z lokali i administracji Sekretariatu ZG. Funkcję przewodniczącego do 2003 roku pełnił Otokar Matuszek, od 2004 r. Stanisław Zahradnik. W ciągu roku członkowie Sekcji spotykali się na 8-9 zebraniach przy przeciętnej frekwencji 70 %.

Historycy współpracowali z redakcją ZWROTU, Ośrodkiem Dokumentacyjnym KP, dorywczo z Polskim Gimnazjum w Czeskim Cieszynie i filią w Karwinie, Polskim Centrum Pedagogicznym, Instytutem Nauk Pedagogicznych UO w Opolu. Sekcja odczuwała małe zainteresowanie ze strony mediów, Konsulatu Generalnego w Ostrawie. Bardzo dobrze układały się stosunki z prezesami ZG. J. Czapem i Z. Stopą. Usiłowania o pozyskanie nowych członków i odmłodzenie Sekcji nie przyniosły spodziewanych efektów.

W 2005 Sekcja wydała pozycję „Z myślą o potomnych. Publikacja jubileuszowa z okazji 40-lecia Sekcji Historii Regionu ZG PZKO. Pod redakcją Stanisława Zahradnika”. Praca zawiera szczegółowy obraz działalności Sekcji za okres 1995-2005. Dlatego jej główne przejawy aktywności w tym okresie podamy tylko w ujęciu sumarycznym.

Urządzono 17 seminariów, częściowo z międzynarodowym udziałem. Tematy seminariów koncentrowały się na usuwaniu niepopularnych i niewygodnych głównie dla naukowców czeskich białych plam z naszej przeszłości (jubileusze PZKO i SHR, ruch teatralny, polskie gimnazjum Orłowa, zaolziańska młodzież polska, sport, przełomowe momenty w dziejach PZKO). W seminariach wzięło udział 29 referentów zagranicznych, pozamiejscowych i miejscowych, najczęściej członków SHR: R. Baron (2), J. Czap (2), O. Matuszek (2), S. Zahradnik (14). Taki sam cel przyświecał 6 wydanym publikacjom zwartym. Urządzono 12 wystaw historyczno-jubileuszowych, zazwyczaj dla udokumen-

Seminarium SHR poświęcone P. Feliksowi (2003)

towania tematyki podejmowanej na seminariach. Wystawy były dziełem SHR, częściowo przy współpracy Ośrodka Dokumentacyjnego KP. Sekcja przygotowała i przeprowadziła dwa konkursy: „Pół wieku pracy dla polskości” (1997) i „Zasłużony dla PZKO” (2007).

Część członków SHR kontynuowała swoją bogatą działalność społeczną i twórczą poza PZKO i SHR.

Zdaniem członków SHR jej istnienie jest w pełni uzasadnione. Działa w trudnych warunkach, a jej wyniki pracy, osiągane przy minimalnym obciążeniu budżetu związkowego, nie zawsze są postrzegane i należycie oceniane.

Stanisław Zahradnik

Działalność Sekcji Ludoznawczej przy ZG PZKO w latach 1997 - 2007

Od momentu założenia Sekcja Ludoznawcza (dalej SL) działała i działa nadal na polu badania i dokumentowania przede wszystkim zaolziańskiej kultury materialnej, duchowej i społecznej oraz upowszechniania wyników badań w naszym społeczeństwie.

W ostatniej dekadzie skupiono natomiast wysiłek na prowadzeniu badań terenowych, polegających na opracowywaniu kwestionariuszy dotyczących ludowych nazw miejscowych oraz miejscowych tradycji ludowych dotyczących ciąży, narodzin, chrztu, czasu nauki, narzeczeństwa, ślubu i wesela, współżycia małżeńskiego, starości i towarzyszących jej chorób, zgonu, pogrzebu i stypy (hasło wywoławcze problemu: „Od kołębki do trumny”).

Na dzień dzisiejszy w SL działa aktywnie piętnaście członków. Na stanowisku prezesa Jana Szymika, nesto-

*Otwarcie Izby Tradycji przy PSP w Czeskim Cieszyń
(Leszek Richter)*

ra zaolziańskiego ludoznawstwa, zastąpił Leszek Richter. Sekcja urządza w ciągu roku sześć regularnych zebrań członkowskich, dwa zebrania wyjazdowe (jedno do miejscowości leżącej w dolańskim, a drugie do miejscowości leżącej w góralskim subregionie) oraz dwie wycieczki poznawcze. Są one ukierunkowane przede wszystkim pod kątem zwiedzania muzeów na wolnym powietrzu, popularnie nazywanych skansenami i muzeów etnograficznych. Ostatnio zwiedziliśmy placówki w Chorzowie, Opolu, Wygieszowie, Krakowie, Zubrzyca Górnej, Czarnej Górze, Zakopanem, Strážnicy, Veselém Kopcu, Vychylovce, Martinie, Prybilinie itd.

Jesienią 2002 roku w auli Polskiego Gimnazjum w Czeskim Cieszyń miało miejsce seminarium poświęcone 100. rocznicy powstania Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego w Księstwie Cieszyńskim z siedzibą w Cieszyń. Kolejne seminarium pod hasłem „Sałasznictwo w Beskidach” odbyło się w czerwcu 2003 roku w Jabłonkowie. Pokłosiem obydwu seminariów były 14 i 15 numer „Zeszytów Ludoznawczych”. Korzystając z zaproszenia dyrekcji Górnosląskiego Parku Etnograficznego w Chorzowie, od października do listopada 2005 roku czynna była tam wystawa z okazji 40-lecia działalności Sekcji Ludoznawczej i 20 rocznicy powstania Klubu Twórców Ludowych. Ekspozycja składała się z prezentacji dorobku SL i KTL. Wystawę zaaranżowano w zabytkowym drewnianym spichlerzu plebańskim z Wojkowic Kościelnych (XVIII w.). Na ekspozycji znalazły się publikacje wydane staraniem PZKO, jak również artykuły opisujące działalność członków SL i KTL. Bogatym materiałem ilustracyjnym były zdjęcia z dawnych i współczesnych

peregrynacji badawczych. Obok tej faktograficznej części znalazła swe miejsce ekspozycja twórczości członków KTL w osobach Gustawa Brudnego, Jana Heczki, Karola Kalety, Otmara Kantora, Pawła Kufy, Władysława Macury, Pawła Martynka, Franciszka Muchy, Bronisława Procznera, Franciszka Siedlaczka i Antoniego Szpyrca. Wystawę przygotował i zainstaltował ją zespół członków SL. W ramach 53 Dnia Oszeldy w Domu PZKO w Nieborach przebiegło seminarium pod hasłem „Cieszyńskie stroje ludowe”.

Dorobek edytorski SL w minionym dziesięcioleciu przedstawia się następująco:

14 Zeszyt Ludoznawczy: „Sto Lat Ludoznawstwa Nad Olzą”

15 Zeszyt Ludoznawczy: „Sałasznictwo w Beskidach”

3 numery Biuletynów Ludoznawczych (XXI, XXII, XXIII)

„Cieszyńskie stroje ludowe”, komplet czterech pocztówek w twardych okładkach z mapą zasięgu występowania strojów ludowych na Zaolziu.

Materiały ludoznawcze pojawiały się również w „Kalendarzu Śląskim”, „Zwrocie”, „Głosie Ludu”, „Těšínsku”.

SL była jednym z inicjatorów i jest organizatorem lub współorganizatorem następujących imprez:

„Miyszani łowiec” połączone z Przeglądem tradycyjnych i unikatowych ludowych instrumentów muzycznych – „Idzie łowczorz gróniym...” oraz Koszarzy-szczańskim jarmarkym w Koszarzyskach.

„Po Cieszyńsku po obu stronach Olzy”, konkurs znajomości gwar cieszyńskich.

„Dzień tradycji i stroju regionalnego” w Cieszyń.

W omawianym okresie kontynuowana była współpraca z ośrodkami i instytucjami naukowymi i muzeami etnograficznymi oraz regionalnymi w kraju i za granicą, szczególnie w Rzeczypospolitej Polskiej. Wymieńmy chociaż Muzeum Etnograficzne w Krakowie. W 2006 roku SL została członkiem kolektywnym Českého Národopisné Společnosti.

Jak wynika z powyższego SL ZG PZKO w dużym zakresie i z powodzeniem kontynuuje działalność Sekcji Folklorystycznej, nawiązując do chlubnej działalności Polskiego Towarzystwa Ludoznawczego Księstwa Cieszyńskiego, którego była i jest jedyną kontynuatorką na Śląsku Cieszyńskim.

Leszek Richter

Stowarzyszenie Artystów Plastyków przy Zarządzie Głównym PZKO

SLA – Stowarzyszenie Literacko-Artystyczne tworzyli do roku 1989 literaci, muzycy, foto-filmowcy i plastycy. Po zwycięstwie tzw. „aksamitnej rewolucji”, która wzbudziła wśród poszczególnych pionów wielkie nadzieje i zapal do indywidualnej działalności twórczej, ale nie przyniosła oczekiwanych rezultatów, poszczególne piony ruszyły własną drogą.

Jako pierwsi odłączyli się literaci i wstąpili do Czechosłowackiego Związku Pisarzy jako Zrzeszenie Literatów Polskich w Czechosłowacji. Zanikła więc działalność pionu literackiego SLA, niedługo potem również pionu muzycznego oraz fotografików. W SLA pozostał tylko pion plastyczny, który zmobilizował członków do dalszej pracy. Wobec takiego faktu bez znaczenia byłoby nadal łączyć wszystkie te sekcje. Plastycy słusznie orzekli, że należy pomyśleć o zmianie nazwy sekcji. Po dłuższych rozważaniach i dyskusjach podjęto decyzję – na zebraniu plastyków dnia 24. 3. 1997 przyjęto nazwę Stowarzyszenie Artystów Plastyków przy Zarządzie Głównym PZKO (SAP przy ZG PZKO). Po uzgodnieniu i uzupełnieniu szczegółów został przyjęty nowy regulamin SAP, według którego plastycy będą się w pracy kierowali. Józef Drong zaprojektował i wykonał legitymację i pieczętę SAP.

W poprzednich latach ZG PZKO dysponował finansami przyznanymi przez ministerstwo na działalność kulturalno-oświatową. Pozwalało to zatrudniać w biurze instruktorów, którzy załatwiali sprawy związane z działalnością poszczególnych sekcji. Dotacje te zostały bardzo ograniczone, nie było finansów na kulturę, więc etaty na tę działalność zostały zlikwidowane. Wiele spraw związanych z organizowaniem wszelkich czynności załatwiał w własnym zakresie przewodniczący SAP Oskar Pawlas z chętnymi do pomocy członkami. Ta sytuacja wymagała zaangażowania do załatwiania różnych spraw osób, które zastąpiłyby instruktora. Tu ewenementem stało się zaangażowanie żon plastyków – Erny Wratnej, a szczególnie Lidii Pawlas.

W roku 1997 opuścili szeregi SAP dwaj członkowie – art. rzeźbiarz Franciszek Świder i art. malarz Rudolf Kobiela. Aktualny stan członków wynosi 24 plastyków.

Tematem pierwszego zebrania SAP w roku 1998 były Międzynarodowe Plenery Malarskie organizowane przez ZPAP, na które zapraszani są nasi plastycy oraz

Międzynarodowy Plener Malarski „Beskidy ‘98”, który organizuje w tym roku SAP. Poruszono również sprawę Monografii artysty malarza i rzeźbiarza Franciszka Świdra, do realizacji której została założona Fundacja „PRO”. Na aukcji obrazów karwińskich plastyków, urządzonej przez fundację pod auspicjami burmistrza miasta Lubomíra Kuzynka, w celu zyskania środków finansowych na wydanie monografii, sprzedano obrazy członków SAP Edgara Barana, Oskara Pawlasa i Tadeusza Wratnego.

Osobiste zaproszenie na Międzynarodowy Plener Malarski do Kędzierzyna-Koźła otrzymał Oskar Pawlas, do Torunia – Paweł Wałach.

Po dwu latach przerwy SAP przy ZG PZKO zorganizowało Międzynarodowy Plener Malarski „Beskidy ‘98”. Plener odbył się w Łomnej Górnej w pensjonacie „U studánky” w terminie od 13. 9. do 26. 9. 1998. W plenerze uczestniczyło 10 artystów malarzy – sześciu z Polski i czterech członków SAP, ażeby w ciągu 12 dni odtwarzać i utrwaląć piękno naszych Beskidów. Z Polski przyjechali: Marian Chmielecki (Racibórz), Marian Kokoszyński (Inowrocław), Krystyna Jasińska (Katowice), Helena Gołda-Błahut (Tychy), Edyta Rutkowska (Katowice), Marian Szczerba (Opole). Uczestnikami pleneru z szeregów SAP byli: Oskar Pawlas – komisarz pleneru (Hawierzów Sucha), Józef Drong (Czeski Cieszyn), Edgar Baran (Karwina), Paweł Wałach (Niebory).

Plastycy wyjeżdżali do pobliskich miejscowości, aby odtworzyć na obrazie otaczające nas piękno. Uwiecznić to, co charakterystyczne jest dla Beskidów – starą architekturę, utrwalić przemijające piękno. Zwiedzili Bukowiec, Guty, wyjechali do Rzeki, Ligotki Kameralnej, Śmiłowic. Kilku plastyków wyjechało także do stolicy Beskidów Jabłonkowa. Zaproszony na plener doc. dr Jan Korzenny opowiedział bardzo ciekawą historię doliny Łomnej. Zaproszono również emerytowanego dyrektora miejscowej polskiej szkoły – Bronisława Prochera, który opowiadał różne przygody z życia górali. Zainteresowanie plenerem i środowiskiem było wielkie. Obok Telewizji Katowickiej, znalazł plener odzwierciedlenie w naszej prasie mniejszościowej oraz w relacjach radiowych polskiej rozgłośni Radia Ostrawskiego.

Wystawę poplenerową obejrzelі uczniowie szkoły w Łomnej Dolnej. Wernisaż wystawy poplenerowej zaszczytili swoją obecnością liczni goście. Zarząd Główny PZKO reprezentował prezes Jerzy Czap, a ra-

zem z nim przyjechał Józef Wierzoń ze swym nieodłącznym akordeonem.

W 1998 roku SAP opuściło dwóch członków. Pożegnaliśmy Władysława Cejnara i Bogusława Swobodę.

Na noworocznym spotkaniu w roku 1999 w Konsulacie RP wysunięto propozycję wystawiania prac członków SAP w lokalach Konsulatu. Na wystawie zbiorowej swe prace zaprezentowali: Zbyszek Kubeczka, Józef Drong, Oskar Pawlas i Paweł Wałach. Później jednak plastycy SAP postanowili swe prace prezentować indywidualnie. Wystawy takie były kontynuowane w Konsulacie od roku 1999 do lipca 2003 roku. W wystawach udział wzięło 16 członków SAP: Oskar Pawlas – 4 razy, Józef Drąg – 3 razy, Paweł Wałach – 3 razy, Walter Taszek – 3 razy, Tadeusz Wałach – 2 razy, Darina Krygiel – 2 razy, Barbara Kowalczyk – 2 razy, Władysław Ćmiel – 2 razy, Zbigniew Kubeczka – 1 raz, Alicja Bartulcowa – 1 raz, Edgar Baran – 1 raz, Romana Taszek – 1 raz, Monika Milerska – 1 raz, Władysław Owczarzy – 1 raz, Halina Szkopek – 1 raz, Jan Rusnok – 1 raz.

Do udanych należała pierwsza wystawa zorganizowana w sali Domu Kultury „Trisia” w Trzycu od 24. 4. do 20. 5. 1999. Swe prace wystawiło 16 plastyków, w tym jeden pośmiertnie. Byli nimi: A. Bartulcowa, E. Baran, J. Drong, E. Kaim, B. Kowalczyk, S. Kraus, D. Krygiel, Z. Kubeczka, M. Milerska, O. Pawlas, R. Taszek, W. Taszek, P. Wałach, T. Wratny, W. Ćmiel i pośmiertnie Rudolf Kobiela. W miesiącu sierpniu i wrześniu 1999 odbyła się wystawa zbiorowa w Muzeum w Rybniku (15 plastyków – razem 48 prac), skąd została przewieziona do Raciborza i tam wystawiona w październiku i listopadzie. W tym samym roku odbyło się również kilka wystaw indywidualnych, z tego jubileuszowe przygotowali: Dominik Figurny, Oskar Pawlas, Tadeusz Wratny, Władysław Ćmiel.

24 września 1999 roku w Muzeum w Bielsku Białej otwarto wzbogaconą o nowe dary „Salę Polskiej Sztuki na Zaolziu”. Znalazły się tam dzieła 25 artystów.

Również w roku 1999 byli członkowie SAP zaproszeni na plenery malarskie organizowane przez Ośrodki Twórcze w Polsce – Toruń, Opole, Katowice i Racibórz. Osobiste zaproszenie otrzymali: Monika Milerska, Oskar Pawlas, Józef Drong, Paweł Wałach. Członkowie SAP uczestniczyli też w różnych wystawach zbiorowych, a wielu miało także wystawy indywidualne.

W roku 2000 obowiązków w pracy zarządu SAP

przybywało, dlatego uzgodniono poszerzenie składu członków zarządu na 5 osób oraz dwie żony członków SAP.

Podział funkcji wyglądał następująco: prezes – Oskar Pawlas, wiceprezes – Zbigniew Kubeczka, skarbnik – Halina Szkopek, członkowie – Darina Krygiel i Józef Drong, sprawy gospodarczo-finansowe – Erna Wratna, protokolant – Lidia Pawlas.

W roku 2000 w plenerze, ponownie w Łomnej Górnej w pensjonacie „U studánky”, od 3 do 16 września uczestniczyli plastycy z Polski: Krystyna Jasińska i Edyta Rutkowska (Katowice), Helena Gołda-Błahut i Wiktor Kołban (Tychy), Marian Knobloch (Chorzów), Marian Kokoszyński (Inowrocław), Anna Jańska-Maciuch (Opole), Marian Chmielecki (Racibórz), Elżbieta Niedziela-Siejna (Rybnik), Andrzej Psyk (Zawada) – razem 10 plastyków oraz 3 członków SAP: Oskar Pawlas – komisarz, Jan Rusnok i Paweł Wałach.

W ostatnim dniu pleneru odbył się wernisaż wystawy poplenerowej. Obecnych było wielu gości, przybył konsul RP pan Masiulanis, prezes ZG PZKO pan Z. Stopa, inż. S. Gawlik, pan J. Wierzoń i inni zaciągali gości i sponsorzy pleneru. Sponsorzy mieli okazję wybrać sobie za złożony dar odpowiadający im obraz.

W roku 2000 przysłano zaproszenia na Międzynarodowe Plenery Malarskie organizowane w Toruniu, Kędzierzynie-Koźlu, Mosznej. W tych plenarach uczestniczyli członkowie SAP M. Milerska, J. Drong, O. Pawlas, P. Wałach, W. Ćmiel.

W roku 2000 opuścił szeregi SAP art. malarz Dominik Figurny. SAP liczyło 21 członków.

W roku 2001 mogli się artyści pochwalić zorganizowaniem trzech wystaw zbiorowych, w których uczestniczyło 14 plastyków, a to: Edgar Baran, Alicja Bartulec, Władysław Ćmiel, Józef Drong, Edward Kaim, Darina Krygiel, Zbigniew Kubeczka, Monika Milerska, Oskar Pawlas, Halina Szkopek, Romana Taszek, Walter Taszek, Paweł Wałach, Tadeusz Wratny.

W sierpniu z okazji Gorolskiego Święta odbyła się w Ratuszu w Jabłonkowie tygodniowa wystawa, której komisarzem był Paweł Wałach. Wystawa została przeniesiona do Teatru w Czeskim Cieszynie w związku z jubileuszem 50-lecia Sceny Polskiej. Była czynna pod koniec sierpnia i we wrześniu, komisarzem wystawy był Oskar Pawlas. Obrazy z cieszyńskiej wystawy powędrowały do Domu Kultury w Orłowej Lutyni, gdzie można je było obejrzeć w październiku, funkcję komisarza pełnił Zbigniew Kubeczka. Ten znany twórca

ekslibrisów wystawił w Konsulacie RP w Ostrawie swe prace, które były wystawiane również za granicą w Belgii, Rumunii i Polsce – w Ostrowie Wielkopolskim.

Wystawy autorskie mieli: Paweł Wałach w Trzyńcu, Tadeusz Wrątny w Bibliotece w Cieszynie Sibicy oraz Władysław Ćmiel w Siemianowicach i Karwinie Darkowie w Ośrodku Rehabilitacji, Romana Taszek i Walter Taszek – wspólna wystawa w Teatrze w Opawie, Darina Krygiel i Monika Milerska w Domu Kultury w Orłowej Lutyni. Odbyła się wystawa „Karvinský salon”, na której również wystawiali nasi plastycy: Edgar Baran, Józef Drong, Zbigniew Kubeczka, Monika Milerska, Oskar Pawlas, Romana i Walter Taszek oraz Tadeusz Wrątny.

Do SAP dotarło zaproszenie na Ogólnopolski Plener Malarski „Paczków 2001” i do Dąbrowy Górniczej. Plastycy wyjechali na plenery do ośrodków, do których ich zaproszono – do Wisły-Babiej Góry – O. Pawlas i P. Wałach; do Kędzierzyna-Koźla – J. Drąg i O. Pawlas; do Moszny – O. Pawlas i P. Wałach; do Sulęcina – M. Milerska, O. Pawlas i P. Wałach; do Jastrzębia-Zdroju – D. Krygiel i O. Pawlas. Wszystkie plenery były zakończone wystawami poplenerowymi. Do obowiązku uczestników należało tradycyjne zostawianie organizatorom dwu prac. Plastycy O. Pawlas i P. Wałach ofiarowali w Wiśle po jednym obrazie jako dar na wybudowanie skoczni, zaś w Mosznie ofiarowali po jednym obrazie jako dar dla powodzian.

Rok 2002 był bardzo pracowity i przebiegał pod znakiem przygotowań do Międzynarodowego Pleneru Malarskiego „Beskidy 2002” w terminie 2-15. 9. 2002 – już po raz czwarty w pensjonacie „U studánky” w Łomnej Górnej. Zorganizowanie zbiorowego pleneru wymaga pokonania wielu przeszkód i trudności. W sytuacji, w jakiej znajduje się SAP są to przede wszystkim problemy finansowe, którym można podołać tylko pozyskaniem sponsorów. Na plener zgłosiło się 9 artystów z Polski, 2 członków SAP, 1 artystka z Litwy i 1 artysta z Belgii. Z Polski przybyli: Andrzej Krzyżański (Opole), Leszek Kurek (Łódź), Witold Kołban (Tychy), Helena Gołda-Błahut (Tychy), Andrzej Szumigaj (Pabianice), Marian Chmielecki (Racibórz), Krystyna Jasińska (Katowice), Anna Łuczyńska (Gostynin), Maria Niedźwiedź-Suchońska (Warszawa). Uczestnikiem z Litwy była Lilia Miłto (Wilno). Z Belgii przyjechał Edward Janowski (z żoną na własny rachunek).

Z członków SAP byli: Oskar Pawlas – komisarz

(Hawierzów Sucha), Paweł Wałach (Niebory), Lidia Pawlas (zajmowała się sprawami organizacyjnymi).

Zaproszenie na plener przyjął doc. dr Jan Korzenny. Jego prelekcja została bardzo mile przyjęta. Plener odwiedził też pan Kiedroń – emerytowany dyrektor szkoły w Jabłonkowie Jasieniu. Nie tylko obdarował plenerowiczów koszem owoców, załatwił również pieczenie jagnięcia nad ogniskiem połączone ze śpiewaniem przy akompaniamencie J. Wierzgonia. W czasie wyjazdu na Żwirkowisko dwoje plenerowiczów zainspirowanych tragicznymi wydarzeniami sprzed 70 lat, Helena Gołda-Błahut i Marian Chmielecki, wytworzyli dzieła, które ofiarowali do zbiorów Domu Żwirki i Wigury w Cierlicku. W sobotę 14. 9. odbył się wernisaż wystawy, spotkanie ze sponsorami, którzy mieli możliwość wyboru obrazu za złożony dar. W tym roku organizatorom pleneru sprzyjało szczęście, bowiem dary pieniężne uzyskane od ofiarodawców wystarczyły na pokrycie kosztów pleneru.

Z zaproszeń na międzynarodowe plenery malarskie organizowane w Polsce w roku 2001 skorzystali: Kędzierzyn-Koźle – J. Drong i O. Pawlas, Sulęcín – M. Milerska, O. Pawlas, P. Wałach, Moszna – O. Pawlas i P. Wałach.

Organizowane były wystawy zbiorowe w ArtClub Karwina, w ramach Festiwalu PZKO w Karwinie, Havířovský Salon, wystawy indywidualne.

W roku 2002 wystawiali indywidualnie następujący plastycy SAP: Edgar Baran – 6 wystaw, Władysław Ćmiel – 2 wystawy, Edward Kaim – 2 wystawy, Zbyszek Kubeczka – 2 wystawy ekslibrisów (Uniwersytet Śląski Karwina, Galeria Ekslibrisów w Warszawie), Monika Milerska – 1 wystawa (Katowice), Darina Krygiel – 2 wystawy, Józef Drong – 1 wystawa, Oskar Pawlas – 5 wystaw, Paweł Wałach – 2 wystawy, Walter Taszek – 2 wystawy i Romana Taszek – 2 wystawy.

W roku 2002 opuścił szeregi członków SAP kol. Stanisław Kraus.

Pierwsze zebranie członków SAP w roku 2003, w styczniu, zaszczylił swą obecnością zacytowani goście – Konsul Małgorzata Filipek i prezes ZG PZKO Zygmunt Stopa. Pani Konsul pozytywnie oceniła kontakty SAP z Konsulatem Generalnym RP w Ostrawie. Członkowie SAP przekazali Konsulowi Monografię artysty Rudolfa Žebroka i ekslibrisy Zbyszka Kubeczki. Pani Konsul przyjęła zaproponowane jej honorowe członkostwo w SAP. Słowa uznania dla pracy SAP wypowiedział

prezes ZG PZKO, przede wszystkim ocenił przygotowanie Międzynarodowego Pleneru Malarskiego „Beskidy 2002” w pełnym zakresie siłami członków SAP, którzy również własnymi staraniami pozyskali sponsorów.

W listopadzie 2003 roku została zorganizowana wystawa zbiorowa w Jastrzębiu-Zdroju. Poza tym należy wymienić wystawę zbiorową w Galerii Teatru w Cz. Cieszynie oraz wystawę zbiorową w sali wystaw Manesa Domu Kultury w Karwinie. W wystawach zbiorowych w miejscowościach Wiśła, Kędzierzyn-Koźle, Moszna uczestniczyło 5 plastyków, w wystawie w PSP w Bystrzycy Darina Krygiel, Oskar Pawlas, Paweł Wałach, gdzie każdy z nich ofiarował szkole 1 obraz. Jan Rusnok miał wystawy indywidualne w Stargardzie, w Domu Narodowym w Cieszynie, w Schloss Griebenow (Niemcy). W tym roku członkowie SAP zdecydowali się na zakończenie cyklu wystaw w Konsulacie Generalnym RP w Ostrawie.

W roku 2003 dotychczasowy prezes SAP Oskar Pawlas zapowiedział rezygnację z funkcji ze względów zdrowotnych.

W roku 2004, podobnie jak w latach poprzednich, plastycy zrzeszeni w Stowarzyszeniu Artystów Plastyków przy Zarządzie Głównym PZKO w Cz. Cieszynie skorzystali z zaproszeń na Międzynarodowe Plenery Malarskie organizowane w Polsce w miejscowościach Kędzierzyn-Koźle „Odra 2004” (J. Drong i O. Pawlas), Sulęcín (E. Baran i P. Wałach) i Dobra (O. Pawlas i P. Wałach).

W dniu 13. 5. 2004 odbyło się w Zarządzie Głównym PZKO spotkanie prezesa ZG PZKO Zygmunta Stopy, prezesa SAP przy ZG PZKO Oskara Pawlasa z gościem z Węgier, reprezentującym Muzeum i Archiwum Węgierskiej Polonii. Muzeum to zorganizowało w Budapeszcie w Galerii im. Patakyego w dniach od 11. 6. do 31. 7. 2004 wystawę „Cztery nieba” prezentującą dzieła polskich artystów plastyków z krajów Wyszehradzkiej Czwórki. Byli to plastycy-Polacy z Czech, Słowacji, Polski i Węgier. W wystawie „Cztery nieba” wzięli udział nasi członkowie SAP – Darina Krygiel, Oskar Pawlas, Walter Taszek i Paweł Wałach. Wystawa została zaprezentowana najpierw na Węgrzech, potem na Słowacji, następnie w Czechach – w Trzyńcu (przy okazji Festiwalu PZKO) i w Domu Kultury „Poklad” w Ostrawie Porubie, a w końcu została przewieziona do Polski i tam zainstalowana.

Na walnym zebraniu SAP w roku 2004 wybrano nowy zarząd w składzie: prezes Darina Krygiel, wice-

prezes Paweł Wałach, skarbnik Józef Drong. Nowy zarząd kontynuował zaplanowaną na ten rok działalność. Z inicjatywy nowego zarządu doszło do zasadniczej zmiany: SAP przestaje być sekcją ZG PZKO, przekształca się w samodzielne stowarzyszenie o pełnej nazwie: Polskie Stowarzyszenie Artystów Plastyków w RC.

Międzynarodowy Plener Malarski w roku 2004 odbył się w Kostkowie w dniach od 22. 8. do 2. 9. Uczestnikami pleneru byli niektórzy dawni plastycy SAP i kilku nowych. Wernisaż wystawy poplenerowej odbył się w dniu 2 września w teatrze w Czeskim Cieszynie.

Bogata działalność plastyków związanych z PZKO była w minionym dziesięcioleciu zauważana i oceniana. Oskar Pawlas został w roku 1997 odznaczony przez Ministra Kultury i Sztuki RP Medalem Zasłużony dla Kultury Polskiej. Nagrodę Konsula Generalnego za znaczące osiągnięcia artystyczne „Srebrne Spinki” przyznano następującym plastynom: w roku 1997 Tadeuszowi Wratnemu, w roku 1998 Zbigniewowi Kubeczce, w 1999 roku Oskarowi Pawlasowi.

Działalność SAP, szczególnie plenery malarskie, mogły być organizowane dzięki pomocy organizacji i sponsorów. Na podziękowanie zasługują tu szczególnie następujące instytucje i organizacje: Przedsiębiorstwo AQUA – Bielsko-Biała, Konsulat Generalny RP w Ostrawie, Stowarzyszenie Wspólnota Polska, oddział w Bielsku-Białej, Zarząd Główny PZKO, Fundacja Pomoc Polakom na Wschodzie – Warszawa.

(opracowano na podstawie sprawozdania byłego kierownictwa SAP)

Międzynarodowy Plener Malarski „BESKIDY 2000”, trzeci z kolei w Łomnej Górnej

2007

Posłowie

Uzupełnianie treści większości haseł zawartych w Leksykonie wydanym w roku 1997 o zmiany powstałe w minionych dziesięciu latach jest zbędne. Zmiany te bowiem były minimalne. Wiele haseł też niestety w tym dziesięcioleciu zanikło.

Jest więc ten Aneks do Leksykonu dopełnieniem o rzeczy mało znane, też nowe, obrazem naszej rzeczywistości w jej najbardziej znaczących aspektach, a nie dokładną encyklopedią, jak już zostało stwierdzone na wstępie. Na powstanie dokładnej encyklopedii dnia dzisiejszego Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej Zarząd Główny nie ma dostatecznych środków ani możliwości. Aneks do Leksykonu pięćdziesięciolecia PZKO w połączeniu z tymże Leksykonem na pewno da zainteresowanym dostateczny obraz PZKO w jubileuszowym sześćdziesiątym roku jego istnienia.

Red.

przyszłość...

Znane źródło nadal pulsuje...

PZKO W ROKU 2007 Aneks do Leksykonu

Wydawca:
Zarząd Główny Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego w Republice Czeskiej

WYDANO PRZY WSPARCIU MINISTERSTWA KULTURY REPUBLIKI CZESKIEJ

Redakcja:
Franciszek Bałon
Na opracowaniu współpracowały Zarządy poszczególnych MK PZKO,
kierownictwa zespołów i sekcji oraz
Zygmunt Stopa, Stanisław Zahradnik, Władysław Drag i Daniel Kadłubiec

Korekta:
Dorota Mrózek

Fotografie:
Archiwum Zwrotu (15), kroniki MK PZKO (148), Archiwum prywatne Franciszka Bałona (159)
Okładka, opracowanie graficzne i skład komputerowy:
Franciszek Bałon

Książnica Cieszyńska

P 0. 20. 01 / 2 SL

ISBN 978-80-254-0121-7

9 788025 401217 >